

28611

॥ श्री कृष्णाय नमः ॥

गुर्जर कविरत्न सञ्चार्य श्री हयारामसाधु रचिता
उत्तमोत्तम स्त्री विपयोगी ग्रंथो तथा काव्योन्नो संग्रहः.

श्री

दयारामकृत काव्यमणिमाला.

भाग ४ थो.

संशोधक.

ज्येष्ठी छायालाल गिरिजाशंकर — उमोद्य.

कविश्रीना शिष्यपुत्र, तथा श्री उमोद्य पुष्टिमार्गीय पुस्तकालयना प्रमुग्ध.

तथा

जगन्मदनदास हयान्धु भोदी — वडोदरा.

[वामन पुराण, वैताल पंचविशी, हयाराम, गिरधर वगैरेना लेखक.]

संग्रहक तथा प्रकाशक.

नारायणदास परमानंददास शाह. उमोद्यवाणा.

ड. पांजरापोजनी नवी यादी माधवभाग — मुग्ध नं. ४

अने उमोद्य. (गुजरात.)

संवत् १९८०.

आवृत्ति १ वी.

सन् १९२४.

(All rights reserved by the Publisher.)

किंमत रु. १-०-०

વડોદરા-ધી લક્ષ્મી ઇલેક્ટ્રીક પ્રિં. પ્રેસ કં. લિ. ભાઉકાલેતી ગોલ્ડીમાં
રા. છોટાલાલ લાલભાઈ પટેલ એમણે પ્રકાશક માટે છાપ્યું.

તા. ૫-૨-૨૪.

૨૪૬૧૧

સર્વ હક્ક પ્રકાશકને સ્વાધીન છે.

॥ श्री मदनमोहनो विजयते ॥

अर्थाणु पत्रिका.

अभ्यं उ लूमंडणाचार्य्यक्यूडामणि,—श्री हरिवदन
वैश्वानर,—लक्षितमार्गाम्मुजमार्तण्ड,—मायावादनहार
सहस्रांशु, श्रीमन्पतिरतिपथप्रवर्तक—श्रीमद्वल्ल-
भाचार्य्य ग्रणुकमलमां—

कोटिशः दण्डवत् प्रणुतिपूर्वक, ओओश्रीनाज अनु-
ग्रहलाजन, ओओश्रीनीज कृपाकण्डिकाथीज दिगंत विसा-
तारियशस्त्र, परम महानुभावी, गुजर लूम्यवतंस, परम
लगवदीय डाज्जरी दयारामसाधनां पुष्टि लक्षितना
रसथी लरेलां, तथा श्रीजनना ज्वनामृत जेवां आ
उत्तम डाव्योने समर्पिने, ओ कविवरनो ऋणी अनुग्रह
हुं कृतकृत्य थाठिं छुं.

श्रीमद्वल्लभाग्रि दासानुदास
नारायणदास परमानंददास शाह.

आलारदशीन.

आ पुस्तक छपाववाभां वडोहरा निवासी धर्मप्रिय
राजरत्न शैठ चिभनदादसाध गिरधरदाद, परी.
अवेरयंद लणभीयंदवाणा तरङ्गी तेमनां सहगत धर्म-
पत्नी वीजणीभाधना स्मरणाय ओर्थिक सहाय मणी छे
तथी आ स्थणे तेमनो आलार मानुं छुं.

प्रकाशक.

મરેલું છે; દયારામભાઈનાં ગીતો કેટલીક સંસ્કારી સ્ત્રીઓ ગાય છે પણ તે અશુદ્ધ કે અપૂર્ણ હોય છે; પરંતુ આ સંગ્રહ સ્ત્રીવર્ગના હાથમાં જવાથી શુદ્ધ ને પૂર્ણ એવાં પ્રભુ લીલાનાં ગીતો તેમને મળશે ને તેથી હલકાં ગીતો ગાતાં તેઓ અટકશે એમ આશા છે.

આ સંગ્રહમાં દાખલ કરેલાં કાવ્યોમાં કેટલાંક તો આજ સુધી અપ્રસિદ્ધ હતાં, તે બુના ગ્રંથોમાંથી શોધીને અમે લીધાં છે અને બીજાં કેટલાંક અન્યત્ર છપાયેલાં હતાં તે અશુદ્ધ હોવાથી કવિના હસ્ત લિખિત ગ્રંથો સાથે મેળવી તથા કવિના શિષ્ય પુત્ર બોધીજી છોટાલાલ-ભાઈ ગિરજશંકરનાં ટિપ્પણો ઉપરથી શુદ્ધ કરાવી આ સંગ્રહમાં લીધાં છે. પ્રથમનાં છપાયેલાં પુસ્તકોમાં કેટલી અશુદ્ધિ હતી તે નાંચેનાં થોડાંક દૃષ્ટાંતોથી જણાશે:—

બીજાં પુસ્તકોમાં
છપાયેલું

આ પુસ્તકમાં શુદ્ધ કરીને
છાપેલું

રૂક્મિણી વિવાહમાં—

“ કન્યા દીધી ત્યાં દરું ન હું રે ”	“ કન્યા દીધી ત્યાં દરું નમ્યું રે ”
“ પ્રાણુપતિ અભિવંદન તેનાં ”	“ પ્રાણુપતિ અભિવંદન મહારાં ”
“ દાસી ભણી દયા આણી ”	“ દાસી જાણી દયા આણી ”
“ આ તો વર છે રૂક્મિણી જોડ ”	“ આ તો વર છે રૂક્મિણી જોગ ”
“ તેણે ઉઘાડાં ધર્યાં છે ખડગ ”	“ તેણે ઉઘાડાં ધર્યાં છે શસ્ત્ર અન્ન ”
“ શસ્ત્ર પોંખી રહ્યારે ”	“ પોંખી રહ્યારે ”
“ આહાવેસમે રખે ચૂકતા રે ”	“ આગો સમો રખે ચૂકતા રે ”
- વગેરે વગેરે.

સત્યભામા વિવાહમાં—

- “ એકઠા રહી એણે ઠામ રે ” “ એ કથા રહી એણે ઠામ રે ”
- “ ત્યાંથી ચમક્યા સરવે ભય “ ત્યાંથી ચટક્યા સર્વે ભય
પામી રે ” પામી રે ”
- “ તે સાંભળી લજ્જા મન પામ્યું ” “ તે સંભારી લજ્જા મન પામ્યું ”
- “ પૂરણુ ગ્રહ નક્ષત્ર સારણુ ” “ કરણુ ગ્રહ નક્ષત્ર સારણુ ”
- “ ચોળી કરાવ્યું સ્નાન ” “ પીડી ચોળી કરાવ્યાં સ્નાન ”
- “ અંગવસ્ત્ર કરી ” “ અંગવસ્ત્ર ધરી ”
- “ લગામ ગ્રહી કુંતાણુ રથા ” “ વાગ ગ્રહી કુંતાણુ રથા ”
- “ જ્યાં ત્યાં ઉમા છે થોડા થોડ ” “ જ્નેવા ઉમા છે થોડા થોડ ”
- “ બેસાડ્યા શુભ આસન ” “ બેસાડ્યા સુખાસન ”
- “ વરરાજને વીંટીને ” “ વરરાજને વીંટી વળીને ”
- “ દેવજે લઇ ” “ દેવજ લઇ ”
- “ છડીપીડી સરીયો સંપુટવાળું “ છડીપીડી સરીયો સંપુટ વાળું
ઝડકે ” ઝડકે ”
- “ અરી શોભા દળીયાં ” “ અરીશો માદળીયાં ”
- “ મણી જડીત ” “ મનઘટ જવ ને ”
- “ અણુવટ વીંછુવા તે ચાસ રે ” “ અણુવટ વીંછુવા તે ચાસ રે ”
- “ બીજા રાજ વાસુદેવ કુમાર ” “ બિરાજ્યા વાસુદેવ કુમાર ”
- “ નખ શિખ આબ્રણુ હરિ “ નખ શિખ આબ્રણુ હરિ આવે
આપ સર્વને ” સર્વને ”
- “ કનકના થાળ માંહે મણી જડી રે ” “ કનકનો થાળ મોટો મણીએ
જડ્યો રે ”

“ ચારે મેર ચમચા છે સાર ”

“ ચામીકર ફેરા ચમચા છે સાર ”

“ કાચાં કેળાંને ખીલી ફળ ”

“ કાચાં કેળાં ને ખિંબ ફળ ”

“ કીધાં લયાં ભોજન ”

“ કીધાં ભજ્યાં ભુંજણાં ”

“ મેલી મેળવણી કરી સુંદર
સૌ ભક્ષે રે ”

“ મેલી મેળવણી તળ્યાં સુંદર
શાંણુગાં રે ”

ખીજાં પુસ્તકમાં છાપવાની રહી ગયેલી લાઇને

મીઠું ૩ કડી ૩ પછી—

“ એના મનના મનોરથ મનમાં રહ્યારે, એને પરણશે મીઝવિનાશજી. ૪.

એજ મીઠામાં વલણ પછી—

“ આનંદ મનમાં ઉપજ્યો સમર્થા શ્રી રણછોડ

“ વરધોડો વહાલા તણો મુને ગાવાના ધણા કોડ.

પૃષ્ઠ ૨૪ માં કડી ૨૧ પછી—

“ પરણી ઉઠ્યાં જ્યારે રે, મળીયાં સૌ ને ત્યારે રે

“ કીધો વિવેક વધારે, વેવાઇ સત્રાજીતે રે

“ સત્રાજીત વસુદેવ રે, મળીને બેઠા સંગે રે

“ નિર્વિઘ્ન વિવાહ થયો રહ્યો સોનો રંગે રે

કડી ૧૫ માં પછી—

“ દંપતી મુખકું ધોતાં રે, સાસુપાલવ લોતાં રે

“ તાંબુલ ચાવે જોતાં બેઠા સંજોગીયાં રે

“ તે આવી તંબોળ રે, રંગ છાંટે રાતો ચોળ રે

“ પરસ્પર કક્ષોલ રંગ બીન્ધ્યાં રે

ગૌરવના ધોળમાં કડી રહ પડી—

“ પાઠાં કેળાં સોનેરી સુંદર રસભર્યાં રે માંહે સાકર ધૂત બરખુર.

“ મેદાની પૂરી તે સંગે સોહામણીરે સુંદરપાક શ્રવણીને મ્હેસુર. સદન-૩૦
વગેરે વગેરે

ઝેવી ઝેવી અનેક ભૂલો બીજા પ્રકારકો તરફથી છપાયલાં દયારામ કાવ્ય સંગ્રહનાં પુસ્તકોમાં રહેલી છે. અમે તે બધી અશુદ્ધિઓ દૂર કરીને શુદ્ધ સ્વરૂપમાં કવિનાં કાવ્યો મૂકવાનો આ પુસ્તકમાં પ્રયત્ન કર્યો છે તેની કદર કરવાનું વાચક વર્ગના હાથમાં છે.

આ સંગ્રહમાંનાં કેટલાંક પદો પ્રથમ અન્યત્ર છપાઈ ગયેલાં છે, પણ તેમાં છપાવનારાઓને જ્યાં જ્યાં સમજ પડી નહિ અથવા સંખ્યા સમજાયો નહિ ત્યાં ત્યાં પોતાની સમજથી તેમણે ફેરફાર કરેલો જણાયો છે, અને કેટલીક જગ્યાએ તો કાવ્યોમાંથી અમુક ભાગ દુટક થઈ ગયો છે. આવું અશુદ્ધ તથા અપૂર્ણ છપાવનારાઓને પણ ધન્યવાદ તો ઘટે છેજ, કારણ કે તેમ કરીને પણ તેમણે સાહિત્યની સેવા તો બજાવી છેજ.

પરમ ભગવદીય જોષીજી છોટાલાલ ગિરજાશંકર કે જેઓ કવિશ્રીના શિષ્ય પુત્ર છે અને કવિનાં કાવ્યો ઉપર જેમને અત્યંત પ્રેમ છે, તથા જેમનું સર્વસ્વ તે કવિનાં કાવ્યોજ છે, તેઓશ્રીની ઇચ્છાનુસાર તેમની પાસેના હસ્તલિખિત સંગ્રહ ઉપરથી આ સંગ્રહ તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે. ત્રીયુત જોશીએ તે કાવ્યો શુદ્ધ કરવામાં પણ સહાય કરી છે. એમની અમૂલ્ય સહાયતા માટે આ સ્થળે હું તેમનો જેટલો ઉપકાર માનું તેટલો ઝોઝો છે.

જોષીજીના સમાગમથી અનેક સ્ત્રીપુરુષો સરળ ભાવથી ભગવદ્ ભાવપ્રાપ્ત કરી જીવન સફળ કરી રહ્યાં છે તેમાં મારાં ગં. સ્વ. પૂજ્ય માતૃશ્રી પણ એક છે. મારાં માતૃશ્રીને પ્રથમથીજ કવિનાં કાવ્યો ઉપર અત્યંત આદર છે અને કેટલાંક પદો તેમને કહે છે. તથા મધુર રાગથી પૂર્ણ ભાવે તે ગાઇ શકે છે અને તે ગાતાં ગાતાં ભગવદ્ સેવામાં તથા ગાયો અને વૈષ્ણવોની સેવામાં કાળ વ્યતિત કરે છે, તેમના મુખથી કવિશ્રીનાં નીતિ ભક્તિનાં પદો નિરંતર સાંભળીને મારું મન પણ પ્રભુ તરફ વળ્યું અને કવિશ્રીનાં કાવ્યો પ્રસિદ્ધ કરવાની મને ઇચ્છા થઇ એ મારાં પરોપકારી અને દયાળુ માતૃશ્રીનાં રૂણમાંથી મુક્ત થઇ શકાય અને કંઈક અંશે તેમના મહાન ઉપકારનો બદલો વળી શકે તે હેતુથી આ ગ્રંથ સાથે તેમનું નામ કાયમ રાખવા આ ગ્રંથમાં તેઓશ્રીની જગી મુદ્રા છે.

છેવટે કાવ્યોની શુદ્ધિ કરવામાં તથા પ્રકૃત તપાસવાનું કામ કરવામાં મારા પરમ મિત્ર સાક્ષર શ્રી જમજીવનદાસ દયાળજી મોદીએ મને ઘણી મદદ કરી છે તેથી આ સ્થળે તેમનો પણ ઉપકાર માનું છું.

મુદ્રણમાં રહી ગયેલી મહત્ત્વની ભૂલોનું શુદ્ધિપત્રક છેવટે આપવામાં આવ્યું છે, તે પ્રથમથી સુધારીને વાંચવા વિનંતિ છે. એ શિવાયની કોઇ અશુદ્ધિ રહી ગયેલી કોઇ વાચક સૂચવશે તો તેનો ઉપકાર સાથે સ્વીકાર કરવામાં આવશે.

પ્રબોધિની એકાદશી }
સંવત ૧૯૮૦ }
મુબઈ.

નારાયણદાસ પરમાનંદદાસ શાહ.
હોલોધવાળાના
સર્વ વાંચકોને સન્નિધિ ભગવત્સમરણ.

॥ ॐ श्रीः ॥

ઉપોદ્ધાત

ગુજર્ કવિરત્ન શ્રી દયારામ લાલની વાણી પુરુષ વર્ગને જોડતી મોહક નિવડી છે તેટલીજ બલકે તેથી પણ વધારે સ્ત્રી વર્ગને નિવડી છે. કવિના જમાનામાં અને ત્યાર પછી વ્રણાં વર્ષ સુધી ગુજરાતની સ્ત્રીઓને-ખાસ કરીને ઉબોધ ચાંડોદ ને વડોદરાની સ્ત્રીઓને દયારામની ગરબીઓની મોહનો લાગી હતી. દયારામનાં કાવ્યોમાં શબ્દની મીઠાશ, હૃદયના બાવોનું સુંદર પ્રકટીકરણ, રાગની મધુરતા, પદ્યરચનાની સ્વાભવિક સરળતા, વાણીનો અસ્ખલિત પ્રવાહ અને શબ્દ-અર્થની ચમત્કૃતિ એવાં સુંદર છે કે એક વખત તે સાંભળ્યા પછી તેના ઉપર મોહ લાગ્યા વમર રહેતો નથી. આથીજ ગુજરાતની સ્ત્રીઓ દયારામની ગરબીઓ પાછળ ગાંડી થયેલી.

ગાયનકળામાં ગુજરાતની સુંદરીઓ અસલના જમાનાથી જગ-વિખ્યાત ગણાય છે. મોગલ સમ્રાટના ગાનાચાર્ય પ્રસિદ્ધ ગૈયા તાન-સેનને દીપક રાગ ગાવાંથી શરીરમાં દાહ ઉડેલો હતો તેને મદદાર રાગ ગાઇ શાંત કરનાર દુનિયામાં કોઈ મળ્યું નહોતું; પણ ગુજરાતમાં આવેલા સુદેવ વડનગરની જે નાગર કુમારીકાઓ તાના ને રીરી એ જે બહેનોએ કુવા કાંઠે મદદાર રાગ ગાઇ સંભળાવી એ તાનસેનનો દીપકનો દાહ મટાડ્યો હતો. એ ગુજરાતની સ્ત્રીઓના ગરબા, લખનાં ગીતો, ઉત્સવોમાં ગવાતાં ધોળ, ઘરમાં કરતાં કરતાં તથા કામ કરતાં ગવાતાં પદ્યો અને છેવટે મરણના રાજ્યા જેણે સ્થિર ચિત્તે સાંભળ્યા હશે તેને ત્યાંથી ખસવાનું મન નહિ થતું હોય. ગુજરાતની સ્ત્રીઓનો મધુર કંઠ શૃંગાર,

જ્ઞાત, અને કરણ રસ જમાવવામાં અદ્ભુત અસર કરે છે. ગુજરાતના ગરબા તો મુદ્દક મશહુર છે અને નવરાત્રમાં વડોદરાના ગરબા સાંભળવા તો મુંબઈ અને અમદાવાદ સુધીના લોકો આવતા. આજે નવીન કેળવણીથી કેળવાયેલી કન્યાઓમાંથી એ મિષ્ટતા ઓછી થતી જાય છે ને શુષ્કતા આવતી જાય છે, કંઈની મધુરતા પણ ઓછી થવા માંડી છે, પણ કવિના જમાનામાં તો રસિકતા અને મધુરતાની પરાકાષ્ટા હતી. આથી ગુજરાતની સ્ત્રીઓના મુખમાં પૂર્ણ સંસ્કારી કવિ શ્રી દયારામભાઈની વાણી બહુ જલદી પ્રવેશ પામી ગઈ. ગુજરાતના કોઈ પણ કવિની વાણી જો સ્ત્રીજનવદનમાં ધર કરીને રહી હોય તો તે દયારામભાઈની જ વાણી છે.

ગુજરાતનો જનસ્વભાવ શ્રદ્ધાળુ છે, ધર્મ, કર્મ, ભક્તિ તરફ વલણ ધરાવનારો છે, અને તેથીજ અનેક મત સંપ્રદાયો સ્થાપનારા ગુજરાતમાં ફાવી શક્યા છે. ગુજરાતની સ્ત્રીઓ પણ ગમે તેવાં લૌકિક ગીતો ગાય તો પણ ભક્તિરસ સાથે આનંદ શોધવા તરફ તેમની વૃત્તિ તો હતીજ, તેથી દયારામભાઈએ જોયું કે એમને રૂચતા રંગોમાં ભગવત ચરિત્ર સંબંધી ગાવાનું સાહિત્ય આપ્યું હોય તો સ્ત્રીઓ ભગવતનામપરાયણ થઈ જાય અને લૌકિક આનંદ પણ લે. આથી એમણે ભગવત લીલાનાં ગીતો અને ગરબા ગરબીઓ પોતાની રસપૂર્ણ વાણીમાં સ્ત્રીસમાજ આગળ રજુ કર્યાં અને સમાજે તે હર્ષથી ઝીંઝી લીધાં. ગુજરાતના સ્ત્રી હૃદયની રસિકતા, માર્મિકતા, મીઠાશ, જે હાલના નવિન કેળવણી પામેલાઓ સમજવાને અસમર્થ છે તે કવિ દયારામ સમજેલા અને તેમણે તે રસિકતા, માર્મિકતા અને મીઠાશને સારી રીતે પોષેલી.

લગ્ન, સીમંત, ઉપવિતસંસ્કાર આદિ માંગલિક અવસરોએ આપ-
ણામાં ગીતો ગાવાનો રિવાજ છે, જેમાં કેટલીક સુશિક્ષિત સ્ત્રીઓ સારાં
-શાસ્ત્રીય ગીતો ગાય છે, અને કેટલોક લૌકિક રાજદરબારી કે ખીન્ન
મનુષ્ય પાત્રોને કે સગાં વહાલાંને અનુલક્ષીને ગાય છે. કેટલીક હલકી સ્ત્રીઓ
તો પોતાના પિતા પુત્રાદિકની હાજરીમાં પણ ખીખત્સ ગીતો-દટાણાં
ગાવાને શરમાતી નથી. આવી સ્ત્રીઓ ઘિઝારને પાત્ર છે. માંગલિક પ્રસંગે
તો મંગલ ગીતો અને તેમાં પણ પ્રભુના મંગલમય નામવાળાં ગીતોજ
શેષે. આ કારણથી શ્રી દયારામભાઈએ ભવગત્ નામ જોડીને ભગવત્,
અરિત્રથી ભરેલાં ગીતો-રૂઢિમાણી વિવાહ, સત્યભામા વિવાહ, નાગનગ્નતી
વિવાહ, અષ્ટપટરાણી વિવાહ, શ્રીકૃષ્ણ ઉપવિત, કુંવરખાઈતું મામેરૂ,
રાધાજીનો વિવાહ ખેલ વગેરે સ્ત્રીઓના રાગમાંજ બનાવી સ્ત્રીસમાજ
આગળ મૂક્યાં. સ્ત્રીવર્ગને તે પસંદ પડ્યાં અને આજે સંસ્કારી સ્ત્રીઓ
લગ્ન પ્રસંગે રૂઢિમાણી વિવાહ, જનોઈ પ્રસંગે કૃષ્ણ ઉપવિત અને સીમંત
પ્રસંગે કુંવરખાઈતું મામેરૂ ખાસ ગાય છે જ. એના વગર લગ્નના આનંદ-
ની મીઠાશ આવતી નથી. લગ્ન કાર્ય પરવાર્યા પછી વૈષ્ણવોની ખેઠક થાય
છે તેમાં વિવાહખેલ ખાસ ગવડાવવામાં આવે છે.

સ્ત્રીવર્ગની રસવૃત્તિ પોપવાનું વલણ તો મૂળથીજ ગુજરાતના
કવિઓમાં છે. મહાકવિ પ્રેમાનંદેઓખાદરણમાં “અનિરૂદ્ધજીની ઘોડલી”
જેવાં અને લગ્નનાં જીજ્ઞાસી ગીતો બનાવેલાં છે. કવિ ગિરધરે પણ સીતા-
લગ્નના પ્રસંગે સ્ત્રીઓના રાગ લીલા છે. સીતામંગળ, રાધાવિવાહ અને
તુલસી વિવાહ પણ અન્ય કવિઓના ગવાય છે. અને સ્વામીનારાયણ
સંપ્રદાયના પરન સાધુ કવિ પ્રેમાનંદ સ્વામીએ પણ સ્ત્રીઓના રાગમાંજ
તુલસી વિવાહ લખ્યો છે. આ પ્રમાણે ગુજરાતના કવિઓએ સ્ત્રીઓની

રસવૃત્તિને અનુકૂળ સાહિત્ય રચવાનું કામ વિસારી મૂક્યું નથી. કેટલાંક ગીતો તો સ્ત્રીઓએ જ બનાવેલાં છે અને કેટલાંકના રચનારાઓનાં નામ નિશાન પણ નથી. પરંતુ તેમાંનાં ઘણાંખરાં ભાવપૂર્ણ અને રમુજ હોઈ સ્ત્રીઓની રાસકતાની સાક્ષી પૂરે છે. દયારામનાં ગીતોએ સ્ત્રીઓની રસિકતાને બળવલ્લભાન કરી છે અને સાથે તેમાં માર્મિકતા ઉમેરી છે.

આ પુસ્તકમાં સ્ત્રી રચિકર રૂકિમણી વિવાહ, સત્યભામા વિવાહ, નાગ્નજીતી વિવાહ, શ્રાદ્ધજી ઉપવીત અને રૂકિમણી સીમંત એ મોટા ગ્રંથો લીધેલા છે. તે ઉપરાંત પંદર તિથિ, ખાર માસ, સાત વાર, મીરાં ચરિત્ર, ખાળલીલા વગેરે કાવ્યો તથા સ્ત્રીઓના રાગમાં ગવાતાં પદો, ધોળ, નવરાત્રીમાં ગવાતા ગરબા, ગરબીઓ, નવરાત્રના વખતમાં તથા કામ કરતાં કરતાં ગાઇ શકાય અને ભગવત નામ લઇ શકાય એવાં નાનાં મીઠા રાગનાં કાવ્યો એ ‘અધુ’ આ પુસ્તકમાં દાખલ કરવામાં આવેલું છે. એમાંનાં ઘણાં કાવ્યો તો સ્ત્રીઓ તેમ પુરૂષોને પણ ઉપયોગી થઇ પડે એવાં એટલે સામાન્ય નીતિ ઉપદેશનાં કે ભક્તિનાં છે. કેટલાંક માર્મિક અને રસ ચમત્કૃતિથી ભરેલાં છે જે મનુષ્યમાં ચાતુર્ય અને રસિકતાનો વધારો કરે એમ છે.

રૂકિમણી વિવાહ—ભાગવતના દશમ સ્કંધમાંથી રૂકિમણી હરણનો પ્રસંગ લઈને કવિએ સ્ત્રીઓને માટે આ કાવ્ય રચ્યું છે. એમાં પદલાલિત્ય લીટીએ લીટીએ ઉભરાઇ બળ્ય છે, શબ્દો સ્ત્રીઓના મુખમાં શોભે એવા મૂક્યા છે. એટલે બાણે કે આ લખનાર દયારામ નથી પણ કોઈ સ્ત્રીજ પોતાના મનના ઉભરા પોતાની ભાષામાં કાઢે છે.

“વૈદ્રભદ્રેશ વિખ્યાત રે રાજજી, કુંદનપુર ત્યાં કોડામણું રે”

આ એકજ લીટીમાં સ્ત્રીભાષાનું ભાન થઈ આવે છે. રૂકિમણીનું વેવિશાળ શ્રીકૃષ્ણની સાથે કરવાની બધાની રૂચિ હતી, પણ એક તેમના ભાઈ રૂકમૈયાનીજ મરજી ન હતી, ને તેનું કારણ લૌકિક બુદ્ધિથી તે જણાવે છે કે—

“એરે ગોવાળ કેમ ત્રે મારી લગતી. કન્યા દીધી ત્યાં ઠયું નમ્યુંરે”

અને તેથી તે શીશુપાળ સાથે વિવાહ નક્કી કરે છે. પરંતુ રૂકિમણી ને તો તેથી આઘાત થાય છે. તેનો તો શ્રીકૃષ્ણ ઉપર શ્રવણાનુરાગ ઉત્પન્ન થયો છે. તેથી તે વખતની તેની સ્થિતિ કવિ વર્ણવે છે કે—

“અન્ન ના ભાવે ને નિંદ્રા ન આવે કહેવાય નહિ દુઃખ કોઈને રે

“એ તો નાથ સંભારે ને નિશ્વાસ મૂકે રાત દિવસ કાઢે રોઈને રે.

વિરહિણી સ્ત્રીની અવસ્થા જોણે જોઈ હશે તેને તો આ હકીકતનું ખરું ભાન થયું હશેજ. રૂકિમણીએ શ્રીકૃષ્ણને લખેલો કાગળ પતિવ્રતા અને કુલીન સંસ્કારી સ્ત્રીને જાણે એવોજ છે. કવિની અલંકારિક વર્ણન શક્તિ જ્યાં ત્યાં અગ્રહી ઉઠે છે. રૂકિમણીનું ૩૫ વર્ણવર્તા કવિ લખે છે—

“લાંળી વામુકી સરખી છે વેણુ સચીકણુ રચામળી રે

“અર્ધ અંદ્રાકારે છે કપાળ નાસા જાણે શુક વળી રે

“કાટી શરી ને સુરજ અંખા પજા મુખ એનું નિરખતાં રે

“દંત પંગત કુંદકળી પુખ્ત વરખે છે હરખતાં રે

“મોટી આણીયાળી અંચળ આંખડી ત્રાજુકું શોભીએ રે

“હાંદે કર કટી સિંહ સમાન હરિમન લોભીએ રે

“ચાલે મંદ ગતિ ગજ સરખીડી નૌલમ વચ્ચે રે

“શોભે નખશિખ આગ્રણ અત્ય દુષ્ટ ઉર શસ્ત્ર છે રે

સાધને શ્રીકૃષ્ણ ઘેર આવ્યા ને સૌને બનેલી વાત કહી સૌના દેખતાં
સત્રાણ્તને મણિ પાછો આપ્યો. પણ પછી સત્રાણ્ત પરતાવો કરવા
લાગ્યો કે—

“ સમર્થ સાથે વેર કીધું ને કરવો કેણુ ઉપાય,

“ પ્રભુ રોજ મૂકી પ્રસન્ન મુજ પર કેણુ રીતે થાય.

અને છેવટે નિશ્ચય કરે છે કે—

“ જો સંબંધ બાંધું સાંકડો તો જાય મનનું ઝેર

“ પુત્રી પરણાવું પ્રેમથી તો જમાત્ર થઈ આવે ઘેર

આવો નિશ્ચય કરી પોતાની પુત્રી સત્યભામા શ્રીકૃષ્ણ સાથે રંગે ચંગે
પરણાવે છે ને બંને કુંડુંબો લગ્નનો પૂરેપૂરો લહાવો લે છે. ગણેશ બેસવા
થી માંડીને તે ઠંઠ સુધીનો બધો વિધિ પૂરો થાય છે. વસુદેવે બોલાવવાથી
નોતરમાં.—

“ આવ્યાં લગ્ન હુંકાં ને સર્વ નોતર આવી, સહુકોને ઉતારા આપીયાણ

“ જોને જોમ જોઈએ તેને રીતે પહોંચે, એવા અધિકાર સેવકને સોંપીયાણ

“ આવ્યા પાંચે પાંડવ કુંડુંબ સર્વે સજોડે દેશ દેશના ભૂપતિ આવીયાણ

“ આવ્યાં શિવનેપારવતીણ ગંગા સહિત શયિ સાવિત્રી ધંદ્રસંગેલાવીયાણ

“ આવ્યા નારદ શારદ સનકાદિક મુન્ય ધમ વરુણ સૂર્ય ને ચંદ્રણ

“ આવ્યા નવકુળ નાગ ને અષ્ટકુળ પર્વત અઠ્યાસી સહસ્ર મુનિંદ્રણ

“ આવ્યા ધ્રુવ ને પ્રહ્લાદ નવયોગી વિભીષણ બળી વિદુરસુદામા શુકદેવણ

“ આવ્યાં સાગર સરિતા ને યક્ષકિન્નર ગાંધર્વ આશ રાખે કરવા સેવણ

“ અંગવંગ કલંગ કેકય માગધ માર મચ્છ કુંતલ વૈરાટ સુર સંઘણ

“ ઇત્યાદિક દેશના આવ્યા સરવે નરેશ બાણી સ્વામી સેવકનો સંબંધણ

“ આવ્યાં સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળનાં પ્રાણી જે કોઈ હતા સ્વજન કારદાસણ

સાંભેલા થઈ સહુકો આવીયા વસુદેવકે રે અવાસણ.

આમ તમામ દેવો, માનવો અને પ્રકૃતિનાં સ્વરૂપો શુદ્ધ પ્રભુના સ્વરૂપમાં આનંદ લેવા આવે છે. રાજ્યોને સ્વામી સેવકનો સંબંધ જણાવીને કવિએ શ્રીકૃષ્ણના ચક્રવર્તીપણાનું સૂચન કર્યું છે. કવિને ભૂગોળનું કેવું સારું જ્ઞાન હતું તે દેશનાં ગણાવેલાં નામ ઉપરથી જણાઈ આવે છે.

આ પછી વરધોડાનું વર્ણન આવે છે. કવિ કહે છે કે—

“ વરધોડો વહાલા તણો મુને ગાવાના ધણા કોડ ”

તે પ્રમાણે કવિએ વરધોડાને બહુ સુંદર રીતે વર્ણવ્યો છે અને કવિ લોકને દેખાડે છે કે—

“ જુવો જુવો રે જગતના લોક વરધોડો વિકૃદેશનો ”

અને ખરેખર હાલના વખતના કોઈ શ્રીમંતના વરધોડાને તપી જાય એવું વર્ણન કવિએ કર્યું છે.

ગૌરવની ન્યાત જમાડવામાં વાંચનારના પણ મોઢામાં પાણી આવે એવું વર્ણન કર્યું છે અને આજેજ જાણે સાઠોઢરાની ન્યાત જમવા બેઠી હોય એમ જણાય છે. રસોઈની એટલી બધી વાનીઓ ગણાવી છે કે જેનાં કોઈએ નામ પણ સાંભળ્યાં નહિ હોય. સત્રાજીત પાસે પહેરામણી પણ એટલી બધી વહેંચાવી છે કે જેની કિંમત પણ ન આંધી શકાય. મહા કવિ પ્રેમાનંદે ગામેરામાં કુંવરબાઈનાં સાસરીયાંને જેવી પહેરામણી અપાવી છે તેવીજ અને તે ઢબનીજ આ છે. આમ લગ્ન ઉત્સવ પૂર્ણ થાય છે, અને

“ ત્યાંહાં સામસામા તે વેવાઈ, દાઢી પીળે પ્રીતે મુખ સાહી ” એમ પ્રભુની ઇચ્છા પ્રમાણે હાથ પીગા કરીને લગ્ન પૂર્ણ થાય છે.

નગ્નજીતી વિવાહ—કેશલ દેશમાં નગ્નજીત નામે એક રાજા હતો. તેને નાગ્નજીતી નામે એક રૂપવતી કન્યા હતી. ક્ષત્રિયોના શરત્વની પરીક્ષા કરવાને તેણે સાત સાંઠ પાળ્યા અને ખૂબ ખોરાક આપીને એવા મદોન્મત બનાવ્યા કે કોઈ પુરૂષની મગદૂર નથી કે પાસે જઈ શકે. એ સાતે તોફાની સાંઠને એકી વખત સાથે પકડીને નાથે તે પોતાની કન્યા વરે એવી તેણે પ્રતિજ્ઞા કરી હતી. એ રાજા પરમ ભક્ત હતો. તેથી શ્રી કૃષ્ણનેજ પોતાની પુત્રી પરણાવવાની તેની ઇચ્છા હતી અને તે જાણતો હતો કે શ્રીકૃષ્ણ શિવાય કોઈ એ કામ કરનાર નથી. એ પણ એવી પ્રતિજ્ઞા લેવાનું બીજી કારણ હતું. છેવટે શ્રીકૃષ્ણ સાતે સાંઠને સાથે નાથી તે કન્યાને પરણે છે અને લઢવા આવેલા રાજાએને અજીવન હરાવે છે ને લગ્ન પૂરાં થાય છે આ કાવ્યમાં પણ કવિએ લગ્નોત્સવની મજા ઉઠાવી છે.

અષ્ટ પટરાણી વિવાહમાં આઠે પટરાણીઓને શ્રીકૃષ્ણ શી રીતે પરણ્યા તે વાત ટુંકામાં છે. સીમંત, જનોઈ, ને મામેરાના પ્રસંગો જાણીતા છે ને તે તે શુભ અવસરે ગવાય એવાં ગીતો એમાં છે. મહિના, વાર, તિથિઓ વગેરેના ગરબા સ્ત્રીઓને ગાવા લાયક છે. એકે એક ગરબા ગરબીમાં કે પદમાં કવિની કાવ્ય અમત્કૃતિ ઝળકી ઉઠે છે. બાળલીલામાં કવિ આશ્ચર્ય સાથે હાસ્યરસ મૂકે છે કે—

“ એટલામાં એક અબજા આવી, કહ્યું જુઓ લાવી છું ઝાલીરે

“ છેડા ઉઘાડે તો પુત્ર પોતાનો, લજવાણી પડી ઠાલી.

તોફાની બાળકૃષ્ણને પકડી લાવતાં ભૂલમાં પોતાના પુત્રનેજ બગલમાં ધાલી દીધો, અથવા શ્રીકૃષ્ણ તેના પુત્ર રૂપે બની ગયા. મીરાંબાઈએ મટુકીના ગીતમાં પણ એવોજ ભાવ જણાવ્યો છે.

“ મોહનને મટ્ટીમાં ઘાલી, ગોપી લટકે લટકે ચાલી,

“ હરિ કોઈ મોહન લ્યો રે મોહન લ્યો.

એમ બોલતી ગોપીનો લોક ઉપહાસ કરે છે અને કોઈ લેનાર ધરાઈ મટ્ટી ઉઘાડીને જુવે છે તો અંદર મોહનજ દેખાય છે. તેના જોવાજ આ પ્રસંગ છે.

“ માતા જસોદા બુલાવે પુત્ર પારણે ” એ પારણાનું ગીત તો ધરગથુ થઈ ગયું છે અને જન્માષ્ટમી ઉપર દરેક ઠેકાણે તે ગવાય છે. એમાં માતાના વહાલ ભર્યા બોલોની અવધિ છે.

“ મહારા કાનાની સમાણી કન્યા લાવશું

“ મહારા લાલને પરણાવીશ માટે ઘેર

“ મહારો જયો વરરાજ થઈ ઘોડે બેસશે

“ મહારો કા'નો દરશે સદાય લીલા લહેર—માતાં

પુત્રને માટે માતાની વધારે વહાલભરી લાવના આના કરતાં બીજી ક્યાં જડશે ?

રાધિકાનું સ્વપ્ન, રાધિકાનાં વખાણુ અને માતાનો જવાબ એ બધાં ગીતો તો સ્ત્રીઓનાં કંઠમાં રમી રહેલાં છે. ઘણાં ધોળ અને ગીતો શ્રીકૃષ્ણના ચરિત્રનાં જ છે. ગરબા ગરબીઓ પણ નીતિ, ભક્તિ અને ચરિત્રની છે. સાકાર સેવા અને પ્રેમભક્તિ તો કવિનો મુખ્ય વિષય છે, તેથી કહે છે કે—

“ પાઓ પ્રેમરસ પ્રાણુહરને દીન થઈ જન્યુરે

“ રીઝે રાખડી થઈ ગરીબ લોક રે ભોગીને ન ભાવે રે

“ અમો રાજતાં ખાસાંખવાસરે મુક્તિ મન નાવે રે

મુક્તિ માગીઓ ગરીબ, મુક્તિરૂપી રાખડીથી રીઝે એવા છે, પ્રેમી ભક્તો તો ભોગી-શ્રીમંતો તેમને પ્રભુની સેવાજ નોંધાએ, મુક્તિ ન નોંધાએ, કેવી સુંદર પ્રેમ ભક્તિની મસ્તી !

“ મોટાનું” વચન મુખધામ, કૃતિ રીતે કરીએ

એ ગરબો દરેકે સ્મરણ રાખવા જેવો છે. બીજા ગરબા ગરબીઓ પ્રભુના ગુણાનુવાદ કરાવનારાજ છે. કવિના મતનાં એટલે વક્તવ્ય સંપ્રદાયનાં ધર્મ ધોળ છે અને સ્ત્રીઓની વાણીમાં પણ કવિએ ધર્મના સિદ્ધાંતો સમજાવ્યા છે અને તેથી પુરુષોએ પણ આ ગ્રંથ વાંચવા જેવો છે,

વડોદરા.

જગજીવનદાસ દયાળજી મોદી.

અનુક્રમણિકા.

વિષય

પૃષ્ઠ

રૂક્મિણિ વિવાહ	૧
સત્યભામા વિવાહ	૧૨
નાગ્નજીતી વિવાહ	૩૧
અબ્દ પટરાણી વિવાહ	૬૦
શ્રીરૂક્મિણી સીમંત	૬૨
કુંવરબાધનું મેમ્બેર	૬૮
શ્રીકૃષ્ણ ઉપવીત	૬૯
શ્રીનાંચરિત્ર	૭૪
કાત્યાયનીનો ગરબો	૭૮
પંદરતિથિ-સુણો ઓધવજી પ્રેમતણે પંથ અગમ તમે શુ જણો.	૮૦
પંદરતિથિ-પડવે પ્રાણજીવનપાળે	૮૨
રાધાજીનો વિવાહબેલ	૮૪
બહાલાજીના મહિના	૮૬
રાસલીલા-વાગે ઘંટાવનમાં વાંસળીરે	૮૮
બાળલીલા-સજ્જન સાંભળોરે હરિની બાળલીલા કાંઈ ગાયું...	૯૦
બાળલીલા-કુંવરને વારોનીરે વ્રજરાણી...	૯૨
મેહવિલાસ-ઓધવ અલબેલાને કહેજો	૯૫
પારશુ-માતા જસોદા જુલાવે પુત્ર પારણે	૯૭
રાધિકાનું દવન-માતાજીરે આજ આનંદ મારે અંગેરે	૧૦૦

રાધિકાનાં વખાણુ-રાણી કીર્તિજી પૂછે છે કુંવરી ક્યાં ગઈરે ...	૧૦૨.
રાધિકા પોતાની માતાને કહે છે-હું તો આજ સખીયો સંગે	
રમતી ગોકુળ ગઈરે	૧૦૪
શ્રીકૃષ્ણજન્મ-શ્રીગુરુ ગોવિંદનેરે પ્રથમે પાયે લાગું. ...	૧૦૬
શ્રીકૃષ્ણના ધ્યાનનું ધોળ-પ્રથમ પ્રભાતે શ્રીકૃષ્ણનું સમરણ	
કરીએરે	૧૧૦
ચોલીસ અવતારનું ધોળ-એ અવતાર શ્રીકૃષ્ણનારે ...	૧૧૨
મારે નેહ લાગ્યેરે સખી સામળીઆ સાથે ...	૧૧૩
ચિત્ત મારૂ ચોરેરે વ્રજરાજ	૧૧૩
એવા મને વાલા થાઓ વ્રજભૂપ... ..	૧૧૪
એ પૂરણુ બ્રહ્મપુરુષોત્તમરે ન મળે દાઇ સાધનમે' ...	૧૧૫
રાધે રૂપાણી રસીલી તારી આંખડી જો	૧૧૬
ઉદ્ધવ નંદનો છોરો તે નમેરો થયો જો	૧૧૭
વાંરી જાગીરે નાગર નટવા, ધરે વિધિવિધિના વેશ ...	૧૧૮
રટની શ્રીકૃષ્ણ નામ સહુ સુખ કારીરે	૧૧૯
થાઓ પ્રેમરસ પ્રાણજીવનરે દીન થઇ જાયુરે ...	૧૧૯
મહીઆરી મળી આલી મહી વેચવા	૧૨૦
મારગડો મેહેમેરે મોહનલાલજી	૧૨૩
પ્રેમની પીડા તે કોને કહીયે રે હો મધુકર પ્રેમની પીડા તે ...	૧૨૪
પ્રીતડીની રીત આતિ અટપટી આધવજી છે પ્રીતડીની રીત ...	૧૨૫
શ્યામરંગ સમીપે ન જાણું મારે આજ થકી શ્યામરંગ... ..	૧૨૫
કીયે હામે મોહની ન જાણીરે મોહનજીમાં કીયે	૧૨૬
શોભા સહુજી શ્યામની તું જોને સખી શોભા... ..	૧૨૬

હું શું જાણું જે જહાલે મુજમાં શું દીઠું ૧૨૭
શીખ સામુજી દેહેરે વહુજી રોહો દંગે ૧૨૭
એહેવાં વચન મુશીનેરે વધાં વળતાં વહુજી ૧૨૮
નંદનોનંદન જીવીલો છોગાળોરે ૧૨૯
ગરબો ગાવાને ગોરી નિસર્યાંરે લોલ ૧૩૦
માનીતી તું છે મોહનતણી હો વાંસલડી ૧૩૧
નંદકુંવરજીતું પ્રાણુ જીવન ધન રાધા રંગીલી મૃગયાનેશીરે લોલ ૧૩૩
ખાર સાસની ગરબી-શ્રીગુરુ ગોવિંદનેરે પાથે લાગું પૂરો આશ ૧૩૪
મોહોલે પધારો મારા રાજ માણીગર મોહોલે પધારો ૧૩૫
લોચન મનનો રે કે ઝગડો લોચન મનનો ૧૩૬
મધુવત કહેજોરે મોહનને એટલું ૧૩૭
ઉદ્ધવજી વિચારોરે અંતર આપણે ૧૩૭
મુને અંગોઅંગ લાગી લાલ્ય કાળજ કોષ કાપેરે ૧૩૮
કામણુ દીસે છે અવબેલા તારી આંખમાંરે ૧૩૯
તેં તો ધટધટમાં ધર કીધું વાલમ વરણાગીયારે ૧૪૦
ફૂડા દીસો છો રાજેશ્વર મંદિર આવતારે ૧૪૦
રૂપાળી રાધા તારૂં તનરે સહેજે તે મુંઢરતાનું ભયું રે ૧૪૧
કાનુડો કામણુગાળોરે સાહેલી આ તો કાનુડો ૧૪૧
સખી હુંતો જાણતી જે મુખ હશે સ્નેહમાં ૧૪૨
રાંક મારા રાધાને દગો એણે દીધો રે ૧૪૨
રંગ ભર્યો આવ સહુણા છેવડા પ્રોતે પધરાવું મ્હારે મેહેલ ૧૪૩
ક્યમ ભરિયેરે ક્યમ ભરિયે જળ જમનાનું નીર ૧૪૮
મોટાતું વચન મુખધામ કૃતિ રીતે કરીએ ૧૪૫

જીવ જાણી લે જર પ્રીત જીગદીશ વિના નવ સારી	૧૪૬
રૂપાળા શ્રીરણુછોડ છે જી રાજ...	...	૧૪૭
સહુથી સમરથ રાધાવરનો આશરો	૧૪૮
હરિનામ માળા-શ્રીગુરુગોવિંદ કૃપાનિધિ કેશવ	૧૪૯
શ્રીલક્ષ્મણ ભટજનાં ભાવે લીજે ભામણાં	૧૫૧
વદન કમલ જોયું જોણું એકવાર શ્રીનાથજીનું	૧૫૨
રાધાકૃષ્ણ રાધાજી રાધાવ્રજરાય	૧૫૩
વ્રજ લાડીલાને ખંભારાજ ખંમા ખંમા	૧૫૩
સામું જો નંદના છોગાળા	૧૫૪
ઉમા રહો તો કહું વાતડી બિહારીલાલ	૧૫૫
ઠહાલાજીને કહેજો મધુવ્રત મહારા સમ છે...	...	૧૫૬
મોહનલાલજી રે મહારા જીવન પ્રાણજીવન	૧૫૭
આડ કુવા ને નવ વાવડી રે લોલ	૧૫૮
રાજ રૂપાળા દ્વારકાધીશ રે	૧૫૮
ચાલો નિરખીયે રણછોડરાય રે...	...	૧૫૯
મદ્દગુણાસંધુ શ્રીનાથજી રે	૧૬૦
જીરે જીલવાને આવો રાજ	૧૬૧
જેના હૃદયમાં અંખડ રસિક રૂપ	૧૬૨
નથી નિશ્ચે કાઢને નાથ કાણુ પછી શું કરશે	૧૬૩
હો પ્રિય જેની હરિજાન વિના સંસાર તો સર્વ અસાર છે	૧૬૪
ઓ ઉદ્ધવજી ઠહાલ તો વિસારી અમને મેલ્યાં	૧૬૫
મહારા મોહનલાલ આવો તો કહું મારા મનની વાતડી	૧૬૬
માર મન મોહું વાંસલડીને શબ્દે કાનડ કાળા	૧૬૭

રાધે રૂપાળી રસીલી તારી આંખડી ને	૧૬૭
પ્રથમ પ્રણમું શ્રી ગુફના પાયરે શેપશાયી ઝોગાળા	૧૬૮
સદાશોભાવો વૈકુંઠ ધામરે શેપશાયી મુખસિંધુ	૧૬૯
મોટું મનોહર માંદર ભાસેરે શ્રી પતિ શેપશાયી	૧૭૦
બદાસો આનંદ મંગળ રૂપ રે શાંતરૂપ શેપશાયીશ...	૧૭૧
તમે ઉમા રહોની અલેખેલા હોવાલ	૧૭૨
જોવા રાસ મંગળ મારે હોય રે આનંદ...	૧૭૪
કુંવરબાઇતું મામેરું	૧૭૭
સાતવારને માન ચરિત્ર-રાધે કચું માનની તું મહારૂં રે	૧૭૯
વરિયે તો શામળિયો વરીયે	૧૮૦
ધન સરવસ્વ સદા મહારૂં છે હો શ્રી નાથજી...	૧૮૧
ત્રિલોક મુંદર મુગટ મણિરે તમે રસીયારાધાનાથ...	૧૮૪
શ્રી વૃંદાવન મુખકારી રે સમરે નાસે સૌ પીડા	૧૮૪
ગિરિવરધર ગોપી રૂપ એક ગિરિવરધર ગોપી	૧૮૬
મોટાતું વચન મુખ ધામ કૃતિ રીતે કરીએ...	૧૮૬
ધન્ય જેણે હરિ ગુણ ગાયા સંસારમાં ધન્ય જેણે...	૧૮૮
સરવતા શિરોમણિ શ્રીનાથજીરે લોલ	૧૮૮
સહુ સાધન દ્રવ્ય ભક્તિ શ્રોરાધાનાથની	૧૯૦
રાધા માધવ મનમાં વશ્યાંજી જોતે રાધા માધવ...	૧૯૧
દરશણ ધોનીરે દાસને	૧૯૨

જપાય છે !

જપાય છે !!

લેકેત કવિ શ્રીદયારામભાઈનું

આંતરજીવન.

લેખક.

મૂલચંદ્ર તુલસીદાસ તેત્રીવાલા. બી. એ. એલએલ. બી.

વકીલ-હાઈકોર્ટ-મુંબઈ.

તથા.

જેઠાલાલ ગોવર્ધનદાસ શાહ, એમ. એ.

પ્રોફેસર-મહીલા પાઠશાળા-અમદાવાદ.

ઉપરના અભ્યાસી વિદ્વાન લેખકોએ કવિનાં કાવ્યોનો અભ્યાસ કરી કવિનો હૃદયગતભાવ શોધી કાઢી કવિના મૂળ સ્વરૂપને પ્રગટ કરી બતાવ્યું છે. કવિનાં કાવ્યોનો ખરો મર્મ સમજવો હોય તો આ ગ્રંથ અવશ્ય વાંચવો જોઈએ. વિદ્વાનોને તો આ ગ્રંથ ખરેખરો મનનીય છે. થોડા વખતમાં બહાર પડશે માટે જલદી નામ નોંધાવો. ગ્રંથમાં કયા કયા વિષયોનો સમાવેશ કરેલો છે તે જોવું હોય તો શ્રીદયારામજીનું કાવ્યમણિમાલા ભાગ ૩ નામાં આપેલી આ ગ્રંથની જાહેર ખબર વાંચો.

પ્રકાશક.

નારાયણદાસ પુમાનંદદાસ શાહ. હોલોધવાળા.

રે. પાંજરાપોળની નવી ચાલી-માધવળાગ-મુંબઈ નં. ૪.

પૃષ્ઠ	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ	પૃષ્ઠ	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૭	૨	જવા	પૂજવા	૬૦	૯	આરીખાંધવે	મારેખાંધવે
"	૩	મખ	મધ્યે	૬૧	૨૦	માહને	મોહને
"	"	ચરણ	ચરણે	૬૨	૧૩	જેઠાણે રે	જેઠાણી રે
"	૧૭	પગત	પંગત	૬૬	છેલ્લી	પુરૂષમહળ	પુરૂષમહળ
૮	૧૧	વંદન	વદન	"	"	પહિરોવ્યું	પહિરોવ્યું
૧૧	૫	સંતેપ્યા	સંતોપ્યા	૬૭	૫	વાંદી	સાંદી
૧૭	૧૦	શિલ્પ	આહ્યાસી	૭૨	૪	વતો	વર્તો
૨૭	૧	દીઠ	દોઢે	"	૧૮	સવે	સર્વે
"	૨૨	પીલીમેં કદાળ	પીલી દંત્રકદાળ	૭૩	૧૫	બધે	અંધે
"	૨૪	ધૃત તેમાં તાવેલાં	ધૃત તાવેલાં	૭૪	૪	અઘ	અધ
૩૨	૧૯	કયા	કન્યા	૭૫	છેલ્લી	હાર	હારિ
૪૩	૨	ધન્યદે	ધન્યરે	૭૬	૨૦	હરિની	હરિની
"	૮	પ્રત્યુથાન	પ્રત્યુથાન	૮૪	૩	હું બલિહારી	હું બલિહારી રે
૫૧	૧૦	ખાળયા	ખાળિયા	"	"	રે મારા રાજ	વજરોજ
૫૨	૮	ધયુ	ધયું	"	૮	કહો	કહો

પૃષ્ઠ	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ	પૃષ્ઠ	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૮૪	૧૫	ધાધૂ	ધાધૂપ	૧૨૫	૧૯	મરકટમણિ	મરકટગણિ
૯૮	૭	ચાંદલો	ચાંદલો	૧૨૭	૫	બાલો	બાલો
"	૧૭	મઝ્યાં	મઝ્યાં	૧૨૮	૧૬	નિ	નહિ
૧૦૦	૫	સપના	સપના	૧૩૫	૭	ગયા	ગાયા
"	૧૫	જસોદ	જસોદા	૧૩૬	૨	જા	અગડો
૧૦૪	૮	કપોળ	કપાળ	"	"	ચન	લોચન
"	૧૦	રંગ	રંગ	"	૧૧	તુનિત મ	તુનિત મળે
"	૧૨	દંતપાકત	દંતપાકિત	૧૩૮	૧૧	પાડા	પીડા
૧૧૨	૧૮	આળછળી	અળિછળી	"	૧૫	વળાગયા	વળાગયા
૧૧૩	૮	વક્રિફ	વૈક્રિફ	"	"	વ	દૈવ
"	૯	સતાપ	સંતાપ	૧૪૧	૪	અળખિંબ	આળખિંબ
૧૧૭	૨	આખ	આખડી	૧૪૨	૪	આગન	અગિન
૧૧૮	૧૧	દૈખેત	દેખતાને	૧૪૮	૧૮	અગ્નિ	અગ્નિ
૧૨૧	૮	દાણાધાટીમાં	દાણાધાટીમાં	૧૫૩	૧૧	આપે વૈક્રિધામ	સહેજે આપે
૧૨૪	૧૮	પલી	પેલી	"	"	"	વૈક્રિધામ
		દાહયે	દહિયે	૧૬૨	૧૯	પ્રાત	પ્રીતિ

પૃષ્ઠ	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ	પૃષ્ઠ	લીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧૬૬	૧૩	ગળી છે	ગાળી છે	૧૮૫	૧૨	સંધ્યસુત	સિંધ્યસુત
૧૬૭	૧	હાર	હરિ	૧૮૭	૧	સવ	સર્વ
"	૪	સીખ	ખસી	"	૬	દુતિ	દુતિ
૧૭૫	૧૩	માર્યાંદ્રિકા	માર્યાંદ્રિકા	"	૧૦	નિશ્ચે	નિશ્ચે
"	૨૧	મીચેરે	મીચેરે	૧૮૮	૯	નાય	નામ
૧૭૬	૧	રહે	રહો	૧૮૯	૧૪	ચક્ર	ચક્ર
૧૭૭	૨	આ	શ્રી	૧૯૦	૧	સાક્ત	સાક્ત
૧૭૮	૭	શેલાયો	શેલીયો	"	૧૭	શ્રામન્નારાયણ	શ્રામન્નારાયણ
૧૭૯	૬	હમારું	ઝકારું	૧૯૧	૭	લાક્ત	ભક્તિ
૧૮૦	૧૭	વારો	વરિયો	"	૧૫	ફલભ	વલ્લભ
૧૮૧	૧૧	સહજ	સહજે	"	૧૯	ગોપીપતિ	શ્રીગોપીપતિ
"	છેલ્લી	કરાને	કરાને	૧૯૨	૬	ભગવનીનાં	ભગવદીનાં
૧૮૨	૧૦	વિવિ	વિધિ	"	"	પ્રાતમ	પ્રીતમ
૧૮૩	૧૬	કરણદંડ	કરણાદંડ	"	૧૩	સગાધિ	સમાધિ
૧૮૪	૧૧	વળવા	વળાવા	"	૨૦	ફહેણી	ફહેલ્ય
"	૧૫	સહેજ	સહેજે				

સુખં યુનિવર્સિટીમાં જોમ., જો. ના અધ્યાસક્રમમાં
દેક્ષણુક તરિકે મંજુર થયેલો

શ્રીદયારામકૃત કાવ્યમણિમાલા ભાગ ૧ લો.

આ ગ્રંથમાં અત્યાર સુધીમાં પ્રકટ નહિ થયેલા કવિરત્ન ભકત
શ્રી દયારામભાઈના ઉત્તમોત્તમ અપ્રસિદ્ધ ગ્રંથો તથા કાવ્યોનો નીચે
પ્રમાણે ટિપ્પણ સાથે સમાવેશ કર્યો છે.

સમપ્રદાયસાર—(તત્ત્વજ્ઞાનનો મહાન્ ગ્રંથ) રામાનુજ, નિર્બાક,
મધ્વ, અને શાંકર વગેરે સંપ્રદાયોનાં તત્ત્વજ્ઞાનનું રહસ્ય બહુ જ સચોટ
રીતે સમજાવ્યું છે.

અજ્ઞામિલાખ્યાન—ભગવન્નામ લેવાનો અદ્ભુત અમતકાર જોવો
હોય તો આ ગ્રંથ જરૂર વાંચો.

કલેશકુંઠાર—આવા સમયમાં દરેક મનુષ્ય ચિંતાના સમુદ્રમાં
ગરકાવ થાય એ સ્વાભાવિક છે. “ ચિંતા ચિંતા સમાન છે. ” અમે
આત્રીથી કહીએ છીએ કે આ ગ્રંથ વાંચ્યા પછી જીંદગીભર તમને ચિંતા
થશે જ નહીં.

કાલજ્ઞાનસારાંશ—પોતાનો કાલ ક્યારે આવશે એ દોષ બળ્યતું
નથી, અને ગદા ગદ્ગતમાં રહે છે. આ ગ્રંથ એવો અદ્ભુત છે કે પોતાનો
કાલ ક્યારે આવશે તેનો જલદીથી નિશ્ચય થઈ શકે છે.

બીજા પદો—બીજાં અનેક જ્ઞાન, નીતિ અને ભક્તિનાં પદોનો
મહાન્ સંગ્રહ. આટલો મોટો ગ્રંથ છતાં કીંમત માત્ર રૂ. ૧૧ સવાળ.
રાખવામાં આવી છે. માત્ર ૨૮૪ પાકું પાછડિંગ.

અમદાવાદ ગુજરાત વિદ્યાપીઠમાં દેશબુદ્ધ તરિકે મંજુર થયેલો

શ્રીદયારામકૃત કાવ્યમણિમાલા

ભાગ ૨ જે.

આ સંગ્રહમાં કવિશ્રી દયારામભાઈનાં ઉત્તમોત્તમ મહાન કાવ્યોને સ્થાન આપ્યું છે અને ગ્રંથની નીચે સમજાવવા માટે ઉપયોગી ટિપ્પણો પણ સમાવેશ કર્યો છે. આમાં નીચેના ગ્રંથો છે.

રસિકવૃક્ષ—ઉપનિષદ, ગીતા, બ્રહ્મસૂત્ર અને શ્રીમદ્ભાગવત એ પ્રધાન ચતુષ્ટયમાં વારંવાર પ્રતિપાદન કરવામાં આવેલા વેદાંતના અત્યંત ગહન વિષયોને રસિક અને સરલ ભાષામાં જે દેહએ ગુંથ્યા હોય તો તે કવિશ્રી દયારામભાઈજ છે. આ ગ્રંથમાં વેદાંતના સિદ્ધાંતોને દર્શાવે સાથે એવી ભાષામાં સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યાં છે કે વાંચકને તેથી મુદ્દે કંટાળો ઉપજે જ નહિ. વેદાંતનો શુદ્ધ અર્થ નહિ સમજનારાં ઈતર મતોનું હાસ્યરસિક ભાષામાં કરવામાં આવેલું ખૂબ વિદ્વાન્ વાચક વર્ગને રમુજ સાથે આશ્ચર્યચકિત કરી નાંખીને કવિશ્રીની વિશાલ વિચાર શક્તિનો ખ્યાલ આપે છે. માટેજ મુંબઈ યુનિવર્સિટીએ આ ગ્રંથ એમ્. એ. માં ટેકસ બુક તરીકે રાખેલો છે. વૈષ્ણવોને તો તે અતિ ઉપયોગી છે.

બ્રાહ્મણસંકેત વિવાદ—બ્રાહ્મણ શ્રેષ્ઠ કે ભક્ત ? ધણા લોકોને તે વિષે સંકેપ વિકલ્પો થયા કરે છે, આ પ્રશ્નને કવિશ્રીએ શાસ્ત્ર અને

યુક્તિથી એવી રીતે ચર્ચો છે કે, એકવાર આ ગ્રંથનું મનન કર્યા પછી ઉપરના પ્રશ્ન વિષે કાંઈ સંશય થતો જ નથી. સંવાદ ધણોજ રમુજ અને વાંચવા લાયક છે.

પુષ્ટિપદ્ય રહસ્ય—પુષ્ટિમાર્ગનાં અલૌકિક રહસ્યોનો ભંડાર આ ગ્રંથમાં ભર્યો છે. પુષ્ટિમાર્ગના મર્મજ્ઞોને અને પ્રભુસ્નેહથી પરિચિત સહૃદયોને આ ગ્રંથમાં વર્ણવેલા અનુભવના સિદ્ધાંતો હૃદયંગમ થઈ પડશે એમાં કાંઈ પણ સંશય નથી. કોઈ પણ ગ્રંથમાં આવું પુષ્ટિમાર્ગનું સુંદર રહસ્ય સરલ ગુર્જર કવિતામાં દૃષ્ટિગોચર થતું નથી. પુષ્ટિમાર્ગના પ્રેમીઓએ એકવાર અવશ્ય આ ગ્રંથનું મનન કરવું જ જોઈએ.

અન્ય રસિક કાવ્યો—બીજાં કેટલાંક સિદ્ધાંતનું પ્રાતપાદન કરનારાં નીતિ ભક્તિનાં અનેક અપ્રસિદ્ધ સુંદર પદોનો પણ સંગ્રહ કરવામાં આવ્યો છે. પાકું બાઈડિંગ પાના ૩૫૦ આટલો મોટો ગ્રંથ છતાં કિંમત રૂ. ૧-૮-૦ માત્ર રૂપિયો દોઢજ રાખવામાં આવી છે.

અકાશકે:—નારાયણદાસ પરમાનંદદાસ શાહ, દલોઈવાળા.

૬. પાંજરા પોળની નવી ચાલી માધવબાગ મુંબાઈ નં. ૪.

શ્રીદયારામકૃત કાવ્યમણિમાલા.

ભાગ ૩ બે.

આ ગ્રંથમાં દયારામભાઈનાં ઉત્તમ ઉત્તમ કાવ્યો તથા સુંદર પદો ગુજરાતના જાણીતા વિદ્વાનો પાસેથી શુદ્ધ કરાવીને છપાવેલાં છે. તમામ કાવ્યો કવિના શિષ્યપુત્ર પરમ ભગવદીય જ્ઞેપી છોટાલાલભાઈ ગિરજશંકરે તપાસી શુદ્ધ હોવાની ખાત્રા કરી છે. તેમ ધણાં અપ્રસિદ્ધ પદો તેઓશ્રીના સંગ્રહમાંથી મળ્યાં તે પણ આમાં દાખલ કર્યાં છે. એટલે આ સંગ્રહ અપૂર્વ અને કિંમતી તૈયાર થયો છે. એમાં ભક્તિનું ખરું રહસ્ય સમજાવનાર કવિનો ઇષ્ટ ગ્રંથ ભક્તિપોષણ તથા પ્રેમનું ખરું તત્ત્વ સમજાવનાર ગ્રંથ પ્રેમરસ ગીતા તથા પ્રભોધ ખાવની, મનમતિ સંવાદ વિગેરે સમાયજ્ઞ છે જે દરેક માણસે વાંચી વિચારવા જોવા છે. એ ઉપરાંત જે અનેક રત્નરૂપ કાવ્યો એમા સંગ્રહાયેલાં છે જે સંસાર તાપથી દુઃખી થયેલાઓને શાંતિ અને આનંદ અવશ્ય આપશે. લગભગ ૫૦૦ પૃષ્ઠનો મોટો ગ્રંથ અને યાકું પૂઠું છતાં કિંમત માત્ર રૂ. ૨-૮-૦.

પ્રકાશક.

નારાયણદાસ પરમાનંદદાસ શાહ, ડભોઇવાળા.

ટ. પાંજરાપોળની નવી ચાલી-માધવખાગ.-મુંબઈ નં. ૪.

ઉત્તર વિભાગના મે. એ. ઇન્સ્પેક્ટર સાહેબે ઇનામને
માટે મંજૂર કરેલું

ભક્ત કવિ શ્રીદયારામભાઈનું જીવન ચરિત્ર

શ્રીયુત મૂળચંદ્ર તુલસીદાસદેસીવાળા બી. એ, એલએલ, બી.
હાઈકોર્ટ વકીલ મુખ્ય એઓએ સંશોધન કરી તૈયાર કરેલાં ટીપ્પણો
ઉપરથી

આ ગ્રંથમાં કવિશ્રીની પ્રાચીન સુંદર છબી, કવિતાપદ્ધતિઓ,
જોષી. રણછોડભાઈ તથા ગિરિજાશંકરભાઈની છબીઓ,
તથા કવિના હસ્તાક્ષર તથા ચરમોની છબીઓ, અને
કવિશ્રીના મૂળ સદગુરુ શ્રીમદ્વલ્લભાચાર્યજી તથા કાવના ઉપદેશ
હાકોરવાળા ઇન્દુભાઈ ભટ્ટજીની છબીઓ, તેમનાં દુકો ચરિત્રો
સાથે આપવામાં આવ્યાં છે. કવિના જન્મસ્થાન, વીલ, વંશવૃક્ષ,
કવિનું ગદ્ય લખાણ, કવિના ગ્રંથોનું લીસ્ટ, અમદાવાદના કવિ
વ્યાસ ભાઈવરામ સાથેનાં કવિનો કવિતામાં થયેલો રમુજી પત્રવ્યવહાર,
કવિનાં જીવનસૂત્રો, વગેરે આશ્ચર્યજનક નવીન સપ્રમાણ નિગતો
અને અનેક અપ્રસિદ્ધ ગ્રંથોના ઉતારા અને અનેક વિષયોથી ભરપૂર
છે. કોઈ પણ ગુજરાતી કવિનું આટલા બધાં સાધનોવાળું વિસ્તૃત
સપ્રમાણ લખાણનું જીવનચરિત્ર હજી બહાર પડ્યું નથી. આ ગ્રંથમાં
વૈષ્ણવ સંપ્રદાયના અનેક સિદ્ધાંતોનું ધણીજ સરળતાથી સ્પષ્ટીકરણ
કરેલું હોવાથી વૈષ્ણવોને તો તે અતિ ઉપયોગી છે. સોનેરી પાકું
બાઈડિંગ, પાનાં ૩૬૪, કીંમત માત્ર રૂ. ૨-૪-૦

પ્રકાશક:- નારણદાસ પરમાનંદદાસ શાહ, હલોઈવાળા
દે. ભાઈવળાગમાં પાંજરા પોળની નવીઆ લી-મુખ્ય નં. ૪

શ્રી દયારામકૃત કાવ્યમણિમાલા

ભાગ ૪ થો.

રુકિમણિ વિવાહ.

મીઠું ૧ હું.

- મથમે હું પ્રણમું શ્રી ગુરુપદ પ્રીતે, શ્રીકૃષ્ણરૂપ હૃદે ધરું રે; ૧
- ૧ રુકિમણીજીનો વિવાહ સંક્ષેપે, પદ્યંધ પ્રેમ ધરી કરું રે.
- ૨ ભાગવતદશમસ્કંધ મધ્યે, ત્રેપનમારે અંધ્યાય વિષેરે;
- ૨ કુલ કહે છે સુણો રાય રુકિમણીજીનું, હરણ કર્યું દારિકાંધીશેરે.
- ૩ દ્રલ દેશ વિખ્યાતરે રાજાજી, કુંદનપુર ત્યાં કોડામણુરે;
- ૩ ન્ય રકું ભીમકરાયરે ભૂપતજીનું, ભાગ્ય શું વર્ણવું તે તણુરે.
- ૪ ન્ય પુત્ર તેમાં જ્યેષ્ઠ રુકમૈયો, તે પુત્રી છે એક શ્રી રુકિમણીરે;
- ૪ તો પ્રગટયાં છે શ્રીમહાલક્ષ્મીજી પોતે, ગુણુશા સકું હું તેના ભણીરે.
- ૫ ન્યાકાળ કુંવરીજીને આવ્યો, ત્યારે માતપિતા બંધુ ધારિયુંરે;
- ૫ પ ગુણે સમોવડ સહુ રીતે, શ્રી કૃષ્ણ વર એ વિચારિયુંરે.
- ૬ દુઃખ સહોદર સહુકોને ભાવ્યું, પણ એક રુકમૈયાને ના ગમ્યુંરે;
- ૬ એરે ગોવાળ કેમ વરે મારી ભગની, કન્યા દીધી ત્યાંઠ્યું નમ્યુંરે.
- ૭ મધોપનો સુત શિશુપાળ રાજા, કુળવંત છે જગનામનારે;
- ૭ ની સંગે મારી બેન પરણાવું તો, સમરથ કો સમે કામનારે.

- એમ કહી તતકાળજ ઉઠ્યો, વેગે કહાવ્યું શિશુપાળનેરે;
લગન ઉપર જન લઈ વેહેલા આવો, સંગે લાવો બહુ ભૂપાળનેરે. ૮
- સુણી એમ સનમના થઈ સહુ ઉઠ્યા, ને ઉઘમ માંડ્યો વેહેવાતણોરે;
સુણી રૂકિમણીજીને તો ઝેર લાગ્યું, ઉર પરિતાપ થયો ધણોરે. ૯
- જે જે દેશથઈ જે દિશ આવે, તે સહુને પૂછીને નિત્રે ક્યુરે;
સરવે કહ્યું નથી કો કૃષ્ણ તોલે, સાંભળીને ચિત્ત ત્યાં દ્યુરે. ૧૦
- નારદે પણ કહ્યું સૌ ગુણ-પૂરણ, એક શ્રી કૃષ્ણ નિશ્ચયે કરીરે;
એમ સુણીને દેહ આત્મા પોતાનો, મનથઈ અરખ્યો શ્રીહરિરે. ૧૧
- અન્ન ના લાવે ને નિદ્રા નાં આવે, કેહેવાય નહિ દુઃખ કોઈનેરે;
(એતો) નાથ સંભારે ને નિશ્વાસ મુકે, રાત દિવસ કહાડે રોધનેરે. ૧૨
- એવામાં જન લઈ શિશુપાળ આવ્યો, સંગે છે રાજા બીજા બહુરે;
કાંશીરાજ દંતવક્ર, જરાસંધ; શાલ્વ સહિત સેન્યા સહુરે. ૧૩
- સામા જઈને સૂપે સન્માન કરીને, લાવી ઉતાર્યા છે આગમાંરે;
(એતો) આવ્યો છે કોડે પણ જશે માથે ખોડે, ઘિંઝાર ફટ એના ભાગ્યમાંરે. ૧૪
- દુષ્ટ આવ્યો, સુણીને કુંવરીજીને, તાલાવેલી લાગી તંનમાંરે;
ઠપમરે કહીને કોહોની સંગે હું કહાવું, ધારે વિચારે છે મનમાંરે. ૧૫
- એવામાં એક આશ્રિત દ્વિજ ધરતો, આવ્યો દેખીને ધાર્યું ચિત્તમાંરે
સાન કરીને તેડ્યો મુકુમારોએ, આવો ગુરજી એકાંતમાંરે. ૧૬
- નેડી બેસાડીને કહ્યો મનસૂબો, પત્ર લખીને એક આપીયુરે;
દારામતીપતિને જઈ આપો, ને કેહેજો દુઃખ જેહેવું વ્યાપીયુરે. ૧૭
- ત્રણ દિવસમાં છે લગન તે કેહેજો, વેહેલા વળજે પેપું પંથનેરે;
અંગિકા પૂજી પાછી વળું ત્યાંથી, મુજને હરે કેહેજો પંથનેરે. ૧૮

શિષ્યવી સંદેશો ને વિપ્રવળાવ્યો, તે વાડવ ચાલ્યો વેગે કરીરે;
 (એતો) વાત છે ગમતી તે એક દિવસમાં, દારિકાં દેખાડી શ્રી હરિરે. ૧૬
 નિરખતો નંત્ર શોભા દિજ ચાલ્યો, જોતાં પ્રસન્ન થાણું થયોરે;
 પૂછતો પૂછતો હરિ મેહોલે આવ્યો, ને દ્વારે આવીને હસો રહ્યોરે. ૨૦
 પ્રભુજીને કહાવ્યું પ્રતિહાર સાથે જો, કહો કોઇ આહ્વાણુ આવિયોરે;
 આત્મા જો હોય તો મેહોત્ર મધ્યે આવે એ, પત્ર કોઇએકનું છે લાવિયોરે. ૨૧
 દારપાજે સંભળાવ્યું શ્રી પ્રભુને, પત્રની વારતા સાંભળીરે;
 નાયકે હોવો તે દિજ રખે ખાજો, અંતરજામી પામ્યા રળીરે. ૨૨
 સાંભળ્યું વચન ને સેવક દ્રોણા, તે ભટજીને ભુવનમાં લાવીયારે;
 દેખી પ્રભુ સિંહાસનથકી ઉઠ્યા, દિજવર ત્યાં પધરાવીયારે. ૨૩
 અર્ધપાદ સહ પૂજા કરી વિધિયે, વંદન કીધું ત્રિશ્વંભરેરે;
 ભોજન કરાવીને તંબોળ આપ્યું, પોરાણા ચારુ સજ્જપરેરે. ૨૪
 પાસે બેઠા એક શ્રીહરિ પોતે, અંતર નહિ કોઈ તેણે સમેરે;
 હસ્ત જોડીને શ્રીહરિ એમ બોલ્યા, ધન્ય ભાગ્ય પધાર્યા તમેરે. ૨૫
 તમ સરિખા મુનિવર માહા દુર્જલ, સંતોષી સંત તપોનિધિરે;
 વિનય વિવેક મધુર વચનેથી, આગતા સ્વાગતા જહુ કીધીરે. ૨૬
 કહો ઋષિ કારણ પધાર્યાનું હાવાં, તમો કોણુ દેશથકી આવિયારે;
 વૈદ્યલદેશ વિષે અમો વસીએ, ને પત્ર આપ્યો એક લાવિયારે. ૨૭
 તે આદર સહિત પત્ર લીધું પ્રભુજીએ, પ્યારીનું છે હર આંખિયુંરે;
 જોતાં અશ્રુનાં જિંદુ માંહે દીઠાં, વિરહમુદ્રા જાણે છાપિયુંરે. ૨૮
 પ્રીત પ્રિયાની દેખી નેત્ર ભરીયાં, ગદગદ કંઠ થયા થાણુંરે;
 (તેથી) પત્ર આપ્યું પાછું ભટજીના કરમાં, વાંચો તમો ને અમો સુણુંરે. ૨૯
 (હાવાં) વાંચે છે વિપ્ર શ્યામ ધરે અવણે, પ્રથમ લખ્યું એમ પ્રેમદારે;
 સ્વસ્તિશ્રી દારિકાનગરીના નાયક, રાજરાજેશ્વર છે સદારે. ૩૦

ત્રિભુવનનાથ અનાથના બંધુ, સત્રય ચતુર ચિંતામણિરે;
 કુંદનપુરચક્રી લખિતંગ તમપદ-પદ્મકલિકરી રૂઢિમણીરે. ૩૧
 પ્રાણપતિ અભિવંદન મહારા, અગણિત સેવામાં લાવજોરે;
 જત અત્ર રાખીછું તેમ રહીછું, કુથળ સહિત વેહેલા આવજોરે. ૩૨
 અપરંચ એજ લખ્યા દારણ છે, સહુ ગુણનિધિમાં સુણ્યા હરિરે;
 તે થકી ચિત્ત મહાર તમમાં લોભાણું, મનથકી હું તમને વરીરે. ૩૩
 આપ કેહેશો જે કુળવંત કન્યાને, ના ઘટે સામું કેહેવું કંથને રે;
 તે પણ સત્ય લોકિકની રીતે, પણ ના હોય તમ પંથને રે. ૩૪
 હું તો તમારી સદા છું વિચારો, તે માટે મન તમમાં દરે રે;
 (પણ) કીરતિ સુણી વિશ્વમાં વનિતા કોણ, એવી જે તમને ના વરે રે. ૩૫
 માટે સો વાતની એકજ કહું છું, આવ્યો સમો રખે ચૂકતા રે;
 ત્રણ દિવસમાં છે લગ્ન પારવતીજી, પૂજી લાંથી રખે મૂકતા રે. ૩૬
 તેણે રૂઢમયાનો શિશુપાળ આવ્યો, (બાકી) બિન્ન સહુને તમે લાવતા રે.
 (એતો) સિંહનો ભાગ શીયાળ ન પામે, જોજો આળસ ઉર લાવતારે. ૩૭
 આળસ કરશે જો જીવન માહારા, તો માહારા પ્રાણ નિથે જશે રે.
 જન્મે જનમ તમને નહિ શૂલ, જ્યારે મળશે સુખ ત્યારે થશે રે. ૩૮

વલણુ.

સુખ થશે પ્રીતમજીરે, જ્યારે એહેશો હાથ;
 દાસી જાણી દયા કરજો, હે પ્રણુ દીનાનાથ. ૧
 તમે સમેાવડ હું નથીરે, હે માહારા અંતરજામી;
 જેવી તેવી પણ તમારે શરણુ, આવી છું હું સ્વામી. ૨

મીઠું ને જું.

વળતા શુક્ર તો એમ બોલીયા, સાંભળ ભૂપતિરે;	
એહેવું સાંભળી પ્યારીનું પત્ર, વિકળ થયા પતિરે.	૧
પ્રભુ કહે શું કહીએ રે ભૂદેવ, અમારી પણ એ ગતિરે;	
એ રાજકુમારીને માટે, નિદ્રા નથી આવતીરે.	૨
અમો પણ પત્ર વાઢ જોતા હતા, વિલંબ નથી કશીરે;	
એહેવું કહીને ઉઠ્યા તતક્ષણ, કે ચિંતા મન વસીરે.	૩
કહ્યું સારથીને રથ લાવ્ય, માહારો શીઘ્રે સજ કરીરે;	
કેહેતામાં આણ્યો તતખેવ, આરૂઢ થયા હરિરે.	૪
માંહે બ્રાહ્મણને પણ ખેસાડ્યો, ચતુર શિરોમણિરે;	
તમોપાખે ત્રિયાને કાશુ, કેહેરો જઘ વધામણીરે.	૫
એવું કહી રથ ત્યાંથી ખેડાવિયો, વાયુવેગે કરીરે;	
થોડીવારમાં પોહોઁવ્યા તાંહે, કે જ્યાંહાં છે કુંદનપુરીરે.	૬
નગ્ર દીઠું ને બ્રાહ્મણ મોકલ્યો, જઘ કહો વધામણીરે;	
હાવાં ત્યાંહાં પણ થાય શુકન, શ્રીઅંગે રક્તિમણીરે.	૭
વામ ઉરને બાહુ કરકી આંખડી, જોધને વિચારતાંરે;	
એહેવામાં દીડો આવતો વિપ્ર, વિમાસણ ધારતાંરે.	૮
બોલ્યો ગોરજ બાધજ વધામણી છે, પ્રભુ આવિયારે;	
એહેવું સાંભળી હરખ ના માય, બોલ્યાં પ્રાણુ લાવિયારે.	૯
મુનિ કહે પુર સમીપે પધાર્યા, પછી મુને મોકલ્યોરે;	
કહાવ્યું છે હાવાં રહેજો પ્રસન્ન, દિવસ આવ્યો ભલોરે.	૧૦
પછી બહુ ધન વિપ્રને આપીયું, તે પણ કહું કર્યારે;	
પધરાવ્યા છે પ્રાણુજીવન, તે સમ તો કશું નથીરે.	૧૧

- પછી પ્રેમશું કીધો પ્રણામ, શ્રી જગદંચા રક્તમણીરે;
દીધી આશિષ પ્રસન્ન થઇ ઋષિ, ચાલ્યા મંદિરભણીરે. ૧૨
- હાવાં દારિકામાં કેમ નિપન્યું, તે પણ કહુ કથીરે;
બળદેવજી કહે પ્રભુ ક્યાંહાં, પધાર્યા દીસતા નથીરે. ૧૩
- પછી બપર થઇ જે પોતે તો, પધાર્યા કુંદનપુરીરે;
સુણી હળધર થયા તૈયાર, સેન્યા સહુ સજ કરીરે ૧૪
- જાણ્યું બંધવ એકલા કુંભકે, પોતે પુઠળ પળ્યારે;
બહુ શીઘ્રતાએ બળભદ્ર, પ્રભુને આવી મળ્યારે. ૧૫
- હાવાં બપર પધાર્યાંની ભીમક, ગજાએ સાંભળીરે;
સાગા આવી કર્યું સન્માન, પ્રીતથી હળીમળીરે. ૧૬
- પછી પધરાવ્યા પુર માંહે, ઉતાર્યા તે સ્થળેરે;
જ્યાંહાં ધાર્યો હતો જાનીવાસો, થયું તે ધચ્છાબળેરે. ૧૭
- કીધું પૂજન બહુ વિધિ કૃષ્ણનું, રામનું પણ ક્યુંરે;
ધણાં આપ્યાં આજુબણુ વસ્ત્ર, રાજાજીનું મન કયુંરે. ૧૮
- કીધી આગતારવાગતા બહુ વિધિ, તે રાયજી વળ્યારે;
સમાચાર જાણી પુરલોક સહુ જોવા મળ્યારે. ૧૯
- જોઇ સ્વરૂપ સુધડતા શ્રી કૃષ્ણની, મોહ પામ્યા સહુરે;
આતો વર છે શ્રીરૂક્મિણી જોગ, જોકું શોભે બહુરે. ૨૦
- અમારાં કાંઇ સુકૃત હોય તે, આવીને આંહાં ફોરે;
તેથકી પણ આ વર રૂક્મિણીને, નિશ્ચે મળો રે. ૨૧
- હાવાં નગરમાંહે ઘેર ઘેર તોરણ, કદળી, સ્તંભ છેરે;
પુર શોભા કહી નવ જાય, વિવાહ આરંભ છેરે. ૨૨
- હાવાં કન્યાને પીઠી ચોળાય છે, મંગળ ગવાય છેરે;

ફિક્કિમણિ વિવાહ.

પેલે શિશુપાળે ચોંળી છે રાખ કે, પીડી કેહેવાય છે
 પંછી અંખિકા જવા કન્યા ચાલ્યાં, ત્યાં શોભા બાણીરે;
 મધ્ય ચરણ ચાલે છે આપ, વીટી વળી સ્ત્રી ધણીરે.
 દેશ દેશના ભૂપ આવ્યાં તે, સાથે સહુ સજ થયારે;
 તેણે ઉઘાડાં ધર્યાં છે ખડ્ગ, શસ્ત્રચત્ર પહાંકી રહ્યારે.
 કન્યા પારવતીજ પૂજ્યાં, ને ગોરાણી પુખ્તવિચારે;
 ધૂપ દીપ કયું નૈવેદ્ય, તખોળ ધરાવિચારે.
 પુષ્પમાળા ધરી કરી આરતી, ને પાયે લાગિચારે;
 મુજને મળને શ્રીકૃષ્ણ ભરથાર, એ ફળ માગિચારે.
 ગુરૂ પત્નીને મુખદારે બોલીને, ઉમયાયે એમ કહ્યુંરે;
 તુજને ઇચ્છાવર મળશે તે, કારણ બાણે સિદ્ધ થયુંરે.
 સુણી એવું વળ્યાં સુકુમારી, સખીકર કર ગ્રહીરે;
 તે સમે નથી શોભાતો પાર, તે કેમ શકું કહીરે.
 લાંબી વાસુકી સરખી છે વેણ, સચીકણ સ્યામળીરે;
 અર્ધઅંદ્રાકારે છે કપાળ, નાસા બાણે શુક વળીરે.
 કોટી શશી ને સુરજ ઝાંખા પડ્યા, મુખ એતું નિરખતાંરે.
 દંત પગત કુંદ કળી, પુષ્પ વરસે છે હરખતાંરે.
 મોટી અણિયાળી ચંચળ આંખડી, ત્રાનુંડું શોભીયેરે;
 હ્રદે કર કટી સિંહ સમાન, હરિમન લોભીયેરે.
 ચાલે મંદગતિ ગજ સરીખડી, નૌતમ વસ્ત્ર છેરે;
 શોભે નખશિખ આબ્રણ અલ; દુષ્ટ ઉર શસ્ત્ર છેરે.
 હાવાં પ્રાણપતિ દીઠા સન્મુખ, નિરખવા કારણેરે;
 વામ હસ્તે ઊંચા ડીધા કેશ, તે લટકાને વારણેરે.

એવી શોભા જોઈને મુરછિત, થયા સહુ ભૂપતિરે;
 પ્રભુ જોતાં સહુ સ્ત્રીજનની, પણ થઈ એ ગતિરે.
 પછી તે સમે તારણી નેત્રવડે, નાથ તેડીયારે;
 પ્રભુજી કેહે સમો છે-હાંક, કેહેતાં અથ ખેડીયા રે.
 નિજ રથ દંડ ગ્રહી ઉભાં રૂક્મિણિ, રથ લાંહાં આણ્યો સહીરે.
 પ્રભુએ પોતાના રથ માંહે, ખેંચી લીધાં કરગ્રહી રે;
 પાસે ખેસાડીને રથ હાંકીયો, આનંદ અતિ થયો રે;
 જે જે શબ્દ કરે સુરીજનન, રૂક્મિણિકર હરિ ગ્રહો રે.

૩૫

૩૬

૩૭

૩૮

વલણ.

હરિ ગ્રહો કર જાણીનેરે, હરખ્યાં સરવ સ્વજનન;
 પેલા રાજાઓની મુરજા વળી, થઈ ગયાં શ્યામ વંદન.
 અરે આ શું થયું, કૃષ્ણે કર્યું કન્યાતું હરણ;
 શું મોહોહું કોઈને દેખાડીશું, આ થકી સારું મરણ.

૧

૨

મીઠું ૩ જું.

વળતા શુકળ તે વાણીએમ ઉચ્ચર્યા, સાંભળ પરીક્ષિત રાય;
 હાવાં ત્યાર પછી કયમ નિપન્યૂં, તુજને કહું તે કથાય;
 જે જે બોલો શ્રી રૂક્મિણીનાથની.
 વરે કન્યા તો આગળ પધારીયાં, પુછળ સેન્યા જળરામ;
 પાછળ શત્રુતું દળ દીઠું આવતું, ઉભા રહ્યા તેણે કામ-જેજે

૨

- માનભંગ થયારે સરવે ભૂપતિ, તેણે ધારી એ બુદ્ધ;
પાછાં વળતાં તો નાક છેદાય છે, કન્યા લ્યો કરી બુદ્ધ-જેજે ૩
- આવ્યા બાણનો મેહ વરસાવતા, રીસે અગતા સહુ રાય;
જદવ સેન્યા ઢાંકી લીધી શર વડે, દંત પીસંતા જય-જેજે ૪
- વળતા જદવ બુદ્ધને વિકર્યા, વિંધ્યાં સહુનાં ચરીર:
સેન્યા મારી સુવાડીરે સાથરે, નાહા વીર મુઠી ધીર-જેજે ૫
- રૂકમૈયો બોલ્યો શિશુપાળયું, સાંભળ માહારં પણ એક;
જે હું રૂકિમણી પાળે પાછો ફરું, પુરમાં પેસું નહિ છેક જેજે ૬
- ખીજે મારગે કૃષ્ણ પૂડે પળ્યો, બકતો બકતો બહુ જોર;
ઉભો રહે ઉભો રહે ક્યાંહાં જય છે, અલ્યા માહારી ભગિનીના ચોર-જેજે ૭
- એવું કહી ત્રણ બાણ ત્યાંહાં મૂકીયાં, છખીલે છેવાં તત્કાળ,
દેખી પાંચ ફેંક્યાં ખીજાં પાપીયે, તે પણ ભાગ્યાં શ્રીગોપાળ-જેજે ૮
- પછી શ્રીકૃષ્ણ ત્રણ શર છોડીયાં, છેલું સારથિનું શીશ;
રથ ભાંગ્યો ધનુષ ત્રોડી નાખિયું, એહેવું કીધું શ્રી જુગદીશ-જેજે ૯
- ખીજું કાદંડ ગ્રહું તે પણ કાપિયું, ત્રીજાની પણ એ ગત્ય;
વળતો ખડગ ચરમ લઇ દ્રોહ્યો, રીસે દાધ્યો છે અત્ય-જેજે ૧૦
- પ્રભુએ પણ વિદ્યાધર ખડ્ગ કાહાડીયું, સામા ધસ્યા કરી ક્રોધ;
જેહેવે મસ્તક છેદે છે શ્રીહરિ, કીધો રૂકિમણીએ રોધ-જેજે ૧૧
- એ ના ઘટે નાથ ચતુરશિરોમણિ, અપજશ જગતમાં થાય;
જેવો તેવો પણ ભાધ એ માહરો, સાજો તમારો કહેવાય-જેજે ૧૨
- પ્રભુએ ધાર્યું જે રાણી રૂસે નહી, ધાર્યું મારું પણ થાય;
માર્યા સરીખો કહેવાય રહે જીવતો, એહેવો રચવો ઉપાય-જેજે ૧૩
- ડાઢી મુછ મુંડીને પટા પાડીયા, શસ્ત્રે કરીને શ્રીનાથ;

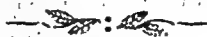
- રથની સાંગી પુઠળ લટકાવીયો, વસ્ત્રે બાંધ્યા બેહુ હાથ-જેજે૦ ૧૮
- એહેવે બળભદ્ર પુઠળથી આવીયા, જીતીને સહુ રાય;
- દીડો રૂકમૈયાને રથે બાંધીયો, ઘણું લજવાતો જાય-જેજે૦ ૧૫
- હાં હાં આ શું કર્યું લાઘ ના ધિટે આ શો કીધો ક્રુપ;
- એહેને મરણથકી અધિકું થયું; એ છે અહંકારી ભૂપ-જેજે૦ ૧૬
- ફિકિમણીજીને રૂડું મનાવવા, કીધો વચન વિવેક,
- છોડી મુક્યો રૂકમૈયાને હળધરે, બધે બંધવ એક-જેજે૦ ૧૭
- પછે રૂકમૈયો પુરમાં પેઠો નહીં, વાસ્યું ભુજ કચ્છ શેહેર;
- પણ લીધાનું ફળ એ પટા પડયા; જવાયું નહીં ઘેર-જેજે૦ ૧૮
- હાવાં શિશુપાળની શી શોભા થઇ, થોડી સરખી હું કેહેય;
- કાલો ચાલ્યો તે નાક છેદાઇ ગયું, અંગે પીડી મુખે મેશ-જેજે૦ ૧૯
- નગારાં ને નિશાન સંતાડીયાં, મુખે પડી ગયા શોષ;
- સહુકો સ્મશાનાયા સરખા સનમન્યા, જાણે મુઝો દમઘોષ-જેજે૦ ૨૦
- જરાસંધે ત્યાંહાં આશ્વાસના કરી, પણ હાર્યો સત્તરવાર;
- તોહે મેં કાંઇ દુખરે નહોતું ધર્યું, એહેવો ધારવો વિચાર-જેજે૦ ૨૧
- હાવાં દારામતી પ્રભુ પહોંચીયા, સેન્યા સંહિત બળરામ;
- સામા ઉગ્રસેન આવ્યા શોભા ભર્યા, પધરાવ્યા નિજવામ-જેજે૦ ૨૨
- જેશી તેડાવ્યા શ્રી વસુદેવજી, લગ્ન લીધું શુભ સાર;
- લખી સ્વજન સરવને કંકોતરી, તેડાવ્યાં તેણીવાર-જેજે૦ ૨૩
- મોહોટો મંડપ રચોરે સોહામણો, વાળ વાળે અપાર;
- મંગળ ગાન કરે સરવે માનુની, થઇ રહ્યા છે થેઇ થેઇ કાર-જેજે૦ ૨૪
- વરકન્યાને પીડી ચોળાય છે, ગોત્રજ દેવ્યા પૂજાય;
- જદ આહ કીધું છે વસુદેવજી, દેવકી હરખ ન માય-જેજે૦ ૨૫

- વરવધુને મંડપમાં પધરાવીયાં, વિપ્ર કરે, વેદગાન;
કાષ્ઠએક કન્યાનાં માત પિતા થયાં, તેણે દીધું કન્યાદાન-જેજે ૨૬
- હસ્તમેલાપ થયો ને મંગળ ફેરા કર્યાં, કીધાં સર્વ પ્રકાર;
લાડકાડ રીતેભાતે દંપતી, આરોગ્યાં છે કંસાર-જેજે ૨૭
- સહુને કંસાર ભોજન કરાવીયાં, સંતે.ખ્યા સહુ જન;
બેઠેન ભાણેજ પૂજ્યને પોખીયા, હરખ્યું સહુકોનું મન-જેજે ૨૮
- કુળની રીતે છોડ્યા પછી દોરડા, આનંદ વરણો અપાર;
રાણી રૂઢિમણી પરણ્યાં શ્રીકૃષ્ણને, થઈ રહ્યાં જેજેકાર-જેજે ૨૯
- કવિજનને કૃપા કરી શ્રી હરિ, કીધાં હુંખ સહુ ભંગ;
અંગ સહિત આપી પ્રેમલક્ષણા, લક્ષિત નિત્યે સતસંગ-જેજે ૩૦
- ગુર્જરદેશમાં શ્રી નર્મદાજી તટ, ચડીપુર ત્યાં ગ્રામ-
જ્યાંહાં શ્રી શેષશાંત્રી પ્રભુ વસે, ત્યાંહાં કવિનો વિશ્રામ-જેજે ૩૧
- શાંતિ વિપ્ર નાગરે સાડોદરે, ભટ દયાશંકર નામ;
વૈષ્ણવ વસ્ત્રભી શ્રી ગુરૂ પ્રતાપથી, ગાયા ગુરુ ધનશ્યામ-જેજે ૩૨
- ત્રણ મીઠે શ્રીરૂઢિમણીહરણ કથ્યું, એક સો પંદર પદ સાર;
શ્રી ભાગવત અનુસારે સંક્ષેપે કથ્યું, જેનો મહિમા અપાર-જેજે ૩૩
- જે કો ગાયે શીખે ને રે સાંભળે, પુરે મન વાંછિત કામ;
પ્રેમે પાઠ કરતાં મળે શ્રીહરિ, એમ કહે દયાનામ-જેજે ૩૪

વલણ.

- દયાશંકર કહે કથારે, સુંદર સાર ચરિત્ર;
અવલુથી સુખ થાય સહુને, પતિત થાય પવિત્ર. ૧
- કરતા હરતા શ્રી મહા પ્રભુરે, હું તો કહેવા માન;
સુણુજો ભણુજો ભાવ ધરીને, થાશે સહુ સુખ પાત્ર. ૨

સત્યભામા વિવાહ.

મીઠું ૧ લું.

ચોપાઘ

પ્રથમે હું પ્રણમું શ્રીગુરૂનાં પાય, ને સમરૂં શ્રી ગોવર્ધનરાય,
 કૃપા કરે બાણી નિજ દાસ, મુજ રૂઢિયામાં પૂરો વાસ. ૧
 શુભ મતિ દો જન ગુણલા ગાય, શ્રી સત્યભામાનો વિવાય;
 શ્રીમદ્ભાગવત ભયું રે આનંદ, જેમાં તે રસનિધિ દશમસ્કંધ ૨
 તેનો છપ્પનમો અધ્યાય, શ્રીમાંતક^૧ મણીનો મહિમાય;
 તેમાં હરિ સતભામા લગ્ન, સુણતાં થાય સહુનું મન મગ્ન. ૩
 શુકલ કહે સાંભળ રાજન, તે તુજને કહું થઈને પ્રસન્ન;
 સોળ સહસ્ત્ર શત અષ્ટ પરણ્યા શ્રી નાથ, ક્યહું પીળાં નથી કીધા હાથ ૪
 ક્યહું છળ બળ ક્યહું ચોરી કરી, રીત સહિત અહીં પરણ્યા શ્રી હરિ;
 એ વિવાહમાં એક બીજો થશે, ને જાણુવંતીને પરણી લાવશે. ૫
 શ્રી દારામતી નમ્રમોઝાર, ઉગ્રસેન શુભ મતિ વૃષ સાર;
 વસે જદવ ત્યાંડાં છપ્પન કોડ, નહિ જુગમાં કો તેની જોડ. ૬
 જદવ એક સત્રાજીત નામ, કન્યા સત્યભામા તેને ધામ;
 પ્રભાકર લોહના ઇષ્ટદેવ, કરે સત્રાજીત તેની સેવ. ૭

૧ સ્વમાંતક—એક જાતનો માણુ; એમાં એત્રો ગુણ છે કે જે કોઈ અપવિત્ર સ્થિતિમાં એને ધારણ કરે તેનો પ્રાણ બચ, ને જે એને ધારણ કરીને પવિત્ર આચાર પાળે તેનું મંગળ થાય. એ સૂર્ય જેવો પ્રદર્શિત હતો. સત્રાજીતને સૂર્યે તે પ્રસન્ન થઈને આપ્યો હતો.

- પ્રસન્ન થયા કરી કરુણા ધણી, ત્યારે સૂરજે આપ્યો શ્રીમાંતક મણિ;
દેદિપ્યમાન તેજસ્વી અપાર, કનક ઝરે નિત્ય અષ્ટજ ભાર.^૨ ૮
- નિતપ્રત્યે તેનું પૂજન કરે, ને ખહાર જાય ત્યારે કંઠે ધરે;
એક દિવસે કંઠે ધરી મણિ, સત્રાજીત આવ્યો સભા ભણી. ૯
- દૂર થકી દેખી સહુ જનન, ચક્રિત થયા પોતાને મન;
કાન્તિ જોઈ ધણો કરિયો વિચાર, આવે છે શું સૂર્ય સભા મોઝાર. ૧૦
- કૃષ્ણ કહે દિનકર નવ હોય, હશે સત્રાજિત જાદવ સોય;
જાણુ કર્યું રાજાને સહુ, આવે છે રવિ તેજસ્વી ખાંડ. ૧૧
- એવું કહેતામાં આવ્યા ત્યાંહ, રાજ્યસભા રાજે છે જહાંહ;
આસન આપ્યું આદર કરી, ને કાણુ એક પછી જોડ્યા શ્રીહરિ. ૧૨
- સુણો સત્રાજિત માહારી વાત, કે જેથકી જશ ત્રાપે વિક્ષાત; ૩
સૂર્યભક્તિ તમે કરી ઘણી, મોટું ભાગ્ય પામ્યા આ મણિ. ૧૩
- હવે એ ભેટ સુપતિને કરો, વચન હમારું જો ઉર ધરો;
મણિ શોભે જો રાજદ્વાર, આપણને સેવા તણો અધિકાર. ૧૪
- એવું વચન જોડ્યા જુગદીશ, સુણી સત્રાજિતને ચઢી ઘણી રીથ;
ગર્વે ભર્યું કણું એક વચન, સુણતાં સભાસહિત રાજન, ૧૫
- મણિ માગો શું લજ્જા પરહરી, સૂરજ સેવ્યા છે મેં અતિ શ્રમ કરી;
એવું કહી આવ્યો નિજ ધામ, મણિ પધરાવ્યો પૂજાને દામ.

૨ હાલના દશ શેરની એક તુલા ને એવી ૨૦ તુલાનો એક ભાર.
એવું વજન ગણાવું હતું.

૩ વિખ્યાત.

વલણ.

પૂજા ઠામ પ્રધરાવિયો, મણિ શ્રીમાંકત જેતું નામરે; ૧૬
પછી આગળ કથા કયમ થઇ, તે કહે જન દયારામરે.

ઢાળ.

શુકદેવ વાણી ઓચર્યા, તમે સાંભળો પરીક્ષિત રાય.
એ જાંબુવંતી શી રીતે પરણ્યા, હું તેના કહું મહિમાય;
બ્રાત સત્રાજીત તણો, તેનું પ્રસેન એવું નામ;
તે વન ગયો મણિ ધરી કંઠે, પુરી ચઢી મૃગયા રમવાને કામ. ૨

મીઠું રળું.

રાગ ધોળ.

રમતાં સિંહ મળ્યો એક વાટેરે, અશ્વ સહિત હણ્યો મણિ માટેરે;
મણિ લઇ સિંહ ત્યાંથી ચાલ્યોરે, તેને જાંબુવાને આવી ઝાલ્યોરે. ૧
રીછરાજે હણ્યો સિંહ ઠામેરે, મણિ લેઇ ગયો નિજ ધામેરે;
કન્યા જાંબુવંતી હતી ધરમારે, આપ્યો રમવા મણિ તેના કરમારે. ૨
એ કથા રહી એણે ઠામેરે, કહું નિપન્યું જમમ એને ધામેરે;
ધેર આવ્યો નહીં જ્યારે બ્રાતરે, સત્રાજીતે ઉરાડી છે વ્રાતરે. ૩
મરાવ્યો કૃષ્ણ માહારો ભાષરે, મણિ લીધો એવા અન્યાધરે;
એવું કલકિ ચોટ્યું જુહું હરિનેરે, સહુકો વાત કરે ફરી ફરીનેરે. ૪
કૃષ્ણ કહે સાંભળો સહુ જનરે, નિશ્ચે કરિયે ચાલો સહુ વનરે
સરવે આત્યા જોતા પુરી ચણરે, આગળ દીઠા પામ્યા બેહુ મણરે. ૫

- કંખ દીઠા વ્યાધના અંગેરે, દાખ્યા કૃષ્ણે હતા જે ડા સંગેરે;
ત્યાંથી ચાલ્યા વ્યાધપદપૃષ્ઠેરે, વ્યાધ પ્રાણુરહિત પડ્યો દૃષ્ટેરે. ૬
- ત્યાંથી રીંછનાં પગલાં દીઠારે, તેતો ગિરિની ગુફામાંહે પેઠારે;
ત્યાંથી અટક્યા સરવે ભય પામીરે, પેઠા કંદરામાં અંતરભમીરે. ૭
- જાંબુવંતીને દીધું દરસંનરે, મણિ લેતાં કીધું છે રૂદંનરે;
એટલે જાંબુવાન આવ્યો ધાધરે, જુદું કીધું સંગે જહૂરાઈ રે. ૮
- મુષ્ટિ પ્રહારે વઢયા બેઠા બળિયારે, સત્તાવીશ દિવસ વીતી વળિયારે;
જાંબુવાન થયો ગતિભંગરે, હરિને પ્રહારે ચૂણું થયું અંગરે. ૯
- સાંભર્યું વચન કહ્યુંતું રઘુનાયેરે, કૃષ્ણ થઈ વઢીશું તુજ સાથેરે,
તે સંભારી લજ્જા મન પામ્યુંરે, કીધું સ્તવન ચરણે શીર, નામ્યુંરે. ૧૦
- ઝઘાતી થામ્યો થયો ઘણો અન્યારે, માટે પરણાવી પોતાની કન્યારે;
જાંબુવંતીકર હરિકર થાપ્યોરે, સસરે મણિ પેહેરામણીમાં આપ્યોરે. ૧૧
- મજ્જેડે આવ્યાં શ્યામસદંનરે, જોઈ હરખ પામ્યાં સહુ જનંરે;
સત્રાજીત સભામાં તેડી લીધોરે, જોતાં સર્વ મણિ કર દીધોરે. ૧૨
- ચીતી વાત તેતે સરવે જાણીરે, સભામાંથી ઉઠ્યો લજ્જા આણીરે;
પસ્તાતો આવ્યો પોતાને ઘેરેરે, કીધું સત્રથ સાથે વેરરે. ૧૩

વલણ.

- સમર્થ સાથે વેર કીધું ને, કરવો તે કાણ ઉપાય;
પ્રભુ રોશ મૂકી પ્રસંન મુજપર, કાણુ રીતે થાય. ૧૪
- જો સંબંધ જોઈું સાંકડો તો, જાન્ય મનનું ઝેર;
પુત્રી પરણાવું પ્રેમથી તો, જામાત્ર થડ આવે ઘેર. ૧૫

સર્વ લગ્નને દહાડે કારજ કરવું તે કીધું, એટલે વરઘોડાની વેળા થઇછ;
ખાનપાન કરીને જન સજ થઇ છે, સર્વે શોભા ન જાય મુખે કહીછ.

વલણ,

મુખે શોભા શી વરણવું, રચના રચી છે અપારરે.
જન દયો કહે ગુરૂ કૃપાથી, કાંઈએક કરે ઉચ્ચારરે.
આનંદ મનમાં ઉપજ્યોરે, સમર્થા શ્રી રણછોડ;
વરઘોડો વહાલા તણો, મુને ગાવાનો ધણો કોડ.

ધોળ.

આસનંદન વાણી એમ ઉચ્ચાર્યા, સાંભળ પરીક્ષત ભૂપ;
જાદવપતિની જનનંદારે; શોભા વાધી છે અતિરે અતુષ;
વરઘોડો દારિકેશનો, જુઓ જુઓરે જગતના લોક વૈભવ વિદૂલેશનો.
વાને ધાલીને વરરાયનેરે, પીડી ચોળી કરાવ્યું સ્નાન;
અંગવસ્ત્ર ધરી પીતાંબર પેહેરિયારે, કરે માનુની મંગળ ગાન;
વરઘોડો દારિકેશનો, જુઓ જુઓરે જગતના લોક, વૈભવ વિદૂલેશનો.
કંઠે વિરાજે સુવર્ણ સાંકળી, મોટી મુક્તાફળનીરે માળ;
હરિને હાથે કનક કડાં સાંકળારે, કટીમેખળા શોભે વિશાળ;
વરઘોડો દારિકેશનો, જુઓ જુઓરે જગતના લોક, વૈભવ વિદૂલેશનો.
કાને કુંડળ શોભે વારૂ વેળિયું, કેસર અરચા કીધી છે ભાળે સાર;
હરિને બાહિ બાજુબંધ જોરખારે, ચરણે નેપૂરનો ઝણકાર;
વરઘોડો દારિકેશનો, જુઓ જુઓરે જગતના લોક, વૈભવવિદૂલેશનો.

નખ શીખ આબ્રણુ પેહેરિયાં, ઉપર ઓઢી અનોપમ શાલ;
ખુંપ ઘાલીને આંજી આંખડીરે, કાજળ ટપકું દીધું છે ગાલ;
વરઘોડો દારિકેશનો, જુઓ જુઓરે જગતના લોક, વૈભવ વિકૃત્તેશનો.

મીંદળ ખાંધ્યું કર દક્ષિણેરે, ગોતજને લગાડ્યા પાય;
પાન મુદ્રા શ્રીફળ થકીરે, પોસ ભરાવી જાદવરાય;
વરઘોડો દારિકેશનો, જુઓ જુઓરે જગતના લોક, વૈભવ વિકૃત્તેશનો.

પુષ્પમાળા ગજરાં ખેહેરખાં, ચાર મોજડી પેહેરી છે ચર્ણુ;
એહેની સજ્જેડે લૂણ વાળવારે, અશ્વે ચઢીયા છે અશ્વરણુશર્ણુ;
વરઘોડો દારિકેશનો, જુઓ જુઓરે જગતના લોક, વૈભવ વિકૃત્તેશનો.

વાગ ગ્રહી કુંતાજી રણારે, ત્યાં વીરે મનાયું મન;
મોહોડ ખાંધ્યો છે માતા દેવકીરે, રમણ દીવો ગ્રહો થઈ પ્રસન્ન;
વરઘોડો દારિકેશનો, જુઓ જુઓરે જગતના લોક, વૈભવ વિકૃત્તેશનો.

ચાલે સરવે ચતુરાધથીરે, વરની સાથે સામેલાની હાર;
હરતી ઘોડા ડો રથ પાલખી, રે આગળ ભૂપતિ ચાલે અપાર;
વરઘોડો દારિકેશનો, જુઓ જુઓરે જગતના લોક, વૈભવ વિકૃત્તેશનો.

પોતપોતાના બનાવથી ચાલે, સર્વેકા જેમ જેતું મન;
શિવબ્રહ્માદિક વૃદ્ધ ચાલ્યા હળીમળીરે, પેહેરી ઓઢીને પ્રસન્ન વદન;
વરઘોડો દારિકેશનો, જુઓ જુઓરે જગતના લોક, વૈભવ વિકૃત્તેશનો.

કોંતલ અશ્વ ગજ ચાલે ધણી, અળગારે ચાલે અસવાર,
મંગળ ગાન પૂઠે માનનીરે, નહિં પાયદળ જનનો પાર;
વરઘોડો દારિકેશનો, જુઓ જુઓરે જગતના લોક, વૈભવ વિકૃત્તેશનો.

ગુણીજન ગાન કરે ઘણું, કરે અસંસાર વળી વળી નૃત્ય,
 વાજાંત્ર વાજે વિધવિધતણારે, ઉઠે નોખત ગડગડે અત્ય;
 વરઘોડો દ્વારિકેશનો, જુઓ જુઓરે જગતના લોક, વૈભવ વિકૃદેશનો.
 આતસખાજી ઉડે ઘણી, ફરકે ધ્વજ પતાકા વિશાળ;
 પ્રગટ કીધી છે કોટી દીપિકારે, સૌકો દીસતાં ઝાકઝમાળ,
 વરઘોડો દ્વારિકેશનો, જુઓ જુઓરે જગતના લોક, વૈભવ વિકૃદેશનો.
 ત્રિલોક સુંદર નાથનેરે, શોભા સહિત જુઓ છે સહુ લોક,
 ચક્રિત થયું છે સહુકો દેખતારે, જેવા ઉભાં છે થોડાથોડ;
 વરઘોડો દ્વારિકેશનો, જુઓ જુઓરે જગતના લોક, વૈભવ વિકૃદેશનો.
 વાજાંત્રે ગાજાંત્રે આવિયા, સહુકો જાનીવાસાને ઠામ,
 મામે ઉતાર્યાં કેડે લખરે, વરઘોડેથી સુંદરશ્યામ;
 વરઘોડો દ્વારિકેશનો, જુઓ જુઓરે જગતના લોક, વૈભવ વિકૃદેશનો.

વલણ,

સુંદર શ્યામ પદરાવિયા; જેસાડયા શુભ આસનરે,
 વરરાજને વીંટીવળાને, જેહું સરવ સ્વજનરે.

દાળ,

શુક્રદેવ કહે સુણો પરિક્ષતરાય, દેવજ લેખ દારા કન્યાને ઘેર જાય;
 દેવજ આપી વળી ગીત ગાતીરે નારી, કન્યાની માથે કરી કલુવાની તૈયારી.
 વાજાંત્રે ગાજાંત્રે આવ્યા જાનીએ વાસે, મોડ મુક્યો લાડકડીની માટે;
 ખીરસે કલુવો વરરાજની સાળીજી પ્રીતે, જમો જમોરે જમાઘડા ગોરી
 ગાય ગીતે.

ચંમકળી ચીનમાળા અરીશો માદળિયાં, મુકતામાળા ઝોપે ઉર સોના
સાંકળિયાં.

નાળુક હસ્તમાં શોભે સુવર્ણ મઢ્યો ચૂડો, મનઘટ જવ ને બાજોડે દીસે
કર રૂડો.

કંકણ ચૂડી કનક વાંકાં વાંકડવેલાં, હેમમાંહે તે આભણ અતિ શોભેલાં;
કેસરીના સરખી કન્યાનીરે કટી, કટીમેખળા શોભે હીરાનીરે જટી.

અણવટ વિધુવા તે આરે ઠમકે, નેપૂરકેરી ધન્યુમલ ધુધરી ધમકે;
પગની પાનીસુધી પેહેયું પાનેતર સાર, લગની લુણુ ઝોવારે શોભા
સહુ ચાર.

અંગોઅંગ મધુરતાનો પાર નથીરે, ન કહે કોઇ નખ શિખ શોભાકથીરે;
કવિ કહે શું કહું મુજમાં મતિ થોડી, સત્યભામા શ્રીકૃષ્ણ ભક્ષે મળી જોડી.

વલણ.

જોડું ભાવે જકતને વળી, સહુકો દે આશીશરે;
ચિરંજીવ સદા સુખી રહોરે, સજોડે જીગદીશરે. ૧૭

ધોળ.

શુકળ કહે સૂણ રાયરે, લગન શી રીતે થાયરે;
દૂધે ધોયા પાંચ, બે વર કન્યા તણારે. ૧

સ્વસ્તિવાચન કીધું રે, અતરપટ દીધુંરે;
સરવે કારજ સીધ્યું, કાંઈ ન રહી મણારે. ૨

મંમલગાનજ ગાતારે, મંગળાષ્ટક ભણાતારે.
લગનધંટી ત્યાં શુભ, હસ્તમેળાપક થયારે. ૩

- પિતા સત્રાજીતેરે, વેદ શાસ્ત્રની રીતેરે;
કન્યાદાન દીધું, તનતાપ ગયારે. ૪
- અંતરપટ પાછું લીધુંરે, નેત્રે કાજળ કીધુંરે;
પાલવગાંઠણુ કીધું, કાળી કંઠી ધરીરે. ૫
- તંબોળ ચરવણુ કરિયારે, મંગળ ફેરા ફરિયારે,
સરવે કારજ સરિયાં, વર પામ્યા હરિરે. ૬
- ઊઠ્યાં બેહુ પરણીરે, શોભા ન જાય વરણીરે;
કોણ જન્મની દરણી તે, આવી ફળીરે. ૭
- ચાર ચતુરા બોલાવીરે, હરખ ધરીને આવીરે;
બુગતે બેહું વધાવીને, પાંછી ફરીરે. ૮
- પેઠાં મંદિરમાંહેરે, નમિયાં જોતજ નહેરે;
વૃદ્ધ હુતા તે સહુ નીરખી તે, દુઃખ વામિયારે. ૯
- વર કન્યા સન્નેડે સહુરે, જાનીવાસે આવ્યાંરે;
વામાએ વધાવ્યાં, લાડકડી પીહેર પોતિયારે. ૧૦
- વેહેવાણુ વેહેવાણો મળીરે, હળિમળી સોહેણાં લીધારે;
કંકુએ પીળ્યા કપોળ, વીનોદશુરે. ૧૧
- ત્રણ દિવસ મન લાવ્યાંરે, ભોજન કરાવ્યાંરે;
જે કો જાન અવાસ ઉતરે, પ્રમોદશુરે. ૧૨
- મુહૂર્ત જોઈ શુભ સારરે, વર કન્યા લુકતે કંસારરે;
હરખ ત્યાંહાં થયો, અપાર છેરે. ૧૩
- પીરસે સાસુજીરે, સતભામા કરેરે;
કાળિયો લખ, કંથને જમાડેછેરે. ૧૪
- હરિ હઠ કરી પાછી લખને, આરોગ્યા પ્રભુરે;
હરિજમાડે હરિવદનીરે, જમે નહીં હઠ લખબેઠારે.

ચોયણું ચરીસો લેઇ, પોતે ત્યાં આરાગીયારે;	૧૫
દંપતી મુખડું ધોતારે, સાસુપાલવ દહોતારે,	
તાંબુલ ચાવે જોતાં, બે સંજોગીયારે.	૧૬
તે ચાવી તંબોળ રે, રંગ છાંટે રાતો ચોળરે,	
પરસ્પર કલ્લોલ, રંગ ભીંજ્યારે;	૧૭
પરસ્પર પીક છાંટેરે, રંગ રાતો ચોળરે.	
પીતાંબર પાનેતર બંધે, રંગે ભીંજ્યારે;	૧૮
બંન્ધો રૂપે સરખારે, સૌજન દેખી હરખ્યારે.	
તેહ સમે દો નિરખ્યાંતે, લાલ્યાં ભાગ્ય તેહનાંરે.	૧૯
સગાં સંબંધી હરતાંરે, ચાંદ્રો સૌકો કરતાંરે;	
કર મુદ્રાઓ ધરતાં, બેઉને સગપણુ રીતે રે.	૨૦
ભગીનીના ન હોયરે, કાકા મામા સોયેરે;	
મળ્યા વિવેક જોઈ, વાસુદેવ સત્રાજીતેરે.	૨૧
પરણી ઉઠ્યાં જ્યારેરે, મળીયાં સૌને ત્યારેરે	
કીધો વિવેક વધારે, વેવાઇ સત્રાજીતેરે.	૨૨
સત્રાજીત વસુદેવેરે, મળીને બેઠા સંગેરે.	
નિર્વિધને વિવાહ થયો, રહ્યો સૌનો રંગેરે,	૨૩

વસણુ.

સત્રાજીત વસુદેવ પ્રત્યે, બોલ્યા વિનય વચનરે.	
ગૌરવભોજનનું નિમંત્રણુ છે, સહિત સર્વ સ્વજનનરે;	૨૪
હેવું સુણી વસુદેવ વહિયા, ઘણી રૂડી વાતરે.	
તમે શિશ્ન કરો મન મનોરથ, જશ વાધે વિખ્યાતરે.	૨૫

ગૌરવનું ધોળ.

સદન સત્રાણતને સોહેલોરે, શુભગ ગૌરવ નોતર્યું ધૈર;
 વિનય વિવેકે કાહાવ્યું વસુદેવનેરે, આજ કરજો અમ પર મેહેર. સદન. ૧

આઘ શ્રીકૃષ્ણ સહોદર સાથશુરે, સખા સુહૃદ્ કુટુંબ પરિવાર;
 પ્રાહાણા પડોશી સ્નેહી સંગે લાવજોરે, સંગંધી આદે સંરવે બહેવાર. સદન. ૨

તે-સહુ સમેત સુખથી પધારવૂંરે, પાવન કરવા અમારું ધામ;
 વિપ્રનીસાથે નિમંત્રણ એમ કહાવિયુંરે, બહેવાછ્યે કરીને પરણામ. સદન. ૨

વાજાંતે ગાજાંતે વસુદેવ સંચયારિ, પ્રભુ આઘે લેધ સહુ સાથ;
 આદર સહિત ઉઠીને આસન આપીયારે, સત્રાણતે જોડી જુગ હાથ. સદન. ૩

મંજન અર્થે તાતાં જળ સર્વનેરે, સમેવણ ખીજાં શીતળ નીર;
 અંગકુલેલ મર્દન પરિકર કરેરે, નાહા પ્રથમ તો શ્રી જહુવીર. સદન. ૪

હરી અંગવસ્ત્ર અનુપમ અંગ શુરે, પીતાંબર પેહેર્યું દેવ મોરાર;
 કેસરી તિલક કીધું ભાજે શોભતુંરે, છખીઉપર જાઉં જલિહાર. સદન. ૫

એજ રીતે રનાન કીધાં સૌ જણેરે, બેઠા પંગતે શોભા અપાર;
 વરનું સુખાસન માંડ્યું મધ્ય હારમારે, ગિરાજ્યા વસુદેવ કુમાર. સદન. ૬

આસપાસ બેઠી જન જાદવતણીરે, ગિરાજ્યા વચમાં યાદવેંદ્ર;
 તે સમે શ્રીકૃષ્ણ એ વિધે શોભતારે, જેમ તારામંડળ મધ્યે ચંદ્ર. સદન. ૭

નખ શિખ આબ્રણુ હરી આઘે સર્વનેરે, શોભા શી કહું છે નહિ પાર;
 ઉગ્રસેનાદિક સર્વે બેઠું સુખમારે, વિવેકે જોને જ્યમ અધિકાર. સદન. ૮

એજ રીતે બેઠું મંડળ મહિલા તણુંરે, વસ્ત્રાભૂષણ ઝાકઝમાળ;
 સાંતરું થઇને ભોજને બેઠું સહૂરે, સ્ત્રી પુરૂષ વૃદ્ધ યૌવન જાળ. સદન. ૯

ચોટી ચાઝ એક શ્રીવરરાજનેરે, પ્રીતે મુક્યા છે પ્રીતણહાર;
 કનકનો થાળ મોટામણિએ જડ્યોરે, તેહેની સંગે વાટકડા બેચાર. સદન. ૧૦

ચાળમાં જડિત વાહકી કંચનતણીરે, ચમચા છે ચામીકર કેરા ચાર;
 ગોમતીજળ લયું પાત્ર સોહામણીરે, પાસે મૂક્યું છે દેવ મોરાર. સદન. ૧૧
 એમ સર્વને કચોલાં ને ચાળિયોરે, જ્યાંહાં જોઈયે ત્યાં હેમતું હેમ;
 પીરસણ ચાલ્યું હાવાં શાક પાકનુંરે, કંઈએક વરણવું તે ધરી પ્રેન. સદન. ૧૨
 પ્રથમ તો પરવળ ગલકાં ને તુરીયારે, કારેલાં કંટાલાં ને વંત્યાક;
 વાસોળ પાપડી લીલવા તમતમારે, આંખુવાનું અનોપમ શાક સદન. ૧૩
 સકરકોહોળામાં સીંગ ગવારનીરે, ચીમડાં ને ચોળાફળી સાર;
 કાચાં કેળાં બિંબફળ ને લીંડાં બલાંરે, દુધીયાં તળ્યાં દેધ વધાર. સદન. ૧૪
 મેથી તાંદળજની ભાજી બલી બણીરે, સુવા હુંણીનો સ્વાદ અનુપ;
 હિંગ હળધર મરી મેહેલીને તે તળ્યારે, કાંઈએક શાકમાં ઝાઝું છે તુપ. સદન. ૧૫
 પંડોળાં પીરસ્યાં ભુર કોળું કાંથલેરે, ખાડું કીધું છે વડીઓતું શાક;
 ભરત વધાર્યું મસાલો ભેળી કરીરે, તીખાં રાયતાં તો ટાળે ધાક. સદન. ૧૬
 વાલ વટાણા ચોળા હિંગ તેલમાંરે, કીધાં બજ્યાં ભુંજણાં અનેક;
 ભેળી મેળવણી તળ્યાં સુંદર ચાણુગારે, ચાર ચટણીમાં અત્ય વિવેક. સદન.
 વેસણ ભેળી તળ્યાં પત્રવેલીયારે, તીખાં તમતમાં તે ઘણું સાર;
 દાળ સણુંગની અંકુરી અનુપ છેરે, વસ્તુ ખાટી તીખી કોઈ ખાર. સદન.
 સુંદર પાપડ પીરસ્યા સોહામણીરે, દીસે પુનમ ચંદ્ર આકાર;
 લાલ ચમકસી કોડીમડાં કાચલીરે, શું શું કહું વિધિ કીધી અપાર. સદન.
 ચોળકેરી ને કાકડ કેરાં કરમદારે, ગરમાળો ને રાયતી ચીરી ચાર;
 મેથીયાં લીંબુ પીળાં ખાસાં ખારિયારે, હળધર આદુ આદાખીલ સાર. સદન.
 ખાનું છે તાંજાં જલેખી જોઈયે બણીરે, ગળ્યાં ઘેગર છે ઘણું સ્વાદ;
 મોહનચાળ મોદક છે મોતીચૂરનારે, સેવેયાનો કોણ કરે વાદ. સદન. ૨૧

લાખણુસાધ લાહુ ખુરમા ખરાયે, દીઠ દહીયરાં પામીયે રીઝ;
 મગજ ઘસાંદળ મગદળ મસમસેરે, લાહુ ચાર ચારોળીનાં ખીજ. સદન. ૨૨
 ખડમંડાં ખાસાં કેસરિયાં બાબર અણ્યારે, ઉપરેઠા અનોપમ વસ્ત;
 ઈંદ્રિસાલ અમૃતપાક તવા પુરીરે, કપુર નાદી મેહેલી કામળ મસ્ત. સદન.
 માંઠ મઠ્ઠી ઠોર મનોહર લાહુવારે, મેવાની છુટી ખુંદી છે સાર;
 અંદ્રજા સુતરકેણી સોહામણીરે, સફરપારાનો સ્વાદ અપાર. સદન ૨૪
 પેંડા બરશી રસખુરાં ને ખુરમારે, શુંજપુરી કચોરી છે સાર;
 બહેક બિરંજ મલાઈ શ્રીખંડ છે રે, દૂધપાક બાસુદી ઠંસાર. સદન. ૨૫
 સેવ શીરો સુવાળી ને ચૂરમરે, વડાં વેડમી ને રસપોળી;
 ઓરમું લેહેચી રાયણુ રાતી રસભરીરે, પીરસે સાકર ધૂત માંહેજ
 બોળી. સદન. ૨૬

કાંધી કામળ ત્રિધારી ગોળપાપડીરે, માલપુવા ને પુડા વિસાળ;
 પયને પહુવા માંહે ખાંડ છે બોળલેરે, છે સંજબહુ સુંદર રસાળ સદન. ૨૭
 દૂધ કઢયાં માંહે સાકર મેળીનેરે, કેસર કસ્તુરી બેહેક બરાસ;
 સર્વે સામગ્રી ધત્યાદિક તે અતિ ધણીરે, તેની દોદંશ ફેલી છે સુવાસ.
 સદન. ૨૮

પાદાં કેળાં સોનેરી સુંદર રસ ભર્યારે, માંહે સાકર ધૂત ભરપુર;
 મેંદાની પૂરી તે સગે સોહામણીરે, સુંદરપાક થપડીને મહેસુર. સદન ૨૯
 મધુ મેવા પકવાન્ન મીઠાધનારે, કાંઈ ગણુતાં ન આવે પાર;
 ખટરસ બીજન હું વર્ણવી શું શકરે, સરવે વસ્તુમાં સ્વાદ અપાર.
 સદન. ૩૦

સુંદર પિરસ્યા છે ફૂર કમોદનારે, પીળીમેં કદાળ તે માંજ;
 ગૌરીનાં ધૂત તેમાં તાવેલાં છે તર્તનારે, હેવો સ્વાદ મળે નહીં ક્યાંહ.
 સદન ૩૧

કોધી કહી વડીની તીખી તમતમીરે, પીતાં ખ્યારી ટળે નહીં આશ;
 લવણુ જરૂં ભેળ્યું દહીં છે ખટુમકુરે, વાળ્યો આંક વધારેલી છાશ. સદન. ૩૨
 હાંસી કુતુહલ કોટી કૌતુક કરેરે, સામાસામી સંખંધી વેહેવાઇ;
 આનંદહેલી થઇ રહી તે સ્થળેરે, શોભા સરવે શકુ ક્યમ ગાઇ. સદન. ૩૩
 એ વિધિ આરોગી ઉઠ્યા શ્રીહરિરે, શુદ્ધ આચમન કીધું હસ્ત પખાળી;
 ખીડી તંબોળ આરોગ્યા અભિનવીરે, રસિયાજીતે અતીશે રસાળી. સદન.
 પાન પુગીફળ લવિંગને એળચીરે, મૃગમદ ને ચૂનો ખેરસાર;
 કપૂર તળ તમાલપત્ર જાવંત્રી છે રે, જાંચફળ આદે વસ્તુ અપાર. સદન
 એ વિધિ એમ સંતોખ્યા શ્રીહરિરે, સત્રાજીત નમ્યારે પ્રભુજીને પાય;
 પ્રસન્ન થઇ સહુ સંગે પધારિયારે, નિજ મંદિર શ્રીધુરાય. સદન. ૩૬
 ગૌરવ ભોજન એ શ્રીકૃષ્ણતુરે, જે કા શીખે સાંભળે ને ગાય,
 કહે દ્યોદાસ શ્રી વલ્લભદેવતોરે, તેનાં સૌકારજ સિદ્ધ થાય. સદન. ૩૭

વલણુ.

સત્રાજીત વસુદેવજી તે, મળી બેઠા સંગરે;
 નિર્વિઘ્ન વેહેવા મળ્યો ને, રહ્યો બેઠોના રંગરે. ૩૮
 હાવાં કરવી રહી પેહેરામણી, તે આજ છે અતુલજરે;
 વસુદેવજી કહે ધણું સારું, આનંદ હોય અતુલરે. ૩૯

રાગ ચૌપાઇ.

શુદ્ધેવ કહે સૂણો રાય, કહેવી રીતે પેહેરામણી થાય;
 વસ્ત્ર ગાંઠડા દ્રવ્યની થેલી, બહુ લાવી સભામાં ગેહેલી.

- આભૂપણ હીરા રત્ન ને મણિ, મુકતામાળ શકે કાણુ ગણી;
કુંમકુ મ લરીરે કનકની થાળ, નાખી નીર આલેપ ઓગાળ. ૨
- ત્યાંહાં સાંમ સાંભારે વહેવાઇ, ડાઢી પીળે પ્રીતે મુખ સાહી;
સહુ જનૈયાને થાપારે દીધા, રંગે રાતા સર્વને દીધા. ૩
- વરને પોહોંચે વસ્ત્ર અતુલ્ય, આભ્રણુ નખ શિખ આપ્યાં અમૂલ્ય;
વસુદેવને કનકનો મુગટ, ભારે મૂલનાં પાંચે પટ. ૪
- આભ્રણુકેરે કાઠ પાર ન જાણે, ળળીભદ્રને તેજ પ્રમાણે;
પાંડવ સર્વેને પેહેરામણી સારી, ઘટે તેમ આપ્યાં રૂપ વિચારી. ૫
- કાકા મામા માસી સહુ, વસ્ત્ર પામ્યાં મનગમતાં બહુ;
ઉત્તસેનને સહુ થકી ઝાઝાં, આપ્યાં હીરા મણિ જાણી રાજ. ૬
- જ્યાંહાં જેવો સબંધનો ઠોર, ત્યાંહાં તેમ વસ્ત્ર આભૂપણ મ્હોર;
મોતીમાળાનો વરસાદ વરસ્યો, સહુ પામ્યા કો ન મળે તરસ્યો. ૭
- માતુનીઓતું મંડળ પોખ્યું, અંબર આભૂપણ એવે સંતોખ્યું;
પીયળ કાઢાડીને અક્ષત ચોઢે, અંબર આપે તે પેહેરે ને ઓઢે. ૮
- દેવકીજીને દસગુણાં ચીર, જર ઝાઝો ને થોડું હીર;
વસુદેવની સરવે રાણી, સહુને આપ્યું અધિકાર જાણી. ૯
- કુતાજીને તો ભારે પટોળી, તેહેની ઉપર તેહેવી ચોળી;
મુખદ્રાને જરકસી સાડી, લાંબી પ્હોળી તેવી મૂલ્યે ધાડી. ૧૦
- રેવતીજીને સાળૂ રાતો, સુંદર શોભીતો મૂલ્યે માતો;
દ્રૌપદીજીને ધરચોળૂં ભાવ્યું, મોંધા મુલનું તેવૂંરે આવ્યું. ૧૧
- કાકી મામા માસી કાઠ ભગની, મનગમતાં પામ્યાં સહુ મન્ની;
સ્ત્રીમંડળ સરવે કાઠ હરખ્યું, ધરખ્યું પામ્યા ધાર્યું તેવું નરખ્યું. ૧૨

- આવ્યા હતા જે મ્હોટા ભૂપ, સંતોખ્યા વિવેકે જેવું જેવું રૂપ;
હસ્તી રથ બહુ સુખપાલ, આબૂપણુ વસ્ત્ર મોતીમાળ. ૧૩
- દાસી દશ દશ કીધી અપણુ, મોકલવા પુત્રીને સદન;
જે કોઇ માંડવે આવ્યા જન, કીધું પ્રસન સર્વેનું મન. ૧૪
- સસરો આવ્યો જામાત્રની ભણી, કરમાં મેહેલ્યો શ્રીમાંતક મણી;
કૃષ્ણે આપ્યો પાછો તતખેવ, તમો સેવ્યા છે સરજદેવ. ૧૫
- માટે રાખો તમારી પાસ, એવા સહસ્ર હમારે અવાસ;
અધ પેહેરામણી સારી રીતે, રંગે ચંગે ઉઠ્યાં સહુ પ્રીતે. ૧૬
- દારે કુમકુમ થાપારે દીધા, ધાર્યાં તેહેવા મનોરથ કીધા;
વેહેવા ઉત્સવ સહુને લાવે, વર કન્યાને માંડવે વધાવે. ૧૭
- શોભા દેઘ વસુદેવજી ઉઠ્યા, વર કન્યા લઈ ધણું તુક્યા;
કન્યા વળાવી સત્રાજીતે, સરવે જાન સજ્જેડે પ્રીતે. ૧૮
- વાજતે ગાજતે સહુ ઘેર આવ્યા, પોહોંકી મંદિરમાં પધરાવ્યા;
છોડ્યા દોરડા કુળની રીતે, ભણ્યાં વચન વિનોદનાં પ્રીતે. ૧૯
- મોહોંજોણુ વહુજીને કરતાં. આબૂપણુ એકે કુમકુમે ધરતાં;
વહુ લાગ્યાં સહુ વૃદ્ધને પાગે, દીધી આશીશ રોહો સૌભાગ્યે; ૨૦
- સહુને કંસાર ભોજન કરાવી, રીતે લાતે નોતર વળાવી;
અગ્નિકાને વધામણાં દીધાં, કૃષ્ણચરણે કારજ સહુ સીધ્યાં. ૨૧
- કવિ કેહે માંથું કરજોડ, મુજને ભક્તિ ઘો શ્રીરણુછોડ;
તમપર પ્રેમ અચળ સતસંગ, એટલું આપો મુને શ્રીરંગ. ૨૨
- જેકા શીખે સાંભળે વેહેવા, પામે મનકામનારૂપી મેવા;
નદી નર્મદા તટ એક ગામ, ચાર ચંડિકાથામ છે નામ. ૨૩

નાગર સાડોદરા આહ્વાણ લકત, શ્રીવલ્લભપદકમળ આસકત;
હરિજન દયાશંકર નામ, તેણે વેહેવા ગાયો સતભામ;
ઓતા વક્તા સરવે જન સારા, જેશ્રીકૃષ્ણ સર્વેને અમારા. ૨૪

વલણ.

જય શ્રીકૃષ્ણ સરવે કહો, થયો સંપૂર્ણ વેહેવારે;
નિર્મળ યશશ્રીનાથના, જન દયાશંકર ગાયરે.

નાગ્નજિતી વિવાહ.

મીઠું ૧ લું.

પ્રથમ શ્રી વલ્લભકુળ પરણમું પ્રેમે, રાધારમણ નિશદિન રમું રે;
શ્રીનાગ્નજિતી વિ'વા વિસ્તારે, પદમંધ કરતાં પ્રસુને નમું રે. ૧
શ્રીભાગવત દશમસ્કંધ મધ્યે, અઠાવનમો આધ્યા' લક્ષ્મી રે;
શુદ્ધ કહે સુણો પરીક્ષિત રાજ, નાગ્નજિતીનો હાથેનાળો મળ્યો રે. ૨
કાશલ દેશ વિષે વસતો નૃપ, નગ્નજિત નામે સહી રે;
મહા તપસ્વી હરિજન રાજ, કીર્તિ શેષે ન જાયે કહી રે. ૩
તે રાજને એકજ પુત્રી, સત્યા નામે સોહામણીરે;
નાગ્નજિતી એવું નામ છે ખીન્નું, શોભા શી વર્ણુ તે તણીરે. ૪
સરસ્વતી વાસ વસી રહી આવી, જીલને અત્રે જાણીએ રે;

- લક્ષ્મી કરતાં રૂપ શત ગણું સારું, ઉપમાએ કોણ વખાણીએ. ૫
- હારે લાવણ્યતાએ શયિ લલના, શાંતિમાં સાવિત્રી જેહ રે;
- એક નિષ્ટામાં પાર્વતીજી હારે, સર્વ શિરોમણિ નિઃસંદેહ રે. ૬
- બાળપણથી બળપ્રદ રાજ, બાળાની ધૃષ્ટા ધરે ધણી રે;
- રૂપવંતા રસ માંડી હુબ્યા, ધનવંતા કે' શિરોમણિ રે.
- રાજનું ધર તોડી પાડે, પરણાવિયે નૃપ બાળકી રે;
- કોઇનું કે'ણ રાજ નવ માને, સુણી પ્રભુ પ્રગટયાની વક્ષી રે. ૮
- રાણીઓ સાથે રાચે વિચાર્યું, પુત્રી પ્રભુને આપવારે;
- ખીજને ના નવ કહેવું પડે તેમ, બુદ્ધિત કરી જોર માપવારે. ૯
- સાત બળદ બાળાને કારણ, રાચે તૈયાર કરાવિયા રે;
- તે તીક્ષ્ણ શૃંગવાળા ભયકારી, જોઇ રાયને ભાવિયા રે. ૧૦
- પરાભવ શકથી નવ થાયે, હર વરણ હારે જોઇને રે;
- બળ પુરૂષને ખાંતેથી મારે, ન શરની સાચવે સોઇને રે. ૧૧
- પુરૂષ પ્રાણીનો ગંધ ગ્રહે નહિ, એવા મદમાતા થયા રે;
- તદા નૃપતિએ પત્ર પઠાવ્યા, હૂત લઈ લઇને ગયા રે. ૧૨
- સાત સાંઠ જે નાથે નરપત, એકી કાગે આંવીને રે;
- તે કન્યા મારીને પરણે, મુજને સુખ ઉપજાવીને રે. ૧૩
- જે નહિ સાત સાંઠને નાથે, તેને ન કન્યા આપિયે રે;
- જે નાથે તે કન્યા લઇ જાયે, અમો કુળ દીરતિ નહિ માપિયે રે. ૧૪

૬ લાવણ્યતા—સુંદરતા. શયિ—ઈશ્વરી, લલના સ્ત્રી. ૭ બળપ્રદ—
બળ આપનારા. અર્થાત્ બળવાન.

જન્મ પિતાશ્રીને પરણુમિયાં, હસ્ત જોડી હાથાં રહ્યાં રે;
 પપિત્ર પુત્રી જોઈ પિતાએ, વેણુ મધુરાં શાં કહ્યાં રે.
 તે વણુ'વું કહે શુકદેવ ઋષિ, રાય પરીક્ષિત સાંભળો રે;
 નગનજિત કહે પુત્રી મારી, સુણ્યો સ્વયંવર તેં મળ્યો રે.
 પુત્રી મન સંકોચાઈને બોલી, હરિવર વર ચિત્તે ધરું રે;
 જો બીજો એ પ્રતિજ્ઞાં પાળે, કાળ ભક્ષણુ કરી મરું રે.
 ત્યારે રાજા એણી પેર બોલ્યા, હરિ મનોરથ પૂરશે રે;
 સાંતરા સાંઢ કર્યાં તે કાળે, શૂરા શિરોમણિ ઝૂરશે રે.
 અસ્ત્રવિદ્યા શંસ્ત્રવિદ્યા શીખ્યા, પણ કોઈએ ગો ચારી નહિ રે;
 સાંઢ નાથવે શામળો સાચો, નિશ્ચે અમે કરિયું સહી રે.
 જો બીજો એ પ્રતિજ્ઞાં પાળે, તો થાય પૂજ્ય તે માહરો રે;
 હરિ વિણ પૂજ્ય પૂજું નહિ બીજો, પુત્રી પિતા હું તાહરો રે.
 આપણા મનમાં ચિંતા શાની, ચતુર્ભુજ જન્મને ભજો રે;
 એક નિષ્ઠાએ નારાયણ મળશે, સત્ય સન્નમ સારી સજો રે.
 એમ કહી પુત્રી સમન્નવી, એવે મુણ્યું શિશુપાળ આવિયો રે;
 ઉતારા રાયે મનહર આપ્યા, હરિચરિ મનમાં ન ભાવિયો રે.
 શિશુપાળ કહે રાય સાંઢજ નાથું, કન્યા આયો પણ પાળીને રે;
 મોટા મેદાનમાં સાંઢજ મુક્યા, શિશુપાળ ગયો ફેંટવાળીને રે.
 એક પછી એક ઝાલું હું જન્મને, એમ મને વિચારિયું રે;
 નાગનજિતી મનમાં દુઃખ ધરતી, એવે દેવીનું વેણુ સંભારિયું રે.

પુરૂષ શરીરનો વાસંજ આવ્યો, સાંઠ કિંકિયારી કરી ધસ્યા રે;	
એકને ઝાલતાં મારતા બે મળી, તે લહી ભય મનમાં વશ્યા રે.	૩૬
મારશે એમ થયો મન નિશ્ચે રાય નાશી આવ્યો ગારણે રે;	
ગોપ જેવું કારજ કોણ સાધે, અર્મો તણું નીચત્વ કારણે રે.	૩૭
રાયને તિરસ્કાર કરી ગયો, નીચે મોઢે મતિમૂઢશો રે;	
તે પછી જરાસંઘજ આવ્યો, મહાગજ પ્રાક્રમ ગતિમૂઢશો રે.	૩૮
તેણે વળી ત્રણ ચારજ પકડ્યા, સાંઠ સલક્ષણ સાચવી રે;	
ત્રણ રહ્યા તેણે શૃંગે માર્યો, તેણે કંખો કાચે રાજવી રે.	૩૯

વલણ.

રાજવી કંખો ઘણું રે, જરાસંઘ મહાશૂર;	
રાય મુજશું યુદ્ધ કીજે, વ્યર્થ કરી પ્રતિજ્ઞાં પૂર.	
રાય થઈ ગોવાળનું કૃત્ય, વશ્યું મનમાં મૂઢ;	
દયાશંકર વરણવે રે, કરે સાચ ગરડાડૂઢ.	૪૧

મીઠું ૨ જી.

શુકદેવજી પછે બોલિયા, સુણ્ય તું રાય જી રે;	
મગધપતિને ચઢિયો કોપ, કંપે છે કાય જી રે.	૧
નગનજીતે કર્યું સમાધાન, કોપ કશો કરો રે;	
જેહી વસી ઇચ્છા મન માંય, સ્વયંવર મેં બર્યો રે.	૨
ન્યાયી થઈ અન્યાયા થાવ, એતે રીત ક્યાં તણી રે;	
ધનુષ્ય લાગે તે વરે કન્યાય, કયા તમે સુણી રે.	૩

- મત્સ્યવેધ માંડયો દુપદરાય, મુણ્યો માગધપતિરે;
 સાંઠ સાતાં શી આવે લાજ, કશી કૂડી ગતિ રે. ૪
- બળ પરાક્રમ વસિયું અપાર, અમને શું દાખવો રે;
 કૃષ્ણ જાદવથી હાર્યા રાય, રહ્યો સ્વાદ શું આખવો રે. ૫
- જો લહેવા આવ્યા ભૂપાળ, કરું સેન સાંતરું રે;
 નહિ તેજમાં દખાય કોઇ, મંડળિક નોતરું રે. ૬
- એમ કરી વાદ વિવાદ, જરાસંધ કાઢિયો રે;
 એવે આવ્યો દુર્યોધન, અક્ષલ ઉભાડિયો રે. ૭
- સાથે કર્ણ દુઃશાસન જાણુ, શકુનિ આવિયો રે;
 ભે અઘૌહિણી સૈન્ય, સંગે લાવિયો રે. ૮
- ગયો સામો કોશલ ભૂપ, પૂજાપો લેધને રે;
 અર્ધપાછ આપી પરમાણુ, રહ્યો મુખ દેધને રે. ૯
- આપ્યા ઉતારા અપાર, નૃપતિ ઉતર્યો રે;
 એવે વિગ્રે આવી જાણુ, પણ વિદિત કર્યો રે. ૧૦
- સાંઠ સાત નાથે એકી વાર, તે કન્યા વરે રે;
 ખીજા જાથે ચાલી ઘેર, અર્થ કાંઈ નવ સરે રે. ૧૧
- દુર્યોધન કહે કર્ણ મિત્ર, ચાલો ત્યાં જોધએ રે;
 પ્રથમ નાથો તમે જઈ નાથ, સંશય ખોધએ રે. ૧૨
- ગયા ચારે ચતુર સુજાણુ, જોવા મળી મેદિની રે;
 મુણી કર્ણ આવ્યાની વાત, સત્યા અતિ ખીની રે. ૧૩
- અહો ત્રિભુવન નાથ, પણ મુજ પાણિયે રે;
 આવ્યું કર્ણ રૂપી ચિત્રન, હરિવર ટાળીયે રે. ૧૪

જો આખું દેવી વરદાન, તો હુટ્ટ નિર્જળ કરો રે;	
એમ સ્તુતિ કરે અપાર, હરિ આવી કર ધરો રે.	૧૫
પછે મહા વનમાં છટા સાંઠ, રાથે મૂકાવિયારે;	
કાઠ કછી દાનેશ્વરી કર્ણ, સમુન્ધ હુંકિયા રે.	૧૬
કરી ખો ખારો તેડ્યા સાંઠ, દોડી આવ્યા દોટમાં રે;	
મહા સમર્થ કર્ણ ભૂપાળ, ચૂકવે છે ચોટમાં રે.	૧૭
લાગ જોઈ ધર્યા પંચ સાંઠ, એવે જો આવિયા રે;	
તેણે માર્યો મોઠમ માર, શર તળવિયા રે.	૧૮
છૂટ્યા કરમાં ઝાલ્યા પાંચ, કે નૃપતિ નાસતો રે;	
હસ્યા જોનાર ઉભા જોઈ, ન જાય કોઈ પાસ તો રે.	૧૯
ગયો શકુનિ સાચવી દષ્ટ, આવ્યા સાંઠ મારવારે;	
નાઠો રણમાંથી તેણી વાર, ધરે નં ધ્યન ધારવા રે.	૨૦
એમ હુઃશાસનની પેર, લહી છે સહુ જને રે;	
મૂક્યો દુર્યોધને ગર્વ, મોટાઈ ધરી મને રે.	૨૧
કહ્યાં રાયને કહણ વચન, પછે ત્યાંથી ચાલિયારે;	
એવે આવ્યો શલ્ય ભૂપાળ, મહાજન માલિયારે.	૨૨
ક્યુ પૂનઃદિક્ક સનમાન, નૃપે સામા જઈ રે;	
બલિવદ્ નાથવા કાજ, તેની ઇચ્છા ચર્ધ રે.	૨૩
મૂકી શસ્ત્ર અસ્ત્ર શલ્ય ભૂપ, જઈ ઉભો વનમાં રે;	
જોઈ રૂપ રીજિયા દેવ, વાત વધી જનમાં રે.	૩૪

મતસ્યવેધ માંડ્યો દુષદરાય, મુણ્યો માગધપતિરે;	
સાંઠ સાંતાં શી આવે લાજ, કશી કૂડી ગતિ રે.	૪
બળ પરાક્રમ વસિયું અપાર, અમને શું દાખવો રે;	
કૃષ્ણ બાદવથી હાર્યા રાય, રહ્યો સ્વાદ શું ચાખવો રે.	૫
જો લહેવા આવ્યા ભૂપાળ, કરું સેન સાંતરું રે;	
નહિ તેજમાં દબાય કોઇ, મંડળિક નોતરું રે.	૬
એમ કરી વાદ વિવાદ, જરાસંઘ કાઢિયો રે;	
એવે આવ્યો દુર્યોધન, અક્કલ ઉબાડિયો રે.	૭.
સાથે કર્ણ દુઃશાસન બાણ, શકુનિ આવિયો રે;	
ભે અઘૌહિણી સૈન્ય, સંગે લાવિયો રે.	૮
ગયો સામો કોશલ ભૂપ, પૂજપો લેખને રે;	
અર્ધપાદ આપી પરમાણુ, રહ્યો સુખ દેખને રે.	૯
આપ્યા ઉતારા અપાર, નૃપતિ ઉતર્યો રે;	
એવે વિગ્રે આવી બાણ, પણ વિદિત કર્યો રે.	૧૦
સાંઠ સાત નાથે એકી વાર, તે કન્યા વરે રે;	
ખીજા જાયે ચાલી ધેર, અર્થ કાંઈ નવ સરે રે.	૧૧.
દુર્યોધન કહે કર્ણ મિત્ર, ચાલો ત્યાં જોઇએ રે;	
પ્રથમ નાથો તમે જઈ નાથ, સંશય ખોઈએ રે.	૧૨
ગયા ચારે ચતુર સુબાણ, જોવા મળી મેદિની રે;	
સુણી કર્ણ આવ્યાની વાત, સત્યા અતિ ખીતી રે.	૧૩
અહો ત્રિભુવન નાથ, પંચ મુજ પાળિયે રે;	
આવ્યું કર્ણ રૂપી ત્રિવન, હરિવર ટાળીયે રે.	૧૪

જો આપ્યું દેવી વરદાન, તો હુટ્ટ નિર્જીવ કરો રે;	
એમ સ્તુતિ કરે અપાર, હરિ આવી કર ધરો રે.	૧૫
પછે મહા વનમાં છૂટા સાંઠ, રામે મૂકાવિયારે;	
કાઝ કછી દાતેશ્વરી કહ્યું, સમુન્ધ દુઠિયા રે.	૧૬
કરી ખોં ખારો તેડ્યા સાંઠ, દોડી આવ્યા દોડમાં રે;	
મહા સમર્થ કહ્યું જૂપાળ, ચૂકવે છે ચોટમાં રે.	૧૭
લાગ જોઈ ધર્યા પંચ સાંઠ, એવે બે આવિયા રે;	
તેણે માર્યો મોહમ માર, શર તલવિયા રે.	૧૮
છૂટ્યા કરમાં જાણ્યા પાંચ, કે વૃષ્ટિ નાસતો રે;	
હસ્યા જોનાર હિમા જોડ, ન જાય દોષ પાસ તો રે.	૧૯
ગયો શકુનિ સાચવી દષ્ટ, આવ્યા સાંઠ મારવારે;	
નાહો રણમાંથી તેણી વાર, ધરે નં વ્યન ધારવા રે.	૨૦
એમ હુઃશાસનની પેર, લાડી છે સહુ જાને રે;	
મુખ્યો હુર્યેધને ગર્વ, મોટાઈ ધરી મને રે.	૨૧
કહ્યાં રાયને કહણ વચન, પછે ત્યાંથી ચાલિયારે;	
એવે આવ્યો શસ્ત્ર જૂપાળ, મહાજન માલિયારે.	૨૨
કહ્યું પૂજાદિક સનમાન, વૃષે સામા જઈ રે;	
ખલિવર્દ નાથવા દાજ, તેની ધરજા થઈ રે.	૨૩
મુઠી શસ્ત્ર અન્ન શસ્ત્ર નૂપ, જઈ હિમો વનમાં રે;	
જોઈ રૂપ રીઝિયા દેવ, વાત વધી જનમાં રે.	૨૪

મત્સ્યવેધ માંડયો દુપદરાય, મુણ્યો માગધપતિરે;	
સાંઢ સા'તાં શી આવે લાજ, કશી ફૂડી ગતિ રે.	૪
બળ પરાક્રમ વસિયું અપાર, અમને શું દાખવો રે;	
કૃષ્ણ જાદવથી હાર્યા રાય, રહ્યો સ્વાદ શું ચાખવો રે.	૫
જો લઢવા આવ્યા ભૂપાળ, કરું સેન સાંતરું રે;	
નહિ તેજમાં દયાય કોઇ, મંડળિક નોતરું રે.	૬
એમ કરી વાદ વિવાદ, જરાસંધ કાઢ્યો રે;	
એવે આવ્યો દુર્યોધન, અક્ષલ ઉગાડ્યો રે.	૭.
સાથે કર્ણ દુઃશાસન જાણુ, શકુનિ આવિષો રે;	
ભે અક્ષૌહિણી સૈન્ય, સંગે લાવિયો રે.	૮
ગયો સામો કોશલ જૂપ, પૂજાપો લેખને રે;	
અર્ધપાદ આપી પરમાણુ, રહ્યો સુખ દેખને રે.	૯
આપ્યા ઉતારા અપાર, વૃપતિ ઉતર્યો રે;	
એવે વિપ્રે આવી જાણુ, પણ વિદિત કર્યો રે.	૧૦
સાંઢ સાત નાથે એછી વાર, તે કન્યા વરે રે;	
ખીજા જાયે ચાલી ઘેર, અર્થ કાંઈ નવ સરે રે.	૧૧.
દુર્યોધન કહે કર્ણ મિત્ર. ચાલો ત્યાં જોઇએ રે;	
પ્રથમ નાથો તમે જઈ નાથ, સંશય ખોઇએ રે.	૧૨
ગયા ચારે ચતુર સુજાણુ, જોવા મળી મેહિતી રે;	
મુણી કર્ણ આવ્યાની વાત, સત્યા અતિ ખીતી રે.	૧૩
અહો ત્રિભુવન નાથ, પણ મુજ પાગિયે રે;	
આવ્યું કર્ણ રૂપી ચિત્રન, હરિવર ટાળીયે રે.	૧૪

- જો આપ્યું દેવી વરદાન, તો હુટ્ટ નિર્જળ કરો રે;
એમ સ્તુતિ કરે અપાર, હરિ આવી કર ધરો રે. ૧૫
- પછે મહા વનમાં છૂટા સાંઠ, રાયે મૂકાવિયારે;
કાઠ કછી દાનેશ્વરી કર્ણ, સમુન્ધ હુંક્રિયા રે. ૧૬
- કરી ખેં ખારો તેડયા સાંઠ, દોડી આવ્યા દોડમાં રે;
મહા સમર્થ કર્ણ ભૂપાળ, ચૂકવે છે ચોટમાં રે. ૧૭
- લાગ જોઇ ધર્યા પંચ સાંઠ, એવે એ આવિયા રે;
તેણે માર્યો મોઢમ માર, શરૂ તળવિયા રે. ૧૮
- છૂટયા કરમાં ઝાલ્યા પાંચ, કે નૃપતિ નાસતો રે;
હસ્યા જોનાર ઉભા જોડ, ન જાય કોઇ પાસ તો રે. ૧૯
- ગયો શકુનિ સાચવી દષ્ટ, આવ્યા સાંઠ મારવારે;
નાઠો રણમાંથી તેણી વાર, ધરે નં ધ્યન ધારવા રે. ૨૦
- એમ હુઃશાસનની પેર, લહી છે સહુ જને રે;
મૂક્યો દુર્યોધને ગર્વ, મોટાઇ ધરી મને રે. ૨૧
- કહ્યાં રાયને કહણ વચન, પછે ત્યાંથી ચાલિયારે;
એવે આવ્યો શક્ય ભૂપાળ, મહાજન માલિયારે. ૨૨
- ક્યુ પૂજાદિક સનમાન, નૃપે સામા જઈ રે;
ખલિવર્દ નાથવા કાજ, તેની ધચ્છા ચઈ રે. ૨૩
- મૂકી શસ્ત્ર અસ્ત્ર શલ્ય નૃપ, જઈ ઉભો વનમાં રે;
જોઇ રૂપ રીઝિયા દેવ, વાત વધી જનમાં રે. ૩૪

- શકે નાથે બળદ આ સાત, નહિ સંશય કશ્યો રે;
 મહામદન મનોહર દેહ, દીસે કશ્યો રશ્યો રે. ૨૫
 એવે ધાધ આલ્યા સાત સાંઢ, ગજના ગાઢી કરી રે;
 ધર્યા એક બે જઘ ભૂપાળ, બાણે કન્યા વરીરે. ૨૬
 મારે ખીજ સાંઢ બહુ માર, તેથી રાય કંપિયો રે;
 છાનોમાનો નાશી ગયો તેહ, જરા નહ જંપિયો રે. ૨૭
 અનુશાલ્ય આલ્યો એ પેર, મહાબળ સાધતો રે;
 જોઈ જુકિત નાહો તેહ, ભણી ઘણા બાધ તો રે. ૨૮
 દંતવક્ર આલ્યો સેન સાથ, અપમાન પામિયો રે;
 સંજય સાથ ખીજ ભૂપાળ, તાલ ન જામિયો રે ૨૯
 એમ એક પછી આવે એક, કોઈ નવ પોંચતું રે;
 કરે રાય ન મન વિચાર, થશે હવે કા છતું રે ૩૦
 તેણે ધાર્યા ત્રિભુવન ભૂપ, તે વેગે આવશે રે;
 તે વિના નહિ કોઈ રાય, મુજ મન ભાવશે રે. ૩૧
 ગઈ પાંડવપુરમાં વાત, સ્વયંવરની ભડીરે;
 યુધિષ્ઠિરે ક્યો છે નકાર, ભીમાદિ રણા બળી રે. ૩૨
 એવે થયું દારકા માંહે જાણુ, અર્જુન ત્યાં હતા રે;
 તેણે કૃષ્ણને કહ્યું એમ, ચાલોં થઈએ છતા રે ૩૩
 કૃષ્ણ કહે મોટી રી વાત, સાંઢ જઘ નાથવા રે;
 એવે સુણ્યા પરાજિત ભૂપ, સફળ કોઈ ના હવા રે. ૩૪
 કર્ણ જરાસંઘ સમેત, હારી પાછા વળ્યા રે;
 કરવો આખર ધાર્યો અન્યાય, સહુ ટોળે મળ્યારે. ૩૫

પાર્થ પ્રભુશું ભાખ્યા એમ, ચાલો જઈ છતિયેરે;
 જાદવપતિ કે' કરી એમ, ભરાવું શે ભીતિયેરે. ૩૬
 એવે આવ્યા ત્યાં બળરામ, સ્થામને કે' સંચરો રે;
 નાથો સાંઠ નાથ્યા ઘણી વાર, કારજ નૃપનું કરો રે. ૩૭
 કૃષ્ણ કહે કરું જવા ત્રિયાર, જોડું આસા વાટડી રે;
 શુકદેવ કે' સુણો રાય, કહું કન્યાની વાતડી રે. ૩૮
 ઘણા આવી ગયા નરેશ, કૃષ્ણ ન આવિયા રે;
 તેથી પ્રગટ્યું મનમાં દુઃખ, સમાચાર કા'વિયા રે. ૩૯

વલણુ.

સમાચાર સેવક સાથે કા'વ્યા રે, પત્ર આપ્યો એક પાણુ;
 જઈ કહો મારા નાથને રે, કરો વિગત અત્રની જાણુ. ૪૦
 જો નહિ આવો જહુપતિ રે, તો તજવા મારે પ્રાણુ;
 દયાના પ્રીતમનો પત્ર લઈ એ, આવ્યો દૂત ચતુર સજાણુ. ૪૧

મીઠું કે જુનું.

શુકદેવ કહે સુણો રાય રે;
 કહું પત્રતણા હું મહિમાય રે. ૧
 લખે છે નાગનિતી કન્યા રે;
 હરિવર છો જગતના જન્યા રે; ૨
 સ્વતિ શ્રી દારામતી નાયક રે;
 રાજ રાજેશ્વર મહાલાયક રે. ૩

- છો સમર્થ ચતુર શિરોમણિ રે;
ભુવનપતિ અનાથપતિ શોભા ધણી રે. ૪
- કોશલ દેશથી લખિતંગ કિંકરી રે;
તમ પદરજ વાંછવા દેહડી ધરી રે. ૫
- પ્રાણપતિ લખાએ કયમ હરિ રે;
માનો મનગમતું રાજ હું મનથી વરી રે. ૬
- અલિવંદન માફ મનમાં દેવ લાવજો રે;
હરિ વે'લા વે'લા અહીં તમે આવજો રે. ૭
- જત અત્ર રાખી તેમ હું રહી રે;
આવી કુશળતા જુઓ શ્યામ તમે સહી રે. ૮
- અપરંપ એજ છે લખ્યા કારણ રે;
લખું જીજ્ઞાસિમાં શું નહિ કંઈ વારણ રે. ૯
- મુજ ચિત્ત ચોટ્યું તમમાં હરિ રે;
મનસાસિદ્ધે જાણું હું તમને વરી રે. ૧૦
- કુળવંત કન્યાને નવ ઘટે કહો કંથજી રે;
પ્રાણપ્રિય નિહાળું છું હું તમારો પંથજી રે. ૧૧
- હરિ રક્તિમણી જમ જેવી વરી રે.
પ્રભુ જાણજો તમે તેમ હું છું કિંકરી રે. ૧૨
- પ્રભુ કીર્તિ તમારી સુણું ધણી રે;
મૂઠી નારાયણ કોણ વરે નરમણિ રે. ૧૩
- સો વાતની લખું એક વાતડી રે;
જો આવી મળશે નાથ તો રહે જાતડી રે. ૧૪

અવધિ કરું દિવસ પાંચતો હું નાથજી રે;	
હરિ જાશે પછે જીવ રે' નહિ હાથજી રે.	૧૫
પિતા જીકિત જોડી છે તમ કાજે રે;	
વે'લા પધારો ત્રિભુવન રાજે રે.	૧૬
શિયાળા આવી આવી પાછા વળીયા રે;	
સિંહના ભાગ જોઈ વળ્યા બળિયા રે.	૧૭
હવે રહ્યું તમ ઉપર તો ત્રિકમ રે;	
હરિ લખ્યું કિંકરીની ઓછી ગમ રે.	૧૮
વાંચ્યો પત્ર તે એવો મુરારિ રે;	
અર્જુનને દ્વંખવી પ્રેમની બારીરે.	૧૯
બંને મિત્ર આનંદા અતિ મનમાં રે;	
સજ થાતાં પૂલ્યા ઘણું તનમાં રે.	૨૦
આલ્યા ચતુર શિરોમણિ ઉઠી રે;	
હરિએ પ્રેમપત્ર વાળી રાખ્યો મૂઠી રે	૨૧
જોઈ દિમણીજી એમ બોલ્યાં રે;	
હરિયે તે વેણનાં તોડ તોડ્યાં રે.	૨૨
પ્રાણપતિ સ્વયંવર જાવ વે 'લા રે;	
કરે વનિતા તમ કાજ વેલા રે.	૨૩
જઈ મન મનાવો તેનું રે;	
દર્શન કરિયે નાગ્નજિતી નામ જેનું રે.	૨૪

વાર કહી વિઠ્ઠલ ત્યાંથી મળિયા રે;	
જમ તે તો ઉગ્રસેનને મળિયા રે.	૨૫
વસુદેવ આદિકની આજ્ઞા લીધી રે;	
પછે જાવાતણી સખધી કીધી રે.	૨૬
હરિવરે અર્જુન લીધા સાથે રે;	
વળી ઘણું કરક લીધું જહુનાથે રે.	૨૭
આલ્યા ચતુરાધીની વાટે વેલા રે;	
જેવા એક પુરમાં થયા નૃપ ભેળા રે.	૨૮
બોલ્યા હરિ અર્જુનની સંગે રે;	
પાર્થ મળવું પડશે અહીં મહાજંગે રે.	૨૯
જોઈ કૃષ્ણને હસિયા બીજા ભૂપ રે;	
શા જાદવ જાયે વરવા અનુપ રે.	૩૦
જોઈ શું કરે છે કૃષ્ણ અર્જુન રે;	
જોઈ બલિવંદ થશે મન ન્યૂન રે.	૩૧
એવે નામજિત કતે ગયા નારદ રે;	
તેને જમ જણાવ્યું હરિનું હારદ રે.	૩૨
સુણી અતિ આનંદ પામ્યો ભૂપ રે;	
આજ ચક્ષુ જોશે શ્રીહરિનું રૂપ રે.	૩૩
ધન્ય ઘડી ધન્ય દાંડો આજ રે;	
મુજ મૂઢને મળશે મહારાજ રે.	૩૪

નર નારાયણ આવે બન્ને રે;	
સદ્ગણ પૂર્વજ થયા ધન્ય ધન્યે દે.	૩૫.
એવે સુણ્યું કે આગ્યા શ્રીહરિ રે;	
રાયે પૂજની સોહી રૂડી કરીરે.	૩૬
ગયો સન્મુખ સાધી તે દાવ રે.	
ધન્ય ભાગ્ય મળશે મુને આજ મા'વરે.	૩૭
એવે જ્યે આવતા દેવ મુરારિ રે;	
પ્રત્યુથાન દરી ચાહ્યો અવિધારી રે.	૩૮
આસનાદિક આપી લાગ્યો પાય રે;	
પૂજન પદાર્થો ધરી માગી સાય રે.	૩૯.
પ્રભુ હું પૂછ શકું તેમ કરશે રે;	
રંક સેવકની સેવા મન ધરશે રે.	૪૦
હરિએ વિનય જોઇ ઘણેરો રે;	
ટાળ્યો નગનજિતનો વારોફેરો રે.	૪૧
માન પૂર્વક આસન બેઠા રે;	
નગનજિત બેઠા હરિ હેઠા રે.	૪૨.
પૂછ્યું કુશળ કેસલકેરું રે;	
નૃપ કે' હુઃખ શું હરિહર હેરું રે.	૪૩
પછે પુરમાં પ્રભુ પરવરિયા રે;	
કન્યાએ નારાયણ નિરખિયા રે.	૪૪

૩૮ પ્રત્યુથાન—હીને સામા જવું. ૪૧ વારોફેરો—જન્મ મરણનો ફેરો અર્થાત્ મોક્ષ આપ્યો.

મન ગમતા જોઈ ભગવાન રે;	
યમ ધૃષ્ટા વરવા સ્યામળ વાન રે;	૪૫
કન્યા મનમાં તે કેવા લાગી રે;	
જે હરિવર જોઈ ધણુ અનુરાગી રે.	૪૬
જો મેં વ્રત વ્રતાદિ કાંઈ કરિયાં રે;	
તો હરિ જોઈશું ચિત્તે અમો ધરિયાં રે.	૪૭
દેવ એવ તણુ કૃણ દીજે રે;	
આ હરિ પતિ હવે ઝટ કીજે રે.	૪૮
પુણ્ય મનોરથ સફળ કરજો રે;	
આ હરિ વેલા વેલા હુને વરજો રે.	૪૯
લક્ષ્મી બ્રહ્મા સદાશિવ દેવ રે;	
લોક પાળાદિક સાથે હરિની સેવ રે.	૫૦
પદપ કંજની રજ વાંચે એવાં રે;	
હશે તેમનાં દર્શન દુલભ કેવાં રે.	૫૧
જે ધર્મ મર્યાદા ધરવા કારણ રે;	
અવતાર લઈ કરે દુષ્ટ નિવારણ રે.	૫૨
એવા હરિવર આવ્યા છો વરવા રે;	
કયી વિધિએ ચરણ મારે ધરવા રે.	૫૩
એમ મનમાં કન્યા કયવાય રે;	
હરિ જોતા જોતા ઉતારે જાય રે.	૫૪

૪૭. તો ૬૦—તો હે હરિ! અમને ચિત્તમાં ધર્યાં જોઈએ, જે
અન્વયાર્થ

જાઘ ઉતારે ઉતર્યા નાથ રે;	
હિલો નગ્નજિત મંત્રીકેરી સાથ રે.	૫૫.
કર જોડી જોડ્યો તે વાણી રે;	
સુણો વિનતિ શારંગપાણિ રે.	૫૬
હે નર નારાયણ મહાદેવ રે;	
જગતપતિની સાધુ કંઠ પેર સેવ રે.	૫૭.
તમે આત્માનંદથી છો પરિપૂરણ રે;	
કરો મહાપાપીનાં અથ ચૂરણ રે.	૮૫.
હરિ હું ક્ષુદ્રમાં ક્ષુદ્ર છું રાજા રે;	
તમારા કર્મની લહુ નહિં માઝા રે.	૫૯
વદો હરજી કરું શું કાર્ય રે;	
હું છું અનાર્થ ને તમે આર્થ રે.	૬૦.
અત્યુક્ત વિનય જોઈ હરિ વદિયા રે;	
ગંભીર મેધનાદે મોહન મદિયા રે.	૬૧
મંદ હાસ્યપૂર્વક હરિ જોડ્યા રે;	
નૃપતિ વિનયના વધુ તોલ તોડ્યા રે.	૬૨.
લગવાન કહે સુણો ભૂપાળ રે;	
ક્ષત્રીશ્વરે માગ્યાનો નહિ ચાલ રે.	૬૩
એ કાર્ય ધિક્કારવા જોગ લાગે રે;	
તદ્વપિ સ્નેહ સંગંધે ચિત્ત અનુરાગે રે.	૬૪
તમારી કન્યાની ઇચ્છા છે અમને રે;	
વાંચ્યા કહી વસુધાપતિ તમને રે.	૬૫

અમો કંઇ પડલું ન આપું તે જાણો રે;	
વચન ઉથાપો કે વખાણો રે.	૬૬
નગ્નજિત કે' સુણીએ નાથ રે;	
ગુણગૃહ આપ છો સર્વને માથ રે.	૬૭
મહાલક્ષ્મી રહી વસી અંગે રે;	
ખીન્ને વર જોઇ આવું શે ઉમંગે રે.	૬૮
પણ એક પણ સુણો પુરુષોત્તમ રે;	
તમ કાળે કર્યું કહું એમ કયમ-રે.	૬૯
પરીક્ષા પુરુષ પરાક્રમ કારણ રે;	
કે માનો પુરુષોત્તમ એ પારણ રે.	૭૦
પૂર્વે ઠરાવ કર્યો હરિ એવો રે;	
હાર્યા બહુ તપતિ કહું કેવો રે.	૭૧
વગર પહોટેલા બળદ સાત રે;	
વળી પકડાય ન એવા વિખ્યાત રે.	૭૨
એ બલિવર્દે ગાત્ર ધણીનાં ભાગ્યાં રે;	
કેા આવ્યા ગયા નહિ અનુરાગ્યા રે.	૭૩
હે યદુનંદન હે લક્ષ્મીપતિ રે;	
બલિવર્દ નાથાની કરો જો મતિ રે.	૭૪

૬૬ પડલું-પડલું. ૭૦ પારણ-પરાયણ. પુરુષોત્તમ પરાયણ અર્થાત્ હરિને અર્થે.

તેમાં જો સફળ થાઓ સ્વામી રે;	
તો થાય પુત્રી મારી અનુગામી રે.	૭૫
વચન પળે ને જુક્તિ સાધે રે;	
આવનવીર શિરમણિ આવું ન આધે રે.	૭૬
શુકળ કહે પરીક્ષિત ભૂપ રે;	
ગમી વાત હરિવરને અનુપ રે.	૭૭
વાર કહી વિકૃલવર આલ્યા રે;	
જોઈ રૂપ હરિનું નગરજન મા'લ્યા રે.	૭૮
નગરલોક કે' કર્યાં કંઈ પુણ્ય રે;	
રાખી નહિ ધર્મ ધરતાં નૂન્ય રે.	૭૯
તે સહુ જળ કળજો વે'લાં રે;	
થજો નાગ્નજિતી આ વર લેજાં રે.	૮૦
એકે ટસે જીએ છે રૂપ રસાળું રે;	
નાગ્નજિતીએ પુનરપિ નિહાળ્યું રે.	૮૧
ભિલાં થઈ કર્યાં નમસ્કાર રે;	
વે'લા મળો મુતે દેવમુરાર રે.	૮૨
દેવ દેવી પૂજ્યાનું કળજો પુણ્ય રે;	
મળજો મને મહામુનિના મુન્ય રે,	૮૩
થાજો અલિવર્દમાં જળ થોડું રે;	
હરિ નિર્મળ કહી ન હું વળોડું રે.	૮૪

એમ વિનતિ કરતી રામા રે;	
ચાલી આવ્યા ચિદ્દલ રણુ સામા રે.	૮૫
શસ્ત્ર અસ્ત્ર અણુનતે આપ્યાં રે;	
પછે નારીનાં દુઃખ ક્યમ કાપ્યાં રે.	૮૬
સાત મોરડી મંગાવી નાથે રે;	
સા'થો હાંકારે એક સાંઠ હાથે રે.	૮૭
જેવા મળિયા જન સહુ દેખે રે;	
હરિ સાંઠને તણુવત લેખે રે.	૮૮
એક સા'તામાં પઠ આવી મારે રે;	
ત્યારે હરિવર મન વિચારે રે.	૮૯
વાત વસમી છે અહીં જાણુ રે;	
પછે શું કરે ચતુર સુજાણુ રે.	૯૦
વશ નહિ થાય એમ સહુ માને રે;	
કન્યા કળકળે મિથ્યા આ'ને રે.	૯૧
પછે શું કયું ત્યાં ભગવાને રે;	
સાત રૂપ ધર્યાં શ્યામળવાને રે.	૯૨
સાત સાંઠ સાલ્યા પળ એકે રે;	
મોરડા પે'રાવ્યા વારૂ વિવેકે રે.	૯૩
સાતે એક સપાટે સા'યા રે;	
લહું નહિ કોઈ માધવજીવી માયા રે.	૯૪
સાત સાંઠ એક દોરમાં આણ્યા રે;	
હરિએ એક ખૂણે રહીને તાણ્યા રે.	૯૫

શક્તિ સર્વ ગમ્ભીર તૂટી રે;	
પદ્મા એક બે શક્યા નવ-ભીડી રે.	૯૬
નાહુ બેંચુ નાથે નેહ આણી રે;	
લીલા માત્રમાં ઝંખી ગયું પાણી રે.	૯૭
બાળક એટલા કરે જોમ બાંધી રે;	
દાષ્ટના બાળક સાનમાં સાંધી રે.	૯૮
તેમ હરિવર કરતા લીલા રે;	
સાતે સાંઠ થઇ પડ્યા ઢીલા રે.	૯૯
તેને મૂકી માધવ ત્યાં બિમા રે;	
સર્વ કે' હરિએ સાંઠ દૂબ્યા રે.	૧૦૦
મુણી પંચ વાણી કરી અમાણ્ય રે;	
નાગ્નજિતીને જમ્મ ક્યું જાણુ રે.	૧૦૧
આ વરમાળ હરિને આરોપો રે;	
બેની લક્ષ્મીશાં હરિસંગ આપો રે.	૧૦૨
જમ્મ વરમાળ પે'રાવી હરિને રે,	
ગાજ્યા સુર જય જય શબ્દ કરીને રે.	૧૦૩
રીઝ્યા પુરવાસી ને નાનન રે,	
રીઝ્યાં રાણી જોઇ શ્યામજીવાન રે.	૧૦૪

વલણુ.

શ્યામજીવાનને કન્યા વરી રે, જોઇ રીઝ્યાં માત ને તાત;

આનંદના ધન ઉલટ્યા, પછે પસરી સધળે વાત.

સ્વજન મન આનંદિયાં રે, દુર્જનને અતિ દુઃખ,
દયાપ્રીતમનો સ્વામી સાચો, બળ્યો તેને સુખ.

૧૦૬

મીઠું ૪ થું.

નગ્નજિત મન વિસ્મય થયો, શોક સમૂળગો નાશી ગયો:
ધન્ય ધન્ય હરિ દેવ દયાળ, વારંવાર કહે ભૂપાળ.
અહો દેવાધિદેવ મહંત, સંસારાબ્ધિ તર્યો હું જંત;
હવે કન્યાને ગ્રહભુજ કરો, મનસા સિદ્ધે મનમાં ધરો.
વિધિ પુરસ્સર વરિયા હરિ, નગ્નજિતે સામગ્રી કરી;
ધેર ધેર આનંદ ઉત્સવ થાય, નાગ્નજિતી મન હર્ષ ન માય.
મનવાંચિત મળિયો શુભ પતિ, (કન્યા) માને ધન્ય ધન્ય મારી રાત
રણુવાસની રાણીઓ જેટલી, હર્ષધેલી ચઢ સહુ તેટલી.
અતિ ઉત્સવ થયો દામો દામ, બપ જપે સહુ સુંદરશ્યામ,
શંખ ભેરી આનંદ ગરગડે, શને બોલ્યું કાષ્ઠનું નવ પડે.
ગાયન કરતા ગુણીજન લોક, શોકનાળાં ચતાં અશોક,
ભૂસુર દેતા આશિર્વાદ, જ્યાં ત્યાં શુભ સંભળાયે સાદ.
સ્ત્રી પુરૂષો આનંદાં ધણાં, વસ્ત્રાભૂષણ પે'રી બહુ બળ્યાં,
કન્યાદાનમાં રાયે આપ્યું શુંય, વર્ણવી શકું તે ક્યમ હુંય,
યથામતિ કરું છું વર્ણન, રીઝે સુણી જેથી હરિજન,
દશ સહસ્ર આપી ગૌરી ગાય, ત્રણ સહસ્ર દાસી આપી રાય.
પદકાદિક આભૂષણ ભરી, તે દાસીઓને આગળ કરી,
નવ સહસ્ર આપ્યા માતંગ, મદ ઝરતાં છે જેનાં અંગ.

- હાથીથી રથ આપ્યા શ્વેતગણા, રથથી વાજી પાણી શ્વેતગણા,
વાજીથી શ્વેતગણા પાળા સાર, વળી બીજું આપ્યું અપાર. ૧૦
- રથમાં વરકન્યાની જોડ, ખેસાડી નૃપે મન પૂર્યા કોડ,
મોટી સેના વળી આપી સાથ, આપ્યા દ્વારકાં ભણી શ્રીજીનાથ. ૧૧
- માતા પુત્રીને કે' મીઠી, વડાઈ કાઢજે થઈને વડી,
સાસુ સસરાનું મેળવજે માન, દુલ્હીશ નહિ ક્યારે ભગવાન. ૧૨
- દિયર જોડેની કરજે સેવ, સાસર પક્ષને ગણજે દેવ;
નામ કાઢજે પિયરતાણું, ચતુર છું કહું તું અતિ ઘણું. ૧૩
- એમ શિક્ષા દીધી માત, પ્રયાણ કરતા હરિ સાક્ષાત;
મહાઆનંદભેર પ્રભુ ચાલિયા, તેમને દુષ્ટ નૃપતિએ ખાળયા. ૧૪
- ભાગ્યાં જેનાં પ્રથમ યાદવે ગાત્ર, વળી બલિવદ્ શિક્ષાના પાત્ર;
તે દેખી મળ્યા છે ઠાળે, યુદ્ધ કરવાને રથ જોડે. ૧૫
- અરે ગોપાળમાં પરાક્રમ કશું, સ્વયંવરને છતવા જશું,
એમ વદી મૂક્યાં બાણ અપાર, હરિએ શારંગ સાણું તેણી વાર. ૧૬
- તવ ખોલ્યા ત્રિકમ સાથે પાર્થ, પરા કરું હરિ અમો સાર્થ,
તમે મીઠળ બાંધ્યું રાખો, પ્રથમ કોને પાડું તે દાખો. ૧૭
- હરજી કહે સુણો અણુન, ગણો જનધંયા સહુ રાજન,
સાથે બાંધી દ્વારકામાં લીજે, ત્યાં સનમાન ભક્ષેડ્ડીને. ૧૮
- શીખ સાંભળી ધનંજય લલતો, બાણ સમૂહથી અરિગણ પડતો,
માગધપતિ દુર્યોધન જોઈ, ગયા પુરમાં વિચારી સોઈ. ૧૯
- કોણ ગોપશું કરે સંગ્રામ, નહિ ક્ષત્રીતાણું એહ કામ;
એ વિધિ ગયો શલ્ય તો નાશી, મર્ણની મહા બીક તપાસી. ૨૦

અનુશાસ્ત્ર કે' જાદવ બળિયા, સારા દિવસ એમને મળિયા;
 જોઈ શું કોઈ વાર તેમની પડતી, ત્યારે કરી ક્ષેષએ અમો
 રાજનીતિમાં શુકે ભાખ્યું, મનુ આદિકે બાકી ન રાખ્યું;
 એમ વદી ગયો તે પણ ઘેર, બીજા નૃપની કરી ઠીક પેર.
 મણા મારી પાડી અણ્ણન, ઘણા બાંધી લીધા રાજન;
 જેમ ક્ષુદ્ર મૃગને મારે મૃગપતિ તેમ તાડ્યા ગાંડિવથી
 બળિયાએ કયું મહાયુદ્ધ, તળાવી અણ્ણને સહુની શુદ્ધ;
 નગનજિતનું દળ બહુ લડતું, કોઈનું પૂલ ધડું નહિ પડતું.
 જોઈ જીતની ઘડી કેકાણ, હિંસારવ કરતા ખુંબાણ;
 ધન્ય ધન્ય ધરણીપતિ ભાખે, અણ્ણન બળમાં કો ન્યૂનતા
 ગજ પાયદળ માંહી હિમંગ, મારે યોધને મહામાતંગ;
 જો કે જરાસંધ શિશુપાળ નાહા, તદપિ દુષ્ટ કૃત્યથી તે નહિ
 મોકલ્યું મદતે સેન અપાર, કરે યુદ્ધ નૃપતિ નિરધાર;
 પછે મોહાસ્ત્ર મૂક્યું અણ્ણન, જોઈ નાયક વિનાતું સૈન્ય.
 સર્વ મોહ પામ્યા દુષ્ટમતિ, અસ્ત્ર શસ્ત્રની રંધાઈ ગતિ;
 મુખ્ય નૃપને લીધા રથ નાખી, હાર્યાતણી પૂરાવા સાખી.
 આલ્યા કન્યાની સાથ દ્રવ્ય લઈ, પરાજિતપદ લૂપને દઈ;
 ગયા ગામમાં દેવમોરાર, થયો ઉત્સવ અપરંપાર.
 ધન્ય ધન્ય કે' જાદવનારી, કન્યા વરી લાવ્યા મોરારિ;
 જીત્યા નૃપ મળ્યા અનેક, સાથે મૂકાવીને ટેક.
 મુણી બળભદ્રે તે વાત, જોવા જાદવપતિ સાક્ષાત;

- તે કરે સહુ કૃષ્ણ વખાણુ, કોઈ અબુનને કહે બળવાન;
નરનારાયણુ રૂપ નિધાન, કોઈ બળદેવને કે' મહાન. ૩૨
- એમ કીર્તિ કરતા સહુ, અયા ગામમાં શી વિધિ કહું;
ધન્ય ધન્ય જહુપતિ'દેવ, વદી એમ કરે નૃપતિ સેવ. ૩૩
- જાણી નગ્નજિતે હરિતી બડાઈ, ગયો તન મનમાં 'કુલાઈ;
નગર બહાર કર્યો છે સુકામ, મુંહૂર્ત જોવા રહ્યા છે સ્થામ. ૩૪
- ધન્ય ધડી ધન્ય દા'ડો આજ, એમ વદે વસુદેવ રાજ;
પુત્ર નહિ એ છે પરબ્રહ્મ, જાદવતણો જાળવ્યો ધન. ૩૫
- સહુ દુષ્ટ નિકંદન કીધા, જશ જહુપતિએ કીક લીધા;
ઉચ્ચસેનતું મનાવ્યું મન, ધન્ય ધન્ય હે જગજીવન ! ૩૬
- દેવ દાનવ હાર્યા સર્વ, ગળ્યા ગુણનિધિકેરા ગર્વ;
હવે પુત્રભાવ નવ રાખું, પરબ્રહ્મ પ્રભુને ભાખું. ૩૭
- મારાં પુણ્ય થયાં છે ઉદે, એમ પ્રકુલિત થાતું હૃદે;
દેવકીજીએ સાંભળી વાત, જીત્યા ભૂપ કરી ધણી ખ્યાત. ૩૮
- તેના આનંદની નહિ સીમા, વળ્યા શુભ વા'ણુવટીના વીમા;
રૂક્મિણીજીએ જાણી વાત, થયાં ધણાં તે રણિયાત. ૩૯

વદાણુ.

- રણિયાત રાણી થયાં રે, વધાઈ ઘેરે ઘેર જાય;
હરિસેવા સાધે ધણી રે, ગુણુ ગોવિંદના ગાય. ૪૦
- મુંહૂર્ત જોઈ મા'વજી રે, કઈ ચેર પુરમાં કરે પ્રયાણુ;
દયાના પ્રીતમનો આડંબર તે, શો કહે મતિ અજાણુ.

મીઠું ૫ મું.

ત્યાર પછી શુકલ એમ બોલિયા, સુણો પરીક્ષિત રાય;
હવાં ત્યાર પછે શું નિપતું, કહ્યું તુ ને મહિમાય.

જય જય વદો નાગનિજીતીનાથની. ૧

મુહૂર્ત એકાદશીતું મનોહરં, પુરમાં પેઠાનું જાણુ;
અણુ ન મિત્ર સાંથે લઈ, કર્યું પ્રભુએ પ્રયાણુ.

જય જય વદો નાગનિજીતીનાથની.. ૨

એક રથમાં આરૂઢ થયા હરિ, સાથે કન્યા રૂપ રતન;
મિત્રનો રથ જોડે કર્યો, કરે ગોષ્ઠ હરિ અણુ ન.

જય જય વદો નાગનિજીતીનાથની. ૩

ચાલ્યા સાંખેલા થઈ ધણા સાંતરા, નગરે કેકાણુ વાટ;
મનમાં નહિ કાંઈ ખરખરો, તજ્યા સહુ રે ઉચાટ.

જય જય વદો ૦ ૪

ઉમ્મેસેન વસુદેવ બળભદ્ર ચાલતા, સાથે જાદવ સાથ;
સામઘએ સહુ આવિયા, ઝાલી જુગતે હાથ.

જય જય વદો ૦ ૫

સાત્યકિ કાર્યભાર કરે ધણો, ઉદ્ધવ લખતા હિસાબ;
અકૂરજી હરિની કને, દેતા જોઈતો જવાબ.

જય જય વદો ૦ ૬

સોઠ આલોકવા ચઢ્યા મેડીએ, જોતા કન્યાનું રૂપ;
હરિવર આપણો શ્યામજો, કન્યા રૂપ અનુપ.

જય જય વદો ૦ ૭

બારી બળીએ કોઇ અટારીએ, કોઇ ચઢી ગોરી ગોખ;
કોઇ છત્રે ઝરખે રાવરી, રામા ઉભી છે રોખ.

જય જય વદો ૮

પુરુષો જોઇ રાણી રૂપને, પામ્યા મોહ અપાર;
બ્રહ્મવતિને જોઇ જીવતી, થઇ ઘે'લી નિરધાર.

જય જય વદો ૯

એમ ચાલતાં આવ્યાં ચૌટકે, અર્જુન અવિનાશ;
કોઇ લાજએ વધાવતા, વધાવે કોઇ પુષ્પસુવાસ.

જય જય વદો ૧૦

કોઇ વધાવતાં મોતીએ, કોઇ હેમ પુષ્પ રંજાળ;
રૂપાનાં કરી કોઇ નાખતાં, જય જય ભણે નાનાં બાળ.

જય જય વદો ૧૧

એમ આનંદધન ધણો વરસતો, જ્યાં ત્યાં જય ઉચરાય;
ચૌટાં તથા ચતુર ચાલિયા, જનની બીડ ભરાય.

જય જય વદો ૧૨

હવાં આવ્યા તે રાજદારમાં, ચોધ બિલા સજી હથિયાર;
આવકાર દીધો તેમણે ધણો, કર્યું નમન દેવ મોરાર.

જય જય વદો ૧૩

દારે મંડપ રચ્યો છે સોલ્યામણો, શુણીજન શુણુ ગાય;
ગોરી ખીત ગાય છે ધણા હર્ષથી, ધન્ય ધન્ય બ્રહ્મવરાય.

જય જય વદો ૧૪

કોઇ કન્યાપક્ષતણી થઇ, કોઇ ગિરિધારી ગુણુ ગાય;
કોઇ ગાય છે બિભય પક્ષને, જય જય શબ્દ સુણાય.

જય જય વદો ૧૫

કોઇ નારી નિહાળતી નાથને, કોઇ કન્યા જોઇ મલકાય;
કોઇ ભાગ્યશાળી કહે કૃષ્ણને, કોઇ કહે બળરાય.

જય જય વદો ૧૬

કોઇ આશ્વ ધરે છે મનમાં, કોઇ કરે આપવા આશ;
સર્વને સરખા છે મહા પ્રભુ, એવી રચી માયા અવિનાશ.

જય જય વદો ૧૭

જોઇ અણુન આનંદ પામિયા, ધન્ય ધન્ય જદુરાય;
તારી માયા અકળિત કો કળે, એમ વદી હરખાય.

જય જય વદો ૧૮

એમ કરતાં તે મંડપે આવિયા, થયું માતાને જાણુ;
જે પ્રભુ પધાર્યા છે મંડપે, વળ્યાં વેલાં સુજાણુ.

જય જય વદો ૧૯

સાથે રામા રસાલી ગુણુની ભરી, ગીત ગાતી માતી જાણુ;
તેનાં રૂપ ન શેષ કહી શકે, તવ કરું હું શાં વખાણુ.

જય જય વદો ૨૦

હરિનાં પટરાણી રૂકિમણી પાંધરાં, જોતાં જદુવરરૂપ;

માઝ આવી બિભાં મંડપે, પોંકવા ભારે ભૂપ. જય જય વદો ૨૧

ગોર ગર્ગાચારજ આવિયા, સાથે પૂજનો સૌજ;

પોંકી લેવા કોડ છે ઘણાં, ઉતરો રથમાંથી રાજ.

જય જય વદો ૨૨

સુણી શ્યામળો શ્યામા સંગ ઉતર્યા, આવ્યા મંડપ દાર;
આધું ઓઢી માતા પોંકતાં, પડે આનંદધનજી કેરી ધાર.

જય જય વદો ૦ ૨૩

ગોર કહે ગ્રહો ગુંસર મુસળું, ત્રાક રવધઓ જેહ;
રીતે ભાતે ગ્રહો હાથમાં, મંત્ર વદુ નિસંદેહ.

જય જય વદો ૦ ૨૪

છડીપીડી શળિયો સહી, સંપુટ પુટ ધર્યા પાસ;
રીતે પ્રીતે પધાર્યા મંડપે, આનંદી અવિનાશ.

જય જય વદો ૦ ૨૫

મંડપ મધ્ય આસન અતિ ઓપતું, ત્યાં પિરાળ્યા મા'રાજ;
અનુન સાથ બેસાડિયા, કહે પ્રશંસાનાં કાજ.

જય જય વદો ૦ ૨૬

અનુન હતા જે સાથમાં, તો જીતી આવ્યા ભૂપ;
નહિ તો આ દિવસ ક્યાં દેખવો, હરિ કહે વીર અનુપ.

જય જય વદો ૦ ૨૭

અનુન કહે ભાર ન ભીપડે, વર્યા રૂઢિમણી નાથ;
તે દિવસે અમો ક્યારે હતા, હરિવર તમ સાથ.

જય જય વદો ૦ ૨૮

શ્રી કૃષ્ણ કે' બળદેવ તો હતા, તેથી પામ્યા ત્યાં પાર;
આ લગત ચ્યાં છે તમવડે, કર અહ્યાં નહિ હચિયાર.

જય જય વદો ૨૯

એમ હાસ્ય વિનોદ કરી ઘણો, ઉઠ્યા સભાથી મોરાર;
દેવી પાસે તે દોરડા છોડતાં, નટવર હાર્યા નિરધાર

જય જય વદો ૩૦

લકતજનથી ભૂધર હારી રહ્યો, જયશાળી દાનવ દુષ્ટ;
પછે હપ ધેલાં થઈ સહુ કરે, વા'લાં ચ્યાં રૂપુષ્ટ.

જય જય વદો ૩૧

અનુન કહે હરિ હાવાં જશું, અમો દ્વિપ્રસ્થ માંય;
વળી આપ પાછા પધારજો, વિયોગ રૂચં ન કર્યાં.

જય જય વદો ૩૨

જોઈ મરજી હરીએ વંળાવિયા, ગયા ગુણનિધિ ધેર;
જઈ ધર્મરાયને ભેટિયા, કહી પ્રભુની પેર.

જય જય વદો ૩૩

પછે આનંદે નામજિતી નાર શું, રંગભેર રમે નાથ;
પટરાણી મે'ણાં મારે ધણાં, મોહ્યા પ્રભુ નવતર સાથ.

જય જય વદો ૩૪

એમ આનંદે દિન ઘણા વિતીયા, રમતાં રંગ વિલાસ;
હરિજન મન આનંદ છે, દુષ્ટજન મન ત્રાસ.

જય જય વદો ૩૫

દયાને કૃપા કરી કૃષ્ણજી, કૃષ્ણ ગુણ ગાતાં અભંગ;
પ્રેમલક્ષણા ભક્તિ ભલી, આપ્યો નિત્ય સતસંગ.

જય જય વદો ૩૬.

ગુર્જરદેશે ચંડીપુર ગ્રામ છે, શ્રીનર્મદાતટ શેષશાખી;
ત્યાં કવિ વિગ્રામ કરી રહ્યા, વલ્લભકુળ અનુયાયી.

જય જય વદો ૩૭.

ગાંધી નાગર સાહોદરા, દયાશ કર ભટ નામ;
પાંચ મીઠે વિવા' લણ્યો, ગુણ ગાયા ધનશ્યામ.

જય જય વદો ૩૮.

એ શત શીતેર પદ રચ્યાં ભલાં, કવિ મતિઅનુસાર;
હરિજન દોષ ગુણો નહિ, ગ્રહે ગુણગણ નિરધાર.

જય જય વદો ૩૯.

વલણ.

ગુણગણ ગોવિંદના અપાર રે, દયાશ કર શું વર્ણવે;
ગ્રાતા વક્તા શ્રવણ પઠનથી, તરે અવનિઅર્ણવે.

૪૦

કર્તા હર્તા મહાપ્રભુ, હરિ કું કે'વા માત્ર;

વલ્લભકુળની કૃપાએ કરી, પ્રભુકુળની કરું જાત્ર

૪૧

અષ્ટ પટરાણીનો વિવાહ.

ઘોળ.

પૂછે દ્રૌપદી કહો કૃષ્ણરાણી, વર્યા કયમ શ્રી હરિ
 રાણી રક્ષમાણીજી બોલ્યાં સુણો દ્રૌપદી, મારાં માત તાતે ઇચ્છયા એહ.
 વર્યા મુને શ્રી હરિ. ૧

નારદ મુખથી સુણી પ્રભુ કીરતિ, મારો પણ વાધ્યો નાથશું રનેહ.
 વર્યા મુને શ્રી હરિ. ૨

છાનું પત્ર બ્રાહ્મણ સંગે મોકલ્યું, રાણી આવીયા અશ્વરણ શર્ણુ. વર્યાં ૩
 શિશુપાળને તેડ્યો મારી બાંધવે, તેને જીતી કચ્છું મારું હર્ણુ. વર્યાં ૪
 જાંબુવંતીજી બોલ્યાં સતી સાંભળો, મારો તાત કહીએ જાંબુવાન. વર્યાં ૫
 સત્તાવીસ દિવસ પ્રભુશું વઢ્યો, પછી હાર્યો ત્યારે આવ્યું જ્ઞાન. વર્યાં ૬
 રથનાથ જાણ્યા જહુનાથને, ભૂલ્યો કહીને નમ્યો તેણી વાર. વર્યાં ૭
 મુને પરણાવી પ્રાણજીવન શું, પહેરામણીમાં આપ્યો મણીસાર. વર્યાં ૮
 કૃષ્ણા પ્રત્યે બોલ્યાં સત્યભામાજી, સત્રાજીત જાહેવ મારો તાત. વર્યાં ૯
 શ્રીમાંતક મણિ પ્રભુને નાં આપીયો, બોવાતાં બોલ્યો વિંપરીત વાત. વર્યાં ૧૦
 જૂઠું કલંક કેશવ શીર મૂકીયું, મણિ ક્યહું થકી આવ્યો તે ઘેર. વર્યાં ૧૧
 છોભા પડિયા જૂઠી વાત જાણીને, પરણાવી મુને જાંવાને ઝેર. વર્યાં ૧૨
 પારથ પત્ની શું કાલિદિજી કહે, હું તો તપતી હુંતી જીમનાં તીર. વર્યાં ૧૩
 મારા મનની આરત જાણી મૃગયા મીષે, અજીન સંગે આવ્યા
 ત્યાં જહુવીર. વર્યાં

મુજને પારથ પાસે પૂજાવીયું, મેં કહ્યું મુજને ઇચ્છા શ્રી કૃષ્ણ. વર્યાં ૧૪
 પ્રભુ પાણ્ય ગ્રહી લાવ્યા દારિકાં, વેદ વિધિ પરણ્યા પૂરતજી. વર્યાં ૧૫

અષ્ટપટરાણીના વિવાહ.

મિત્રવિદ્વા બોલ્યાં પાંચાલી સુણો, મારાં લગ્નની નૌતમ રીત. વર્યાં
 મારા મામાના સુત શ્રી ગોપાળજી, તે શું પરણાવી લહી મારી પ્રીત. વર્યાં
 અવતીરાય દેરી હું કન્યકા, વિંદ અનુવિંદ તેનું નામ. વર્યાં
 ધણા રાય છતીને શ્રી ભગવાનજી, મને લાવીયા દારિકાં ધાન. વર્યાં
 સત્યાજી કહે સહીયર સાંભળો, અથોધ્યાનો બ્રૂપ માહારો તાત. વર્યાં
 નગ્નજીત નામે તેણે પણુ કર્યું, પુત્રી આપું નાથે સાંદ સાત. વર્યાં
 ધણા રાગજો ત્યાં માન મૂકી ગયા, તેમને નાથ્યા ગોવરધન નાથ. વર્યાં
 પરણાવી મુને પિતાયે પ્રેમ શું, બહુ પહેરામણી ગ્રહો મારો હાથ. વર્યાં
 ભદ્રાજી કહે સાંભળો સુંદરી, કેક્ય દેશનો બ્રૂપ મારો તાત. વર્યાં
 સ્વયંવર રચ્યો રાગ બહુ આવીયા, હરિએ છત્યા સહિત જુગ વ્રાત. વર્યાં
 પ્રાણુજીવન મુને પરણી લાવીયા, જ્યમ સિંહ ગ્રહે બળીદાન. વર્યાં
 માહરી પૂર્ણ કરી પ્રભુ કામના, રહ્યા ટટળતા નૃપખીન્ન શ્વાન. વર્યાં
 લક્ષ્મણજી કહે રાણી સાંભળો, મારો તાત બૃહદ્દેવ નામ. વર્યાં
 મંદર દેશ નણો તે અધિપતિ, સ્વયંવર રચ્યો બહુ અભિરામ. વર્યાં
 મન્થવેધ કરે તે કન્યા વરે, કરવા તે ન સમ્રથ થયું કોઈ. વર્યાં
 જળમાં જોઈ વિંધ્યુ મીન માંધવે, મુજને પરણ્યા રહ્યા ખીન્ન રાઈ વર્યાં
 સોળ સહસ્રમાં મુખી કહે રોહિણી, સુણો રાણી અમારી જોરીત. વર્યાં
 અમો સર્વે છું રાગકુમારીઓ, સહુને દારિકાંધીશ શું પ્રીત. વર્યાં
 નરકાસુર ગાગ સરવને છતીને, લાગ્યો કન્યા સહુ નિન્દામ. વર્યાં
 તેને મારી માહન અમને લાવીયા, પરણ્યા સરવને સુંદર શ્યામ. વર્યાં
 અષ્ટ પટરાણી સોળ હજાર સ્ત્રી, અમો સર્વે શ્રીકૃષ્ણની દાસી. વર્યાં
 દુરલ્લેખમાં કહી સુણી એ કથા, મહા આનંદ મંગળ રાશિ. વર્યાં
 જે ગાય ક્ષિપ્રે ને રે સાંભળે, તેને હોયે વેકુંદનો વાસ વર્યાં
 પૂર્ણ થાય સરવ મન કામના, એમ કહે દયો શ્રીકૃષ્ણ દાસ. વર્યાં મુને

રુક્મિણી સીમંત.

કડવું ૧ લું.

ધોળ.

“ હારે હારે કરે દંથાર્યારે ” તે ઢાળ

શ્રીગુરુ ગોવિંદને પ્રથમ પામે લાગુંછ,

સીમંત ગાવા શુભવાણી માગુંછ,

આજ સોહલો વસુદેવજીને ઘેરે,

શ્રીકૃષ્ણજી સરખા પુત્ર લીલાલેરે. ૧

શ્રીદેવકીજીને હર આનંદ થયો ધાડેરે,

સુખની સીમા ઘેર આવ્યો રડો દારેરે;

રોહિણીજી આદે સાંસુ સહુ હરખેરે,

વહુ શ્રીરુક્મિણીજી કેરૂં રૂપ નરખેરે. ૨

જેમ જેમ પૂલ્યાં રેવતીજી જોડાણુરે,

સોળ સહસ્ર પટરાણી વાત જાણીરે;

સ્ત્રીજન મંગલ દેખી વસુદેવ ધરમાં પૂછેરે,

વાધ્યો આનંદ સહુને કોને વાત થું છે રે. ૩

એવું સુણી બોલ્યાં દેવકીજી વચનરે,

સ્વામી આપણે ઘેર આનંદનો દનરે;

વહુ રુક્મિણીજીને આવ્યું છે સીમંતરે,

રાખડલિ ખાંધ્યાનું મહૂર્ત પૂછો અબ્રાંતરે. ૪

સીમંતનું ક્યારે મુહૂર્ત તે કઢાવોરે,
 નિશ્ચે કરી વહુને મૈયર જાણ્યું કરાવોરે;
 એવું સાંભળી વસુદેવ આનંદિયારે,
 મનમાં મોહ ધરી ઇષ્ટ દેવ વંદિયારે,
 જોષી તેડાવી શુભ મુહૂર્ત ધરાવિયારે,
 સુભદ્રાને હસ્તિના પુરથી તેડાવિયારે;
 જે જેમ ઘટે તે તેમ સર્વ કારજ કીધારે.
 સ્નેહી સંબંધી સમે સહુ તેડી લીધારે.
 ઘેણુને રક્ષા નણુંદે બાંધી કુળની રીતરે,
 વાળાં વાળે ગોરી ગીત ગાય પ્રીતરે;
 રૂકમણેશ વહુનો બંધવ સમે આવિયોરે,
 આયુ ગરચોળું અમૂલક રૂડું લાવિયોરે,
 મુહૂર્ત ધરી સહુને લખાવી દંકોતરીરે,
 ભીષ્મક રાજને કાંવ્યું વસુદેવે રીતે કરીરે;
 મુહૂર્ત ઉપર મોસાળું લાઇ વેલા આવજોરે,
 રૂડા સંબંધી છો સમે આવી શોભાવજોરે.
 પાંડવ આદે સર્ગાં મિત્ર સહુને કાંવિયુરે;
 શુભ મુહૂર્ત ઉપર સર્વ કાંઈ આવિયુરે.

વલણ.

દેશ દેશથી નોતર આવી, બાવી બહુ વસુદેવરે;
 વિશ્રામ સહુને આપીઆ, મૂક્યા સેવક કરવા સેવરે
 ભાવે ભોજન કરાવિયાં, આનંદ વાધ્યો અપારરે;
 મંડપ મનોહર બાંધીયો, ત્યાં થઇ રહ્યા થેઇકારરે.

કડવું ૨ જી.

“ બ્રેસ્પતિ તારો એક ઉંગિયોરે ” નો ઠાળ.

હરખ સીમંતનો આવિયોરે, કદલો સ્થંભ તોરણુ બાંધ્યાં બાર;
આનંદ મારે અતિધણોરે.

વાણ્વ વાળે ને માનિતી મંગળ ગાયરે, સાંતરાં થઇ ફરે સહુ નરનાર;
આનંદ મારે અતિધણોરે. ૧

ગોત્રજ દેવીસ્થાપન કીધાં પ્રેમે પૂજ્યાંરે, વૃદ્ધશ્રાધ કીધું વસુદેવ; આનંદ.
દક્ષિણા દેઇ બ્રાહ્મણ સંતોષીઆરે, રહેલ પધરાવ્યાં તતખેવ. આનંદ. ૨
પીઠી ચોળી ધેણુને નવરાવિયાંરે, વસ્ત્રામૂષણુ ધરિયા શુભ શણુગાર. આનંદ.
પસલી ભરાવી રૂકમરથ વીરરે, પાન દ્રોણ શ્રીફળ સુદા સાર. આનંદ. ૩
સમે શોભેતેવાં ગીત ગોરી ગાયરે, સહુ નરનારી આનંદે અપાર. આનંદ.
પાટ પથરાય વહુજી પગલાં માંડેરે, મંડપમાં પધરાવ્યાં તેણીવાર. આનંદ ૪
સુંદર સુખાસને શ્રીરુકિમણી બેઠારે, મનોહર વિરાળે મુકત કોડ. આનંદ.
શોભા જોતાં સર્વે સ્ત્રી જાંખી પડીરે, નહિ જગમાં કોઇ એ જમદંબાજોડ.
આનંદ. ૫

મુખપર વાર કોટી શરદ ચંદ્રમારે, કરપદ કમળ સમાન. આનંદ.
નેત્ર નિર્મળ મૃગયા તેણીનાં અણીયાળાંરે, કેસર કંચન વર્ણુ વાન. આનંદ. ૬
નખશિખ શોભા વર્ણ્યામાં આવે નહિરે, સર્વે સ્ત્રીતું મંડળ મોલું જોઇ.
આનંદ

દંદ્રાણુ બ્રહ્માણી ભવાની મોહ પામીયાંરે, ત્રયલોકમાં સમોવડ નહિ કોઇ.
આનંદ. ૭

સુર મુનિજન સર્વે સભામાં બેઠારે, જદવમંડળ ભૂપતિ અપાર, આનંદ
સભામધ્યે નાચે નૃત્ય કારિણીરે, નાટારંગ ચાય થેષકાર. આનંદ. ૮
સીમંતનુ દર્શ વેદવિહિત કીધુરે, ગર્ગાચાર્ય કર્માન્તરના બાણુ; આનંદ
વેદ બાણુ ખીજ વેદીયારે, એ શોભાની સમોવડાં હોય કાણુ. આનંદ. ૯
બુસઠિયા અભિમન્યુ આવી ખોજે બેઠારે, કુમકુમે દર પીળી બુસઠ થાપી,
આનંદ.

પસલી ભરાવી સોનામોર વડેરે, પ્રસન્ન કીધો મુખ માગ્યું તે આપી.
આનંદ. ૧૦

મુભદ્રાણ નણુંદે બાંધી રાખડીરે, ખોજો ભરિયો જદવકુળની રીતે; આનંદ
રાખડી બંધામણી દામી ડગલાં દાપુરે, બન્નેને સંતોખ્યાં પૂરણુ પ્રીતે.
આનંદ. ૧૧

રીતે ભાતે સર્વે કીધો ચાંદભેરે, અંબર આભૂષણ હીરા મોર; આનંદ
કુળગોત્ર જ્ઞાતિ રીતિ રૂડી કીધીરે, વેદ વિધિ કીધી કહી જ્યમ ગોર. આનંદ ૧૨

વલણુ.

ગોર કહી ત્યમ વિધિ કીધી, આનંદ વાધ્યો અત્યરે;
આગળ બાદી રીત રહી તે, કહીશ જેવી અત્યરે. ૧૩
મામેરાની વિધિ કહું તે, સાંભળો સહુ જનરે;
દ્યો કહે ગુર પ્રતાપે, આનંદ વાધ્યો મનરે. ૧૪

કંઠલું ૩ જુ.

“ સાડીના ચોખાનો ” ઢાળ.

કુંદિન પુરથી આવ્યા ભીખક ભૂપતિ, બ'ધવ બાઘના સાથે આવ્યા ચાર,
ખીજ સંબંધી સંગે ધણા; વાળં વાળે ગાયે ગોરી ગીત,

છાપ સજી બહુ સુંદર નહિ મળ્યા. ૧

મોસાળું લેધ આવ્યા વેવાધ મો'લે, સભામાં શોભ્યા હળ્યા મળ્યા;
વસ્ત્ર માટે દ્રવ્યની બહુ થેલી, ભૂષણ હીરા મણિ ના જાય કળ્યા. ૨

પ્રથમ પુત્રીને સોળે શણગાર, સુંદર પટોળી ચરણો કાંચળી;
જમાત્ર શ્રી કૃષ્ણજી સંતોષ્યા, વસ્ત્રાભૂષણ આપ્યાં બહુ મનરળી. ૩

વસુંદેવજીને સહસ્ત્ર સોનાની મો'રો, પાઘ અતુપમ જોડો પામરી;
બલભદ્રજીને પણ આપ્યું તે રીતે, પાંચે પાંડવ બલી ભાતેકરી. ૪

હિમ્મતે રાજાને શાલ જોડો, મુકટ આપ્યો મણિમાણિક જડ્યો;
ઉધવજી અકૂર આદે સહુ જાહવ, રીતે પોષ્યા લાઝો ના પડ્યો. ૫

અભિમન્યુને આપી મણિની માળા, પાઘ સેલો આપી પ્રસન્ન કર્યા;
મણિ માણિક જડિયા સહુને શિરપેચ, મોતીના તોરા મસ્તક ધર્યા. ૬

શેષ શંકર બ્રહ્મા ઇંદ્ર ચંદ્ર, સૂર્ય ધર્મ વરુણ ને ગણપતિ;
અગ્નિ વાયુ રૂદ્ર છે અગિયારરે, આઠ વસુ ને ખીજ સુર અતિ. ૭

પાતાળેથી પન્નગ સર્વે આવ્યા, રૂપ પલટિયાં તે કોઈ નવ લલાં;
સહુને શ્રીહરિ દર્શનની અભિલાષા, જોકે પ્રથમે કારણ થયાં ૮

સર્વ રાજાને સખળા સન્માન્યા, ગોરતું દાપુ બમાણું આપિયું;
પુરુષમંડળ પહેરોળ્યુ સહુ પ્રીતે, વચન કોઈતું ના ઉચાપિયું; ૯

શ્રીમાં પ્રથમ વેવાણુ દેવકીજીને, ચીર અનુપમ ઝીણો જરકશી;
 અદ્ભુત આભૂપણુ ને મોતીમાંળા, રોકક આપ્યું નહિ બાકીકશી; ૧૦
 રોહિણીજી આદે સહુ વેવાણુને, સમોવડ ગણીયાં બીજમક ભામિની;
 પટરાણી સો તેને સરખી રીતે, તેજ પ્રમાણે સર્વે કામિની; ૧૧
 કુંતીજીને આપી સુંદર વાડી, ધરયોજી કંરમજનું રેવતી;
 સુભદ્રા પાંચાળી ભારે સાજું, કાર જરીપાત્રવ શોભે અતિ; ૧૨
 સંબંધ પ્રમાણે સહુ પેહેરાવ્યાં, બદ્ધવસ્ત્રી ગોરાણી પોષિયાં;
 બાળા મંડળ કોઇ રહ્યું નહિ બાકી, સંવદ જન પણ બહુ સંતોષિયાં; ૧૩
 ભવનું મે'ણું ભાગ્યું એનને બાપે, કોડ પૂર્યાં સહુ કાંઈ બાકી નહિ;
 રંગે જંગે પગરણુ પૂરણુકીધું, આનંદ હિસવ એવો નહિ કહી ૧૪
 ઘેણુને પાટ ઉઢાડ્યાં આપ્યું પટોજી, સામુ દેવકીજીએ તે સમે;
 ઉઢ્યાં વહુજી મંદિરમાં પધાર્યાં, ગોત્રજ સામુ સર્વેને નમે. ૧૫
 મિષ્ટાન્ન ભોજન સહુ કાષ્ટનેરે કરાવ્યાં, રીતેપ્રીતે સર્વ વાળાવિયું;
 સીમંત એ શ્રીરૂઢિમણીજીનું ગાયું, હરિજન હિંડામાં ઘણું બાવિયું. ૧૬
 શ્રીરેવાજીને તટ આણોદ ગામ, કવિજન કેરે ત્યાં વિશ્રામ છે;
 સાઠોદરો નાગર બ્રાહ્મણ હરિભક્ત, જન દયાશંકર એવું નામ છે. ૧૭
 તેણે એ શુભ ગોવિંદ ગાયા પ્રીતે, જ્ઞાતિ રીતે ત્રણ કડવે કહ્યું;
 શીખતાં સાંભળતાં ગાતાં ગીતે, આનંદ મંગળ થાય નિશ્ચે લહ્યું. ૧૮

વલણુ

લહ્યું નિશ્ચે આનંદ મંગળ, થાય પ્રભુ પ્રસન્ન રે;

પૂરણુ હોય મનકામના, જે જોલો જગજીવન રે, ૧૯

પ્રાપ સહુ સંતાપ નાસે, હોય વૈકુંઠ વાસ રે;

શ્રીરૂઢિમણી શ્રીકૃષ્ણજી, ખેડુ પૂરે તેની આશરે. ૨૦

સમાપ્ત.

કુંવરબાઈનું મામેરું.

થમ શ્રી શુરુજીવિંદને નમુરે, ગાઉ બકતવત્સલનું ચરિત;

મોસાળુ માધવે કથુંરે. ૮૬.

ગાતાં આનંદ મંગળ ઉપજેરે, પતિત પાવન પરમ પવિત્ર. મો. ૧

સોરઠ દેશમાં જીરજીગઢ ગામ છેરે, નાગર વિપ્ર નરસેં મેહેતા નામ. મા. ૨

માણિક મેહેતી સ્ત્રીસુત શામળદાસ છેરે, કુંવરી કુંવરબાઈ લાગ્યનું ધામ

મો. ૩

શ્રીરંગ મેહેતાના સુત સંગે એ વરીરે, તેને આવીયો સમય શ્રીમંત. મો. ૪

મામેરું કરવા મેહેતોજી આવીયારે, છે સહાયમાં એક ભગવંત. મો. ૫

કુંવરબાઈ પિતા પ્રતિ બોલીયારે, વિના દામ આવ્યાનું શું દામ. મો. ૬

મેહેતો કહે પુત્રી મારી હૈયે હાર માં રે, કાઠ પૂરશે સુંદર સ્થાન. મો. ૭

મેહેતાને નીર નાહાવા તાતું ધયુંરે, સમોવણ માગતાં કરી વાંછી વાત. મો. ૮

મેહેતે ત્યાં જ ત્રિકમનું સ્મરણ કથુંરે, પુરૂષોત્તમે પ્રેર્યો વરસાદ. મો. ૯

એટલે મામેરાંની વેળા થઈરે, નરસેયે સમયાં શ્રીનંદકુમાર. મો. ૧૦

હાલી હાળ લેધ મંડપમાં ધરીરે, કરે નાત ઠંઠાળી અપાર. મો. ૧૧

એવામાં શ્રીહરિ શેઠ થઈ આવીયારે, સાથે લક્ષ્મીજી છે શેઠાણી. મો. ૧૨

વસ્ત્ર મોટાં ને દ્રવ્યની દેલીઓરે, મોટી મંડપમાં બહુ આણી. મો. ૧૩

સ્વરૂપ જોઈ સૌ ચકિત થઈને રહ્યુંરે, દબ્યા વેવાઈ વેવાણના ગર્વ. મો. ૧૪

વિકૃલ કહે વાણીતરણું મેહેતાતણોરે, મંગલ્યા પ્રમાણે લાવ્યા સર્વ. મો. ૧૫

અમૂલ્ય અંબરે હાપ સુંદર સજ્જરે, આપ્યાં જેને જેમ જોઈએ તેને દામ.

શ્રી મંડળ સંતોખ્યું માહાલક્ષ્મીરે, પુરૂષ પ્રભુએ કીધા પૂરણકામ મો. ૧૭
કુ વરખાઈ કમળાએ રુદિયાશું ચાપિયારે, મારી પુત્રી તુને શેનાંકાડ. મો. ૧૮
શોળ શણુગાર આપ્યા સોહામણારે, મેહેતો સંતોખ્યા શ્રીરણછેડ. મો. ૧૯
અંતરધાન થયાં એહ એવું કરીરે, હરિસેવાતું ઈળ જીએ જગત. મો. ૨૦
આકાશથી નાંખી વળી ઇંચળીરે, લાડ પૂરી પ્રસન્ન કર્યો ભગત. મો. ૨૧
પ્રસન્ન કરી પુત્રી સૌને હળીમળીરે, મેહેતાજી આવ્યા જીનાગઢ ઘેર. મો. ૨૨
જે કાઠ ગાય શિખેને સુણે કહે દ્યોરે, તેને થાય શ્રીકૃષ્ણની મેહેર. મો. ૨૩

શ્રીકૃષ્ણ ઉપવીત.

પ્રથમ પ્રણમું શ્રીગુરુ ગોપીનાથનેરે;
સૂક્ષ્મ રીતે ગાઉં જદુવર-જનોઠ. વસુદેવ ઘેર સોહેસોરે.
પરમપવિત્ર એહ ચરિત્રનેરે;
ભાવે ભણુજે સુણુજે સર્વ કાઠ. વસુદેવ ૧
વજવાસીને લાડ લડાવીનેરે,
મધુપુરીમાં પધાર્યા માધવરાય;
કંસને ઉત્થાપિ ઉગ્રસેન સ્થાપિયારે, વસુદેવ ૦
માતપિતા મન માહ કહેા ન જાય, વસુદેવ ૦ ૨
પ્રથમ પગરણ મંદિર માંડ્યુંરે;
દેવદી વસુદેવે પૂરણપ્રીતે. વસુદેવ ૦

કૃષ્ણકુંવરને ઉપવીત આપવારે; લાડયો કોડયો જાદવકુળની રીતે	વસુદેવ ૭ ૩
ગર્ભ સહિત દ્વાદશ વર્ષે ક્ષત્રિય કુળતેરે; દ્વિજજાતિસંસ્કાર કરાવ્યો હોય.	વસુદેવ ૧૦
અષ્ટ સોળ સંવત્સર. વાડવ વૈશ્યતેરે; વેદ વિધિમાં ભાખ્યું નિત્રે સોય.	વસુદેવ ૦ ૪
જેશી તેડી મુદૂર્ત જોવડાવિયુરે, માસ દિવસ શુભ જોસાડયા ગણનાય;	વસુદેવ ૦
દેશ દેશ લખાવી કંકાતરીરે; મુદૂર્ત ઉપર આવજો સહુ સાથ.	વસુદેવ ૦ ૫
નવવરઘેથી પીઠી ચોળી નાચતેરે, લાડકા લાડુ સર્વેકોઠ લાવે;	વસુદેવ ૦
પુષ્પ ચોસર ગજરા ગુંથી માલણ લાવેરે; નટવર મારો નાચજી શોભાવે.	વસુદેવ ૦ ૬
વાજીંત વાજે નાના પ્રદારનારે; મંગળ માય માનુનીનાં જુદં	વસુદેવ ૦
દશ દિશાથી નોતર સહુ કોઠ આવિયુરે; પાંડવ આદે પામીને આનંદ.	વસુદેવ ૦ ૧૭
મંડપ મનોહર રચિયો વિશ્વકર્માએરે, ગાન તાન થાય થેઠકાર.	વસુદેવ ૦
પૂર્વ દિવસે જટા અધિવાસન કીધું રે; ગર્ગાચાર્ય વિદ્યાના ભંડાર.	વસુદેવ ૦ ૮

શ્રીજી દિવસે ગોવર્જ ગણપતિ પૂજિતે રે;	
વૃદ્ધ શ્રાદ્ધ કીધું વસુદેવ,	વસુદેવ,
રંન્યાદેવી પધારાવ્યાં જાતકર્મ કીધું રે;	
નામ કર્મ કરિયું તત્ત્વ જોવ,	વસુદેવ . ૯
અન્નપ્રાસન કર્મ ચોક્કસકર્મરંભ્યું રે;	
દંધી ઓદન ભક્ત્યું બટુકાચાર	વસુદેવ
શુદ્ધાચમન કરાવ્યું સુંદર શ્યામને રે;	
વપન વિધિ કરી દેવ મોરાર,	વસુદેવ-
કુન્તા કોઠથે વ્યાજધરી વાળ ઝીલ્યારે	
શત વ્રણું સુવણું કીધું અંધવ પાસ	વસુદેવ,
અંગીળ કરાવી અંગ વસ્ત્ર કર્યું રે;	
ગુરૂ પાસે પધારાવ્યા શ્રી અવિનાશ.	વસુદેવ, ૧૧
કટિ મેખલા કાપીન ધરાવીને રે;	
ભાળે અરચ્યા કેસર દેરી કીધી,	વસુદેવ.
શીશ ઉપર કીધો કુંભ કુંભ સાથિયો રે;	
આરંભિયું ઉપનયન કર્મ વિધિ.	વસુદેવ. ૧૨
ચિત્રસુત પૂજી કુશાંડિકા કર્મ કર્યું રે;	
અજનાભાવે ધનુષ ધાર્યું નાથે	વસુદેવ.
મુંજની મેખળા પ્રાણનાથે પેરી રે;	
ન્યગ્રોધનો દંડ તેની સાથે.	વસુદેવ. ૧૩
આચમન કરી યજ્ઞ પુરૂષ પ્રભુએ રે;	
મનોપવીત પેર્યું તત્ત્વજોવ.	વસુદેવ.

ગર્ગશુર કે'વરાવ્યું કો' બ્રહ્મચારી થયા રે;
છંદ્રના સૂર્યના વિશ્વદેવ.

વસુદેવ. ૧૪

હસ્ત હંદે મૂઢી આચાર્યે એમ કહ્યું રે;
મારી રીતે વતો સર્વ પ્રકાર.

વસુદેવ.

વૈશ્વદેવ કર્યા વિના આપોશ્ન વિનારે;
મુકરર ભોજન કરવું નહિ બ્રહ્મચાર.

વસુદેવ. ૧૫

૪થા વાણી કદાપિ ના બોલવીરે;
શિક્ષા એ દિવસે ન સૂવું દેશ.
પિતા ગુરુ બે મળીને વસ્ત્ર ઓઢી કીધારે;
બ્રહ્મચારીને ગાયત્રી ઉપદેશ.

વસુદેવ.

વસુદેવ. ૧૬

શિવ બ્રહ્માદિક દેવ મુનિ મહિપતિરે;
સભા સુંદર શોભાનો નહિ પાર.
મંજુલ મંડલ સામું તેવું ક્યામાઓનુંરે;

વસુદેવ.

ગાય ગીત સમયાનુસાર.

વસુદેવ. ૧૭

ચાજતાં ગાજતાં સુંદર લાઠીરે;

ઉગ્રસેન લાવ્યા ત્યાં મોસાળું.

વસુદેવ.

વસ્ત્રાદિક જે જોઈએ તે સહુ લાવિયારે;

જ્યાં જોઈએ ત્યાં સર્વે ઝાકઝમાલ.

વસુદેવ. ૧૮

શ્રીકૃષ્ણદે'એ બાંધી' પ્રદક્ષિણા કીધીરે;

ધત્યાદિક સહુ વિધિ સાધી સાક્ષાત.

વસુદેવ.

એટલે લિક્ષા પરિવેષણ કરવાને આવ્યાંરે;

અતિ આનંદે દેવકીજી માત.

વસુદેવ. ૧૯

- “ઓમ્ ભવતિ મિદ્ધાં દેહિ ” કહી ઘણઆરીરે;
 “ઓમ્ સ્વસ્તિ” કહી ગ્રહી શ્રી નાથે. વસુદેવ.
- તાંદુળ દોદુળ મોદક મુદ્રા સરવે ધરી રે;
 જનની ભિક્ષા દીધી સુતને દાથે. વસુદેવ. ૨૦
- સાતવાર એ રીતે લેધને ગુરૂને અરપી રે.
 માતુલ ભિક્ષા ગામતણી એ રીતે. વસુદેવ.
- મુંજ મેખલાદિક આચારજને આપી રે;
 લૌહિક રનાન ક્યુ” પ્રભુએ પ્રીત્યે. વસુદેવ. ૨૧
- વસ્ત્રાભૂષણ પેહેર્યાં વળતાં વિકુસે રે;
 કેસરી અર્ચા ભવ્ય ભાળે કીધી. વસુદેવ
- ગોત્રજ ગુરૂ ગુરૂજનને નમીયા નાથજી રે.
 ચિરંજીવો આશીષ અગ્નિલે દીધી. વસુદેવ ૨૨
- વળતાં વેણું દંડ દેધ ગહુઓ વળાવ્યો રે;
 માંમે કટી બેસાડીને પધરાવ્યા:
- બળ રામ કૃષ્ણ ગયે રે,
 ચાર સૌભાગ્યવંતીઓએ વધાવ્યા. વસુદેવ. ૨૩
- બાલ્યુ ભોજન સહુકોને સુંદર રીતે રે;
 વિવેકે સહુને કીધાં સનમાન. વસુદેવ.
- રત્નાદે આદિ તોતર વિધિએ વેળાવીરે;
 એથા હરિતું જનોઇ કીધું ગાન. ૨૪
- નાગર માતિ વિપ્ર સાડોદરે રે;
 દયાશંકર કવિ શ્રીકૃષ્ણદાસ. વસુદેવ

દયાર મ કૃત કાવ્ય મહિમાલા.

તેણે આ ચરિત્ર આર કોડે ગાયું રે;

ગાતાં સુણતાં સહુને વૈકુંઠ વાસ.

વસુદેવ. ૨૫

વલણુ

વાસ વૈકુંઠ પામીએ, વામીએ અધ સંતાપરે;

પ્રેમે પ્રભુ શ ગાન કરતાં, ભય ટળે મહા શાપરે.

૨૬

મનુષ્યા દેહ ભરતખંડમાં, તેના ભાગ્યનો નહિ પાર રે;

ધ્યો ભણે જોણે ભાવશું, ભળ્યા શ્રીનંદકુમાર રે.

૨૭

મીરાંચરિત્ર.

મીરાં મન મોહનશુ માન્યું;

વરિયા વરિયા શ્રીગીરધરલાલ, જાણે જગ નથી કંઈ છાનું. ટેક.

જેમલ રાઠોડની દોકરીરે સુણો, મેડના એતુરે ધામ;

રૂપશુણ કોઇ સમોવડ નહીં, રૂડું ધયુ મીરાંઆઇ નામ. મીરાં૦ ૧

જોશીએ વાંચી જનમોતરીરે, તેમાં લખ્યું નીકળ્યું એહ;

એતો વરશે વિશ્વંભરનાથનેરે, ઠરશે નંદકુંવરશું નેહ. મીરાં૦ ૨

હૃદયા તે પુરતો રાણ્યોરે રાણો, તે સાથે કરી છે સગાઇ;

પરણાવીને ત્રણાવ્યાં સાસરેરે, કંઈ લૌકિક રીતે મીરાંઆઇ. મીરાં૦ ૩

દેવીને દેવા વધામણારે, આલ્યાં વરકન્યા સહુ જન;

રાણે પારવતીજી પૂજ્યાંરે, મીરાંતું તો મોહનમાં મન. મીરાં૦ ૪

સાસુ કહે સૌભાગ્ય વધેરે, વહુ નમો શક્તિને પાય;

મીરાં કહે મસ્તક ગારૂં નહીં નમેરે, વિના એક શ્રીગિરિધરરાય. મીરાં૦ ૫

સાસુ કેહે સાસું બોલી આજથીરે, મારે નથી એ વડૂતું કામ;
પુત્રને કહ્યું એહેને રાખો પરીરે, એક ન્યાડું રચાવો એતું વામ. મીરાં ૬
એવું મુણીને મીરાં મગ્ર થયાંરે, બહું થયું બાળ્યો જાળજાળ;
સાધુની સંગે દિન નિર્જમથુરે, મુખે સેવીશું ગાઘશું ગોપાળ. મીરાં ૭
નંદાનંદન સાથે ન્યારાં રવારે, મીરાં હરિજન આવે ઘણા ઘેર.
નિત્ય બજન કથા કીરતન આચ્છવરે, હરિને લડાવે કરે લેહેર. મીરાં ૮
નલુદલ આવી મીરાંગાઘની પાસેરે. બાબી આ શો માંડ્યો ઊતપાત;
સાસરે રાણાજીતું કુંળ લજ્જવ્યુરે, વડુ મહીયેર લજ્જવ્યાં માતતાત.

મીરાં ૯

અંખર આબ્રણુ પેહેરે. અતુપમરે, સજ્જે સુંદર શણગાર;
મેહેસે પધારે રાણાજી તણેરે, રમી રીઝવી લ્યો બરથાર. મીરાં ૧૦
છાપાં તિલક આ શી તુલશીનીરે, માળા નાચો ખુદો વરાગીને વેશ;
સંગ મુઠી દો સાધુ સંતનેરે, રાણાજી તો કરે છે મુણી ક્ષેશ. મીરાં ૧૧
મીરાં કહે બાઘ સાંબજોરે, ક્ષેશ ટળવાનો એકજ છે ઉપાય;
કેહજો રાણાજીને સાધુને સેવેરે, પ્રેમે વૃત્ય કરીને હરિ ગાય. મીરાં ૧૨
વળી સારું રૂપું પેહેરે શુ મુઘયુંરે, કહાડી નાખો એ કાકડમાળ;
છાપાં તિલક ધરી સાધુમાં બેસોરે, આ લો પેહેરો તુલશીની માળ.

મીરાં ૧૩

તમો પણ જાઓ શીદ સાસરેરે, બાઘ વૃથા વઠાળો શાને દેહ;
મનગમતા મોહનવર સાથેરે, તમો સર તજીને કરો સ્નેહ. મીરાં ૧૪
ઉદ્ધરી જાશે પીહેર સાસરેરે, થઈ જાશે તમાડું કલ્યાણ;
હાર નહિ બળે તો અતે યાશે કુજેતીરે, જમ કરથી મુઠાવશે ટોણ ?

મીરાં ૧૫

કહેજો તમારી માતનેરે, વૃદ્ધ થયાં ગોવિંદ ગુણ ગાયં;
હરિવિના કોટી દેવ સેવશોરે, તોયે જનમ મરણ ન હેં જાય. મીરાં ૧૬
સુણી એમ છણકતી ખીજતીરે, બાળા આવી ખંધવની પાસ;
ઓ ભાઈ ભાભી કહેછે યાઓ વેરાગીરે, સહુ મુકીદો રાજ અવાસ.
મીરાં ૧૭

એવું સુણીને આબો રોષ રાણાનેરે, પ્રેયાં સેવક મીરાંને અવાસ;
લાવો ખખર છે 'શા રંગમાંરે, કાણુ કાણુ બેઠું છે એની પાસ. મીરાં ૧૮
અનુચરે આવી એમ કહ્યું જે, નથી ત્રીનુ માણસ આ વાર;
રાણીજ સાથે કોઈ પુરૂષ છે ખીજોરે, ઘરમાં થઈ રહ્યા છે થેંધકાર.
મીરાં ૧૯

-સુણતામાં રાણો થયો રાતડોરે, ખેંચી ખડગ ધાયો છે તેણીવાર;
પેઠા મીરાંને મેહેલે એકસોરે, કોઈ આવે ના ધાઈ દીધાં દાર. મીરાં ૨૦
આવી જોયું તો મીરાં એકલીરે, પ્રભુએ એને ના દીધું દરશન;
પૂછ્યું મીરાંને પેલો પુરૂષ ક્યાં છેરે, તાહારે લાગ્યું છે જ્ઞેશુ લગન;
મીરાં ૨૧

* ક્યાં છે, પૂછો શું રાણા રોશમાંરે, તે તો સત્રજે વસ્યો ભરપૂર;
ધ્યાનમાં જીવે જોગી પ્રેમી પ્રત્યક્ષ દેખેરે, રહે છે દુષ્ટથાત્રી એ દૂર.
મીરાં ૨૨

કાહાડી નાખો આ કલેશ કપટ સગેરે, નિર્મળ કરોતી મન;
પ્રેમભક્તિએ પરબ્રહ્મ ભજો તો, તમને થાય તેહનાં દરશન. મીરાં ૨૩
એવું સુણીને આગ લાગી ઘણીરે, પણ ભાવ ન આવ્યોરે ભૂપ;
કોઈ કરીને શસ્ત્ર વાવરેરે, એહવે દીધું મીરાંનાં જે રૂપ. મીરાં ૨૪

પાછળથી પસ્તાવો રાણાને થયોરે, ગયું ઉતરી મનનું ઝેહેર;
મુખે માગે તે આપું તેહનેરે, જે કાષ્ટ લાવે મનાવી મીરાં ઘેર.

મીરાં ૦ ૩૩

ઉપરા ઉપરી તેડાં મોકલ્યાંરે, આવીને લાગ્યા સહુ પાય;
ખાજી પંધારો મેવાડમાં વેહેલાંરે, રાણાજી તો અંન નવ ખાય.

મીરાં ૦ ૩૪

જ્યાં લગી રેહેશે તમો દ્વારિકાંરે, ત્યાંહા લગી દરૂં અપવાસ;
આથડ દેખી મીરાં વિદાય માગવાનેરે, આવ્યાં શ્રીપ્રભુજીની પાસ.

મીરાં ૦ ૩૫

હરિએ હકીકત સાંભળીનેરે, હસી આંખી હૃદયા સાથ;
શ્રીકૃષ્ણસ્વરૂપમાં સમાઈ ગયાં મીરાંરે, જે જે મોલો શ્રી-દ્વારિકાનાથ.

મીરાં ૦ ૩૬

ચરિત્ર એ મીરાંખાઈતુંરે, જે કાં શિખે સાંભળે તે ગાય
એમલકિત તેહને મળે ને, ત્રુકે દયાનો પ્રીતમ વજરાય.

મીરાં ૦ ૩૭

કાત્યાયનીનો ગરબો.

જીરે એક સમે વજ્રકન્યદાજી, મોહી નેધ કૃષ્ણસ્વરૂપજી;
મન ધરજી સહુને ઉપનીજી, વરવો વર એ અનુપજી.
કાંઈ સાધન સળજું કીજીએજી, તો એ કંઈ પમાયજી;
હરિ કાત્યાયની પ્રત આચર્યુંજી, વરવા શ્રીવજરાયજી.

માર્ગશીર્ષ માસ પ્રતિપદાજી, વ્રત આરંભનો દિનજી;	
સહુ પ્રાતઃકાળ કુમારિકાજી, ઉડી આનંદ મંનજી.	૧૩
સામગ્રી પૂજનની ગ્રહીજી, કરતી હરિગુણ ગાનજી;	
સખી ટોળે મળી સહુ સંચરીજી, કરવા જમુનાસ્નાનજી.	૪
શ્રી માહારાણીજીમાં નાહીનેજી, પેહેર્યાં પવિત્ર પટફેણજી;	
કરી વેળુકાની દેવી પ્રત્યમાજી, કાલિંદીને કુવજી.	૫
જલ કુંકુમ અખીલ ગુલાલજી, પુષ્પમાળ ધરી માથજી;	
ધૂપ દીપ ભોગ ત્રંગેળ અરપીયાંજી, પ્રેમે લાગ્યાં પાયજી.	૬
કરનેડી કહે સહુ કન્યકાજી, સુણો કાત્યાયની માતજી;	
મહા યોગેશ્વરી સુત નંદનાજી, મુજ પતિ કરો સાક્ષાતજી.	૭
કરે જાપ સર્વ એ મંત્રનોજી, વળતાં આવે ધામજી;	
હવિષ્યાન્ન જમે અવની સુવેજી, ધ્યાન સદા ધનશ્યામજી.	૮
એમ એઃ માસ પૂરો થયોજી, આવ્યો છેલ્લો દિનજી;	
રત્ન ફળ પામ્યાંકેરી થઈજી, એવું જાણ્યું જુગજીવંનજી.	૯
ગોપસંગે ગાયો કરી ચાલતીજી, પ્રભુ આવ્યા જમુના તીરજી;	
જળ ક્રીડા કરે નમ્ર કન્યકાજી, હરિ ચઢ્યા કદમ લઈ ચીરજી.	૧૦
અમળા અંબર દીઠાં નહિંજી, ચમકી ઉંચું લાખ્યુંજી;	
દીઠાં વસ્ત્ર વૃક્ષની ડાળમાંજી, પાસે નટવરરૂપ નિહાળ્યુંજી.	૧૧
બાહે નેડી બાલા કરગરેજી, પ્રભુ ટાઢે કંપે તંનજી;	
અમો સર્વ તમારી દિંદરીજી, પટ આપો પ્રાણજીવંનજી.	૧૨
શ્રીકૃષ્ણ કહે સુણો સુંદરીજી, તમો નિરાવરણ ક્યમ ન્હાયાંજી;	
વ્રતલંગ થયું ફળ થું મળેજી, ઉત્તર્યાં દોષે ભરાયાંજી.	૧૩

- જો ફળ ધમ્મો પાપ ટાળીનેજ, તો આવો સર્વે બહારજ;
 સૌ લજ્જા મૂઢી દો મનથકીજ, કરો સૂર્યને નમસ્કારજ. ૧૪
- જોમ નાથે કહું ત્યમ સહુ કર્યુંજ, ફળ પામવાની આશીજ;
 જોમ પ્રેમ પ્રસન્ન પ્રભુજ થયાજ, વર આપ્યો કૃપાનિવાસેજ. ૧૫
- જાઓ રાસ રમશો મુજ સંગમાંજ, પતિ તમારો થાશ્ચજ;
 એમ કહી સહુ અંજર આપિયાંજ, પૂરી અળખાની આશજ. ૧૬
- એમ કહી કૃષ્ણ જો ચારવા ગયાજ, ગોપી આવી સહુ ધેરજ;
 જે ગાય શીષેને સાંભળેજ, તેવને દયાનો પ્રીતમ કરે મેહેરજ. ૧૭

પંદર તિથિ.

ગરબો.

સુણો ઓધવજ, પ્રેમતણો પંથ અગમ તમો શું જાણો;
 સ્નેહસાગરનું, નથી પીધું પય ત્યાં લગી જોગ વખાણો.
 જુઓ પ્રતિપદ યજ્ઞ જેનો મીઠો, તે પુરુષ અમે માણ્યો ને દીઠો;
 કહાં યોગ હરે તે હર જોઠો. સુણો ઓધવજ

ખીજ વાવ્યું સ્નેહનું સુખ છે જાણી, લગ્યું આનંદ વૃક્ષ સિંચે પ્રેહપાણી
 ફળ્યું ત્યારે લણ્યું કુબળરાણી. સુણો ઓધવજ.

ત્રિ જ ગત્ય મારી તનથી એહવી, એ પટ્ટી કંઠે કીધી જેહવી;
 મળા કિંકરી કંસતણી તેહવી. સુણો ઓધવજ.

ચતુરથી ચતુર હું એને લેહતી, નામ સુવહરાય સરવે કેહતી;
 પ્રભુ તે ચતુરાધ મેહેલી લેહતી. સુણો ઓધવજ.

- પંચ મિથ્યા નવ કેહે આજ લહું, પ્રીત ના કરિયે ક્યહું સરવે કહું;
અમો ના માન્યું તે દુઃખ સહું, સુણો ઓધવળ. ૫
- પષ્ઠી સહુને સુખમાં સોવું, અમારે લાગ્યે આવ્યું રોવું;
સોઝ્યને વાટે પતિસુખ દોહોવું, સુણો ઓધવળ. ૬
- સસે મીથ્યા હરિના આજ લહું, તમને તણ ક્યહું નહિ જૈયે કહું;
એમતું કહું એમની પાસ રહું, સુણો ઓધવળ. ૭
- અષ્ટ મિલાપ હાવાં નથી થાવો, દાસીના સંગીથી શો દાવો;
લહું અમને દુઃખ એને લ્હાવો, સુણો ઓધવળ. ૮
- નાંમે તે નેહ નથી એને, અમો સ્નેહવાળાં પડ્યાં વશ વેહને;
નહિ જાણે વિયોગ પીડે સ્હેને, સુણો ઓધવળ. ૯
- દશમી અમો જાણી સરસ સાધી, તેતું ફળ આ વેહની પીડ લાધી;
તેની જાણે નિશદિન દેહ દાધી, સુણો ઓધવળ. ૧૦
- એકાદશ શ્રી કૃષ્ણ અમો સેવું, અન્ય કે થકી નથી લેવું દેવું;
અમને નિશ્ચે સુઝે એવું; સુણો ઓધવળ. ૧૧
- દ્વાદશ માસ સુખ દીધું શ્રીજી, તેમાં શર્દ ઋતુની ગત્ય ખીજી;
રતિ રસમાં ભીંજવીને બીજી; સુણો ઓધવળ. ૧૨
- તે રસ હાવાં અમો ક્યાં મળિયે, ક્ષણું ક્ષણું સુખ સાંભરે ને જળિયે;
ખાધી સાકર લુણ કહો ક્યમ ગળિયે. સુણો ઓધવળ. ૧૩
- ત્રૈદશ જેતું જ્યાંહાં ચિત્ત ભમે, તે યોગ સાધે ને સાર સમે;
હમારું મન સદા શ્રીહરિમાં રમે. સુણો ઓધવળ. ૧૪
- પુન્યે મેં કીધું પણ નહિ પૂરું, મળ્યું રત્ન અમૂલ્ય ગયું દૂરું;
પેહેલું સુખ પામી હાવાં ઝૂરું. સુણો ઓધવળ. ૧૫

એમાં સર્વે તિથિ સોજે આવી, ગ્રેહે વિયોગ રસ ભરી નિત્યે ગાવી;
તેથી દયાનો પ્રીતમ વસે ઉર આવી. સુણો ઓધવ ૭. ૧૬*

પંદરતિથિ.

પંડવે પ્રાણુજીવન પાખે, કે ધીરજ નવ રહે રાખે;
અનુભવી લહે ન બણે બાખે, મધુપ શ્રી માધવને કહેજો.
ખીજે સહુ ખીજની ખાણી, તલખે ત્રિભંગ લલિતે ટાણી;
પ્રીત કરી દીધી પાણી, મધુપ શ્રી માધવને કહેજો
ત્રીજે તાપ ધણો તનમાં, ગ્રેહજવાળા પ્રગટી મનમાં;
કળ ન પડે રજની દિનમાં, મધુપ શ્રી માધવને કહેજો.
ચોથે ચિત્ત ભૂધરમાંહિ ભમે, અન્યતુ જોદ્યુ પણુ ન ગમે;
એ દુઃખ ઓસડથી ન સમે, મધુપ શ્રી માધવને કહેજો.
પંચમી પેર ન સૂઝે કશી, ઝેરી નટવર નાગે ડસી;
લહેર મદન રોમ રોમ વસી, મધુપ શ્રી માધવને કહેજો.
છે છળ છપીલે છીધો, મતલબ સાધી દ્યો દીધો;
પારધીની પેરે પ્રાણુ લીધો, મધુપ શ્રી માધવને કહેજો.

- સાતમે સોઢલડી સંગે, નિત્યે રમે રસિયો રંગે;
તે અગ્નિ લાગે અંગે, મધુપ શ્રી માધવને કહેજો. ૭
- અષ્ટમી અંતર દુઃખ સાથે, કોતું ધન કોત્ર સુખ મહાલે;
રહિયે બળી કાંઈ નવ ચાલે, મધુપ શ્રી માધવને કહેજો. ૮
- નોમે નંદકુંવર નાબ્યા, જોગના સંદેશા કહાવ્યા;
ભોગ તો કુખજને લાવ્યા, મધુપ શ્રી માધવને કહેજો. ૯
- દશમે દાવાનળ પ્રગટયો, વાયદા કેરો દીન વટયો;
ના આવ્યો એ લાલ લટયો, મધુપ શ્રી માધવને કહેજો. ૧૦
- એકાદશી એક દીન હતી, પાસે હતો બ્યારે પ્રાણુપતિ;
ક્યમ પ્રગટ કરું ગૂઢ ગતિ, મધુપ શ્રી માધવને કહેજો. ૧૧
- દ્વાદસ સુરજતણો તડકો, તે વેહ તાપ તણો દડકો;
તેથી અધિક મુજ ઉર ભેડકો, મધુપ શ્રી માધવને કહેજો. ૧૨
- ત્રે રસ રીત્ય ક્યાંહાં હાવાં, કુંજ સંકેત કરી જાવાં;
ક્યાંહાં તે અધરામૃત પાવાં, મધુપ શ્રી માધવને કહેજો. ૧૩
- ત્રૌદસ સુખ નોતું લેખું, તે તે દિશા દુખકું દેખું
દારણુ એ પિયું નવ પેખું, મધુપ શ્રી માધવને કહેજો. ૧૪
- શરદ્પુનમ આવી સુખરાશી, વેહેલા આવોની ઘેર વજવાસી;
રાસ રમો સંગ લઈ દાસી, મધુપ શ્રી માધવને કહેજો. ૧૫
- એ પંદર તિથિ વરણી પ્રીત્યે, રનેહ સંદેશાની રીત્યે;
દાસ દ્યે ગાઇ ગીતે, મધુપ શ્રી માધવને કહેજો. ૧૬

રાધાજીનો વિવાહ ખેલ.

એક સમે વ્રજકન્યકા, મારા રાજ,

હોજીરે શ્રી રાધાજી ખેલે છે માંહે, કે હું બલિહારી રે, મારા રાજ. ૧

રમતાં આબ્યાં ઘંટાવનમાં, મારા રાજ; હોજીરે શ્રીકૃષ્ણ ખેલે છે જાંહે.

કે હું. ૨

હરિજો દહુલો દોડાવેયો, મારા રાજ; હોજીરે આબ્યો રાધાજીને

હાથ; કે હું. ૩

માગે ગોવિંદ ગોપી ના કહો મારા રાજ; હોજીરે પામો જો રમે અમસાથ.

કે હું. ૪

ખેલી લલિતા લાલસું, મારા રાજ; હોજીરે રચીએ વેહેવાનો ખેલ; કે હું. ૫

કન્યા રંગીલી શ્રીરાધિકા, મારા રાજ; હોજીરે વર થઇ કરો તમે કેલ.

કે હું. ૬

સુણતાં મોહન મન માનિયું, મારા રાજ; હોજીરે સરવે થયાં રસરૂપ,

કે હું. ૭

સમજી સખા સશકી ગયા, મારા રાજ; હોજીરે સખીઓએ માંડી ધાધૂ.

કે હું. ૮

મતોહર મંડપ બાંધીયો, મારા રાજ; રચ્યાં બે વેહેવાઇનાં ધાગ; કે હું. ૯

કોઇ કીરતી વૃષભાન થઇ, મારા રાજ; હોજીરે કોઇ જસોદા નંદ

નામ. કે હું. ૧૦

ગણેશગોત્રજને બેસાડીયા, મારા રાજ; હોજીરે કરી સહુ લગ્નની રીત;

કે હું. ૧૧

કેટલીક નોતરણી જાંદરણીખણી, મારા રાજ; હોજરે ગીતો ગાએ ધરી પ્રીત;
કે હું. ૧૨

પીઠી ચોળી વરકન્યકા, મારા રાજ; હોજરે ખેહુને સજ્જવ્યા શણગાર; કે હું. ૧૩

દેવકલુવો દારા કરે, મારા રાજ; હોજરે સાસુએ પોંક્યા મોરાર, કે હું. ૧૪

વરવંદુ પધરાવ્યાં માંહેરા માંહે, મારા રાજ; હોજરે ચોરી રચી નવરંગ; કે હું. ૧૫

ખાલણુ થઈ ભણે કેટલી, મારા રાજ; હોજરે આનંદ બહુ સહુઅંગ. કે હું. ૧૬

શુભ લગ્નધડી મુહૂરત સમે, મારા રાજ; હોજરે થયો જીગ હસ્તમેલાપ; કે હું. ૧૭

મંગળદેરા દંપતી ફર્યો, મારા રાજ; હોજરે મટયા સરવ પરિતાપ. કે હું. ૧૮

રાધિકા કૃષ્ણ આરોગિયાં, મારા રાજ; હોજરે કોડે કરી કંસાર; કે હું. ૧૯

રીતેભાતે ડીધો આંદલો, મારા રાજ; હોજરે વામા વધાવ્યાં ચાર. કે હું. ૨૦

લાંડી વળાવ્યાં સાસરે, મારા રાજ; હોજરે ડીધી રતિ રસકેલ્ય; કે હું. ૨૧

આનંદસાગર ઉછળ્યો, મારા રાજ; હોજરે વળી છે માહા રંગરેલ્ય; કે હું. ૨૨

હળી મળી પૂછે સાહેલીયો, મારા રાજ, હોજરે કેહેની ગમ્યો વર. એહ;

કે હું. ૨૩

શ્યામા સુણી નીચું જોઈ હસ્યાં, મારા રાજ; હોજરે પ્રગટ શું કહે પતિ

નેહ. કે હું. ૨૪

કુળની રીતે છોડ્યા દોરડા, મારા રાજ; હોજરે ગાય વાંકાં રસગીત;

કે હું. ૨૫

ક્ષણું ક્ષણું હેત હેયે વધે, મારા રાજ; હોજરે ચોરે પરસ્પર ચિત્ત. કે હું.

૨૬

એમ સદા વૃંદાવનમાં, મારા રાજ; હોજરે ખેલે એજીગત સ્વરૂપ; કે હું. ૨૭

એ છે પ્રાણુજીવન દયાદાસના, મારા રાજ; હોજરે આનંદ મંગળરૂપ.

કે હું. ૨૮

ઠહાલાજના મહિના.

- કારતક માસે મુઠાં ગયા કંથરે, સખી મુને;
 હું તો જોઈં છું પિયુજનો પંથરે, પળે પળે;
 વેહે વાધે ગાતાં ગુણુમંથરે, રાધા કહે;
 સહિયર માહારીરે, વાલમજી ઘેર ના આવ્યાજી. સખી૦ ૧
- માગસર માસે મંદિર ખાવા ધાયરે, સખી મુને;
 મુને ક્યહુંએ કશું ન સોહાયરે, વહાલા વિના,
 માહારે પલક કલ્પસમ યાયરે, કોને કહું. સખી૦ ૨
- ચોષ માસે પિયુજ પરદેશરે, સખી મહારા;
 હું તો એકલડી ક્યમ રેહેશરે, આ રત્યનાં;
 માહારં જોખન બાજેવેશરે, પૂલ્યું જોની. સખી૦ ૩
- માહે મન મળવા અકળાયરે, અલખેલાને;
 હાંક્યું ધીકે કાળજ ના કહેવાયરે, દુખ કોષ્ટને;
 માહારે રાત દિવસ રોતાં જાયરે, વાહાલાવિના. સખી૦ ૪
- ફાગણ અખિલ ગુલાલે રંગ રોળારે, કેસર લહે;
 સામળિયાવિના સુંતી પડી ટોળારે, સાહેલીની;
 માહારે હૈયે પ્રગટી છે હોળારે, વેહે અગિની. સખી૦ ૫
- ચૈત્રે ચંદ્રચંદ્રિકા પૂલી રે, વૃંદાવનમાં;
 વેલ વૃક્ષલતા રહી જૂલીરે, જમુનાજીમાં;
 માહારે જોવાનું સુખ ગયું હુલીરે, ત્રિતમ પાખે. સખી૦ ૬

વૈશાખે વજ સનું સહુ લાગેરે, ઢહાલમવિના;
મુને ગ્રેહેનાં બાણુ ઉર વાગેરે, કેતે કહું;

માહારં એ દુઃખ કોઇથી ન ભાગેરે, કૃષ્ણવિના. સખી૦ ૭

જેઠમાસે જવાળા ઘણી લાગીરે, કાલજડામાં;
ઢહાલાજએ સોઢય કરી છે સુભાગીરે, સુશુતાં સખી;

આપણે સર્વ ઠયાં નિર્ભાગીરે, નટવરવિના. સખી૦ ૮

અષાઢ માસે ગગન ઘન ગાજેરે, સખી સુણો;
મોહન પાખે માહારં મન દાઝેરે, કોહોતે કહું;

હું પીડાઉં પ્રભુ નવ લાજેરે, વર્પાઝતુ સખી૦ ૯

શ્રાવણ માસે સરવડે વરસેરે, સખી માહારું;

મન મળવાને ઘણું તરસેરે, મોહનજીને,

દોહોદસ ન્યાહાળું કયહું નવ દરસેરે, દામોદરજી. સખી૦ ૧૦

ભાદરવે ભલી વિજળી ચળકેરે, સખી જોતી;

શોભા જોત અ ખગે આંસુડાં ઢળકેરે, કાળજ ધીકે;

જાણે પ્રભુનું પીતાંબર ઝળકેરે, એવું દીસે. સખી૦ ૧૦

આશ્વિન માસે તો રમવાને રાસરે, ઢહાલો આવ્યા;

વાહાલે પૂરી સહુ પ્રેમદાની આશરે, આનંદ વાધ્યો;

ગુણ ગાય દ્યો કૃષ્ણનો. દાસરે, જોડી કર

સૈયર માહારીરે વાલમજી ઘેર આવ્યાજી. સખી૦ ૨૦

રાસલીલા.

ઝરળી.

- વાણે વૃંદાવનમાં વાંસળારે, ઉભો ઉભો વગાડે કાહાન;
નાદે વેધી મુનિવર પાંસળારે, નવ રહી કેને સાન. વાગે૦ ૧
- તરૂની શાખાઓ ઝુમી રહીરે, ચરણે નમવાને કાજ;
વેલી વૃક્ષ સાથે ઝુમી રહીરે, ભાગ્ય હમારું આજ. વાગે૦ ૨
- જમનાનીર ચાલે નહીરે, મૃગને મન મોહં થાય;
પંખી માળામાં માહાલે નહીંરે, નાદ સુણી ન રહેવાય. વાગે૦ ૩
- વાછરું કાન દધને સાંભળેરે, કરે નહીં પયપાન,
ગાયો ગાળા તોડી તાંહાં પળેરે, નાદ સુણવાને કાન. વાગે૦ ૪
- કુંભ્યાં કંમળજળ ટાટડીરે, દીસે ઉદિયો છે બાણ;
અંકર સમાધ મેહેલી રહારે, થયું જગતને જાણ. વાગે૦ ૫
- કાને પડિયો તે પ્રજની નારનેરે, વાહાલાજનો રે નાદ;
તારુ પદ પામે નિજ ધામને રે, ધાધ ગયાં સહ સાદ. વાગે૦ ૬
- એકે તેપુર કાને ધાલીયુંરે, ચરણે પહેરી છે ઝાલ,
એકે કંકણ માથે ધાલિયુંરે, એવી થઈ છે બેહાલ. વાગે૦ ૭
- એકે કુમકુમ કાજળ રાજિયુંરે, ટપકું કીધું છે ગાલ,
એકે ખાતું ધાત્યું અંચળેરે, જોવા દીનદયાળ. વાગે૦ ૮
- એકના કરમાં કોળિયોરે, પીતી ચાલી એક નીર;
એક છોરુ રહતાં મેહેલી ગધરે, ચાલી જમનાને તીર. વાગે૦ ૯
- એકના સ્વામીને મન આમળોરે, જાવા દીધી નહી નાર;
કરજોડી કેહ છે કામનીરે, મને જાવાદો નિરધાર. વાગે૦ ૧૦

- સંગમાંની ખેંટી સરવે ભામનીરે, પછી બેઠો ધસવા હાથ;
રીસ તજીને રીસાળવેરે, દીન ગઈ દીનાનાથ. વાગે૦ ૧૧
- સરવે પેહેલી જઈ તે મળીરે, તેની દેહ પડી ધરમાંલ;
મોહનજના અંગમાં જઈ મળીરે, થાય અચરજ સહુ ત્યાંલ. વાગે૦ ૧૨
- કુળનો ધર્મ નથી ઓ નારીઓરે, જાઓ પોતાને કામ,
ધન ધન તમારી રીતનેરે, મેલ્યાં ધરનાં તે કામ. વાગે૦ ૧૩
- આપણા ધરનાં તે કાજ ન મુઠીઓરે, આવી કરીશું કાલ;
વચન વાહાલાજીનું સાંભળીરે, ગોપી બોલ્યાં સહુ બહાલ. વાગે૦ ૧૪
- હાવાં કેમ જઈએ મંદિર ફરીરે, હમે તજીશું તન,
દેખી ગોપીજનની પ્રીતસુરે, હરખ્યા શ્રી ભગવન. વાગે૦ ૧૫
- હાવાં આવો આપણ સહુ મળીરે, રમીએ રુડોરો રાસ.
એકએક ગોપી વચ્ચે નાથનેરે, નિરખે રૂડી પેરેપાસ. વાગે૦ ૧૬
- માંહોમાંહે ભરાવી બાથનેરે, કહો કેમ જઈએ ઘેર,
વચમાં લીધા વળી નાથનેરે, રૂપ જીવે રૂડી પેર. વાગે૦ ૧૭
- વમાસે સ્યામને સ્યામનીરે, હરની તૂટી છે માળ.
વાંધી શરદપુન્યમતી રાતડીરે, કીધી શ્રી રે ગોપાળ. વાગે૦ ૧૮
- લીલા દેખી કુંજધામનીરે, પવન થયો ગતિભંગ.
દેવ તે વૃષ્ટિ કરે પ્રસન્ન થઈરે, દેખી વળનો ઉમંગ. વાગે૦ ૧૯
- અલાદિક જાણે જોઈએ જઈરે, લીલા ગોકુળચંદ.
જેમ અભ્રવિશે ઓપાઈ છે રે, તારા વચ્ચે જેમ ઈંદુ. વાગે૦ ૨૦
- એ રાસલીલા જે ગાયે ને સાંભળેરે, તે પામે નિજધામ.
પાતક સરવે સમાવળેરે, કેહે જન દયારામ. વાગે૦ ૨૧

બાળલીલા.

, ગરબો.

- સજ્જન સાંભળેરે, હરિની બાળલીલા કાંઈ ગાશું,
કોટિક કલ્પનારે, પતિતપણાથી પાવન થાશું. ૧
- ધન્વર અખિલતાણારે, જેહેતું કરે શેષ શિવ વંદન,
ભક્તવત્સલ પ્રભુરે, માટે થયા નંદના નંદન. ૨
- ગોકુળ ગામભારે, નિત્ય યશોમતીધેર આનંદહેલી,
કાલાં તોતલાંરે, સુતનાં વચન સુણી થાય ઘેલી. ૩
- મોહન મૂરતીરે, સેહેજે દીઠેથી મોહ લાગે,
તે હરિ હઠ કરીરે, મા મા કહીને માંખણ માગે. ૪
- પાગે લંગરીરે, મમલમ કરતો જખીલો ચાલે,
લટકે લાડકોરે, રંગત લાકડથી કર ઝાલે. ૫
- કટી કંદોરડોરે, ચરણ ધરંતાં ખમખમ બોલે,
લટકે કુમતુરં, શોભા નહિ કોઈ તેહની તોલે, ૬
- પોહોંચાં સાંકળારે, કરમાં કંચનકંકણુ શોભે,
પોહોંચી બેહેરખરે, બાણુખંધે બહુ મન લોભે, ૭
- હરપર સાંગલુરે, સિંહનખ શોભે સોવણ મઢિયો,
મણિ મુકતાતણીરે, માળાઓ જઈ નાલી અડીયો. ૮
- મોહન મુખકુરે, શ્વરદપુનમશ્ચશીથકી બહુ સારં;
નિરમળ નાસિકારે, મોતી લળકે મોહ્યું મન મારં. ૯
- સિલવટ લાલતુરે, શોભે કુંમકુંમ બિંદુ દીધું.
આંજી આંખડીરે, માણ ગાલનજરિયું કીધું. ૧૦

કુંડળ કાનમાંરે, પડ્યાં પ્રતિબિંબ કપોળે ઝળકે;
ઝુમણ વેળિયુરે, મોતી ભરિયું લટકે લળકે.

૧૧

મુખપર ઝૂમતારે, હરિને ખિટળીયાળા કેશ;
છબિ ધનશ્યામં છેરે, મનમોહન પ્રભુ બાળક વેશ.

૧૨

મુખ દધી લેપિયુરે, નિરખે ઉર ભરી આવે વહાલ,
પરમ આનંદનોરે, સાગર નવનીતપ્રિય નંદલાલ.

૧૩

એવો લાડિયોરે, ઠમકે ચાત્ર ઠમકતી ચાલે;
મહીકું વત્રોવતારે, ગોવિંદ ગોળી ને રવી ઝાલે.

૧૪

એલે તોતલુરે, ઠણુઠણુતો કાનડ થાય કાલો;
માડી ધવાડતીરે, હઠ કરી કહેતાં લાગે વહાલો.

૧૫

પાહનો બભર્યોરે, ક્રોધા દધને કંઠ લપટાવે;
શિર સુંઘી કરીરે, લછને બિહંગે ધવરાવે.

૧૬

ગોવિંદ ધુંટડેરે, દૂધ પીયે જસોદા મુખ બેય;
પુત્રકારી કરીરે, જતુની આંખનાં આંસુ હોય.

૧૭

તૃપ્ત થયા પછેરે, માજી વિવિધ રમકડાં આપે;
ખેલે આંગણુરે, ગોપીજન લઈ રદયા આપે.

૧૮

બાળક વેશ છેરે, પલ્લુ સુખ છાંતું સધળું આપે;
કામને કેહે નહીરે, અખળા અતિ આનંદ ઉર વ્યાપે.

૧૯

લેતી ભામણારે, નિરખે શિશુ માટે મુખ ચૂમે;
ઘેર જવાય નહીરે, લલચ્યું લાલ વિશે મન ધૂંમે.

૨૦

રમતાં આંગણુરે, કરદમ વળગ્યો છે શ્રીઅંગે;
ખેલેક ખરાસથીરે, ઝાઝી ફેલી છે હરિ સંગે.

૨૧

એહવા રજ ભયરિ, વછતું પૂંછ ગ્રહી ફરે પુંઠે;
 પડી જવાય છેરે, ગોપી હસી પડે વળી ઊઠે.
 મનની સુંદરીરે, લાલચ માખણતણી ખતાવે;
 અંતર પ્રેમથીરે, પ્રભુને થેષથેષ થનક નચાવે;
 બાળચરિત્રનોરે, આનંદ એવો મનજન માણે;
 મનવાસીતણુંરે, લાગ્ય તણો કોઇ પાર ન જાણે.
 નેતિ નિગમ કહેરે, અગમ અગોચર સહુથી અજગો;
 તે પ્રભુ પ્રેમથીરે, આહિરડાંને આવી વળગ્યો.
 ક્રીડા અવતાર ધણારે, શિરોમણિ મનલીલા મનરાણો;
 દાસ દયાતણુ રે, પ્રાણજીવન ધન એ પ્રભુ જાણો.

બાળ લીલા.

ગરબો.

ત્યારે માતાજી એમ બોલ્યાં તમે, ચતુર થઈ કાં ચૂકારે;
 જ્યાં એની દષ્ટે પડે નહિ વસ્તુ, ત્યાં અંધારે મૂકો. કુંવરને ૪
 એક કહે મેં એ પણ કરી જોયું, મુક્યું અંધારા માંહેરે;
 એને શી ચિંતા થાય અજવાળું, જમ ઉભો રહે જાહે. કુંવરને ૫
 કૃષ્ણમાત ત્યારે એણીપેરે બોલ્યાં, તું ઘેલી ગોપી શીદ શોચેરે;
 મહિ માંખણ ઉંચું શીકે મેહેલો, ત્યાં એ બાળક નહિ પોહોચે,
 કુંવરને ૬

તવ બોલી એક બાળા આવો, હું શીકાની ગત્ય દેખાડુંરે;
 શાણા સુતનાં જુઓ પરાક્રમ, થાય અંતર ટાહાડું. કુંવરને ૭
 લાકડી લેઈ ચઢે અનુષ્ણપર, શિકેથી લઈ સહુ ખાયરે,
 સખાને આપે ને તેથી વધે તો, માંદલકાંને પાય. કુંવરને ૮

માતા કહે અનુષ્ણથી ન પોહોચે, એવું ઉંચું તમે બાંધારે;
 મટુકીતણું મુખ વસ્ત્રે વીંટીને, સોય દોરડે લઈ સાંધો. કુંવરને ૯
 હજી તમે પણ લક્ષણ લાડવાયા—નાં ન જાણો માતરે;
 ધરમાં ગરીબ એ બારણે બીજો, વીતે તે જાણે વાત. કુંવરને ૧૦

એક સખાની ખાંધે ચઢીને, અર્તિ ઉંચું પણ ચાખેરે;
 તેથી ન ફાવે તો દોહોણી કરે કાંણી, ધાર તળે મુખ રાખે. કુંવરને ૧૧
 ત્યારે માજી કહે એ બાળકને, હું કહી રીતે ખાણુંરે;
 મહી માખણને મજીસમાં મેલી. ઘોની ત્રિયા ત્યહાં તાળું. કુંવરને ૧૨

એક કહે માડી એમ કરે તો, થાય છે બમણું જનરે;
 ખાવા ના પામે ત્યાં ખીજ દે ગાળો, બાંજે પાત્ર બહુ કહાન,
 કુંવરને ૧૩

કાંધ ન ચાલે તો છોડે વાછરડાં, વેળા વના ધવરાવેર;
સુતાં બાળકને જમને જગાડે, ચોહાંટિયો દેખને રકાવે. કુંવરને ૧૪

એવુ સાંભળીને કહે રાણીજી, દેશ શિખામણુ બાધરે;
મંદિરમાં પેઠા તમે દેખો તો, લાવજો એહને રકાધ. કુંવરને ૧૫

અરે માત મેં એક દહાડે, સંતાધ આવતો હેથેરિ;
પેશી સદનમાં ખાવા વહુંધ્યો, એટલે જમને મેં ઘેર્યો. કુંવરને ૧૬

મેં કહ્યું ચોર આવ્યો આજ દાવે, નહિ જવા દઉં અહિંશરે;
મરડી મુંજ એણે કહ્યું મુજને, હું જાશ તું જોમને રહેશ. કુંવરને ૧૭

કરી કળા એક મહિ બર્થુ મુખમાં, એટલે જમને મેં ઝાલ્યોરે;
કર્યો ફોગળો માહારી આંખમાં, હું ચોળવા રહી એ ચાલ્યો. કુંવરને ૧૮

એક કહે મેં ઝાલ્યો હુતો આજ, તોપણ એ નવ ગાંઠયોરે;
ત્રોટી મુજ મુકતાફળ માળા, હું વિણવા રહી બહાલો નાઠો. કુંવરને ૧૯

એટલામાં એક અખળા આવી, કહ્યું જુઓ લાવીધું ઝાલીરે;
છોડો ઉધાડે તો પુત્ર પોતાનો, લજવાણી પડી કાલી. કુંવરને ૨૦

એવું જોમ જસોદાજી બોલ્યાં, આવાં સાચાં સહુ હોશોરે;
માહારો લાલ માહારા ભવનમાં પોઢ્યો, આવશે જાગી તો જોશો.
કુંવરને ૨૧

એવું કહેતાં પ્રભુ આંગણે આવ્યા, નિંદ્રામાંથી ઉઠીરે;
જશોમતી કહે જુઓ આ મારો બાળક, યુવતી સર્વ તમે જૂઠી.

પ્રેમકટાક્ષે કરી સહુ કામની,—સામું શ્રીકૃષ્ણ જોયુંરે;
 લોટપોટ થઇ ગઇ સહુ લલના, પ્રીતમમાં મન પ્રોયું. કુંવરને ૦ ૨૩
 સાહામાં સાહામી લોચન મળતાં, કરી સમસ્યા છાનીરે;
 સર્વે કહ્યું આવજો મારે મંદિર, મોહને લીધું તે માની. કુંવરને ૦ ૨૪
 ગોપી ગોવિંદતણી ગત ન્યારી, શું જાણે સંસારરે;
 હૈયે હેત ને વઢે વદનથી, કોણ લહે તેનો પાર. કુંવર ૦ ૨૫
 શીખે સાંભળે ગાય એ ગરબો, શ્રીકૃષ્ણ જાળયરિતરે;
 કહે દ્યો પ્રભુ પ્રસન્ન થાય તેને, પતિત થાય પવિત્ર. કુંવરને ૦ ૨૬

ત્રેહવિલાસ.

ગરબો.

ઓધવ અલખેલાને કેહેજો કે, જ્યમ હમો કાહાવિયેરે લોલ;
 હવાં તો હઘ થઇ છે નાથ કે, ગોકુળ આવિયેરે લોલ. ૧
 કોટી કલ્પસમી પળ જાય કે, દિન કેવડો કહુંરે લોલ;
 માસ વરસ એમ વીતે વાલમ, દુઃખ કેટલું સહુંરે લોલ. ૨
 હાવાં નથી રહેવાતું નાથ કે, કહું છું કરગરીરે લોલ;
 પાયે પહું છું પ્રાણજીવન કે, પાલવ પાથરી રે લોલ. ૩
 તાલાવેલી લાગી તન કે, મન તમમાં ગમેરે લોલ;
 ઓલ્યું વેણુ ગિજ કોનું પણુ, અમને ના ગમેરે લોલ. ૪
 નથી મુને ખાનપાતનું જ્ઞાન કે, નિદ્રા ના મળેરે લોલ;

- આઠે પોહોર વિચારે જાય કે, કાળજડું બળેરે લોલ. ૫
- બ્યાકુળ થઇ છું પ્રીતમ પાખી કે, કળ ના પડે ક્ષણું રે લોલ;
- એ દુઃખ કોઇને ના કહેવાય કે, અકળાઇયે ધણું રે લોલ. ૬
- અનુભવી જાણે એ દુખ બાઝી, સહુ ઘેલાં કહેરે લોલ;
- પીડા પ્રીતતણી જ્યાંહાં વ્યાપી, ડાહ્યાપણ ના રહેરે લોલ. ૭
- કાનુડે કાળજડું કોયું કે, કાંઈ સઝે નહીરે લોલ;
- પ્રેમ કટારીનો ધા પાકય-ચઢ્યો રહે નહીરે લોલ. ૮
- ક્ષણુ ક્ષણુ પ્રેહેબાણે છુંદાય કે, રહે કહો કયમ વળેરે લોલ;
- મલમ મળે જો મોહન મેલાપ કે, દુખ સધળાં ટળેરે લોલ. ૯
- ઓધવ નિકુંજનું સુખ સધળું, કયમ શકીએ કચીરે લોલ;
- પળપળ લીલા પ્રગટ કરો કાંઈ કે, કહેવાતી નથીરે લોલ. ૧૦
- અબળા અંતરની અભિલાષ કે, નાવે કહેણમારે લોલ;
- પિયુષ પૂરણ કરતા તેહ. શું વરણું વેણમારે લોલ. ૧૧
- ઓધવ સ્નેહતણું દુઃખ સગપણથી, અધિકું ધણું રે લોલ;
- અનુભવીનું અંતર જાણે કે, સુખદે શું ભણું રે લોલ. ૧૨
- અણુમળતાંસું એકંગી રતિ કે, જોખમ જીવનું રે લોલ;
- કોને કહિયે થયું અમારે, દસ્તવ દૈવનું રે લોલ. ૧૩
- ઓધવ આ દુઃખથી ધણું સારું, મરણ આવે બણીરે લોલ;
- જીવ તો જાય તરત પણ અટક્યો, આશ આબ્યા તણીરે લોલ. ૧૪
- આગળથી નવ સમજ્યાં એમ જો, પીડા પ્રીતમારે લોલ;
- આ તો સુખ સાટે ઉદ્દેગકે, દીઠો રતિ રીતમારે લોલ. ૧૫
- નથી એ કષ્ટતણો ઉપાય કે, બહાલાજી વિનારે લોલ;
- માટે કહેજો જયમ ત્યમ આવે, હરિ બૂલી ધુનારે લોલ. ૧૬

અળળાળન અમો અવગુણુ ખાણુ, શું તમો નથી જાણુતારે લોલ,	
ગુણુસાગર છો ગિરંધરલાલ, રખે ઉર આણુતારે લોલ.	૧૭
હુયાતું હારદ સમજે છો, શું કહિયે કથીરે લોલ;	
જાણીતા થઇને દુઃખ દો છો, એ ઘટતું નથીરે લોલ	૧૮
પ્રેમતણી પોથીનો પાર, ઉઘવણ ના મળેરે લોલ;	
માટે કરજે એજ ઉપાય, કે વાલમણ વળેરે લોલ.	૧૯
સંદેશામાં શી શી વાત, કહો અમે કદાવિયેરે લોલ;	
માટે દાસ દયાના પ્રીતમ, નિજ ઘેર આવિયેરે લોલ.	૨૦

પારણ

માતા જસોદા જૂનાવે પુત્ર પારણે,	
જંલે લાડકડા પુરુષોત્તમ આનંદભેર;	
હરખી નરખીને ગોપીજન જાયે વારણે,	
અતિ આનંદ શ્રીનંદાજીને ઘેર.	માતા જ૦ ૧
હરિના મુખડા ઉપર વારં ક્રોટિક ચંદ્રમા,	
પંકજ લોચન સુંદર વિશાળ કપોળ;	
દીપક શિખા સરખી દીપે નિર્મળ નાસિકા,	
કોમળ અધર અરુણુ છે રાતાયોળ.	માતા જ૦ ૨
મેઘશ્યામ કાંતિ ભૂકુટી છે વાંકડી,	
ખીટળિયાળા બાળ ઉપર જુમે કેશ;	

હસતાં દંતુડી દીસે બેહુ હીરામણી,
 જોતાં લાગે કોટિક મદન મનોહર વેશ. માતા ૪૦
 સિંહ નખે મઢેલું શોભે સોપણ સાંગલું,
 નાનુક આબ્રણ સધળાં દંચન મોતીદાર;
 ચરણ અંગુઠો પાવે હરિ બે હાથે ગ્રહી,
 કોઇ બોલાવે તો કરે દિલદાર. માતા ૪૦

લાસે લલાટે છીધો છે કુમકુમ ચંદ્રલો,
 શોભે જડિત જાણે મરકત મણિમાં લાલ;
 જનની જુગતે આંજો અણિયાળી બેહુ આંખડી,
 મુંદર કાજળકેરૂં ટપકું છીકું ગાલ. માતા ૪૦

સાવ સોનાનું જડિત મણિમય પારણું,
 ઝુલવે ઝણઝણ બોલે ધુધરીનો ધમકાર;
 માતા વિધવિધ વચને હરખે ગાયે હાલડાં,
 ખેંચે કૂમતિયાળી રેશમદોરી સાર. માતા ૪૦

હંસ દારંડવ ને કોકિલ પોપટ પારણું,
 અપૈયા ને સારસ ચક્રાર મેના મોર;
 મૃદ્યં રમકડાં રમવા શ્રી.મોહનલાલને,
 ધમધમ ધુધરડો વળડે નદકિશોર. માતા ૪૦

મારા કહાનાતી સમાણી કન્યા લાવશું,
 મારા લાલને પરણાવીશ મોટે ઘેર;
 મારો જાણે વરરાજા થઇ ઘોડે બેસશે,
 મારો કહાનો દરશે સદાય લીલાલહેર. માતા ૪૦
 મારો લાડકવાયો સખાસંગ રમવા જશે,

સારી સુખલડી હું આપીશ હરિને હાથ;		
જમવા વેળા રુમઝુમ કરતો ધરમાં આવશે,		
હું તો ધાધને બીડીશ હૃદય સાથ.	માતા જ૦	૯
જેનો શંકર શેષ સરીખા પાર પાડે નહીં,		
નેતિ નેતિ કેહે છે નિગમ વારંવાર;		
તેને નંદરાણી હુલરાવી ગાયે હાલસાં,		
નથી નથી એના ભાગ્યતણો કંઈ પાર.	માતા જ૦	૧૦
પ્રજવાસી સૌ સરવેથી સુભાગી ધણાં,		
તેથી નંદજ્યોદાકેરં ભાગ્ય વિશેષ;		
તે સરવેથી ગોપી જનનું ભાગ્ય અતિધણું,		
જેની કરે પ્રશસા અલા શિવ ને શેષ.	માતા જ૦	૧૧
ધન ધન પ્રજવાસી ગોપીજન નંદ જસોમતી,		
ધન ધન વૃંદાવન હરિકેરો જ્યાં છે વાસ;		
સદા જુગલકિશોર જ્યાંહાં લીલા કરે,		
સદા અલિહારી જાયે દ્યોદાસ.	માતા જ૦	૧૨

રાધિકાનું સ્વપ્ન

ધોળ

માતાજીરે આજ આનંદ મારે અંગેરે,
 શ્રીકૃષ્ણ પરણ્યા મારી સંગેરે.
 માતાજીરે અજ સપના મેં એવું દીઠુરે,
 સ્વતથી લાગે મુજને મીઠુંરે.
 માતાજીરે જાણું વૃષભાનજ મુજ તાતેરે,
 બ્રાહ્મણ મોઢલીયો પરભાતેરે.
 માતાજીરે જાણું મુજ પિત્રાહ નંદશેર કીધારે,
 મેં જાણું નંદકુંવર માગી લીધારે.
 માતાજીરે રખવ તો ગુણવંતો નરખીરે,
 પાધ અંધાવી તમે હું હરખીરે.
 માતાજીરે તમે તે જાણું જમાધ તેડયો જંબારે,
 હું દેખી લજવાણી ગઈ રંબારે.
 માતાજીરે જાણું મુને તેડી જસોદ સાસુરે,
 વસંત ચઢાવ્યું વિધિએ ખાસુરે.
 માતાજીરે તમે જાણું લગન મારાં લીધારે,
 રૂઢાં સંબંધી બેળાં કીધારે.
 માતાજીરે બારણિયે તોરણ અંધાયરે,
 માનુની મંગળ ગાયરે,
 માતાજીરે બેહુને પીઠી ચઢાવેરે,
 લાડકાલાડુ સર્વે લાવેરે.

- માતાજીરે જાણે નટવર ચઢિયા વરપોડેરે,
આવીને ઉભા તહારે ટોડેરે. આં ૧૦
- માતાજીરે તમે પોંખી પધરાવ્યા પ્રીતેરે,
માંડવડો શોભ્યો રૂડી રીતેરે. આં ૧૧
- માતાજીરે મને જાણે મામાએ પધરાવીરે,
મેં જાણ્યું માંયરામાં હું આવીરે. આં ૧૨
- માતાજીરે વાળું વાળે દ્વિજ ભગતા જાયરે,
જાણે માનુનીઓ મંગળ ગાયરે. આં ૧૩
- માતાજીરે તમે જાણે કન્યાદાન દીધુંરે,
હરિ મુજ કર સાલો દારજ સિધ્ધુરે. આં ૧૪
- માતાજીરે જાણે મંગળદેરા અમે ફરીયાંરે,
પાલવ ગાંઠણ ફરીયાંરે. આં ૧૫
- માતાજીરે કંથે કંસાર જમાડ્યો રીતેરે,
મેં પણ જમાડ્યા પ્રભુજીને પ્રીતેરે. આં ૧૬
- માતાજીરે જાણે જીવતી જન આરે વધાવ્યાંરે,
અમે બંધે ગોત્રજ નમવા આવ્યાંરે. આં ૧૭
- માતાજીરે જાણે વૃષભાનજ મુજ તાતેરે,
પહેરામણી આવી ભડી ભાતેરે. આં ૧૮
- માતાજીરે તમે સરવે કુમતી રીત કરાવીરે,
મુજને સાસરિયે વળાવીરે. આં ૧૯
- માતાજીરે જઈ હું જશોદા પાથે લાગીરે,
એટલે હું અગ્રીને જાગીરે. આં ૨૦

માતાજીરે ઐયું સપનં મુને આવ્યુંરે,	
જેવું મેં તુજને સંભળાવ્યુંરે.	આ૦ ૨૧
માતાજીરે રાધા રૂઢ્યા ચોપી ઐમ બોધ્યારે,	
હારદ દેયાતું સમજી ડોહ્યારે.	આ૦ ૨૨
લાડકડીરે તુજને પરજીવીશ હું રંગેરે,	
મળલાડીલાની સંગેરે.	આ૦ ૨૩
લાડકડીરે તારું સપન જે કોઇ ગાશેરે,	
દયાને પ્રીતમ તેનો પતિ થાશેરે.	આ૦ ૨૪

રાધિકાનાં વખાણ.

ધોળ

રાણી કીર્તિજી પૂછે છે કુંવરી ક્યાં ગઈરે,	
મારી લાડકડી ક્યાં લાગી આનંદી વાર; મારી લાડસંઘેલી લાડણીરે.	
હુંતો તુજ પાખે ઘર આંગણુલું કરતી હુતી રે,	
મારી રાધા મારા લોચનનો શણગાર.	મારી લાડસંઘેલી. ૧
તારી વેણી જોઈ વાસુકી પાતાળે પેઠો રે,	
તારું લાળ જોઈ લાગે દુઃખ પરચંડ;	મારી લાડસંઘેલી.
કીરચંચુને લગ્નવે તારી નાસિકા રે;	
તારી બૃકુટી લગ્નવે છે કોઈંડ.	મારી લાડસંઘેલી. ૨
તારા મુખડા ઉપર વાઈ કોટિક ચંદ્રમા રે,	
નારાં નેત્ર ઉપર વાઈં મૃગ ને મીન;	મારી લાડસંઘેલી.

તારા અધર પ્રવાળ ગિંબરળ જેવા રે,	મારી લાડસથેલી. ૩
તારો કંઠ સુણી કાઝીલા થઈ દીન.	
તાડું હસવું જાણે વરસે મીઠાં પૂલડાં રે,	મારી લાડસથેલી.
કુંદ કળી સરખા દીપે તારા દંત.	
તાડું ગંળસ્થળ સહુ શોભાનું મંદન છે રે,	મારી લાડસથેલી. ૪
ચાડું ચિપ્પુકનું ટપકું ચોરે છે ચંત;	
તારી ઝીનાયે કપોત કંજુ રેખા રાજે રે,	મારી લાડસથેલી.
તાડું કિર નાણે પોયણીનું પાન;	
હસ્ત મૃણાળ ને ચંપકકળી આંગળી રે,	મારી લાડસથેલી. ૫
તારી કટી કૃપ કેસરી સન્માન.	
જંઘા કદળીયાં સરીખી શોભતી રે,	મારી લાડસથેલી.
પરમાનંદ કંદ પાવન પંકજ પાય;	
તારી નખશિખ શોભા ને શી પેરે વરણવું રે,	મારી લાડસથેલી. ૬
તારી સગોવડ કો જુગમાં નવ કહેવાય.	
ત્રિકોટ સુંદર વધુ ચંપકવરણું છે રે,	મારી લાડસથેલી.
કોની ઉપમા આપું માંમાં દીસે જોડ;	
ગુણ રૂપનો સમુદ્ર તારી રાધિકા રે,	મારી લાડસથેલી. ૭
નથી વિશ્વમાં વર કાઠ તારી જોડ.	
મુજને એ ચિંતા મોટી છે મારા મનમહારિ,	મારી લાડસથેલી.
તારી તુલ્યનો દેખું વર તો હરખે મન;	
એવું સૂણી જોડ્યાં દાસ દયાનાં રામિનીરે,	મારી લાડસથેલી. ૮
હસેતાં સરખાં થઈ ગર્લિત વચન.	

રાધિકા પોતાની માતાને કહે છે.

ઘોળ.

- હુતો અજ સખીયો સંગે રમતી ગોકુળ ગધરે,
ત્યાં મેં દીડો રૂડો નંદનો કુમાર; માતા પ્રત્યે રાધા એમ બોલિયારે.
- માડી સ્વરૂપ તેનું તુજને તે હું શું કહુંરે,
ધણે ચતુર શિરોમણિ ગુણુભંડાર. માતાપ્રત્યે૦ ૧
- માડી મુખહું જાણે સરદનો ચંદ્રમારે,
લાગ્યશાળી મોહું દીસતું કપોળ; માતાપ્રત્યે૦
- માડી રતમાળી રઢીયાળી એની આંખડીરે,
એના અધર અરણુ રંગ ચોળ. માતાપ્રત્યે૦ ૨
- દીપકશિખા સરખી દીપે નિર્મળ નાસિકારે,
દંતપકિત જાણે દાડમનાં છેળીજ; માતાપ્રત્યે૦
- આરૂ ચિયુક ઉરસ્થળ અનુપમ અતિરે,
કુરકટપદ જોતાં ઉપજે છે રોજ. માતાપ્રત્યે૦ ૩
- ધનસ્યામક્રાંતિ રવિ શશિ કરતાં ઘણીરે,
ક્રોડી કંદ્રપ લાવણ્ય નટવરવેશ; માતાપ્રત્યે૦
- મીઠાં અમૃત સરખાં વચન સોહામણારે,
ધુધરીયાળા મુખ ઉપર ઝુંબે કેશ. માતાપ્રત્યે૦ ૪
- મનમોહન છળીલી છળી છેલડીરે,
એના સામું જોતાં સહેજે ઉપજે બહાસ; માતાપ્રત્યે૦
- એવો જસોદાના આંગણિયામાં દીઠડોરે,
મુજને દેખી સંગે રમવા આવ્યો લાલ. માતાપ્રત્યે૦ ૫

રમતાં રમતાંમાં પરસ્પર પ્રેમ કિપળ્યોરે,	માતાપ્રત્યે૦
મુજને ઘણો વહાલો લાગ્યો એ ગોપાળ.	
એની કંઠે મેં પહેરાવી સોઝણ સાંકળીરે,	માતાપ્રત્યે૦ ૬
એણે એની મુજને અરપી મોતીમાળ.	
એવું જોતાં જસોદાજીએ અમને ઘરમાં તેડિયારે,	માતાપ્રત્યે૦
બન્યોને બેસાડયાં પોતાને હિજંગ;	
નંદજીને કહ્યું જુઓ જોડી કેવી શોભેરે,	માતાપ્રત્યે૦ ૭
નંદે નિરખ્યા હમને રાખી બેઠેને સંગ.	
રોહિણી આદે આડોળી પાડોસી સહુ આવિયારે,	માતાપ્રત્યે૦
સહુ કહે એ કહાન ને એ કન્યા જુગતી જોડ;	
કિપનંદે કહ્યું કહાવો વૃષભાનનેરે,	માતાપ્રત્યે૦ ૮
ઘટિત છે એ વાત રૂબે કરતાં મોડ.	
નંદરાણીએ રૂઢ્યા શું અમને આંખીયારે,	માતાપ્રત્યે૦
મેવા મિઠાઈ આપી જોયો મારો હાથ;	
રોહિણીજીએ મા મુજને હેતે ચુંગન દીધુંરે,	માતાપ્રત્યે૦ ૯
વગતી હું અહિં આવી સખિયો મારી સાથ.	
એવું સાંભળી કીર્તિએ વૃષભાનુ તેડિયારે,	માતાપ્રત્યે૦
સાંભળો આ સહુ માંડી કીધી વાત;	
વૃષભાને કહ્યું મુજને પણ એતો ગમ્યુંરે,	માતાપ્રત્યે૦ ૧૦
નંદજીને હું બે સમોવડીયા વિખ્યાન.	
વર્ષ બે એક રાધા છે મોટી એટલુંરે,	માતાપ્રત્યે૦
ગાદી તો સવળી હજતી મળતી રીત.	
કીર્તિજી કહે તેની નહિ ચિંતા આવી મળશેરે,	માતાપ્રત્યે૦ ૧૧
પણ છે પુત્રીની દયાપ્રીતમયું પ્રીત.	

શ્રી કૃષ્ણ જન્મ

ગરબો

શ્રીગુરુ ગોવિંદને રે પ્રથમે પાયે લાગું;	
બ્રાગટ્ય હગ્નિનું રે ગાવાને મતિ માગું.	૧
પરીક્ષતે પૂછ્યું રે શુદ્ધને શિર નામી;	
કૃષ્ણ કેમ જનમ્યા રે તે સુજને કહો સ્વામી.	૨
ધન્ય ધન્ય કહીને રે જોડ્યા શુદ્ધ વાણી;	
સાંભળ રાયજી રે હરિગુણ કહું વખાણી.	૩
કારણ કહું છું રે પૃથ્વી પીડા પામી;	
ભાર વધ્યો બહુ રે રહ્યું બ્રહ્માએ શિરનામી.	૪
સુર સહુ સાથે રે વિધિ ક્ષિરસાગર આંબ્યા;	
નારાયણને રે સ્તુતિ કરીને રીઝાવ્યા.	૫
હરિએ જણાવ્યું રે ભ્રમિતો ભાર હરીશું;	
પૂર્ણ પુરુષોત્તમ રે વ્રજમંડળે અવતરીશું.	૬
સહુ સામગ્રી રે સિદ્ધ કરો તમે પહેલી;	
પ્રગટ થવાની રે ઇચ્છા છે મને વેહેલી.	૭
સુણી એમ બ્રહ્મા રે બ્રહ્મલોકમાં પરવર્યા;	
દેવો સર્વે રે ગોપ થઈને અવતર્યા.	૮
દ્રોણ સુત તે રે નંદરાય થયા જાણો;	
પત્ની તે કેરી રે યશોદા પરમાણુ.	૯

- કંસને જણાવી રે આકાશવાણી ઘેરી;
ગર્ભ દેવકીનો રે આદ્યો તારો વેરી. ૧૦
- એમ સુણીને થઇ રે ચિંતા કંસ હૃદમાં;
એન ને અનેવી રે નાંખ્યાં કારાગૃહમાં. ૧૧
- ચોક્કી મૂકી રે મૃત્યુ તણો ભય જાણી;
ખટ મૃત માર્યા રે દુષ્ટે દયા ન આણી. ૧૨
- પછે પ્રભુએ રે મદામાયાને ઘોલાવી;
કર જોડીને રે ઉભી રહી તે આવી. ૧૩
- આગ્રા આપી રે એટલું કારજ કરજો:
દેવકી ઉદરથી રે શેષ રોહિણી ગર્ભ ધરજો. ૧૪
- પછી અવતરજો રે તું ન દનંદની થઇને;
તેજ પ્રમાણે રે કૃષ્ણ દેવીએ જાઇને. ૧૫
- પ્રભુજી પધાર્યા રે દેવકી ઉદર આનંદે;
ગર્ભ રતુતિ છીધી રે અક્ષાદિ શ્રુતિ છંદે. ૧૬
- તેજ ઘણું આગ્યું રે દીન દેવકી તનમાં;
તે અવસોડી રે કંસ બળે બહુ મનમાં. ૧૭
- સેવક શિખવ્યા રે સ્ત્રી સાવધ થઇ રહેજો;
પ્રસવ થતામાં રે મને આવીને દહેજો. ૧૮
- તાલાવેલી રે લાગી લાગુ નવ જાંપે;
પળ પળ પૂછે રે કાળના ભયથી કંપે. ૧૯
- એમ કરતાં રે શ્રાવણ આવિયો માર;
કૃષ્ણ પક્ષમાં રે અષ્ટમીને યુધવાર. ૨૦

- નક્ષત્ર રેહિણી રે અર્ધ નિશા ગછ જ્યારે,
 કળા સોળ પૂઁણુ રે શ્રીકૃષ્ણ પ્રગટયા ત્યારે. ૨૧
 હરિજન હરખ્યા રે અલ્હસાની મન લાજ્યાં;
 શિવ વિધિ પૂજ્યા રે દેવ દુંદુભી ગાજ્યાં. ૨૨
 અદ્ભુત બાળક રે કમળનયન સુખકારી;
 રુપ ચતુર્ભુજ રે ગદા શંખ ચક્ર ધારી. ૨૩
 પદ્મ પીતાંબર રે કિરીટ કુંડળ શોભે;
 શ્રીવત્સ લક્ષ્મી રે ચિન્હ કૌસ્તુભ મન લોભે. ૨૪
 મેઘવર્ણ વપુ રે કેશ શંકુ ચિત્ત રાજે;
 કંકણ કરમાં રે બાનુબંધ વિરાજે. ૨૫
 નખશિખ સુંદર રે તિલક કેસરી કીધું;
 માતપિતાને રે એવું દર્શન દીધું. ૨૬
 દેવકી વસુદેવ રે સ્તુતિ કરી સ્નેહ આણી;
 અવણુ કરીને રે શ્રી હરિ બોધ્યા વાણી. ૨૭
 આજ પ્રભાણુ રે ત્રણ જન્મ મેં લીધા;
 પુત્ર થઈને રે પૂર્ણ મનોરથ કીધા. ૨૮
 ઇલાદિક સહુ રે પૂર્વ કથા સંભળાવી;
 વ્રજ જાવાની રે વિધિ સહુ વહાલે બતાવી. ૨૯
 અમને વ્રજમાં રે નંદને ઘેર પધરાવો;
 ત્યાં પ્રગટી છે રે કન્યા એક તે લાવો. ૩૦
 ચિંતા ન કરશો રે સુખે સવળું થાશે;
 અમ હૃદયએ રે વિધન વેગળાં જાશે. ૩૧

બાળક રૂપે રે થયા પ્રભુ એતું કહીને;	
વસુદેવ ઉઠ્યા રે બેડી પડી દૂર જઈને.	૩૨
દ્વારનાં તાળાં રે સેહેજે સરવ ઉધડિયાં;	
સેવક સૂતા રે નિદ્રા ધારણમાં પડ્યાં.	૩૩
લાલછતે લીધા રે વસુદેવ ચાલ્યા દરખે;	
છત્ર છીધું શેષે રે ઝરમર મેદુલો વરસે.	૩૪
આવી પોહ્યાંચ્યા રે શ્રી જુમનાછ માંહે;	
સ્પર્શવા પ્રભુ પદેરે ચઝ્યાં કાન્તિ દી ત્યાંહે.	૩૫
વસુદેવ વાર્તા રે હરિએ સરવે બાણી;	
ચર્ચુ વધાર્યો રે સ્પર્શ કરતાં ઘટ્યાં પાણી.	૩૬
વળતા વસુદેવ રે શ્રીગોકુળમાં આવ્યા;	
જશોદા પાસે રે પ્રાણુછવન પવરાવ્યા.	૩૭
પુત્રી લઈને રે મથુરા આવ્યા નિજ સ્થળમાં;	
જે જેમ હતું રે તે તેમ થયું અર્ધ પગમાં.	૩૮
બાળકી રોષ રે કંસને ખખર પમાડી;	
આવ્યો તત્કાલ રે દેવકીએ સુતા દેખાડી.	૩૯
ના ના કહેતાં રે કુળે ખુંચી લીધી;	
જેવી પછાડી રે ગાંધ વણી તે ઉંચી.	૪૦
બાળા બોલી રે સુણ મૂરખ મુજ વાણી;	
શત્રુ તારો રે પ્રગટ્યો કહું લે તું બાણી.	૪૧
ઐમ સુણીને રે આશ્ચર્ય મનમાં લાવ્યો;	
બૂઠું બોલી રે દેવે મને લમાવ્યો.	૪૨

- વસુદેવ દેવકી રે કારાગૃહમાંથી કાઢાડ્યાં;
મેં વણુવાંકે રે તમને કલેશ પમાડ્યાં. ૪૩
- એજ કથા તો રે એટલે રહી એમ લહીએ;
હવાં ગોકુળમાં રે કેમ થયું તે કહીએ. ૪૪
- પુત્રનું પ્રાગટ્ય રે પ્રાતઃસમે સહુ જાણી;
નંદ યશોદા રે સુખ થયું કહું શું વખાણી. ૪૫
- મજપતિને ઘેર રે નિર્ભય નામત વાળ;
સુણી સજ્જનનાં રે ચિત્ત થયાં બહુ રાજી. ૪૬
- ગોપીજન સહુ રે સજ્જ સુંદર શણુગાર;
નંદ ઘેર આવ્યાં રે નિરખ્યા પ્રાણાધાર. ૪૭
- ભોતીડે વધાવ્યા રે ગાતાં મંગળ ગીતે;
ધણું ધણું જીવો રે આશિષ દીધી પ્રીતે. ૪૮
- ગોપ સહુ આવ્યા રે ગોરસ સીકાં ભરીને;
નંદન નવરાવ્યા રે પૂરણુ પ્રેમ ધરીને. ૪૯
- દધી હળધરનો રે કીચ આંગણે સોઢે;
આનંદ ઉત્સવ રે નિરખી સહુ જન મોઢે. ૫૦
- પૂરણુ નાલા રે નંદન શાસ્ત્રની રીતે;
દાન બહુ દીધાં રે દ્વિજને પૂરણુ પ્રીતે. ૫૧
- અંદીજનને રે અતિ ધન દેઈ અંતોખ્યા;
પૂજ્યા સહુને રે પ્રેમ ધરીને પોખ્યા. ૫૨
- શ્રી મહાલક્ષ્મી રે મજપુર વસિયાં વાસે;
આનંદસાગર રે ઉલટ્યો નંદ અવાસે. ૫૩

શોભા સત્રણી રે કેમ મુખ જાય વખાણી;	
સહુ સુખ સંપત્તિ રે શ્રી ગોકુળ દ્યો જાણી.	૫૪
પ્રભુ પ્રગટયાનો રે ગરબો જો કોઈ ગાયે;	
રનેદથી સુહૃતાં રે મનવાંછિત ફળ થાયે.	૫૫
પંચાવન પદ રે સૂક્ષ્મ રીતે સમાયો;	
કૃષ્ણજન્મનો રે દાસ દ્યો જશ ગાયો.	૫૬

શ્રીકૃષ્ણના ધ્યાનનું ઘોળ

ઢાળ

પ્રથમ પ્રભાતે શ્રી કૃષ્ણનું સમરણ કરીયેરે;	
વ્રજની લીલા સધણી હરિની સંગે ધ્યાને ધરીયેરે.	૧
હરિનો મુગટ તે તો વૈકુંઠનો સાર લહીયેરે;	
હરિનાં કુંડલ ને તો સાખ્ય યોગ નિશ્ચયે કહીયેરે.	૨
હરિને નાકે મોતી રાધિકાનું રૂપ છેરે;	
ચંદ્રાવળી ચિયુક આભરણનું સ્વરૂપ છેરે.	૩
હરિનું હસવું તે તો મોહિની માયા કહેવાયરે;	
મોરલી શિવજીનું સ્વરૂપ એવું વેદ ગાયરે.	૪
હરિનું તિલક શુદ્ધ પ્રેમને પ્રમાણીયેરે;	
કૌસ્તુભમણિ હૃદયે જીવ તત્ત્વ જાણીયેરે.	૫
શ્રીવત્સ લાંછન તે મણિની ળાંચ જાણીયેરે;	
વનમાળા ગુંજ છે ભક્ત ઉર આણીયેરે.	૬

માયા પીતાંબર ને છડી બ્રહ્મારૂપ લલ્હુરે;	
ધંદ્ર શૃંગી મેઘ કેશનું રવરૂપ કલ્હુરે;	૭
સંગે ગોપીજન તે શ્રુતિઓ છે વેદનીરે;	
ગોપ મંત્ર તેની વાત કહું ભેદનીરે.	૮
શ્રીરાધાજી કૃષ્ણઆત્મારૂપ પ્રેમ ભક્તિરે;	
નંદજી તો અક્ષરબ્રહ્મ જશોદા જાણો મુક્તિરે.	૯
શ્રી ગોકુળ તે વ્યાપીવૈકુંઠ સાક્ષાત છેરે;	
કરમાં કમળ વિશ્વરૂપ વેદ વાત છેરે.	૧૦
એવું ધ્યાન સદા શ્રી કૃષ્ણનું પ્રીતે ધરીયેરે;	
મજમાં વાસ મળે ભવસાગરને ક્ષણમાં તરીયેરે	૧૧
સરવે વિસ્તારીને કહેતાં ગીત વાધી જાયરે;	
માટે દાસ દયો કંઈએક હરિના ગુણ ગાયરે.	૧૨

ચોવીશ અવતારનું ધોળ

(ત્રેસપત તારો એક ઉગાયેરે—એ રાગ)

એ અવતાર શ્રીકૃષ્ણનારે; મન્થરૂપ ધરી સત્ય વ્રત પાળ્યારે,
 કન્થરૂપે મંદ્રાચલ ઉધાર્યો. એ અવતાર શ્રી
 શુક્રરૂપે હણી હિરણ્યાક્ષ્ય મહી મુકાવીરે, નરહરિરૂપે હિરણ્યાક્ષ્ય માર્યો. એ,
 વામનરૂપે બાળ છળી ધંદ્રને સંતોષ્યારે, નક્ષત્રી પૃથિવી કરી ફરશુરામ. એ,
 શ્રીરધુવરજી રાવણ મારી સીતા લાવ્યારે, હળધરરૂપે દાહ્યો દુષ્ટનો હામ. એ,
 શુક્રરૂપે યજ્ઞ નિંદા દયા પાળીરે, મ્હેન્થ માય્યા ધરી કલકીરૂપ. એ.

વૃષભરુપે પરમહંશ દીક્ષા દાખી, ભૂમિ દોહી રસં કાઢયા પૃથુભૂપ. ઝે.
હરિરુપે ગ્રાહને માર્ગે ગજ ઉગાયેરિ, ધ્રુવવરદાયક પ્રભુજનો અવતાર. ઝે.
નરનારાયણરુપે બ્રહ્મકાત્રમ તપેરે, બ્રહ્મચારી સનકાદિક ચાર. ઝે.
દત્તાત્રયરુપે અલકા આદિ પ્રજોખ્યારે, હયગ્રીવ વાળી લાવ્યા વેદ. ઝે.
કપિત્રરુપે સાંખ્ય યોગ પ્રગટ કયેરિ, વ્યાસરુપે રચ્યા નિગમ ભેદ. ઝે.
યમપુરુષ રચીસુત સુગ્રજાતારે, મન્વંતર રક્ષણ કરવા એકરુપ ઝે.
મોહનીરુપે અસુર મોહ્યા સુર સંતોખ્યારે, આયુરવેદ ધનવંત્રી સ્વરુપ. ઝે.
ધવળ ઝે ચોનીશ સ્વરૂપનુરે, ગાતાં સુણતાં હોય વકુંઠવાસ. ઝે.
સકળ સતાપ પાપ ગયાં સમૃળારે, ન્યાહાલ થયો ગાતાં દયોદાસ. ઝે.

પદ-રાગ ધનાશ્રી.

મારો નેહ લાગ્યો રે, સખી સામળિયા સાથે;
મારો નેહ લાગ્યો રે, એ પાતળિયા સાથે. મારો નેહ. ટેક૦
સાંભરી આવે મને પ્રીત પૂરવની;
એ અનુભવ આજ નાગ્યો રે, એ સામળિયા સાથે. સખી મારો. ૧
મનનો માન્યો અંતરનો ધ્રુવયો;
વર મળિયો છે મુખ માગ્યો રે, એ સામળિયા સાથે. સખી મારો. ૨
યાના પ્રીતમની સંગે, નિશ દીન રમતાં;
આ ભવનો તે ભગ આજ ભાગ્યો રે, એ સામળિયા સાથે. સખી મારો. ૩

પદ-રાગ શૌરઠ.

ચિત્ત મારું ચોરે રે વંજરાજ;
હું તો ખીજું કાંઈએ ન માગું મહારાજ. ચિત્ત મારું. ટેક.

એવી રીતે ચોરો જે કયહું એ ના જામ,
 જર થકી તુજમાં અધિક લોભાય;
 છૂટવાનો ના રહે એકુ ઉપાય. ચિત્ત મારું. ૧
 તસ્કર ઉપર કાઢતે ન ધ્યાર,
 રૂખી સુખ દંડનો ઉપજો વિચાર;
 હું તો મારા ગ્રાણુ કરું બલહાર. ચિત્ત મારું. ૨
 માથું નહિ ચક્રવર્તિ પદ સ્વર્ગ,
 માથું નહિ યોગસિદ્ધિ અપવર્ગ;
 માથું નહિ બ્રહ્મસદન પદ ભર્ગ. ચિત્ત મારું. ૩
 અલખેલાજી પૂરોતે મનડાની આશ,
 નિજ બળે રાખો પોતાની પાસ;
 દાસી દાસી કરી એ દયાનો અભિલાષ. ચિત્ત મારું. ૪

પદ-રાગ સોરઠ.

એવા મુને બહાલા થાએ પ્રજામૂપ,
 મારું મન મોહિું રહો તમ રૂપ. ટેક
 જેવો બહાલો મૃગને લાગે છે રાગ,
 જેવો બહાલો મણિ શોભે શિર નાગ;
 જેવો બહાલો મધુવ્રત પદ્મપરાગ. એવા મુને ૧
 જેવું બહાલું મીનને લાગે છે નીર,
 જેવું બહાલું લાગે માંજરને ખીર;
 જેવું બહાલું લાગે યિંગદળ દીર. એવા મુને ૨

જેવો વહાલો લાગે ચક્રારને ધન્દુ,
 જેવું વહાલું ચાતક સ્વાતિધનખિંદુ;
 જેવા વહાલા શ્રીગોપીજનને ગોવિંદ. એવા મુને૦ ૭
 જેવા વહાલા ભર પરસ્પર દોય,
 જેવું વહાલું ભોજન ક્ષુધિતને હોય;
 જેવું વહાલું મહા તૃપાતુર તોય. એવા મુને૦ ૪
 જેવો વહાલો આત્મા પોતાનો સૌ જગત,
 જેવા વહાલા તમને તમારા ભગ્ન;
 દયા પ્રીતમ દો તેવી નિજ આસકત. એવા મુને૦ ૫

૫૬.

(.શ્રી વૃંદાવન સુખકારી રે સમરે તારો સા પીકા-એ રાક)
 એ પૂરણુ બ્રહ્મ પુરુષોત્તમ રે, ન મળે કોઇ સાધનમે,
 શ્રી ગીતાશ્રમાં શ્રી મુખે રે, બોલ્યા હું વસું એક પ્રેમે. ૧
 તે પ્રગટ પારખું ભાજો રે, ગોપી પ્રેમે પ્રભુ પામી;
 જેને શિવ બ્રહ્માદિક વંદે રે, વશ કીધો કમળાસ્વામી. ૨
 જે આત્મારામ અજીત છે રે, કોઈથી નવ જાયે કળીયો;
 તેને છતી આધીન કીધો રે, પ્રેમ પ્રભુથી પગુ બળીયો. ૩
 એતું રુપ અતિશે રૂઢું રે, કોઈ ભક્ત વિગદા તે જાણે;
 જ્યાં વેદતણી પગ નહીં બાનિ રે, ત્યાં પંડિત શું પગમાણે. ૪
 સુણો કાંઈ એક પ્રેમનું બળ કહું રે, જેણે જીગલ છતી લીધાં;
 મહા સુખણુ નાગરી નાગર રે, તેને પગુ દેવાં કીધાં. ૫

એક સમે શ્રી રાધા મોહન રે, બાંહે પરસ્પર કંઠ ધરી;
 મહા રનેહરસ માંહે છોકલાં રે, પાસે લલિતાદિક સુંદરી.
 ત્યાં વહાલે વિઠળ હરિ જોડ્યા રે, કહો સખા પ્યારી ક્યાં મળશે;
 કરે પોકાર આંસુ વહેતાં રે, આ વિરહ વેદના કેમ ટળશે.
 એવાં વચન સુણી વિકૂલનાં રે, હસવા લાગી સહુ રામા;
 કો પ્રાણુજીવન શીદ કહ્યો રે, કંઠે વળગી છે શ્યામા.
 વળી એક સમે એકલડા રે, હરિ પ્રિયા પાસે ના હુતી;
 કહો લાલ લાડત્રી ક્યાં છે રે, એકલા કેમ પૂછ્યું હતી.
 ત્યારે નંદકુંવર એમ જોડ્યા રે, સખી તુજને કાંધે ભ્રમ થયો;
 જોની આ રાધા મુજ પાસે રે, એકલડો મુને કેમ દેશો.
 એમ રાધાને પણુ થાયે રે, ન હોય પ્રભુ પાસે દેખે;
 વળી દદા ત્રિયોગે તે તરસે રે; પિયુ લપટયા હર નવ પેજે.
 નાં હોય પિયુ પ્યારી દેખે રે, પાસે હોય તે ભૂલાવે;
 એ અકળ પ્રેમરસકીડા રે, કોના સમજ્યામાં નાવે.
 શ્રી રાધાકૃષ્ણ એ રસમાં રે, સદા મમ છાક્યાં રહે છે;
 કરી વિવિધ પ્રકારે કીડા રે, નિજ જનને મહાસુખ દેછે.
 જોતે કૃપા સદશુર પૂરણ રે, તે એ હરિનસને આખે;
 જન દયો શ્રીગુર પ્રતાપે રે, પ્રેમરસની આશ્વા રાખે.

ગરબી.

રાધે રુપાળી રસીલી તારી આંખડી જો;
 જોડી કૃષ્ણ સમાન છખી ફાંકડી જો. રાધે રુપાળી, ટેક.
 હિપમા એ અધિક નહિ તૃપ્તી મૃગદોષ્યની જો;

તારું ચંદ્રવદન દહેતાં લાગું તારૂંશી જો;
 એક તો કલંકી વિપજાંધુ વારૂશી જો. રાધે રૂપાણી. ૨
 વેણી વાસકી જડિત રત્ન રાખડી જો;
 તને જોતાં ખીજું જોડતી થાપ અ.ખ જો. રાધે રૂપાણી. ૩
 રતિ રૂપતણો ગર્વ મુકીતે ખસી જો,
 રસિકરાયના હૃદમાં તું સદા વસી જો. રાધે રૂપાણી. ૪
 મદનમોહનતું મન હરતું મનમોહની જો;
 નથી વિરચીએ રચી તુજ છબી મોહની જો. રાધે રૂપાણી. ૫
 સક્ષ્ણ જૂપમાં જોતાં તું લાખ્યો શ્રીહરિ જો;
 હિમા રમા ને સાવિત્રી ત્રિપુરસુંદરી જો. રાધે રૂપાણી. ૬
 તારી ઉપમા સરખું ખીજું કોઈ નથી જો;
 થાક્યા કિતમ કવિ વેદ સ્મૃતિને, મથી જો. રાધે રૂપાણી. ૭
 રસિક રૂપ જુગલ વસો હૃદમાં દરી જો;
 દાસ દયાને સુખદાના એક તમો દરિ જો. રાધે રૂપાણી. ૮

ગરબી.

ઉદ્ધવ નંદનો છોરો ને નમેશ થયો જો;
 મુને એટલી મુકીતે મથુરાં ગયો જો. ઉદ્ધવ ૧
 એને મુકી જતારા દયા નવ ઉપતી જો;
 મુને જાંનિ પડી છે એના રૂપની જો. ઉદ્ધવ ૨
 કોઈએ દામણુ દ્યુ કે શરદાર્થો દેરે જો;
 કેમ દીલ એનું મુજ ઉપર ના દેરે જો. ઉદ્ધવ ૩
 ઉદ્ધવ સંદેશો દહીને વેહેલા આવજો જો;
 સાથે દયાના પ્રીતમને તેડી લાવજો જો. ઉદ્ધવ ૪

૫૬-રાગ રાજયાનો.

- વારી જાઉંરે નાગર નટવા, ધરે વિધિવિધિના વેશ;
કળારૂપ થઇને ક્રીડા કરે, ન્યારો નાયકરૂપી શૈષ. વારી. ૧
- તારી નટણી માયા જોર છે, કળા કામરૂદેશની પૂર;
અજીત પર ઉસ્તાદના જોરથી, વશ કીધા પડિત શ્વર. વારી. ૨
- બાજીગર બાજી સંસારની, તેં તો બલી રચી છે બાઈ;
મોહન મોરલી વળાડી મોહની, સુણી સહુ ગયા મોહોવાઈ. વારી. ૩
- સાચો હીરો મનાવે હીકરી, કરે કંકર કંચન મહોર;
જાણીતાને પણ છેતરે, સજે નહિ પોતાનો ઠોર. વારી. ૪
- હિલટ ખેલ બતાવે ખલકને, કરે સહુની નજર બંધ;
સુટકી નાંખી રજની મંતરી, કરે દેખાંતા પણ અંધ. વારી. ૫
- મુખમાંથી કાઢ્યા ત્રણ દોરડા, રંગ કાળો ધોળો ને લાલ;
જોને ખેંચતાં પાર આવે નહિ, એ ત્રણેના જુજવા ખ્યાલ. વારી. ૬
- એ ત્રણ રંગના ત્રણ પુરુષ થયા, એક બ્રાહ્મણ યોગી ને ગૃહરુધ;
બ્રાહ્મણ યોગી બળિયા ધણા, તેથી ગૃહરથનો અધિક દરત. વારી. ૭
- પહેલે વિષે રચ્યાં બહુ પૂતળાં, પૂર્યો ગૃહરથે મન અભિલાખ;
યોગીએ અગ્નિ કાઢ્યો બ્યાંખથી, સર્વે બાળી કીધું રાખ. વારી. ૮
- તારી મરજી જોઈ મતિ લાવિયા, ફરી ક્યુંં એવું કામ;
સુટકીમાં ક્યુંં ચટકણું, થયું હુણું તેવું તમામ. વારી. ૯
- અઠળ કળા તારી ગોડીયા, રચી વિદ્યા ઈંદ્રજળ;
મોહોવાઈ પડ્યાં તે ફંદમાં, સી વૃદ્ધ યૌવન ને બાળ. વારી. ૧૦
- તારો મંત્ર શિખવ તું મુજને, હું ચેલો તારો માઈ;
એવી જડીસુદી આપ તું મુજને, તારી નટણીથી ના મોહોવાઈ. વારી. ૧૧

શરણે જાતાં ભક્તિ જડી દીધી, આપ્યો મંત્ર હરિ નિજનામ;
એ સેવે માયાથી મોહોવાય નહિ, એમ કહે દયારામ. વારી. ૧૨

પદ-રાગ ભેરવ

રટની શ્રીકૃષ્ણ નામ સહુ સુખધારી રે;
પરમ આનંદરૂપ અધદુઃખધારી રે. રટની. ૧૬.
મોટા મોટા સુર મુનિ લોભી રહ્યા જેમાં રે;
તે તે સહુ સાધન આવી ગયાં એમાં રે. રટની. ૧
સદ્ગુણ ધરમ હરિનામ કેરો અંશ રે;
એથી ના પ્રવરે કોઇ વેદમાં પ્રશંસરે. રટની. ૨
અવળું હશે જે ને પણ સવળું થઇ જાશે રે;
પ્રભુજી પ્રસન્ન એથી થોડા માંહે થાશે રે. રટની. ૩
આજસ મા કર ધર દહ વિશ્વાસ રે.
કાયંર મા થાશ તારી પૂરશે એ આશ રે. રટની. ૪
કોટી ચિંતામણિ વારું એવું છે નામ રે;
દયા જેણે જાણું તે તે થયા પૂરણ કામ રે. રટની. ૫

ગરબી.

“ જેના હૃદયમાં અખંડ રસિકરૂપ, તેને કાંઈ નથી કરવું રે.” એ રાગ.
પાઓ પ્રેમરસ પ્રાણજીવન રે, દીન થઇ જાયું રે;
મુક્તિ મારગીને આપજો જ્ઞાન રે, હું તો નવ રાયું રે. ૧
રીઝે રાખડી થકી તો ગરીબ લોક રે, ભોગીને ના ભાવે રે;
અમો રાજનાં ખાસાં ખવાસ રે, મુક્તિ મન નાવે રે. ૨

- નિત નિરખીએ નટવર રૂપ રે, હોંસ મનમાંથી રે;
 મનમાન્યું મળે સહુ સુખ રે, એકતામાં ક્યાંથી રે. ૩
- ફુટ જીવને તો કહે છે બ્રહ્મ રે, બ્રહ્મ જીવ લેખે રે;
 છતે સ્વામીએ સૌભાગ્યનું સુખ રે, સ્વપ્ને ન દેખે રે. ૪
- દિવ્ય રૂપ છો સદા સાકાર રે, આનંદના રાશિરે.
 બોલે અનુચિત માયિક મુગ્ધ રે, તે નરકના નિવાસી રે. ૫
- આપ સ્વામી સદા હું દાસ રે, નાતુ એ નિભાવો રે;
 રુચે આપને કરાવો તેવી કૃતિ રે, અન્ય રખે લાવો રે. ૬
- વિના લાલચનું લાલ મુને વહાલરે, અચલિત આપોરે;
 વિષય વાસના પ્રપંચની પ્રીતરે, શ્રીકૃષ્ણ મારી કાપોરે. ૭
- અનન્ય સેવા અખંડ સતસંગરે, મનોહર માયું રે;
 દયા પ્રીતમજી આપો મુને એહરે, પાય લળા લાગું રે. ૮

ગરબી

- મહિયારી મળી ચાલી મહિ વેચવા, મધ્ય શ્રીરાધા રૂપનણો ભંડારજો;
 ગોપીજન કોણુ કોણુ સંગે હતાં, તેનાં કંઈ એક નામ કરું ઉચ્ચારજો. મ૦ ૧
- સલિતાજી ચંદ્રભગા ચંદ્રાવળી, ચંપકલતા વિશાખા વિરજા વૃંદાજો;
 રતનપ્રભા વિમળાને પ્રજ્ઞમંગળા, વૃત્યકળા રતના નાગરીને નંદાજો. મ૦ ૨
- રતિકળા રસિકા રસલીના રમા, ભદ્રા શ્યામા કાવેરી ને હીરાજો;
 છબીધામા કલહસા મધુમાધવી, માલતી મોહની કેતકી ને રતિધીરાજો. મ૦ ૩

સુચરિતા કૃષ્ણા કમળા સૌરલા, ચિંતામણી કુંડલા સુંદરી રંગાન્ને;
કુમોદની હંસા લીલા મનોરમા, મધુરક્ષણા પ્રવીણા પ્રેમદા ગંગાન્ને.

મ૦ ૪

એ આદિ સખી ચાલી સહુ સમજણી, મનમાં મોહન મળવા તણી
વિચારન્ને;

કોહો સજની ક્યમ કરવું કાંઠાં ચાલવું, કોહો આજ કાંઠાં મળશે
નંદકુમારન્ને. મ૦ ૫

કોઇ કહે દાણાધાટીમાં દેખશું, કોઇ કહે કદંબખડીમાં ભેળાં વધશુંન્ને
કોઇ કહે સ્યામ ધાટ હશે શામળો, કોઇ કહે બંશીખટમાં જામશુંન્ને.

મ૦ ૬

એવામાં શ્રી ગોવરધનની તળેટીમાં, અંતરજામીએ કીધો મોરલી નાદન્ને;
ગાય મીશે ગિરી ચઢી ગોપાળજી, સમજણ પડવા લાંગો કીધો સાદન્ને.

મ૦ ૭

દૂરથકી સુણી વાલમની વાંસળી, લાગી તાલાવેલી ટલ્યું સહુ જાનન્ને;
સર્વ સખી નમીરે ગોવરધન લાણી, મનમાં આતુરતા ને પ્રગટ્યું
જુમાનન્ને. મ૦ ૮

આવી તાંઠાં જાંઠાં અલગેલોજી હતા, સામાંસામી મળ્યાં નેહનાં નેશુંન્ને;
મંદ હસે મન મોહું બંને તણું, રસ વધવાને જોશ્યાં વાંકાં વેણુંન્ને.

મ૦ ૯

પ્રભુ જોશ્યા સાંભળન્ને સહુ ગોપિકા, સાંભળ શ્રાવણભાનમુતા
અસખેલીન્ને;

રહો ઉભી દાણ લાગે અહીં દધીતણું, જાઓ ધસી શું જોગન મદની
છડેલીન્ને. મ૦ ૧૦

એમ સુણી લલના બોલી લાલશું, ગુમાને ગળ્યા છેક છક્યા શું ચાલોજો;
વાત કરે આધારી અલખેલડા, પાસે આવી પાલવડો માં જાલોજો.

મં ૧૧

કાહાન કહે તું સાહા મારો છેડલો, હું મૂકું તોએ તું નાં મુકેજો;
હું અડક્યો સાટે અડતું મુજને હું હાર્યો રાધા તું જીતી ઠરેજો.

મં ૧૨

મરમતણી વાણી સુણી કહે સ્વામિની, બકી ખતાવી હારજીતની ચાલજો;
બહુ ભોળા કહીને નેન નચાવીયાં, અધર હસીને ચોટી દીધી ગાલજો.

મં ૧૩

હરિ હસીને કર સાલો સ્વામાતણો, આપ્ય ફાણ મહી વેચે તો લે મૂલજો;
ગોપ લહી પાય મક્ત જો માતુની, તો આ વજ્રમાં નહી કોઈ તુજ તુલ્યજો.

મં ૧૪

કહે રાધા કર મુકો કહું ક્યારની, વનમાં સ્ત્રી રોકો એ બોલું કાજજો;
ચાઓ કાલ્લા લાલ હવે મોટા થયા, નથી લહેતા તમે કપરું કંસતું
રાજજો. મં ૧૫

કષ્ટ કહે કંસતું અહાં શું કિપજો, વૃંદાવનમાં રાજ મદન નરેશજો;
રહો ઉભાં આણુ તમેને તે તણી, રીઝવશે મુજને તો જાવા દેશજો.

મં ૧૬

એમ કરી જીડી આડી ધરી છેલડે, રસ્તો રાહી ઉભા નટવર નાગરજો;
રાધાજી હાવાં ઉત્તર આપશે, સુણશે પ્રીતમ દયારામ સુખ સાગરજો.

ગરબી

મારગડો મેહેસો રે મોહન લાલજી, આઘા રહો અલખેલા ન દરો આળજો;
વાઈ છું સખણા રહેજો શામળા, નહિતર મારા મુખની ખાશો ગાળજો.

માર૦ ૧

હરિ ખોડ્યા અખળા થા મા આદળી, ચાખંતામાં ચમડી થાય શું લાલજો;
ખોલ ખડું ગોરસતું શું થાય છે, મૂલ આપીને લલજું તારો માલજો.

માર૦ ૨

છાના રહો શાણપણું સમજી સદુ, દાલજડામાં દપટ વચન તો હીકજો;
કોડો શાને મુખ કોણું મુજ છેડે, આ જીઓ લાગ્યો રંગ તંખોળતી .

પીકજો. માર૦ ૩

મુણુ શ્યામા રહેજો રંગ લાગ્યો હશે, અમો ન સમજી દપટ ગમે નહી
રહાડજો;

આ લે તું ખા ખીડી ખારી પાનતી, સામે મારે મુખડે રંગ લગાડજો,

માર૦ ૪

એમ મુણી રાધા ખોડ્યાં રીસમાં, બ્રગુટીમાં રિચિહારય મધુરં બાસેજો;
આઘા રહો અડો મા દરમાળને, મૂકો મદુદી મહી મોંધુ ઢોળશેજો.

માર૦ ૫

દાહાન કહે મહી મોંધું તે કેટલું, મુખડે માગે તેટલું આપું ધનજો;
કહે મુજને લે બાધો મહી મૂલમાં, પજુ ગોરસપર લલચું માહાઈ મન જો.

માર૦ ૬

મુણી એવું લટકે ખોડ્યાં લાડલી, વાલમજી વેચાણું તો નથી સેદેલજો;
મહી પીતાં મોહન ઘરો માહરા, દરીશ ગમે તેમ રાખીશ મારે મેહેલજો.

માર૦ ૭

સમ સાચા ખાઓ સાક્ષી કોણ કહો, કપડીનો તે શો હમને વિશ્વાસજો;
પ્રશુ ખોલ્યા સાક્ષી વ્રજમંડળ સહુ, ગોધનના સમ હું તારો સુણ દાસજો.

માર૦ ૮

શુણીઆવી વાણી રીઝ્યાં રાધિકા, મન ગમતું ગોરસ ગોવિંદને પાથું જો;
ખલિહારી દયો એ જુગલ સ્વરૂપને, પરમ પવિત્ર ચરિત્ર ગોવિંદનું ગાયું જો.

માર૦ ૯

ગરબી.

પ્રેમની પીડા તે કોને કહિયેરે, હો મધુકર, પ્રેમની પીડાતેં ટેક.
ચાતાં ન જાણી પ્રીત જાતાં પ્રાણ જાયે,
હાથનાં ક્યૌં તે વાગ્યાં હૃદયેરે. હો મધુકર૦ ૧
જેને કહિયે તે તો સરવે કહે મૂરખ;
પસ્તાવોં પામીને સહી રહિયેરે. હો મધુકર૦ ૨
ધીટીયે ઢાંક્યાં રાતદિવસ અંતરમાં;
ભૂખ નિદ્રામાં નવ લહિયેરે. હો મધુકર૦ ૩
હું અહીં દુઃખીને વહાલો સુખમાંહે માહાસે;
પણ સમોવજ્ર કાંઈ ટહાડાં થઈએરે. હો મધુકર૦ ૪
દાઝ્યા ઉપર લૂણ દીધું એ દામોદરે;
પંદી સોકવડી સુણીને કાળજ દાહયેરે. હો મધુકર૦ ૫
અખળાનો અવતાર તે પંરાધીન;
રંક કદપીયે પણ કહાં જઈએરે. હો મધુકર૦ ૬
સ્નેહનો દઝાડો ધણો મરણચક્રી માઠો;
શું કરિયે વાઢ્યાં તેને વહિયેરે. હો મધુકર૦ ૭

દયાપ્રભુ આવે તો તો સઘ સુખ થાયે;

મુને દુઃખ દીધું એ નંદજીને હૈયેરે.

હો મધુકર૦ ૮

ગરબી.

પ્રીતડીની રીત અતિ અટપટી, ઓધવણ છે, પ્રીતડીની રીત. ટેક.
થાવાનો ઉપાય પણ જાવાનો જડે નહીં, વજરેહેણે જટીં તેજટી. ઓ૦ ૧.
પ્રીત ના કહેવાય તે તો સ્વાસ્થ્ય સમજવો, ચાર દિવસ પ્રગટીને મટી. ઓ૦ ૨
પીડાની ભરેલી પ્રીત તોયે કરે પંડિત, દુઃખ પામે તોય અદાય ના
ધટી. ઓ૦ ૩

શત્રુથી સંતાપ ધણો સ્નેહથી મળે પણ, તેજમાંથી સૌ મરે મટી. ઓ૦ ૪
કહ્યા સમજ્યામાં ન આવે એ વસ્તુ, જાણે જેને હોય વીતતી વટી. ઓ૦ ૫
દયાના પ્રીતમ વિના પ્રીત તેજ પીડા, ધર્મ લાજ ખોય ને મરે ખટી.
ઓ૦ ૬

ગરબી.

સ્વામ રંગ સમીપે ન જાવું, મારે આજયકી સ્વામરંગ. ટેક
જેમાં દાળાશ તે તો સહુ એકસરખું, સરવમાં કપટ દશે આહાવું. મારે૦ ૧
કસ્તુરીની બિંદી તો કરું નહીં, કાજળ ના આંખમાં અંજાવું. મારે૦ ૨
કાકિલાનો અખટ હું સહુ નહીં કાને, કાગવાણી ચક્રુનમાં ન લાવું. મારે૦ ૩
નીલાંબર કાળી કંચુકી ન પહેરું, જમનાનાં નીરમાં ન ન્હાવું. મારે૦ ૪
મરકટ મણિ ને મેઘ દષ્ટે ના જોવા, જાણુ વંત્યાક ના ખાવું. મારે૦ ૫
દયાના પ્રીતમ સાથે મુખે નીમ લીધો, પણ મન કહેજે પલક ના નિભાવું.
મારે૦ ૬

ગરબી.

કીયે હામે મોહની ન જાણી રે, મોહનજીમાં. કીયે૦—

ટક.

બરુટીની મટકમાં કે ભાળવાની લટકમાં, કે શું મોહની ભરેલી વાણીરે.

મોહનજી૦

ખીટળીયાળા કેશમાં કે મદનમોહન વેશમાં, કે મોરલી મોહનની પીછાણીરે.

મોહનજી૦

શું મુખારવિંદમાં કે મંદહાસ્ય હંદમાં, કે કટાક્ષે મોહની વખાણીરે.

મોહનજી૦

કેશું અંગેઅંગમાં કે લલિત ત્રિભંગમાં, કે શું અંગધેલી કરી સ્થાણીરે.

મોહનજી૦

ચપળ રસિક નેનમાં કે છાની છાની સેનમાં, કે જોળનતું રુપ કરે પાણીરે.

મોહનજી૦

દયાના પ્રીતમ પોતે મોહની સ્વરૂપ છે, તન મન ધન હું લૂટાણીરે.

મોહનજી૦

ગરબી.

શોભા સહુણા સ્યામની, તું જોને સખી, શોભા૦

ટક.

કોટી હંદર્પને લગવે ઓહેતું મુખકું, શીકી પડે છે કળા કામની.

તું જોતે૦ ૧

સદગુણસાગર નટવરનાગર, જાલિહારી હું ઓહેના નામની. તું જોતે૦ ૨

કોટી આભૂષણતું ઓરે ભૂષણ, સીમા તું છે એ અભિરામની. તું જોતે૦ ૩

જે ઓળખે તેને તો સાર સર્વનો, ખીજ વરતું નધી દામની.

તું જોતે૦ ૪

અનુપમ એ અલખેલો રસીયો, હવનમૃણી દયારામની. તું જોતે૦ ૫

ગરબી-રાગ રામકળી.

હું શું જાણું જે બહાસે મુજમાં શું દીઠું,
વારે વારે સામું બાજે, મુખ લાગે મીઠું. હું શું જાણું જે૦-૧
હું જાણું જળ ભરવા ત્યાં પુઠે પુઠે આવે,
વગર બોલાવ્યો વ્વાસો બેડલું ચડાવે. હું શું જાણું જે૦ ૧
વહું ને તરછોડું તોએ રીસ ન લાવે,
કાંઈ કાંઈ માંસે મારે ઘેર આવીને બોલાવે. હું શું જાણું જે૦ ૨
ફરયા દેખીને મને દાડ્યો આવે દોડે
પોતાની માળા કહાડી પહેરાવે મારી કોટે- હું શું જાણું જે૦ ૩
એકલડી દેખે ત્યાં મુને પાત્રસેરે લાગે,
રંક થઈને કાંઈ કાંઈ મારી પાસે માગે. હું શું જાણું જે૦ ૪
(મુને) જ્યાં જ્યાં જાતી જાણે, ત્યાં ત્યાં એ આડો આવી હુકે,
બેતી દયાનો પ્રીતમ મારી કેડ નવ મૂકે. હું શું જાણું જે૦ ૫

ગરબી.

શીખ સામુજ દેહેરે, વહુજ રોહો ઢંગે;
આવડો શો આસંગેરે, શામળીયાની સંગે. ૧
નાટેને ધાટેરે, વળગો છો વાટે;
દહ્યું દાહતું નં માન્યુંરે, દીઠું મારી જાતે. ૨
વહુવાર નાચુસરે, ડાહ્યાં બહુ થાશે મા;
જળ ભરવા એકલકારે, આજ પછી જાશે મા. ૩
અલબેસો આ શેરીએરે, આવે વહુ તમ માટે;
તમો તેને દાજેરે, જાઓ જમતા ધાટે. ૪

ચતુરાધજો તમારીરે, સરવે હું જાણું છું;
 કો દહાડો નથી કહેતીરે, આજમુખે આણું છું. ૫
 સાસરીયાંમાં રહેવું રે, ત્યારે એમ નવ કરીએ;
 તમે તો થયાં નિરલજરે, હમો લાજ મરીયે. ૬
 હું તો મુખપર કહું છું રે, લોકો પૂંઠળ કહે છે;
 આડોશી ને પાડોશીરે, મસે મહેણાં દે છે. ૭
 વિવેક વાત કરતાંરે, વહુજ દુઃખ નવધરો;
 દયાના પ્રભુ કેરીરે, સંગત હાવાં નવ કરશે. ૮

ગરબી

એહવાં વચન સુણીનેરે, વધાં વળતાં વહુજ;
 ગંગાજળ સરખારે, સાંભળો સાસુજ. ૧
 જેના મનમાં જેવુરે, તેવું તે સહુ દેખે;
 સારાં નરનાં સહુનેરે, પોતા સરખાં પેખે. ૨
 કાહો દો તેવાં હોશારે, ત્યારે એમ સુએ છે;
 દોષ પ્રભુનો શો દીઠોરે, જેને જગ પૂજે છે. ૩
 હાવાં વાંક નર્તિ મારોરે, કહું છું કલા પૂઠી;
 એહમાં ધાંધ નથી સાચુરે, એ જુગતિ સરવે જૂઠી. ૪
 જેમ ખુદાં ખમુછું રે, નચાવી નાચું છું;
 તોએ પુટ ના મેલીરે, ત્યારે જાઓ સાચું છે.
 હવાં તો નિત્ય જમથુંરે, સામળીયાની સંગે;
 વૃંદાવન ઘાટેરે, સદા રમીથું રંગે. ૬
 મન ભાવે તો બોલજોરે, સેહેવાયે તો સેહેજો;
 ચાલે તે કરજોરે, ગમે તેવું કહેજો. ૭
 તમારા કલા ઉપરે, હવાં મહારે એ કરવું;
 દયાનો પ્રભુ બજવોરે, કાપથી નવ કરવું. ૮

ગરબી.

નંદનોનંદન છખીલો છોગાળેરે;	
સખીરે એતી અણિયાળી આંખવ, કાળજ કારેરે. નંદનો ૦ ૧	
માઈં મન મોહ્યું છે એ અલખેસેરે,	
હું અલિહારી ખંમાછ ખંમાછ ખંમા;	
વારી તુને ખંમાછ ખંમાછ ખંમા,	
ચિત્ત માઈં ચોર્યું છે એ પાતળીએરે, એ સામળીએરે. નંદનો ૦ ૨	
નટવર નાગર સહુણો શામળીયારે;	
સખી એતું હસવું છે મંદ જુલમી જોરેરે. નંદનો ૦ ૩	
અંગોઅંગ માધુરી મનોહર મોહનમાંરે;	
કેહેની કમ વિસરે એ નંદનો કિશોરે. નંદનો ૦ ૪	
વજપતિ વહાલો નથી એ જે જનનેરે;	
સખી તેતું વજથડી દાળજી દોરેરે. નંદનો ૦ ૫	
સખી મુને વિકળ કરી છે એની વાંસળીયેરે;	
ખુખી એની ખસતી નથી નિશભોરે. નંદનો ૦ ૬	
આવડા રૂપાળો સખી એને દ્રાણુ દીધો હશેરે;	
નેણાં મારાં એના મુખચંદ્રનાં ચકોરે. નંદનો ૦ ૭	
નેહનો નિલાવણુ એ પ્રીતમ પાતળીયેરે;	
હું તો એને જાણું છું જીવનની દોરે. નંદનો ૦ ૮	
દયાનો પ્રીતમ હવે અખંડ મ્હારે દાળજે ચડયોરે;	
સખી એતો ચતુરાના ચિતડાનો ચોરે. નંદનો ૦ ૯	

ધ્રિજવાસણીના ગરબો.

ગરબો ગાવાને ગોરી નિસર્યારે લોલ,
 રાધિકા ર ગિરી જોતું નામ અભિરામ ધ્રિજ વાસણીરે લોલ.
 તાળી દેતાં વાગે અંઝર ઝુંમખારે લોલ. ૧
 સંગે સાહેલી બીજી છે ઘણીરે લોલ,
 કાંઈએક કહું તેનાં નામ ધ્રિજવાસણીરે લોલ,
 તાળી દેતાં વાગે અંઝર ઝુંમખારે લોલ,
 ગિડ ગિડ તોમ છુમ છુમ છુમ વાજે છુધરાંરે લોલ. તાળી ૦ ૨
 ચંદ્રભાગા તે ચંદ્રાવળી રે લોલ;
 ચંપકલતા છે ચાર રૂપ; ધ્રિજ ૦ તાળી.
 લલિતા વિશાખા પ્રજમંજારે લોલ,
 માધવી તે માલતી અનુપ. ધ્રિજ ૦ તાળી ૦ ૩
 મન્મથમોહ તે મનચાતુરી રે લોલ,
 હંસા હર્ષા તે હીરા નામ; ધ્રિજ ૦ તાળી ૦
 કેતકી પ્રગલ્ભા પ્રેમમંજરી રે લોલ,
 એ આદે સખી સૌ સુખધામ. ધ્રિજ ૦ તાળી ૦ ૪
 વિવિધનાં વાજીત્ર વાજે છંદમાં રે લોલ,
 તાલ સ્વરે મળી કરે ગાન; ધ્રિજ ૦ તાળી ૦
 લોલ કહેતાં અશ્ણુ અધર ઓપતારે લોલ,
 લટકે નમી મેળવે સહુ તાન. ધ્રિજ ૦ તાળી ૦ ૫
 ખેલ મંચે તે વૃંદાવનમાં રે લોલ,
 અંસીખટ ચોક રસરૂપ; ધ્રિજ ૦ તાળી ૦

ગરબો જોવાને ગિરધર આવિયા રે લોલ,
 મોલ્યા જોઈ શ્યામાનું સ્વરૂપ; ત્રિજૃં તાળી ૬
 તે પ્રેમાણુ મોલ્યાં સામાં સામની રે લોલ,
 વ્યાખ્યો ખેલુ અંગમાં અનંગ; ત્રિજૃં તાળી ૭
 લલિતા લલ્લ મેળવ્યાં નિકુંજમાં રે લોલ,
 રસભર્યાં રમાઝ્યાં રતિરંગ. ત્રિજૃં તાળી ૭
 આનંદસાગર તાંહાં ઊગ્યો રે લોલ,
 મગન થયાં લાડલી ને લાલ; ત્રિજૃં તાળી ૮
 પરમ પવિત્ર એ ચરિત્રને રે લોલ,
 દાસ દ્યો ગાઈ થયો નિહાલ. ત્રિજૃં તાળી ૮

ગરબી.

માની ની તું છે મોહનતણી, હો વાંસલડી,
 હોજી તુને વાલમ કરે છે ઘણું વાહાલરે, હો વાંસલડી;
 મીઠો આવડો શો સોહોર, મોલ્યા નંદનો કિશોર,
 તારું આવડું શું જોર, ભુંડી કાળજી મા કોરરે હો વાંસલડી,
 પીયે અધરામૃત પિયુતણું તું, વાંસલડી,
 હમારે સોક્ય સરીખું તું સાલરે, હો વાંસલડી. મીઠો ૧
 વાજી વાજી ને વિદળ કર્યાં, હો વાંસલડી,
 તું તો પીડે હમારા પ્રાણુ રે, હો વાંસલડી,
 સુણતાં પડે છે હૃદે સાંસરાં, હો વાંસલડી.
 તદ્વારા ટલકારાથી મોહ્યાણુ રે, હો વાંસલડી. મીઠો ૨

ઝેર ધણું છે તારો ઝપટમાં, હો વાંસલડી,
 લલાં તુંથી બાલા તલવાર રે, હો વાંસલડી;
 એકીવારે તું હણી નાખની, હો વાંસલડી,
 ઓ લુંડી થોડે થોડે મા ખાર રે, હો વાંસલડી. મીઠો ૭
 પતિવ્રતાનાં પણ તેં મુદાવિયાં, હો વાંસલડી.
 તેં તો છોડાવ્યાં સતીયોનાં સત્ય રે, હો વાંસલડી,
 વનવન કુંજેકુંજે ફેરવ્યાં તેં, હો વાંસલડી,
 તેં તો સહુની દરી છે એવી ગત્ય રે હો વાંસલડી. મીઠો ૮
 ગરજે ગુમાન બરી આવડી, શું વાંસલડી.
 તુંતો જોતી વિચારી તહારી જાતરે, હો વાંસલડી.
 જોતાં તું તો કાષ્ટકેરો કરકડો, હો વાંસલડી,
 તુને આજ મળી છે ઠકરાત રે, હો વાંસલડી. મીઠો ૫
 તેંતો નાક ધસાવ્યાં સહુ નારનાં, હો વાંસલડી.
 તેં તો લગાડ્યું લાલશું લગન રે, હો વાંસલડી.
 ચોરની સંગે શીખી તું ચોરવા, હો વાંસલડી,
 વાહાલે માખણ ચોર્યું ને તેં તો મન'રે, હો વાંસલડી. મીઠો ૬
 માન ન રાખ્યું માનનીતણું, તેં વાંસલડી,
 તેં તો સહુને ક્યાં પાયેનામ રે, હો વાંસલડી.
 દયાના પ્રભુની દૃતિ તું ખરી, હો વાંસલડી.
 સહુને તોડે તું ગેડી ઠામ રે, હો વાંસલડી. મીઠો ૭

ગરબી.

નંદકુંવરજીતું પ્રાણુજીવન ધન, રાધા રંગીલી મૃગયાનેણીરે લોલ;
 અખિલાનંદદાયક અલખેલો છેલો, તુંતો તેને સુખદેણીરે લોલ. નંદ૦ ૧
 કીરતીકુમારી બ્રહ્મલાનદુલારી, પ્યારી શેષ મહેશની માતારે લોલ;
 તે ગિરધર તારાં ચરણુ સેવેછે, જેનાં સેવે ચરણુ શિવ ધાતારે લોલ. નંદ૦ ૨
 શ્રી મહાલક્ષ્મીજીની અંશ વિભૂતિ, જગ સુંદરી સિનાદિત્ત નારીરે લોલ;
 ક્યાંહાંલગી વણું રૂપ રૂપાળી રાધા, તે કમળા તે કળા તારીરે લોલ. નંદ૦ ૩
 વેદ સરીખા જેનો ભેદ ન જાણે, મોટા મુનિવર વંછે પદરેણુરે લોલ;
 તેણે તુંતે કરી હાર લેયાનો, મણિ યુકુટ લોચનનું ધરેગુંરે લોલ. નંદ૦ ૪
 ચક્રાર ચંદ્ર ફણી મણિ જખ જલ, વ્યગા શું દેજી પડ્યું કાચુરે લોલ;
 પાસે બેઠી છે પિયુ પ્રતીત નમાને, જાણે રવમ હશે કે આતે સાચુરે
 લોલ. નંદ૦ ૫
 જેહેવી પ્રીતમજીને પ્યારી પ્રિયાજી, તેવા પ્રીતમજી છે તુંતે પ્યારારે લોલ;
 અડકેકના છે તમે પ્રાણુ પરસ્પર, નેણુનલીનના તારારે લોલ. નંદ૦ ૬
 અમૃતથી અધિષ્ઠી રસકીડા, સદા વૃંદાવનમાં કરિયેરે લોલ;
 લાંમણાં લમ્બ લલિતાદિત્ત કહે છે, અમો રસ રહયામાં બરિયેરે લોલ. નંદ૦ ૭
 અખંડ અવિચળ રાજે વ્યા જોડી, અમો જીવિયે જોઈ નિશ દહાડેરે લોલ;
 નિજમળથી નિજ જાણી દયાને આપો, પ્રેમ જુગલપદ ઘાડોરે લોલ. નંદ૦

બારમાસ-ઠારળી.

શ્રીગુરુ ગોવિંદનેરે, પાપે લાયું પૂરે આશ;	
પ્રેમ પરિતાપનેરે, વચને ગાશું બારમાસ.	૧
કહે સખી ક્યમ કરે, કારતકમાસે મૂઢી કંથ;	
કાંઈ મૂઝે નહીરે, નિશ્ચિન જોઈ પ્રભુજનો પંથ.	૨
માળશરે મહારે, મન મોહન મળવા અકળાય,	
લાંક્યાં ધીકિયેરે, કોઈને પીડા નવ કહેવાય.	૩
પાપે પ્રભુ વિનારે, માહારે મુખડે પડીયા શોષ;	
હું સમજું નહીરે, મૂઢી શા દીઠા મુજ દોષ,	૪
માહે મહા મોહુરે, માહારે મન વ્યાધું પ્રેહ દુઃખ;	
તાતાં તેલમાંરે, જ્યમ જળ ત્યમ પ્રભુ પાપે સુખ.	૫
ફાગણ ફૂલિયારે, કેસુ હડે અખિલ ગુલાલ;	
ઉલટું અંગ બળેરે, જોઈને વિના શ્રીગિરધરલાલ.	૬
ચૈત્રે ચિત્તહરે, ચોહોર્યું ચરણ શ્રીગોકુળરાય;	
પ્રેમ જડિયે જડયુંરે, નહિ ઉખડે એ કોઈ ઉપાય.	૭
વૈશાખે મુનેરે, વજ્રપુર લાગે વસતું વન;	
શેહેર સરીખડુરે, વન લાગે હોય જુગલવન,	૮
જ્યેષ્ઠે જાળ પડીરે, તાપે તલખેછે સદ્ગ કોય;	
સુજ પ્રેહતાપનેરે, કોટીમે એ અંશ ન હોય.	૯
આશ અશાહનીરે, ફૂતી પણ નાવ્યા અવિનાશ;	
સદ્ગ પ્રેમદાતાણેરે, પિયુ ઘેર આવ્યા ચાતુર્માસ.	૧૦
શ્રાવણ સરવડેરે, વરસે વૃક્ષે વળગી વેલ;	
રસિયે વહાલમેરે, ત્રોડી બાળપણમાં બેલ.	૧૧

પુરુષોત્તમ માસેરે, પુરુષોત્તમ બળ્યાનો બાવ;
 ક્યાંહાંથી દહાડિયેરે, તે તો શોકલડી લે દહાવ. ૧૨
 ભાદરવો ભડોરે, વરસે બોલે આત્રદ મોર;
 નંદકુંવર વિનારે, લાગે બાલુસરીખા સોર. ૧૩
 આસો માસમાંરે, આવ્યો દિવાળીનો દિન;
 પ્રભુજી પદારંચારે, સુણુ સખી આનંદ દિલટયો મન. ૧૪
 પીડા પ્રીતનીરે, વરણી ગયા તેરે માસ;
 દાસદયા તણીરે, દર્શન દઇ પ્રભુ પૂરો આશ. ૧૫

પદ રાગરામઝી,

મોહોલે પધારો માહારા રાજ, માણીગર મોહોલે પધારો;
 વાહાલ વધારો વ્રજરાજ, માણીગર મોહોલે પધારો. ૧૬.
 કરી રાખી છે એકી, ધણા દિવસની ગોઠ;
 રાજ મળે તો ડીછયે, આવી રહી છે માહારે હોઠ. માણીગર૦ ૧
 હું પણ દાસી રાવરી, બાંધામહાની લાજ;
 જોખન હોરે જાય છે, માણીને માહારા રાજ. માણીગર૦ ૨
 હું સરખી બહુ આપને, માહારે તો એક આપ;
 રહેવાતું નથી રાજવણ, દોને કહું પંડિતાપ. માણીગર૦ ૩
 સેજ સમારી પૂલડે, આનંદ હરે ન માય;
 પ્રાણુવન ત્યાંહાં પોહોડશે, હું તો તળાંશીશ પાય. માણીગર૦ ૪
 પ્રીતમ દાસ દયાતણા, શ્રી વ્રજરાજ કુમાર;
 ધણા દિવસની હોંસ છે, પૂરો પ્રાણુઆધાર. માણીગર૦ ૫

પદ-રાગરામઝી,

લોચન મનનોરે, કે અગ યન મનનો;
 રસિયા તે જનનોરે, કે અગડો લોચન મનનો. ૧૬૫
 પ્રીત પ્રથમ કોણે કરી, નંદુનરતી સાથ;
 મન કહે લોચન તેં કરી, લોચન કહે તારે હાથ. અગડો લોચન ૧
 નટવર નિરખ્યા નેન તેં, સુખ આવ્યું તુજ ભાગ.
 પછી બંધાવ્યું સુજને, લગન લગાડી આગ. અગડો લોચન ૨
 સુણ ચક્ષું હ પાંગળું, તું માહારૂં વાહન;
 નિગમ અગમ ક્યહું સાંભળ્યું, દીદાવિના ગયું મન. અગડો લોચન ૩
 મલું કરવ્યો મેં તને, સુદરવર સંજોગ;
 મને તણ તું નિત મ , હું રહું દુઃખ વિજોગ. અગડો લોચન ૪
 વનમાં બહાલાજી દને, હું વસું છું સુખ નેન;
 પણ તુજને નવ મેળવ્યે, હું નવ ભોગવું એન. અગડો લોચન ૫
 મહેન નથી મન ક્યમ તને, ભેટે શ્યામશરીર;
 દુઃખ માહારૂં જાણે જગત, રાત્રદિવસ વહે નીર. અગડો લોચન ૬
 મન કહે ધીકું હદે, ધૂન પ્રગટ ત્યાં હોય;
 તે તુજને લાગે રે નયન, તેહથકી તું રોય. અગડો લોચન ૭
 એ બેહુ આવ્યાં યુદ્ધિ દને, તેણે ચુકવ્યો ન્યાય;
 મન લોચનનો પ્રાણ તું, લોચન તું મનકાય. અગડો લોચન ૮
 સુખથી સુખ દુઃખ દુઃખથી, મન લોચન જો રીત;
 દયા પ્રીતમ શ્રીકૃષ્ણશું, બેહૂં વડેથી પ્રીત. અગડો લોચન ૯

૫૬-રાગ સારંગ.

મધુવ્રત કહેજોરે મોહનને એટલું, સુણ્યું તે દિવસનો હરખ ન માય;
ભાગ્ય મોટું કન્યા પામ્યા કંસની કીંકરી, પૂર્વ પુણ્યવિના એવું કોને
નવ થાય. મધુ. ૧

રે મથુરાનાં વાસી સહુ કુળજનાં સગાં, કિંકરીનું કુળ મોટું કહેવાય;
પરણ્યાં પેહેલાં ધોલીયે પેહેરાવી પહેરામણી, દરજી માળી કુલ્યા તે
સંબંધી એના થાય. મધુ. ૨

એનું મન માન્યું ત્યાં તો વેદવિધિ થઈ, રે સાસરિયે પધાર્યાં મુંદરશ્યામ;
ઉદવળ અણુવરીયું થઈ પડેરે ગયા, રસિયાળ રીઝયા જોઈ રૂપનું
ધામ. મધુ. ૩

એ શું વહાણેરે હમને ન લખી કંકાતરી, રે બહુ એક ગામ વશ્યાનો
વહેવાર;
દયાપ્રભુને કરવો ઘટે હમારે ચાંદલોરે, તે મોહલવાને પ્રાણ કર્યા છે તંયાર.
મધુ. ૪

૫૬-રાગ-સારંગ

ઉદવળ વિચારોરે અંતર આપણે, વણ સમઝે શી દેવીરે શીખ,
જોવા કરકંઠણ જોઈયે શીદ આરસી; હોય વિચાર તો પાસે પરીખ.
ઓ. ૧

તમારો તો હરિ પ્યાપક સર્વત્ર છે, ત્યારે કોહો અધિક ને ઓછા ક્યાંહ;
નિત ઉઠી જાઉં છું જાઉં છું શીદ કરી રહ્યા, એવડું શું ઝાટયું છે
મધુપુરીમાં ૧૦ ઉ

અમરથે મોળી ગંધ કમળ ને કેતકી, દુરથકી લાવે છે સુગંધી અહી વાય;
તેટલેથી હૃદય રંજન ન આણું હોય તો, સિદ્ધને ઘેરાય શીદ દંટકમાં

જાય. ઉ૦ ૨

દશે દિશા દિશે ઉલોત ઇંદુતણેા હું પણ જ્યાં લગી અબને ઓથે અંદ;
સાગર કુમોદાદિક કુલે તો પુલજે, પણ ચિત્ત ચક્રારને ન ઉપજે આનંદ

ઓ૦ ૩

વિચારો તો મનને સેહેજ રહ રૂપની, કાણુ જાણે વદન વપુને શું વેર;
આપકની સાથે કરી કહો કાણે વાતડી; વાતડી વિના તે શી સુખની લ્હેર,

હૈ૦ ૪

સાર લગી દયાના પ્રીતમ નથી ઓગળ્યા, જ્યારનગી મલ નથી સાકાર;
રૂપરસ પ્રેમનીપાડા તે ત્યારે પ્રીતશી, અનુભવ થાશે ઓધવ કામવાર.

ઉ૦ ૫

શે' ન કરી મુને મુરખ થાત નહિં, નંદકુ વરજીસું નેહ. કાળજી ૩
 કર્યાંહાં જઈએ સખી કોણુને કહિયે, ને કરિયે કવણુ ઉપાય;
 પાયે પડું કોઈએવું કરેરે, બહાણાજીનો વિજોગ ન થાય. કાળજી ૪
 અરે વૃદ્ધ ગોપ કોઈ કેન નથી વારતા, મૂઠ સરવંદા અજાણુ;
 અરે વિદ્વાતા વિદ્વન પાડ હેલું, વિયુજી ના કરેરે પ્રયાણુ. કાળજી ૫
 ચાલો સખી મરજનદારે મૂકી, રોટીએ સિયો રાય;
 તેથી ન માને તો પડો ચક્ર વચ્ચે, મારીને જાય તો જાય. કાળજી ૬
 પ્રેમે પીડાતી ને મન અભિલાષી, વ્રજલક્ષના વ્રજમુખ;
 પરિરંભણુ કરતાં સહુ પ્યારીને, હૃદે રોધું નિજ રૂપ. કાળજી ૭
 હરિરથધ્વજરજ પણુ રહી ઉડતી, ધરણી દળી સ્ત્રીજનન;
 દયાપ્રીતમ શ્રી ગોવરધનધર, દીધું સદગ હૃદે દરશન. કાળજી ૮

પદ-રાગ સોરઠ.

કામણુ દીસે છે અજાણેલા તારી આંખમારે;
 ભોળું ભાખ મારે, કામણુ દીસે છે અજાણેલાં ૧૬૦
 મંદ હસીને ચિતકું ચોરું, કટિલ કટાક્ષે કાળજી કોરું;
 અદપડિયાળી આંખે ઝીણું આંખ મા રે; ભોળું ભાખ ૦ કાં ૧
 નખાશિખરૂપ ઘણું રઢિયાળું, લટકું સઘળું કામણુ ગાળું;
 જાનાં અંજન રાખે પંકજ પાંખમાંરે; ભોળું ભાખ ૦ કાં ૨
 બહાલભરી રસવરણી વાણી, તાડગીતું મન લેજે તાણી;
 ભૂચુડીમાં મટકાવી મુરદી નાખ મા રે; ભોળું ભાખ ૦ કાં ૩
 ક્યા પ્રીતમ નિરખે જો થાયે, તે મેં મુખડે નવ કહેવાયે;
 આ વિનતિ આતુરતા આવડી સાંખ મા રે; ભોળું ભાખ ૦ કાં ૪

પદ-રાગ સોરઠ.

તેં તો ઘટઘટમાં ઘર કીધું, વાલમ વરણાગીયારે,
 કાળજી કોરાણું કંદ્રપનાં શર વાગિયારે; તેં તો ઘટઘટ૦ ૧
 રામરામ રસિયો તું વસિયો, ભવવૈભવ સેજે તું ખસિયો,
 વિરહના અંગારા અંગે જાગિયા રે, તેં તો ઘટઘટ૦ ૧
 માત પિતા મૈયર સંતાપે, સાસરિયાં અતિ આરત આપે;
 દુરિનન દુશ્મન સહુકો પુઠે લાગિયારે; તેં તો ઘટઘટ૦ ૨
 કહાન કટાક્ષ કરી તું ભાજે, તેમાંનું કંઈ નહિ હસિ રાજે;
 તે સાચું સમજી પીડે દોષ અભાગિયારે; તેં તો ઘટઘટ૦ ૩
 દયાપ્રીતમ પ્રીત કરી ન શાવી, વણુ વેપારે જોખમ આવી;
 ક્ષણ ના માને પ્રાણ થયા અનુરાગીયારે; તેં તો ઘટઘટ૦ ૪

પદ-રાગ સોરઠ.

રૂડા દીસોછો રાજેશ્વર મંદિર આવતારે, રૂડા દીસોછો૦
 જરકસી જમો સુંદર પેડેરી, માથે ગાંધી પાધ સુનેરી,
 રૂડો રેટો હોડી મન લલચાવતારે, રૂડા દીસોછો૦ ૧
 હૈયે હાર ગલાળી ફેરે, ચિતકું શેઠી રાખ્યું ચોરે,
 મજરા કાજૂ પાજૂ મુજ મન ભાવતારે, રૂડા દીસોછો૦ ૨
 કનકછડી સુંદર કર લખને, ગજગતિ ચામે હળવા રહીને,
 ચિતકું ચોરી મીઠું મીઠું ગાવતારે, રૂડા દીસોછો૦ ૩
 દયાપ્રીતમનો નાથ વિહારી, જાઉં તુજ વદનકમળપર વારી,
 હેતેશું જોલાવી તાપ સમાવતારે. રૂડા દીસોછો૦ ૪

પદ-રાગ કાફી.

રૂપાળી રાધા તાંડે તનરે, સેહેજે તે સુંદરતાનું ભયું છે. રૂપાળી રાધા ૦ ટેક
 વિના અંજન દીસે આંખડલી આંજરે, સલુણી સ્યામા;
 રંગ્યાવના રક્ત દશન વસનરે, બળગિંમ સુધા માનનું ભયું છે. રૂપાળી. ૧
 વિના સુગંધ બહેકે શ્રીઅંગ તહાંરે, સલુણી સ્યામા;
 વિના સદ્રણ ગુણ રૂપ નિધાનરે, અનુપમ્ય કાંઈ ચિતકુ હતું છે. રૂપાળી. ૨
 વિના અંગરંગ દીસે કનક લતા શુરે, સલુણી સ્યામા;
 વિના મહાવર ચરણ અરૂરે, બિંદુ કપાળે અન્ન્ય કર્યું છે. રૂપાળી. ૩
 દયાનો પ્રીતમ પ્યારો વિશ્વનું મોહનરે, સલુણી સ્યામા;
 તે મોહો મોહો મદનગોપાળરે, લઈ કરીને મનહું લયું છે. રૂપાળી. ૪

પદ-રાગ કાફી.

કાનુડો કામણુગાળોરે, સાહેલી આ તો કાનુડો કામણુગાળો. ટેક.
 કાનુડો કામણુગાળો, રસભર્યો ને રૂપાળો;
 આ શું આંખડલીનો આળોરે, સાહેલી આ તો કાનુડો. ૧
 રંગ રાનો મદમાતો, વાંસલડીમાં ગીત ગાતો;
 નેણાંશું કરે છે વાતોરે; સાહેલી આ તો કાનુડો. ૨
 ભરવા હું ગડતી પાણી, પ્રેમ પીડા ભરી આણી;
 ઘેલી થઈ હું આવી શાણીરે, સાહેલી આ તો કાનુડો. ૩
 તેં કહ્યું તે મેં ના માન્યું, આજે મારી જાતે નાણ્યું;
 આવહું મેં તોતું જાણ્યું રે, સાહેલી આ તો કાનુડો. ૪
 બેની તાહારે પાયે લાગું, બહાલાવિના ઘેરું લાગ્યું,
 દયાનો પ્રીતમ માણરે, સાહેલી આ તો કાનુડો. ૫

પદ-રાગ કાલિંગડો

અખી હું તો જાણતી જે સુખ હશે સ્નેહમાં, સખી હું તો ૨૬.

હું તે શું જાણું જે પ્રાણ પરવશ પડશે,

આંખ ઉઠશે આખી દેહમાં-

સખી૦ ૧

પીડા પામે રે પરા થવો નવ ભાવે,

જાદુડો એવો જે દાંધ એહમાં-

સખી૦ ૨

રૂપ ને શુભ સહુ તે તેમાં દેખે,

મન માન્યું જેતું જેહમાં-

સખી૦ ૩

સ્વાધીનને પરાધીન કરી નાખે,

નેહ વિના એહ બળ કેહ માં-

સખી૦ ૪

હું દુખી અહાને બહારો વિકળ લહાં છે,

સુખી ના મળે કાઠ એહમાં-

સખી૦ ૫

દયાનો પ્રીતમ સદા સગીપ વસે તો,

બીજી રહું આનંદ મેહમાં-

સખી૦ ૬

પદ-રાગ કાલિંગડો

રાંઠ મારી રાધાને દગો એણે દીધો રે,

રાંક૦ ૨૬

કાંદામાં નાખીને એણે કાંસીરે દીધો,

પારધીતી પેરે ધીરવીને જીવ લીધોરે.

રાંક૦ ૧

મંદ હસીને વહાલે વંદ વિલોહી,
 પ્રાણ પ્યારીજનો પોતાને વશ કીધોરે. રાંક૦ ૨
 બળતી બોલું છું પણ એહતું રાધા લોચન,
 બાણ લવોભવ કાળજડું વિધોરે. રાંક૦ ૩
 દયાના પ્રીતમ એહવા તે એહવા રેહજોરે,
 કપટ કરીને એને પ્રેમ રસ પીધોરે; રાંક૦ ૪

પદ—રાગ સોરઠ.

રંગ ભર્યો આવ સલૂણા છેલ,
 પ્રીતે પધરાવું મહારે મેહેલ. ટેક.
 એક તુંને આપું અનુપમ વસ્ત,
 નથી જેની ઉપર કોઈનો દસ્ત,
 તે આજે તું ચતુર થાશ મદમસ્ત, રંગભર્યો આવ ૧
 જેથકી તું અજીત તોયે જીતાશ,
 આતમારામ પણ મારે વશ થાશ;
 એવો મીઠો અદ્ભુતરસ તુંને પાશ. રંગભર્યો આવ. ૨
 નથી દીકો શાની વેરાગી મુનિ જોગી,
 સરવ કોઈ એ રસના છે વિયોગી,
 એક તુંજ લાલ્યો મેં તે રસ ભોગી. રંગભર્યો આવ. ૩
 જે પીતાં ન જોછો રહે એકે અભિવાખ,
 શીઘ્ર ખીજ લાગશે રસ લાખોલાખ,
 તે વેળાનાં મુખમાં મન તારું સાખ. રસભર્યો આવ ૪

શંકર સ્વામીનું જોઇ શિષ્યે, અપચના દુઃખા, આધારે;
 સીસું નવ પીવાયું સંગે, થયા બહિર્મુખ બાધા. કૃતિ રી૦
 પુત્રીતણી જે પુત્રી કશ્યપ, થઇને પિતામહ વરિયારે;
 તેહેનો દોષ આપણે ના જોયો, તે ધર હરિ અવતરિયા. કૃતિ રી૦
 જવનીરાખી જગન્નાથ પંડિતે, તે તો સહજ બની આવેરે;
 બાવન સીદી ગંગા ચઢાવી, તે તો વેવલાં વિણાવે. કૃતિ રી૦
 મેહેતે અનામિકને ઘેર ઓગળવ, કીધો તે નવ જોઇએરે;
 હરિયે હાર મેહેતાને આપ્યો, તે વેળા પત જોઇયે. કૃતિ રી૦
 માટે પ્રમાણુ વાટે ચાલવું, ભજવા ગિરિવરધારીરે;
 મ્હોટાની ગતિ મ્હોટા જાણે, દયા દીનતા સારી. કૃતિ રી૦

ગરબી.

હવ જાણી મે, જરખીત જુગદીશ વિના નવ સારી;
 મન માની મે, પૂછી જે અનુભવી હોય જે નરનારી. જિવ૦
 એમાં કાલા ઘેસા થઈ જાયે, વણતેઆ તે પૂછળ ધાયે;
 ના ગણું જગમાં હાંસી થાયે. હવ જાણી મે૦
 તેની લજ્જા સ્વધર્મ સફળાયે, તે નક્કદ નિર્લજ કહેવાયે;
 શું કરે મનમાં બહુ દુઃખ થાયે. હવ જાણી મે૦
 જે પાંચ લોકમાં પડાયે, જેનું બુદ્ધિબળ કદીયું નવ જાયે;
 તે ગણુ રતેહીને વશ થાયે. હવ જાણી મે૦
 રહેનું વિકળ ચિત્ત સદુષ્ટી થાયે, તેહને વિચારમાં વાહાણું વાયે;
 તે કમેશ કાળને ના કહેવાયે. હવ જાણી મે૦

ગરબી

અર્ધ જાગ્ય તેજ યશની હાની, તેની નિંદા કરે સહુ મનમાની;
 તોયે ન છુટે પામે ઝલાતી. છવ જાણી સેં ૫

તેહેને ભોજન ના ખાવે ખાણે, તેહેની મનપીડા કાઢ ના જાણે;
 તેહેના સર્વકાષ્ટ અવગુણુ આણે. છવ જાણી સેં ૬

કાષ્ટ શિક્ષા દે તે શર લાગે, વિખવેણુ અમૃત સ્નેહનાં લાગે;
 તે જાણે જેને અતુલવ જાગે. છવ જાણી સેં ૭

એવો પ્રેમ જેને પ્રભુશુ લાગે, તેહનાં સરવે દુઃખ સેહેજે લાગે;
 ક્યો કરગરી કૃષ્ણ પાસે માગે. છવ જાણી સેં ૮

ગરબી.

રૂપાળા શ્રીરણછોડ છેજી રાજ, રૂપાળા શ્રીરણછોડ છે. ટેક.

રાત્રદિવસ મન લમે રસિયામાં, નિરખવાના ધણી કોડ છેજી; ૨૦ ૩૦ ૧

શ્રીશંકરપણુ શિવજીતું સર્વસ્ત્ર, ઉપનિષદોની ચોડ છેજી; ૨૦ ૩૦ ૨

ઉપમા દેવા નથી કોઈખીન્તું, એ અલખેલો અન્નેડ છેજી; ૨૦ ૩૦ ૩

એહને મૂકીને ખીજને બળે જે, તેહમાં મેરૂ જેવડી ખોડ છેજી ૨૦ ૩૦ ૪

ડાકોરના ઠાકોર નથી વહાલાતે, શ્યાન રાસભની જોડ છેજી; ૨૦ ૩૦ ૫

પ્રગટ સુરજછે સંસારમાં દયાપ્રભુ, દેખેના ઝોળખે તે ઘોડ છેજી; ૨૦ ૩૦ ૬

ગરબી.

- સહુથી સમરથ રાધાવરનો આશરો,
જેના જનને દુભવી શકે નહીં કોયજો;
જમનું જોર ન ચાલે દોષ કરે કદા,
ક્ષમા કરે કે હરિ અહાયે તો જોયજો, સં ૦ ટેક. ૧
જુઠો હરિનો ભક્ત જક્તમાં થઈ ફરે,
ઐહવાનું માણુ માધવ રાજે માનજો;
ખાતું પોતાનું જોઈ પણે ગિરદ તે,
જન્યમ જડ પ્રોહિતને પોણે છે જજમાનજો. સં ૦ ૨
ખીજ સહુ મોટા પણ હરિના હુકમમાં.
સુર બ્રહ્મા ગણુર્પાત શક્તિ શિવ શેષજો;
કેશવ કોપે ક્રોધનું જળ ચાલે નહીં,
એ સહુ ફેરે હરિજન ડરે ન લેશજો. સં ૦ ૩
રાવણ હિરણ્યકશિપુ બ્રહ્મા હિમાયતી,
દુરજોધનને પક્ષ હતો બળરામજો;
ક્રોધ્યા કૃષ્ણ તદા સરવે જોતા રહ્યા,
હરિજનનું કોઈ લઈ શક્યું નહીં નામજો. સં ૦ ૪
કરણ કુંવર સૂર્યનો અબ્જુને મારીયો,
સખળ સુયોધન બીમે મરણ પમાડ્યોજો;
હરિ રાખ્યા સુર ગણેશે વિદ્ય થયું નહીં,
ચિત્કેતુ સઘ પડ્યો ન અંબા પાડ્યોજો. સં ૦ ૫
માયા કાળતણો ભય કોઈથી ના ટળે,
અભય અચળ કરવા સમરથ નહીં કોયજો;

વિના એક શ્રી ગિરિવરધારી લાલજી, :
 ટોણુ શરણુ જાતાંમાં મનમુખ જોયજો. સં ૬
 સેવા કરતાં અવળું પડે અન્ય દેવને,
 પીજ્યું કાંતું પળમાં થાય કૃપાસજો;
 કોપી દષ્ટ પમાડે તે વળી લાભમાં,
 મહુ અમથી કાંઈ દુઃખ આપે હોય નાશજો. સં ૭
 શ્રીજી જનતા અવશુણુ તે પજુ ગુણ ગણે,
 સહજ કરે શરણાગત આપ સમાનજો;
 સમોવડ ટીધો શરણુ જતાં મળમાસને,
 આપી દીધું પુરુષોત્તમ અભિધાનજો. સં ૮
 એહેવા કરુણાનિધિ સમસ્ત શ્રીનાથજી,
 દાસદયાના પ્રીતમ પ્રાણુ આધારજો;
 એહેને મુકી અન્યતણા આશ્રય કરે,
 તે નિર્ભાગી મૂરખ. ૧ સરદારજો. સં ૯

હરિનામમાળા.

છંદ સવેયા એકત્રીશા.

શ્રીગુરુ ગોવિંદ કૃપાનિધિ કેશવ, કમળાનાથ કૃપાળ
 કમળનયન કરુણાસાગર, શ્રીકૃષ્ણ હરે ગોપાળ;
 ગોપીજન વસ્ત્રભ ગિરિધારી, ગોપીનાથ ગોવિંદ,
 ગોકુલેશ્વ ગરુડધ્વજ, ગોવરધનધારી વગન્યંદ. ૧
 ગોકુળચંદ ગદાધર, શ્રી ગોમતિપ્રિય રમેશ;
 નારાયણ નરસિંહ, નિરંજન નિરાકર નરેશ;

નરકાંતક નરવીર નરોત્તમ, નંદલાલ નરરૂપ;
 જગનાથ જળશાઈ જનાર્દન, જ્યોતિરૂપ જમભૂષ. ૨
 જગદાધાર જશોદાનંદન, જગજીવન જગનેશ;
 શ્રી જમુનાવલ્લભ જગવંદન, જુગદીશ્વર જંમુતેશ;
 ચક્રપાણિ ચતુર્ભુજ અચ્યુત, ચિદાનંદ ચુભંકંદ;
 ચતુર્બાહુ ચાણુરતનમર્દન, શ્રીધર પરમાનંદ. ૩
 દયાસિંધુ દામોદર દિનપતિ, દીનાનાથ દયાળ;
 દીનબંધુ પ્રભુ દેવકીનંદન, નરપતિ સુરપ્રતિપાળ;
 શ્રીપતિ પદ્માપતિ રાધાપતિ, કમળાપતિ ભવેશ;
 હૃદિભાષપતિ રૂઢિભણિપતિ, સાગરસુતાપતિ હૃદિકેશ. ૪
 મયનાભ પુરષોત્તમ પરિબ્રહ્મ, પરમપુરુષ પરમેશ;
 પુષ્કરાક્ષ પરમાક્ષ પરમપ્રભુ, મધુસૂદન મથુરેશ;
 ધરણીધર અવનીધર ભૂધર, વસુમતિધર મહિધારી;
 કૌરવજીવધર પીતાંબરધર, બંસીધર કુંજવિહારી. ૫
 માધવ મુરમર્દન મધુ મર્દન, મતિવિક્રમ સુખધામ;
 મુકુંદ મેઘવર્ણ મહાબાહુ, જદુપતિ સુંદર સ્યામ;
 રામચંદ્ર પ્રભુ હશ્વરથનંદન, દયાસિંધુ જગવંત;
 માં પાહિ માં પાહિ પાહિ માં, પ્રણામનંદ અનંત. ૬
 અષ્ટોત્તરશત નામ કૃષ્ણનાં, ગણિ ગણિ જે જન ગામ;
 રાગ દોષ દુઃખ કલેશ જશે, વળિ પળમાં પાપ પળાય;
 મનવાંછત જળ તેને મળશે, દયો કહે દુવ વાણી;
 કાટિક કારજ તજિને ભજિએ, દલ કરિ સારંગપાણિ.

૫૬-રાગ ગરબો.

શ્રી લક્ષ્મણભટ્ટનાં લાવે લીજે ભામણાં;
 તૈલંગ તિલકને વિપ્ર શિરોમણિ બૂપજે;
 એજીના સુત શ્રી વલ્લભનાં લડિ પારણાં;
 દ્વિજવર રૂપે પ્રગટ્યા અનંલ સ્વરૂપજે,
 ધર્મ ધોરિંધર જે સુત શ્રીવલ્લભ દેવના;
 પ્રગટ કરવા વેદતણો વિસ્તારજે;
 ગુણ સહોદર ભરિયા શ્રી ગોપીનાથજી;
 હજમૂશળધર હજધરનો અવતારજે.

શ્રી૦ ૧

શ્રી૦ ૨

શ્રીગોવરધનધર ધીર વીર બળદેવના;
 રસના રૂપે કહિયે શ્રીનંદકુમારજે;
 તે પુરુષોત્તમ પ્રગટ્યા શ્રી વિઠ્ઠલનાથજી;
 નિર્ગુણ બ્રહ્મ તે સમુણ સનેહી સારજે.
 શ્રી વિઠ્ઠલનાથજીના સાતે લાલ સોહામણાં;
 સહુથી મોટા શ્રી ગિરિધરજી મહારાજજે;
 શ્વરજી ગયાને સોંપે તે શ્રી નાથજી;
 કરવા સુંદર સેવા કરાં કાજજે.

શ્રી૦ ૩

શ્રી૦ ૪

શ્રી ગોવિંદરાયતણાં મન પ્રસન્ન હુલાસમાં;
 આવે તેને આપે આનંદ દાનજે;
 શ્રી બાળકૃષ્ણજી કામલ અંગે રસ ભર્યાં;
 કરાવે જે અધર સુધારસ પાનજે.

શ્રી૦ ૫

શ્રી ગોકુળનાથ જણાવે જુગતે જીવને;
 એવા પોતે કહીયે પરમ કૃપાળજે;
 શ્રી રઘુપતિજી રૂઢલા નમણે નિરખતાં;
 વદન સદનતી ભૂલે લેશે સંભાળજે.
 જોયા સરખા ઠીસોછો જહુનાથજી;
 જે છે વાહાલો અખળાનો આધારજે;
 રૂખી દૈવી જીવ સદા ધનસ્થામજી;
 કપર રહે અમૃત રસની ધારજે.
 એ સાતે લાલનો વંશ સદા સંસારમાં;
 પ્રગટ વિરાજે પુરુષોત્તમ પરિબ્રહ્મજે;
 દયો દાસ અધમ છે તે આલ્લનો;
 એ શું જણે શ્રી વલ્લભ કુળનો મર્મજે.

૫૬:

વદન કમળ જોયું જેણે એકવાર, શ્રીનાથજીનું વદન કમળ જોયું;
 કોટી કલપનું મેલું થયેલું મન, એક પલકમાં ધોયું. જેણે ૧
 મનપાદેહ તેહેનો સફળ છે, જનમ મરણ દુઃખ ખોયું. જેણે ૨
 મેવાડ દેશમાં બિરાજે મારો વાલમો, જેમાં શેષ શ કરે ચિત્ત પ્રોયું. જેણે ૩
 કમળ ચોક રત્નચોક જગમોહન જોયું, રત્નું એક તેણે બાણી રોયું. જેણે ૪
 દમાના પ્રીતમજીનું પ્રીત નથી જેને, માતપિતા નામને વગોવ્યું. જેણે ૫

પદ—રાગ કલ્યાણ.

રાધાકૃષ્ણ રાધાકૃષ્ણ રાધા વ્રજરાય,
રાધાકૃષ્ણ ગાય તેનાં પાપ તાપ જાય;
પાપ તાપ જાય, તારા હૃદમાં સમાય,
વ્રજલાડીલા હો રાજ.

રાધા ૦

૧

જપ તપ તીરથ દાનથી કંઈ કામ,
નહીં પોતે શ્રમ કંઈ નહીં ખેસે દામ;
નહિ ખેસે દામ સેજે રીઝે સુંદરશામ. વ્રજ ૦ રા ૦ ૨
રાધા પૂણું પુણ્યથી પ્રતીતિ નામ,
નામનો વિશ્વાસ આવે સરે સંધનાં કામ;
સરે સંધનાં કામ આપે વૈકુંઠધામ. વ્રજ ૦ રા ૦ ૩
કળીમાં કેવળ કૃષ્ણનામનો આધાર,
સહુ વેદશાસ્ત્ર શોધ્યું નિકલ્યો એક સાર;
નિકલ્યો એકસાર દયાપ્રીતમ નંદકુમાર. વ્રજ ૦ રા ૦ ૪

પદ—રાગ ખમાયચી.

વ્રજલાડીલાને ખંખા રાજ ખંખારેખંખા; વ્રજ ૦
વેદ સરીખા જેનો બેદ ના જાણે, સેવે શેષ સદાશિવ બ્રહ્મારે. વ્રજ ૦ ૧
ભોજનના શણગાર રસિક જેને, પ્રણયવનધન રમા;
જેનો સેવક ધ્રુવ તેની સુરશશિ આદે, સહુ કરે છે પરિકમા. વ્રજ ૦ ૨

અક્ષર આદ્ય નિરંજન તેથી, પરિપૂર્ણ પુરુષોત્તમા;
 એને મુકીને મિળતે ભજે છે, તે અભાગિયા અધમા. ૧૦ ૩
 સદૃશ્ય સાગર નરવર નાગર, જોતે નહીં કોઈની તમા;
 રાધિકારમણ ગોપીજન વદનભ, દાસદયાપ્રિયતમા. ૧૦ ૪

ગરબી.

સામું જો નંદના છોગાળા, મારું ચિત્ત ચારમુસાળા. ટેક.
 નંદ છોગાળા કામણગાળા, મોહ્યું તેં જાળાજીંદરે વાલમ. સામું ૧
 તાહારી હસણી મંદના ફંદમાં ઘેરી, માર્યાં નેનતણાતેં બાલારે વાલમ.
 દીનદયાળ પુરાણે પુકારે; આલા પુરાણી દાલારે વાલમ. સામું ૨
 એને જખમી કરીને જુલતી મેલી, ન જાણ્યું જો જીવશે ક્યમરે વાલમ.
 મારી તો મુખ દેખાડતોં જા; તુને મારાં ગળાનો સમરે વાલમ. સામું ૩
 મારો અંદરથી ચોથો જખતો છે નહીં, વણુ જોએ મુખ ચંદ્રે વાલમ.
 એન નહિ ક્યકુ ભાવેના બોજન, રેન ન નેનમાં નિંદરે વાલમ. સામું ૪
 મારા કાળજાતું દુઃખ દાય ન જાણે, જાણે જોતે વીતવું હોયરે વાલમ.
 જણાવેથી જંજળ વધે પત જાય, કો પીડ ન જોયરે વાલમ. સામું ૫
 મારી આખનાં ભાવ્યા મનના માન્યા, મારાં કાળજડાની કોરરે વાલમ.
 કું પીડની મારી મોઠાં દયામણ, પીજું શું મારું જોરરે વાલમ. સામું ૬

ગરબી.

ભા રહેતો ઠકું વાતડી બિહારીલાલ,	ખિ૦	૧.
તમમાટે ગાળી છે મેં જાતડી,	ખિ૦	
જે દહાડે મળ્યાતા વૃંદાવનમાં,	ખિ૦	
તે દહાડાની તાલાવેલી તંનમાં,	ખિ૦	૨.
વેદના વિરહની તે ક્યાંહાં ભાખિયે,	ખિ૦	
ભિતરનો મહકો તે ક્યાંહાં દાખિયે,	ખિ૦	૩.
શટકારી સરખી ફરં ભોવંનમાં,	ખિ૦	
કળ ના પડે રજનીદિનમાં,	ખિ૦	૪.
ચેહેલી ફરી કું સહુ ગામમાં,	ખિ૦	
મિત્ર ચોહોટતું નથી ધરકામમાં,	ખિ૦	૫.
કેમ દેહેવાય જેવું દુઃખ મંનમાં,	ખિ૦	
તાલાવેલી લાગી મારા તંનમાં,	ખિ૦	૬.
ક્ષણેક્ષણે ભણકારા પડે દાનમાં,	ખિ૦	
પ્રાણુ પ્રેવાયો છે તમારા તાનમાં,	ખિ૦	૭.
વિકળતાની વાત કહે ના બણે,	ખિ૦	
બરમાં જાજીં ને આવું આંગણે,	ખિ૦	૮.
આતુરતા એહેવી તે દહાલગી સહુ,	ખિ૦	
છે અતુરશિરોમણિ તો શું કહું,	ખિ૦	૯.
પ્રીતડી ધીધી તો હવે પાળીયે,	ખિ૦	
આતુર શરણે આવ્યાને ન ટાળીયે,	ખિ૦	૧૦.
તમારે કું સરખી હજારો હરો,	ખિ૦	
માદારા તો પ્રાણુ તમવિના જરો,	ખિ૦	૧૧.

ખોસું પણ ખીજનું ગમે નહીં,	ખિં	
લાલમ લાગી લાખ્યાં નયણાં તો જઈએ કહોં,	ખિં	૧૨
નખચિખલગી છે સ્વરૂપ ગુણ ભર્યાં,	ખિં	
આવડા રૂપાળા તે કેણે દુર્યાં,	ખિં	૧૩
હસોછો મધુર વાંકુ જોઈને,	ખિં	
કટાક્ષ કટારીએ નાખ્યાં પ્રેમને,	ખિં	૧૪
વાંસળી વધારે છે તેહમાં વ્રેહે,	ખિં	
અમળાનો જોતાં વિવેક કેમ રહે,	ખિં	૧૫
ફરદી હોયે તે જાણે એ ફરદમાં,	ખિં	
અવર દુઃખ એહેની આગળ ગરદમાં,	ખિં	૧૬
કહેનારાં કહેશે પણ છો તમે ધણી,	ખિં	
દયાના પ્રીતમ હું દાસી તમતણી,	ખિં	૧૭

ગરબી

જાલાજીન કહ્યું જુના મહારા સમ છે, મન પધારોરે એકવાર,
 મુખકું નિરખિએ હો લાલ;
 જાલાજીને ગમશે નહિ એકલણ કહેજો, લાવે સંગ કુચળ નાર,
 નિરખિને હરખિએરે લાલ. મુખ ૧
 જાલાજીને કેહજો રાખે ડર રખે, ગોકુળ ગમાર ગોપતી અષ્ટ,
 રાણીજીને એકલ પડે સુખરૂપ આંહિ, રાખિશં જોમ નહિ લાગે દ્રષ્ટ. મુખ ૨
 જાલા તમે ગુણનિધિ સુરૂપ સાગર, મોહ્યા એમ કુચળ્યા ગુણ અંગ;
 જાલાજીરે તેની અંખી અમને કરાવો, શાએ જોમ સુરૂપ સંગ. મુખ ૩

બહાલાજીરે માનીતીની મરજી જોઈ, હમો કરશું આપની ટેહેલ;
 બહાલા મન ઉઠે તો મધુપુર જાજોરે, રહેશે તો ન્યારા કરાવીશું મહેલ. મુખ. ૪
 બહાલાજીરે ધરદહાડેથી જાણ્યું નહિ, તે થયો અતિશે અનર્થ;
 બહાલાજીરે હાવાં ખરખરો ત્યાં શો, વિત્યા પ્રજા વસ્યા દિન વ્યર્થ. મુખ. ૫
 મધુપુર કુખજનને પણ કહેજો, પિયુને ધણાં લડાવે લાડ;
 અલી એ રતનને જોટલુ જાતન કરીશ, તે હમે માનીશું પાડ. મુખ. ૬
 મધુકર દયાપ્રીતમને કહેજો, એ સુખ સુણી હરખ ન માય;
 પણ અમો અલ્પભાગ્ય આ આહીરણી, ધણું સુખ જોવા નહિં જવાય.
 મુખ. ૭

ગરબી.

મોહનલાલજીરે મહારા જીવન પ્રાણજીવન; હું બલિહારી રાજ ધણી ખમા.
 દાસી તમતણીરે, તમને સોંપ્યું તનમન ધન. હું બલિહારી રાજ. ૧
 મનના માન્યા છો રે, જીવું છું છું શ્રીમુખ જોષ;
 પીયર સાસરેરે, બહાલું તમ સરીખું નથી કોઈ, હું બલિહારી રાજ. ૨
 ચક્રાર ચંદ્રનેરે, ઇચ્છે ત્યમ તમને મુજ નેણ;
 કેવા બહાલા છો રે, કહેતાં આવડતું નથી વેણ. હું બલિહારી રાજ. ૩
 રસિયા રૂપાળા છો રે, નટવર નંદકિશોર;
 મદ્યજી સાગર છેરે, મીઠડાખોલા ચિતના ચોર. હું બલિહારી રાજ. ૪
 એકો વિધ જોજા રહો રે, તો દાંઈ એક વાળું મંન,
 પુરણ સડ વાતે રે, કાહો કેમ છૂટે લાલ લગન. હું બલિહારી રાજ. ૫
 સુતો હું દેખુ રે, પિયુજી તમવણ સર્વ સંસાર;
 પ્યાસો ઝેરોરે, પાઓ તોએ તમથી ન જાસે પ્યાર. હું બલિહારી રાજ. ૬

દરખું છું પહોરિ, મહારો હરજી બોલો હાય;
 પ્રીત નિભાવજોરે, નિત્ય ન માણું બીજું નાથ, હું ખલિહારી રાજા ૭
 દહાકક અંતરનીરે, મારા પ્રાણજીવન આધાર;
 પ્રીતમ દયા તણારે, મહારા સોમનના શણગાર, હું ખલિહારી રાજા ૮

ગરબી.

આઠ ક્રવા ને નવ વાવડીરે ભોલ, સોલસે પનિહારીની હાર;
 મારા વાલાજી હો, હાવાં નહિ જાઉં મહી વેચવારે ભોલ, ટેક.
 સોના તે કેરું મારું ખેડકરે ભોલ, ઉઢેણી રત્ન જડાવ; મારા ૧
 કુડ મરડીને ધડો મેં મચેરિ ભોલ, તુટયો મારો નવસર હાર; મારા ૨
 કાંઠે તે ઉભો દહાનજીરે ભોલ, લાઠ મને ધડુલો ચઢાવ; મારા ૩
 હું તુને ધડુલો ચડાવુંરે ભોલ, થાય મારા ઘર કેરી નાર; મારા ૪
 તુજ સરખા ગોવાળીયારે ભોલ, તે તો મારા આપના શુભામ; મારા ૫
 તુજ સરખી ગોવાલણીરે ભોલ, તે તો મારા પગતી પેગર; મારા ૬
 દયાના પ્રીતમ પ્રેમ પાતળારે ભોલ, તે તો મારા પ્રાણના આધાર; મારા ૭

૫૬.

રાજા રૂપાળા દ્વારકા ધીશરે, ધન્ય જેણે નયણે નિરખ્યારે;
 જેને તરસે છે વેદ વિધિ દશરે, ધન્ય, ટેક. ૧
 વાંકી દળકટી પાધ પાંપણ પર; તોરા શીરપેચ શોભે શીશરે, ધન્ય, ૨
 અધર અરણ અતિ તખોલરંગ; કુંદ કચીને લજ્જવે જગીશરે, ધન્ય, ૩
 કોરસુભણિ ભેગ્ય પાળનાળા; કંચન મુકતા દસવીશરે, ધન્ય, ૪

'આજીવન' યેરખા કંઠણુ કરુ મુદ્રિકા; પીતાંખંર કનક કવીશ. ધન્ય. ૫
 કટી મેખળા પાયે નેપુર શ્રીનાથને; નખ જખીપર વારુ રજનીશ્વરે. ધન્ય. ૬
 ઝીણા જામે પીળા પટકા ને પામરી; જોઈ પડે અંખો રતીશરે. ધન્ય. ૭
 શંખ ચક્રગદા પદા વાંસળી વિરાજે; પુરાં પહોંચ્યાં નથી પચીશરે. ધન્ય. ૮
 ડાકોર ડાકોર કોટિ આનંદ અહાંડના; દયાના પ્રીતમ રૂઢમણીશ્વરે.
 ધન્ય. ૯

પદ ૫ મું.

આલો નિરખીયે રણુછોડ રાયરે, ડાકોર ડાકોરના. ટેક ૧
 અઢળક ઢળ ધણી ઢીંગા ઢીંગડ મલ; વેદપુરાણુ વંચાયરે. ડાકોર. ૨
 શોભાના સાગર નટવર નાગર; સમોતડે કો ના કહેવાયરે. ડાકોર. ૩
 ત્રિજીવન નાયક સેવવા લાયક; શંકર સંકર્ષણુ ધાયરે. ડાકોર. ૪
 જાતાં શરણુ વાલો રાખે છે ચરણુ, ખીચુ સાધન નવ ચલાયરે. ડાકોર. ૫
 એક વાર આવે સોંકર દુક લાવે તો; જપન જોગ સુદળ ચાયરે. ડાકોર. ૬
 નમે હાથ જોડ્યે સઘ અંધન સૌ છોડે, તે વહાલો બહુ વહાલે
 શુભ ગાયરે. ડાકોર. ૭
 દેવને દુર્લભ સુખ તે કયું સુર્લભ; ચરણુ કમલ પરસાયરે. ડાકોર. ૮
 દયાના પ્રીતમ એવા કૃપાસિંધુ મુદીને; ખીજાને બજે છે બલાયરે ડાકોર. ૯

‘પદ’ ૬ હું રાગ-ધોળ.

મહાગુણ સિંધુ શ્રી નાથજીરે, સેહેજે સૌકીને મોહ લાગે રાજ,
 ત્રિલોક સુંદર મોહન મુખકુરે, નિરખે પરમાનંદ હર જાગે રાજ. સ. ૧
 રૂપ શુભરણુ રસીયા રાયતુરે, અતિ અલખેલો નટવર નાગર રાજ,
 ભૂષણુ રસિક જનના લોચનતુરે, છગિલો સુંદરતાનો સાગર રાજ. સ. ૨
 દીન દયાળ શિવાદિક સાંભળ્યારે, પણ દયા દુષ્ટ ઉપર નવ વ્યાપેરાજ;
 દુષ્ટ દયાકર ગુણ એક ગોવિંદમારે, મોંઘી મુકિત અરિને આપેરાજ. સ. ૩
 એવડી ક્ષમા ના કોઈમા સંભળે. જોઈલી રમા રમણમાં દીડી રાજ;
 પાડું પ્રહાર સહો ભગુચાલચુનોરે, તે ઉપર વાણી કહી મીઠી રાજ, સ. ૪
 ઇશ્વર થઈ સ્મરણાગત વત્સળતારે, એવડી કોઈથીના ખની આવે રાજ;
 સેવા સેવકની શ્રીઅંગથીરે, અતુચિત કરતાં લાજ ના લાવે રાજ. સ. ૫
 આરત બધુ પતિતના પાવન હોરે, ચિંતામણિ જનપુરણ કામ હોરાજ;
 સંરક્ષ ધણું સહુ સાંધેન શિરોમણીરે, એવું નંદ કુવરતું નામ હોરાજ. સ. ૬
 કોટિક વિશ્વવિષે વ્યાપી રહ્યારે, પણ શ્રમે નભવે સૌ કમઠાણું રાજ,
 નિઃશંક રાધાસંગ નિત્ય રમેરે, એવા કોણુ ચતુર વખાણું રાજ. સ. ૭
 સરસ્વતી રમા સરીખી રાણીયોરે, વંદે વિધિ શિવ શેષ આરાધે રાજ;
 ઇશ્વર અનંત કોટી પ્રહાંડનારે, જોનો પાર ના કોઈને લાધે રાજ. સ. ૮
 કંચન રત્ન મણિ સાંધાં કર્યોરે, જે વિના કોટી કલ્પ લગી ચાલે રાજ;
 અર્જુન સલિલાદિક સોંધાં કર્યોરે, રક્ષણુ રંકતું વિચાર્યું વાહાલે રાજ. સ. ૯
 એવા દાસ દયાના પ્રીતમજીરે, સૌગુણ પૂરણ ધર્મ કૃપાલા રાજ;
 જે કોઈ એ પ્રભુથી અજગા ભમેરે, તેના અંક કરમના કાળા રાજ. સ. ૧૦

રાગ-ગરબી.

જરે ઝુલવાને આવો રાજ

ચંદ્રભાગાજના યાગમાં.

ધારો છો તે વાત આજ લાગમાં જરે

મળ્યાં રાધિકાને ચંદ્રાવળી જરે

મસલત કીધી છે ખેડાં મળી જરે

રસ બસ થયાં રતેહ રંગમાં જરે

રેખિતજો લેશ નહીં મનમાં જરે

ચંદ્રાવળીજ પાયે લાગીયાં જરે

મારેઘેર પધારો વચન માગીયાં જરે

વાટિકા માંહે હિડોલો બંધાવીએ જરે

ત્યાં પ્રાણજીવન પધરાવીએ જરે

ધમરધટા છે ધણી વૃક્ષની જરે

ન્યુનતા નથી ત્યાં એકે પક્ષની જરે

ત્રિવિધ પવન લલિત કુંજ છે જરે

પુષ્પ લતા ઝુલે અલિગુંજ છે જરે

માધુરી સખી પક્ષીનેા નિવાસ છે જરે

અવસર અદ્ભુત આવણુ માસ છે જરે

જીગલ દિશોર ત્યાં ઝુલીએ જરે

ઝુલાતી તમેને અમો કુલીએ જરે

વચન દીધું હા કહી કીરતીલસી જરે

રાજને બોલાવા મુને મોકલી જરે

લલિતાનાં વચન સુણી છેલડો જરે

તત્ક્ષણ પધાર્યો અલમેલડો જરે

જરે ઝુલવા-

ઝુલવા૦ ૧

ઝુલવા૦

ઝુલવા૦ ૨

ઝુલવા૦

ઝુલવા૦ ૩

ઝુલવા૦

ઝુલવા૦ ૪

ઝુલવા૦

ઝુલવા૦ ૫

ઝુલવા૦

ઝુલવા૦ ૬

ઝુલવા૦

ઝુલવા૦ ૭

ઝુલવા૦

ઝુલવા૦ ૮

ઝુલવા૦

ઝુલવા ૯૦

ઝુલવા૦

ઝુલવા૦ ૧૦

ઝુલવા૦

ઝુલવા૦ ૧૧

ધારી તે વિધિ સહુ સહજ થઇ જીરે	જીલવાં ૦
તે સમાની પત્રક પરમ સુખ લઇ જીરે	જીલવાં ૦ ૧૨
હી ડોલે બેઠાં બન્યો બેલડી જીરે	જીલવાં ૦
જુલે જૂઠાવે સાહેલડી જીરે	જીલવાં ૦ ૧૩
વિવિધનાં વાજીત વામા વાયછે જીરે	જીલવાં ૦
નવનવાઇ ધોળ નારી ગાય છે જીરે	જીલવાં ૦ ૧૪
હી ડોળો જડિત કનક ને મણિ જીરે	જીલવાં ૦
જુલે જુગલરૂપ બહુ બની દણી જીરે	જીલવાં ૦ ૧૫
રસતણા સમુદ્ર લહેરો ખાય છે જીરે	જીલવાં ૦
તેમાં દાસ દયો ઝીલી ગુણ ગાયછે જીરે	જીલવાં ૦ ૧૬

પદ રાગ-ગરબી.

જેનાં હૃદયમાં અખંડ રસિક રૂપ, તેને કાંઈ નથા કરવું,	
પૂર્ણ લીલાસહ રાધા પ્રજા ભૂપ, તેને બાકી નથી તરવું.	૨૬ ૧
જેને દલ આશ્રય શ્રી વલ્લભદેવ,	તેને કાંઈ
સ્વસન કૃષ્ણ મુખ્ય માનસી સેવ,	તેને બાકી ૨
લોક વૈદિક તણ શુદ્ધ શ્રીજી શર્ણ,	તેને કાંઈ
દીન ભાવ વિરહતાપ ગિરિધર્ણ,	તેને બાકી ૩
ભજન સર્વાત્મા હરિ ગુરુ સંત,	તેને કાંઈ
કદ પ્રતિ ગુણ ગાન ગોપી કાંત.	તેને બાકી ૪
સદા સુમતિ શ્રી કૃષ્ણ નામ જાપ,	તેને કાંઈ
ભક્ત દાસ દયા જેગત અલગ પાપ,	તેને બાકી ૫

પ્રાંચ વિસ્મૃતિ મતિ કૃષ્ણ સકત,	તેને કાંઈ	
ત્યાગ તોપ સંગ રંગ કૃષ્ણ ભક્ત,	તેને બાકી	૬
સહજે આત્મસાત કર્યો કૃપાનાથ,	તેને કાંઈ	
ગુરુ ભગવદીએ કાલ્યો હરી હાથ,	તેને બાકી	૭
આસકત સહજ કૃષ્ણ કૃપાવડે થાય,	તેને કાંઈ	
એનો શ્રવણસે ના ભલે ઉપાય,	તેને બાકી	૮
સહજ પ્રીતિ વિશ્વાસ પ્રભુ સંગ,	તેને કાંઈ	
દયા પ્રીતમનો જેની ઉપર રંગ.	તેને બાકી	૯

પદ રાગ-ગરબો.

નથી નિશ્ચે કોઈને નાથ, ક્ષણ પછી શું કરશે,
 અતિ અમિત અતકર્યાથ, શું કરશે હરશે. ટેક
 જેહસમય રાજ્યાભિષેક રઘુપતિ, તે વેળાએ વનરે
 ચંદ્રહાસનો મૃત્યુકાળ, તે વેળા, રાજ્યાસન. ક્ષણપછી ૧
 દેવકી વસુદેવનો કંસ રથ હાંકે, રતેહ ભર્યા બાબ્યારે
 ગઈ વાત પત્નટાઈ પલકમાં, કારાગૃહ પધરાવ્યાં. ક્ષણ પછી ૨
 જતો હતો ઈંદ્રાણી મોહાણે, નહુપ રકંવ મુનિ ચઢીયોરે,
 તત્ક્ષણ આપ થયો આભણનો, સર્પ થઈ ભૂમિ પડિયો. ક્ષણ પછી ૩
 પદાક્ષિત રાજા જગ માટે સહજે, મુનિ આશ્રમ પેટોરે
 કુમતિ યદચ્છા આપ વિપ્રગૃહ, તણ ગંગાતટ ખેડો. ક્ષણ પછી ૪
 સનકાદિક હરિ દરશન જાતાં, ભવિષ્ય જ્યવિજ્ય નડિયારે,
 શાંતથી આપ થયો હરિ પાર્ષદ, અમુર થઈ ક્ષિતિ પડિયા.

ક્ષણ પછી. ૫

જનક ભૂપ મુનિ વશિષ્ઠ બન્ને, માની શિરોમણિ કહાવેરે,
સહજ વાતમાં શ્રાપ પરસ્પર, હારદ હેટે ન આવે. ક્ષણપછી. ૬
કદેશ અચિંત્યો દેવસભામાં, દક્ષ સદાશિવ સુણિયોરે,
લાળમચુવા હરિ તમે વિભુ એક, બીજો નથી કોઈ બનિયો.

ક્ષણ પછી ૭

અતિ દુખિયા સુખિયા હોય યજ્ઞમાં, અતિ સુખીયા હોય દુખિયારે,
નિજ ગતિ અકલ કળ્યામાં નાવે, ઇચ્છ્યું કરો પ્રભુ સુખિયા.

ક્ષણ પછી ૮

દયા પ્રીતમજી અટપટી લીલા, કશું બને નહીં કહેતારે.
રાખો તેમ રહી પાડોતે સહી, ડહાપણ મુન્યજ એહેતાં. ક્ષણ પછી ૯

ગરબી.

હોપ્રિય બહેની, હરિમાન વિના સંસાર તો મર્વ અસાર છે;
જગતમાં જન્મી, હરિ સ્વરૂપ જાણ્યેથી ભવનો પાર છે. ટેક.

પૂર્વે જો મૈત્રેયી નારી, મુનિ યાગવદ્ધનની સ્ત્રી સારી,
અણું જ્ઞાન પ્રપંચને વિસારી. હો. પ્રિય ૧

ગાગી પણ સ્ત્રી જાત કહાવી, જેને અન્ય વાત ઉર ના લાવી,
અધ નિર્ભય પુરૂષપદે આવી. હો. પ્રિય ૨

વિધવાએ વિદ્યા જો ધારી, વરી ચંદ્રહાસને ઉગારી,
અંતે જો રૂકિમણી ભણનારી. હો. પ્રિય ૩

ધન્ય ભક્તિવંત મીરાંબાઈ, અનન્ય ભજી શ્રી વ્રજરામ,
દારકાધીશમાં તેહ સમાઈ. હો. પ્રિય ૪

દ્રોપદી ચીર પૂર્ણાં બહુ હરિ, જયદેવની સ્ત્રી મુષ્ણ જીવતી કરી,
 ભક્તિએ કુંતાધીન હરિ. હો પ્રિય ૦ ૫
 વિકૃલ ભક્તિવંત મુકતા બાપ, જની જાંણે વિકૃલધ્વનિ ગાપ,
 ફલણું દળિયું વિકૃલ રાપ. હો પ્રિય ૦ ૬
 કરમાની ક્ષિપ્રા બહાલ વિચારી, જમીયા જગદીશ્વર ગિરિધારી,
 શબ્દરી ફળ બાધાં અવધ બિહારી. હો પ્રિય ૦ ૭
 શ્વતરૂપા દેવહુતી ને સુનીતિ, વિંધ્યા વળી યજ્ઞપત્ની ને ગોપીજનપ્રીતિ,
 ભાગવન પુરાણથી લ્યો પ્રતીતિ. હો પ્રિય ૦ ૮
 એવી અગણિત સતી કૃતિને ન્યાણી, સાચું સુખ લેવું મોહન ટાણી.
 શુભવંતી થશે અતિ ભાગ્ય શાણી. હો પ્રિય ૦ ૯
 જાને પ્રેમ જેનો પ્રભુ શું લાગે, તેનાં સર્વે દુઃખ સહજે ભાગે,
 દ્યો કરગરી એ કૃષ્ણ પાસે માગે. હો પ્રિય ૦ ૧૦

ગરબી

જો ઉદવળ, બહાલે તો વિસારી અમને મેહેલ્યાં
 અમો શું કહીયે, રાસ રમાડી તેડીને તરબોડ્યાં.
 ખેડે જહેલી પ્રીત અમથું કીધી, મોરલીમાં એણે વશ કરી લીધી,
 ગોપી સૈને વિબહળ કરી દીધી. જો ૦૧
 પ્રીતલડી તો કરતાં પેહેલી, પ્રભુદેખીને થઈશું થેહેલી,
 પળ મળો મોહન અમને મન મેલી. જો ૦૨
 એણે હેડાનાં તો હીર લીધાં, કાંતુડે તો કામણ કીધાં,
 ઘેર ઘેર દધી માંખણ પીધાં. જો ૦૩

એ કાંતુડો કામણુ ગાજો, એની આંખડીનો છે ચાજો.
 પ્રીતિવંતશું પ્રીતથી નિહાજો. એા ૪
 રેલી કુળજ તો કામણુગાળી, તેની સાથે લાગી બહુ તાળી,
 એણે વશ કીધા વનમાળી, એા ૫
 અમે શામળીયાની સંગે રમતાં, વજ વન વનમાં પૂંડળ ભમતાં,
 અમે ભેળાં બેશીને ભોજન જમતાં, એા ૬
 મથુરામાં જઈ એણે કંસ રાખ્યો, એક આંગળીયે ગોવર્ધન તોલ્યો,
 સત્યવાચી અત્યોક્તિ બોલ્યો. એા ૭
 દયારામના સ્વામીને કેહેજો, મથુરાં મૂકી દધ ગોકુળ રહેજો,
 સૌ ગોપિકાને દરશન દેજો. એા ૮

ગરબી

મહારા મોહનલાલ, આવો તો કહું મહારા મનની વાતડી,
 મહારા પ્રાણ પ્યારા, તમ માટે મેંતો ગળીજે જતડી.
 જાણું છું જે જગમાં રો ડાહ્યા, એહવું જણી ને જોડી માયા
 હવે મુજ ઉપર આણો દાયા. મહારા ૧
 મેંતો રૂપ તમારું જોધને, મહારું મનડું રહું છે મહોધને,
 કાંઈ નિશ દિન જાયેછે રોધને. મહારા ૨
 મેંતો તન મન સોપ્યું છે તમને, કાંઈની ન બડીક ધરશે મનમેં,
 હવે મહેર કરો મોહન અમને. મહારા. ૩
 પ્રભુ પ્રીત જુગ્ગને તપાસી, કુળજ તો કંસ તણી દાસી,
 તેની તો આલી જગમાં હાંસી. મહારા ૪

હાર આવડા હડીલા નાં થઇએ, નંદલાલ નમેરા નાં રહીએ,
 સુખ દુઃખ અમો કેને કહીએ. મહારા. ૫
 મહારે સાસુ સસરાની નખ્ખીક કશી, મારા હૃદય કમળમાં રચા છો વસી.
 દયાના સ્વામી વિના ખીજથી દૂર સીખ. મહારા. ૬

ગરબી

મહારં મન મોહું, વાંસલડીને શબ્દે કાનડ કાળા;
 હુંતો થેલી થઇ, મહારા ઘરમાં નથી ગમતું મહારા બહાલા.
 એ અધર ઉપર એ વાજે છે, સુંણી અંતર મહારં દાઝે છે,
 એહનો શબ્દ ગગનમાં ગાજે છે. મહારં. ૧
 એ વનમાં જ્યારે વાગે છે, મુને ખાંણુ સરીખી લાગે છે;
 મુને વેહેની વેદના જાગે છે. મહારં. ૨
 હુંતો દોહોતાં દોણી ભૂલીછું, વળી જમતાં અધુરી જૂલીછું,
 તહારં મુખ જોઇ જોઇ હું જૂલીછું. મહારં. ૩
 એણે તપની સાધના કીધી છે, કૃષ્ણે કૃપા સાખ્ય કરી દીધી છે;
 માટે દયા પ્રીતમે કર લીધી છે. મહારં. ૪

ગરબી

રાધે રૂપાળી રસીલી તેહારી આંખડી જો,
 જોડી કૃષ્ણ સમાન છળી ફાંકડી જો.
 ઉપમાએ અધિક નહિં મૃગલોચની જો,
 વિના અંજન મન રંજન ભવ મોચની જો.

તહારં ચંદ્ર વદન ડેહેતાં લાણું તારણી જો,	
એકતો કલંકી વિપખધુ વારણી જો.	૨
વેણુ વાસુકી જડિત રતન નાખડી જો,	
તહને જોતાં ખીણું જોવાની ન થાય આંખડી જો.	૩
રતિ રૂપ તણો ગર્વ મુકીને ખસી જો,	
રસિકરાયના હૃદેમાં સદા તું વસી જો.	૪
મદન મોહનનું મન હર તું મદન મોહની જો,	
નથી રચી તુહી રચી છળી સોહની જો.	૫
સકળ બ્રૂપમાં તુને જોતાં લાધ્યો શ્રી હરિ જો,	
ઉમા રમાને સાવિત્રી ત્રિપુરસુંદરી જો.	૬
તહારી ઉપમા સરખું ખીણું કેા નથી જો,	
થાક્યા ઉત્તમ કવિ વેદ સ્મૃતિ તે મથી જો.	૭
રસિક રૂપ જુગલ વસો હૃદેમાં ઠરી જો,	
સેવક દાસ દયાને સુખ દાતા તું હરિ જો.	૮

ગરબી

પ્રથમ પ્રણમું શ્રી ગુરના પાયરે; જોષશાયી છોગાળા.	
શ્રીમદ્ વલ્લભ વિકૃલ મજરાયરે;	શેષ ૦ ૧
આદિ પુરૂષ અનાદિ ઇશરે;	શેષ ૦
શેષ શંકરાદિ નામે શિવરે.	શેષ ૦ ૨
અનંત કોટિ અલાંડના ભૂપરે;	શેષ ૦
અમિત અખંડ અલ્પ એક રોમકૂપરે.	શેષ ૦ ૩

કાગ માયાને આપતી બીતરે;	શેષ૦
તમે ત્રિગુણ ધર્શ અક્ષરાતીતરે.	શેષ૦ ૪
પાર પામે ના વેદ વિધિ દેવરે;	શેષ૦
કરે પદ્મા સદા પદસેવરે.	શેષ૦ ૫
સહસ્રવદન નવા નિત્ય ગુણુ ગાયરે;	શેષ૦
ઘેર શિવજી શિર સલીલ પદ ગાયરે;	શેષ૦ ૬
સદલ તીરથ વસે છે આપ ^૧ ચરણરે;	શેષ૦
દેવી સ્થિ રહી સહુ શરણરે.	શેષ૦ ૭
ભક્ત વત્સલ છો આત્મારામરે;	શેષ૦
દયા પ્રીતમજી પૂરણકામરે,	શેષ૦ ૮

ગરબી

સદા શોભાવો વેદકંઠ ધામરે; શેષશાથી સુખસિંધુ.	
નિત્ય લીલાનું તન અભિરામરે.	શેષ૦ ૧
અખિલ વિશ્વને નચાવો છો આપરે;	શેષ૦
દળો દુષ્ટને ક્ષમાવો સાધુ તાપરે.	શેષ૦ ૨
એવો રાજનો સદા છે સ્વભાવરે;	શેષ૦
જેને વહાલા તેને ઘણો લાહાવરે.	શેષ૦ ૩
એક સમે તલમેધ મહાદુષ્ટરે;	શેષ૦
અમર ઉપન્યો દીધું સુર કષ્ટરે.	શેષ૦ ૪
આવ્યા દેવ તમારે શરણરે;	શેષ૦
દુઃખી દેખી દયા ગિરિધરજીરે.	શેષ૦ ૫

ઉઠ્યા ચક્ર ધરી જગદીશરે;	શેષ ૧
આપે છેદ્યું તે દુષ્ટતું શીખરે.	શેષ ૨
સ્તુતિ કીધી અલાદિ દેવરે;	શેષ ૩
દુઃખ દાસનાં હર્યાની હરિ દેવરે.	શેષ ૪
અકલ અટપટાં ચરિત્ર અલિરામરે;	શેષ ૫
આપ કમળા સુદર્શન શ્યામરે	શેષ ૬
નીર નર્મદા પખાળી શુદ્ધ કીધુંરે;	શેષ ૭
ચક્રતીર્થધાટ નામ ધરી દીધુંરે.	શેષ ૮
તે દિવસથી વસ્યા ચંડીઆમરે;	શેષ ૯
દયા પ્રીતમજી સુંદર શ્યામરે.	શેષ ૧૦

ગરબી

મોઢું મનોહર મંદિર લાસેરે;	શ્રીપતિ શેષ સાથી
દૂર દર્શનથી પાપ તાપ નાસેરે.	શ્રીપતિ ૧
સુંદર શિખર ઉપર ઘોળી ધળ કરકેરે;	શ્રીપતિ.
જેને શરણે ગયે કાળ માયા થરકેરે.	
માસ કાતક ચૈત્ર મોટો મેળોરે;	શ્રીપતિ.
લોક દેશ દેશનો ચાય લેળોરે.	શ્રીપતિ. ૩
બારે માસ દર્શનનો ગહિમારે;	શ્રીપતિ.
પૂર્ણમાસી મેળાની સુખ સીમારે.	શ્રીપતિ. ૪
જેને કૃપા કરીને બોલાવેરે;	શ્રીપતિ.
નિમે માસમાં તે એક વાર આવેરે.	શ્રીપતિ. ૫

તમારો છું કહી કરે અણામરે;	શ્રીપતિ.
તેનાં સરે સદા સધળાં કામરે.	શ્રીપતિ. ૬
કરે પ્રેમે કોઈ એક પરિક્રમારે;	શ્રીપતિ.
તેનો મહિમા કહી શકે નહિ બ્રહ્મારે.	શ્રીપતિ. ૭.
પ્રીતે કરે અરણ્યોદ્ધ પાન રે.	શ્રીપતિ.
તેથી ઓછું તીરથ સહુ રનાનરે.	શ્રીપતિ. ૮
આવે પૈસાની સાકર લાવેરે;	શ્રીપતિ.
હ્રસ્વન ભોગથી અધિક પ્રભુ ભાવેરે.	શ્રીપતિ. ૯
કાલે હાથે જમ નવ અડતરે;	શ્રીપતિ.
કંઈ એક ભેટ ધરીને પાચે પડવુંરે.	શ્રીપતિ. ૧૦.
સાચે રનેહે નાચે ગુણ ગાયરે;	શ્રીપતિ
તેથી રીઝે ધણું વજરાયરે.	શ્રીપતિ. ૧૧
કલિકાલમાં ભાવ્ય તેતું જગેરે;	શ્રીપતિ.
દયા પ્રીતમનો રંગ તેને લાગેરે.	શ્રીપતિ. ૧૨

ગરબી

બહાલો આનંદ મંગળરૂપરે; સાંત	૩૫ શેષશાયીજી.
વિભુ અખિલ ભોવનના ભૂપરે.	સાંત૦ ૧
પ્રભુ શોભા ફેરૂં ધામરે;	સાંત૦
છબી લજવે કાટિક કામરે.	સાંત૦ ૨
મુકેટ મસ્તકને કુંડળ દાનેરે;	સાંત૦
ધનસ્યામ કાંતિ બીને વાનેરે.	સાંત૦ ૩

વદન ચંદ્રમા ચિચુક ચાર-શોભેરે;	શાંત૦
નકવેસર મોતી મન લોભેરે	શાંત૦ ૪
હૃદે લાંછન શ્રીવત્સ વામી બાગેરે;	શાંત૦
કૌસ્તુભમણિ ઉર નિરખે અતુરગેરે;	શાંત૦ ૫
ગલુખંધ કનક મુકતા ગુંજમાળરે;	શાંત૦
તિલક કેસરી સુગ્રોચન વિશાળરે.	શાંત૦ ૬
કટિ મેખલા પીતાંબર રાજેરે;	શાંત૦
બાણુખંધ કડાં વાંસળી વિરાજેરે.	શાંત૦ ૭
પાયે નેપુર ઉપર વલય વાડેરે;	શાંત૦
તળે ભદ્રલુવન ચિન્હ સોળ ચાડેરે.	શાંત૦ ૮
શેષ શ્લેષ્યા પોઢ્યા દેવ દેવરે;	શાંત૦
પ્રિયા પદ્મા કરે પાદસેવરે.	શાંત૦ ૯
વિવિધ વસન નવાં નિત્ય રંગ ભરમારે;	શાંત૦
શંખ ચક્ર ગદા પદ્મ ધર્યાં કરમારે.	શાંત૦ ૧૦
પતિત પાવન કૃપાના સિંધુરે;	શાંત૦
ભીડ ભંજન ભગવંત દીન બંધુરે.	શાંત૦ ૧૨
માહાત્મ્ય ક્યાં લગી કથું છે અનુપરે;	શાંત૦
દયા પ્રીતમ શ્રી કૃષ્ણનું એ રૂપરે.	શાંત૦ ૧૨

ગરબો-રાગ મારૂ

તમે ઉભા રહોની અલબેલા હો લાલ;	
સુણો જોખનમદના છડેલા હો લાલ.	૧
એક વાત કહું અતિ મીઠીરે લાલ;	
અઢે આજ કે કાલે અંગે પીઠીરે લાલ.	૨
તમે તે દાહાડે જે નિહાળીરે લાલ;	
મુને કહું ધણી એ છે રૂપાળીરે લાલ.	૩
હુંતો તેજ દિવસની જાંણું રે લાલ;	
તમારું મન તેમાં સોભાણું રે લાલ.	૪
તે વાત પડી છે ઠેઠાણું રે લાલ;	
હું આજ ગમતી ખરસાંણું રે લાલ.	૫
નિશ્ચે કીધું વૃષભાન ફુલારીરે લાલ;	
નથી પરણી હજી છે કુમારીરે લાલ.	૬
ગુણ રૂપ મેં જોયું છે અગાધા હો લાલ;	
પૂછ્યું નામ છે તેહેનું શ્રી રાધા હો લાલ.	૭
તેહને પણ તમારી રઢય લાગી હો લાલ;	
જોતાં નેન કટારી ઉર લાગીરે લાલ.	૮
તેણે અવર વર્માની લીધી ખાધારે લાલ;	
તમને વરવા એ સાચા સમ ખાધારે લાલ;	૯
એહેણું લાડલીનું મન જાણીરે લાલ;	
તેહેની સખી સહુ જોલી એહેવી વાણીરે લાલ.	૧૦
દાલે વૃંદાવન માંહાં જમશે હો લાલ;	
નિશ્ચે નંદ કુંવર મેળાં જમશે હો લાલ.	૧૧

તેશું તુંને પરણાવીશે છાની રે લાલ;
 એહેવું સુંણી સામા હરખી વાત માની રે લાલ
 ખરી ખબર છે જોધને હું આવી રે લાલ;
 કેહેતાં લાલજી એ હદે લપટાવી રે લાલ.
 આપ્યો હાર હયાનો ઉતારી હો લાલ;
 બોલ્યા તું મુંને પ્રાણ ચડી ખ્યારી રે લાલ.
 ખીજે દિવસે ચયું તેજ રીત્યે હો લાલ;
 રાધા કૃષ્ણ પરણ્યાં બેહુ પ્રીતે હો લાલ.
 સહુને આનંદ ઊરનાં સમાયે હો લાલ;
 તેનો દાસ દયો યશ ગાયે હો લાલ.

જે પાસે જે સુંદરી ને, વચમાં વનમાળા,
નાચે ખુદ નેહનું પંડાંદ લે તાળા.

જોવા રાસ મંડળ.

એકની છૂટી વેણુ છખીલી અંખોડો વાળા,

જોવા રાસ મંડળ.

એકને આડી આંખ કરી નાચતાં નિહાળા,

એકને નખ દે નાથજી રે અવળે મોઢે અંગ,

જોવા રાસ મંડળ.

જાશ પ્યારી પ્રીતડી એણે સારા કીધા ઢંગ,

રાતે દાંતે હસે ઘાણું રે હાર હંચે લળકે,

જોવા રાસ મંડળ.

ફેર ફરતાં કુદડી કાને ઝરમરીયાં ઝળકે,

એક લસડતી ખાંધે વળંગી, શીત વળ્યાં ગાલે,

જોવા રાસ મંડળ.

મુખાડું હલુવે માવજી એકેને હેત કપાં વહાલે,

એક દમકતી આવીને બેડી મ્હોડું મંચકોડી,

જોવા રાસ મંડળ.

સમખાય તો સાંખળે એકેને રમવા ઉઠાડી,

મારૂં ચંદ્રિકા શોભતીરે કરજી કુસ દાંતે,

જોવા રાસ મંડળ.

સેંથો પૂરી ઝગ મગે એકના સંગીતને તાને,

એક આવી હપેંખરીરે હું હાર ભરી-હેરું,

જોવા રાસ મંડળ.

નેપૂર ગયાં રે જહારાં નીસરી હું વાળીને પેહેરું,

એક આવી આરત ભરીરે એ વપેં છે નહાંતી,

જોવા રાસ મંડળ.

નટવર નાચે પ્રેમનું દર ક્રોમળ ખગ પહાંતી.

એક દહે એકેને અલપ અહારને આવડું બળ દયાંધી,

જોવા રાસ મંડળ.

મારી મારી પૂતના એણે જન્મ ધર્યો ત્યાંધી,

એક દહે ના માથેરે, જીવજીવ ઝાઝું,

જોવા રાસ મંડળ.

ચીર હમારાં ખરી જશે હું સહીયરમાં લાજી.

એક દહે ઉઠો અત્રબેલા જમુનાં ને આરે,

જોવા રાસ મંડળ.

આપણુ બેડ જંચુ ઝુભીયે તેમાં દાણુજીતે ને હારે.

એક કહે ઉભા રહે તો કાઈ તમને વરશે,
 એ સહિયરનું અંગ ભારે ત્યાં લીમચડાં ઢળશે; જોવા રાસ મંડળ.
 મન્મથ મન્મથ નટવરણ પર કુલડીયાં વરણે,
 નાકે મોતી નાર્યણ તે જોધ જોધ મન હરણે. જોવા રાસ મંડળ.
 ગિરિધર ગોપી એક રૂપ છે હરિતાદાત્મ્ય વિચારી,
 વિશુદ્ધ હરિરસ અંતર ઠરતાં ભાવ પ્રીત બલિહારી. જોવા રાસ મંડળ.
 ભક્ત મનોરથ પૂરણ કરવા હરિ લીધો અવતાર,
 જન્મ કર્મ સૌ દિવ્ય પણામાં ગીતામાં નિરધાર, જોવા રાસ મંડળ.
 ધન્ય જુદાવન વેલડીરે, ધન્ય યમુના તટ સાર,
 ધન્ય કન્યા આહીરની ધન્ય કૃષ્ણ તણો અવતાર, જોવા રાસ મંડળ.
 રસ પ્રગટે છે રસિક હ્રદેમાં રસિક મન આનંદ,
 રસાત્મક રસ રૂપ થયેથી પ્રગટે પૂરણાનંદ, જોવા રાસ મંડળ.
 રસનું દાન કરે છે બહાસો શ્રી જુદાવન ચંદ,
 એક જ બહુ રૂપો તે ધારે રસ સાગર ગોવંદ, જોવા રાસ મંડળ.
 વેણુ પ્રીતે ભાવ પ્રકાશ્યો શ્રી વક્ષમ્બતી વાણી,
 શ્રી ગુરુ મુખથી શ્રવણ કરીને અંતર માંહે આણી, જોવા રાસ મંડળ.
 બહુ વિધ ગોપીએ પૂરવમાં મેળવીયાં વરદાન,
 તે સૌ પૂરણ સિદ્ધતી કરવા પ્રગટીયા ભગવાન, જોવા રાસ મંડળ.
 ગોપી ગોવિંદની ગત ન્યારી પૂર્ણ અતૌકિક રીત,
 સદાનંદ રસ રૂપ પણાની પૂરણ જળકી પ્રીત, જોવા રાસ મંડળ.
 રાસ મંડળનો ગરબો પ્રેમ ધરીને ગાશે,
 મુણુશે ભણુશે અંતર ધરશે હરિ રંગે રંગાશે, જોવા રાસ મંડળ.
 રસિક રૂપે રસ ભાવ માણતાં આનંદ હેલી ગાશે,
 દાસ હોયો કહે વાણુ શ્રમ તે જન પરમાનંદ પદે જાશે, જોવા રાસ મંડળ.

કુંવરબાઈનું મામેરું.

- પ્રથમ આ ગુદુ ગોવિંદને પ્રણમું રે, ગાળીં ભક્ત વતસલનું ચરિત્ર;
મોસાળું માધવે ક્યું રે. ૧
- ગાતાં આનંદ મંગળ ઉપજે રે, પતિત પાવન પરમ પવિત્ર;
મોસાળું માધવે ક્યું રે. ૨
- સોરઠ દેશમાં જીરણગઢ ગામ છે રે, નાગર વિપ્ર નરસેં મેં તો નામ;
મોસાળું માધવે ક્યું રે.
- માણુક મેહેતી સ્ત્રી સુત શામળદાસ છે રે, કુંવરી કુંવરબાઈ નામ;
મોસાળું માધવે ક્યું રે. ૩
- શ્રીરંગ મેહેતાના સુત સંગે એ વરી રે, તેને આવ્યો સમય સીમંત;
મોસાળું માધવે ક્યું રે.
- મામેરું કરવા મેહેતોળ આવિયારે, છે સહાયમાં એક ભગવંત;
મોસાળું માધવે ક્યું રે. ૪
- કુંવરબાઈ પિતા પ્રત્યે બોલિયાં રે, વિના દામ આવ્યાનું શું કામ;
મોસાળું માધવે ક્યું રે.
- મેહેતો કહે મહારી પુત્રી હંચે હાર મા રે, કાડ પૂરશે સુંદર સ્યામ;
મોસાળું માધવે ક્યું રે. ૫
- મેહેતાને નીર નહાવા તાતું ધ્યું રે, સમોવણ માગતાં કહી વાંકી વાત;
મોસાળું માધવે ક્યું રે.
- મેહેતે ત્યાંજ ત્રિકમનું સમરણ ક્યું રે, પુરુષોત્તને ટ્રેયો વરસાત;
મોસાળું માધવે ક્યું રે. ૬

એટલે મોસાળાની વેળા થઇ રે, નરસૈયે સમર્થા નંદકુમાર;

મોસાળું માધવે ક્યું રે.

ઠાલી હાથ લઇ મંડપમાં ધરી રે, કરે નાત ઠંઠાણી અપાર;

મોસાળું માધવે ક્યું રે. ૭

એવામાં શ્રી હરિ શેઠ થઇ આવિયા રે, સાથે લક્ષ્મીજી છે શેઠાણી;

મોસાળું માધવે ક્યું રે.

વસ્ત્ર મોઢાં ને દ્રવ્યની યેલાયો રે, મોટી મંડપમાં બહુ આણી;

મોસાળું માધવે ક્યું રે, ૮

સ્વરૂપ જોઇ સૌ ચક્તિ થઇને રહ્યું રે, ટલ્યા વેવાઇ વેવાણના ગર્વ;

મોસાળું માધવે ક્યું રે.

વિઠ્ઠલ કહે વાણોતર છું મેહેતા તણો રે, મંગાવ્યા પ્રમાણે લાવ્યા સર્વ;

મોસાળું માધવે ક્યું રે. ૯

અમૂલ્ય અંબર હાલ સુંદર બહુ રે, જેને જેમ જોઇયે તેને દામ,

મોસાળું માધવે ક્યું રે,

સ્ત્રી મંડળ સંતોષ્યું મહા લક્ષ્મીજી રે, મહારી પુત્રીની પહોચાડું હામ;

મોસાળું માધવે ક્યું રે. ૧૦

કુંવરબાઇને કમળાયે રહે ચાંપીયાં રે, મહારી પુત્રી પૂર્યા મન કોડ;

મોસાળું માધવે ક્યું રે.

સોળ સણગાર આપ્યા સોહામણા રે, મેહેતાને સંતોષ્યા શ્રી રણછોડ;

મોસાળું માધવે ક્યું રે. ૧૧

અંતરધ્યાન ચયાં ખેલું એવું કરી રે, હરિ સેવ્યાનું ફળ જીવે જડત;

મોસાળું માધવે ક્યું રે.

આદ્યશેથી નાખી વળી કાંચળી રે લાડ પૂરી પ્રસન્ન કર્યો ભક્ત;
 મોસાળું માધવે ધુઈ રે. ૧૨
 જો કે ગાય શિખે સુણે કહે દયો રે, તેને થાય શ્રી કૃષ્ણની મેહર
 મોસાળું માધવે કર્યું રે. ૧૩

સાતવાર ને માનચરિત્રનો ચરણો

રાધે કહ્યું માનની તું છાઈરે, એમાં સુખછે તેતું ને તારું.	રાધે કહ્યું. ૨૪૦
શ્ચાની રોસ આવડલી આવીરે નથી મૂકતી માંન મૂકાવીરે, હેતું કારણ દેની બતાવી, રવિ પ્રગટ થશે ધડી બેખારે, પછી દિવસ જશે ક્યમ મેહેમારે, તેતું જોની વિચારી હૃદેમાં.	રાધે કહ્યું. ૧
શો મને મનસુખો આવેરે, પ્રતિ ઉત્તર કાંધનાં બતાવેરે, કહેતો તે નમી પાય મનાવે. બોમે શયન આસનં કર્યું છે રે, આશું નેત્રમાં નીર ભર્યું છે રે, દુઃખ આવડું શાંતે ધર્યું છે.	રાધે કહ્યું. ૨
બુદ્ધ ક્યાંલાં ગર્જ સહુ તારીરે, (જ) બેડી પિયુ સંગે રાવ વધારીરે, એતો બનેને દુઃખકારી.	રાધે કહ્યું. ૩
	રાધે કહ્યું. ૪
	રાધે કહ્યું. ૫

ચુર ચઈ સહુને શીખ દેતીરે,
 તેં તું કમ ચઈ છે અહેતીરે,
 તહેં તું કારણ કમ નથી કેહેતી.
 શુ કરશે હાવાં મુજને ગોલાવીરે,
 રાખી મુગટમાં મનની બાવીરે,
 દીધું માંનતું મૂળ બતાવી,
 એમ સુણી સખી કહે તું તો ઘેલીરે,
 એતો તારૂં પ્રતિબિંબ હેલીરે,
 ફરી દેખાડું આત્મ સાહેલી,
 એમ સુણી શ્યામાં અઢળક ઢળીયારે,
 જઠને પ્રાણ પ્રીતમજીયું મળીયારે,
 બન્યો સુખ સિંધુમાં બળીયાં.
 માત વારને માન ચરિત્ર રે,
 સુણતાં સૌ કાઈ થાય પવિત્ર રે,
 દયા પ્રિતમની લીલા વિચિત્ર.

રાધે કહ્યું. ૬

રાધે કહ્યું. ૭

રાધે કહ્યું. ૮

રાધે કહ્યું. ૯

રાધે કહ્યું. ૧૦

પદ-રાગ-કાશી.

વરિયે તો સામળિયો વરિયે, વારયે તો પાતળિયો વરિયે,
 વરિયે તો છખીલો વરિયેરે, ચતુરવર—ટેક.
 સંસારીનું સમપણ કાચું, પરણીને રંડાવું પાણું;
 એને ઘેર શીદ પાણી ભરિયેરે. ચતુરવર ૧

સંસાર તો સરવે જૂઠો, શું થાશે. રૂઠો કે તૂટો;
તેહને તુમ્હ જાણી ફરિયેરે. ચતુરવર૦
જેને પરજી દુઃખ જાય, અખંડ હેવાતણુ થાય;
તેની સાથે પ્રીત ફરિયેરે. ચતુરવર૦
સંસારતો સરવે ખોટો, પાણી માંહેનો પરખોટો;
કુટી જાશે નાહનો મોટારે. ચતુરવર૦
દયા પ્રીતમકેરો વહાલો, નાગર નંદાજનો લાલો;
તેહેનો સાલો કરી મહાલોરે. ચતુરવર૦

પદ-રાગ ધોળ.

ધન સરવસ્વ સદા મહાર છે હે શ્રીનાથજી,
સહજ સધળાં કારજ સુધારો દીનાનાથ;
વિવિધતણા અપરાધ ક્ષમા કરો દુઃખ હરી દાસના,
સહાય નિરંતર કરો છો ઝાલો જેહનો હાથ. ધન સર૦
પ્રપન્નપાળક દીનજનભયહર સહજ સ્વભાવ છે,
આનંદ મંગળકારી હરી અશુભ ધિયાટ;
નેત્ર પલકની પેરે નિજજનરક્ષક છે સદા,
કરુણાકર અંતરજ જીઓ ન વિનતિ વાટ. ધન સર૦
નિઃસાધનના સાધન નિર્ધનના ધન શ્રીહરી,
જનની જનકની પેરે વસે ન નિજજન દોષ,
અવગુણના ગુણ ભાણો જૂત્યતણા ભગવંતજી,
અયોગ્ય યોગ્યકરને આપો આનંદકોપ. ધન સર૦

મહાપ્રભુ અશરણુ શરણુ અનાયનાય દીનબંધુ છો,
પતિતપાવન અધમોદ્ધારણુ પુષ્ટિપયેશ;
ત્રેવળ નિજ કરુણાળળ નિજસમ નિજજનને કરો,
ચિંતા કોઇ વાતની રહેના દો નહિ લેશ.

ધન સર૦ ૪

વિઘ્ન વિપત્તિ સંકટ છેદક આધિવ્યાધિના,
વણુ માગે સહુ સુખ દો વિભુ જનપૂરણુ કામ;
આત્મસાતનું અવળું સવળું સર્વ કરો સદા,
અખંડ ભક્તહૃદયમાં નિવાસ મુંદર સ્થામ.

ધન સર૦ ૫

નિજજન સુદ્ધિ પ્રેરક પ્રાણુજીવનજી આપ છો,
તે વિધિ કૃતિ કરાવો જે વિવિ ગમતી હોય;
કરતા હરતાપણું નિજમાં તો જન્મિની તહે,
જન લાહી જન્મ સરીખો દોષ ન માનો કોય.

ધન સર૦ ૬

નિજજન સહુ સુખ ભુક્તાવો અલેપ રાખો સદા,
જ્યમ રસના ન અડે ચીગટ જલ પંકજપાન;
કાંઈએકે ભીતિ રખાવો ઉપજવા મન દીનતા,
જેથકી કૃપાવૃદ્ધિ નિજજન ઉપજે નહિ અભિમાન.

ધન સર૦ ૭

ત્રિકાળ સત્ય સંકલ્પ સત્ય ગિરા કોવિદોએ કહી,
કૃપા કરો ત્યાંહાં પાત્ર કુપાત્ર રહે ન વિચાર;
ઉદારઅવધિ સહયુક્તસાગર ઘણું ગંભીર છો,
જન ઘણું ચૂક્યો તદ્દપિ કૃપા ચળે ન લગાર.

ધન સર૦ ૮

જનનું વણુસે કથું ન તે પણુ જતન તમો કરો,
સરવેશ્વર સર્વાત્મા નાગર નંદકિશોર;

- માયા કાળ કરમખળ દુઃસ્વભાવ ચાલે નહી,
એહવો પ્રખળ કરો જન દમે નહી ખટ ચોર. ધન સર૦ ૯
- માહારં સધળું ખળ છો આપ એક શ્રી નાથજી,
હું છું સકળ ધરમ સહુ સાધન સદ્ગુણહીન;
સેવા સમરણ નથી સત્સંગ અવિદ્યાએ ભર્યો,
સજ્જન દુઃખદ વિષય રતિ સકળ પાપ કરી પીન. ધન સર૦ ૧૦
- કેમળ નિર્મળ હૃદય કરો માહારં કરેણા નિધિ,
નિત્ય નિરંતર જીગલકિશોર કરો ત્યાંહાં વાસ;
પ્રપંચવિસ્મૃતિ નિજ આસક્તિ ભક્તિ અહિંતુષી,
આપો સતત સેવાવ્યસન કહી નિજ દાસ. ધન સર૦ ૧૧
- મુજને સાચો સંત કરો ગુરુ ભગવદી ભાવ દો,
ભાવે ભાવું એહેવાં લક્ષણ આપો નાથ;
માહારા મુગટમણિ લોચનના ભૂષણ શ્રીહરિ,
જન્મ મરણ દુઃખ ટાળો જાલો નિજલહિ હાથ. ધન સર૦ ૧૨
- શ્રી મહાપ્રભુકુળ સોંપ્યો છુ સંશંધ વિચારિને,
શ્રીજી સહજે મુજપર કરિયે કરેણુદષ્ટ;
સધળાં શિષ્ય દયાનાં કારજ તતક્ષણ ચર્મજશે,
સહુ સુખ થાશે સધળાં ભાગી જશે કષ્ટ. ધન સર૦ ૧૩

- રસરૂપ ચંદ્રમા અચ્ચાળતરે, રસમય છે દિવસરેણી;
રસરૂપ સર્વ સામગ્રીરે, યુગલ રૂપને સુખદેણી. ૩
- જ્યાંહાં ખટખટતુ સદા વસેછેરે, જે મન ધમ્મે તે થાયે;
છે સર્વ સમય હરિસ્વાધીનરે, દિવસ રાત પાણુ થઈ જાયે. ૪
- જ્યાંહાં પ્રવેશ નહિ કોઈ પરનેરે, નવ ચાલે કોઈની માયા;
ગોપી પાણુ તે સહુ ગોવિંદરે, જ્યમ કાંઈ સ્વરૂપ ને જાયા. ૫
- જ્યાંહાં પુરુષ એક, પોત્તમરે, બાકી સર્વે વ્રજનારી;
તેમાં લલિતા સુખ્ય સખી છે રે, મધ્ય બેઠુની અધિકારી. ૬
- જ્યાંહાં બુગલ કિશોર રમે છે રે, નવરસતીલા નિત્ય નવી;
અનુભવીનું અંતરજાણેરે, શકે વર્ણવી કેમ કવિ. ૭
- જાનીની ગતિ નવ પોહોચેરે, પ્રેમરસ પ્રેમીને જરે;
જ્યમ દૂધ સિંધણીકેરે, સિંધણુન હોય તો જ હરે. ૮
- એ પ્રેમ પરમ આનંદરસરે, રખે વિષય રસ સમ આણે;
એમાં શુદ્ધ મુનિ ને શિવ જાક્યારે, તે શું કામી જન જાણે. ૯
- જેણે કામને મોહ પમાડ્યોરે, તે પ્રભુ કામવશ કથમ થાયે;
કૃષ્ણરસકીડા ગાતારે, કામરોગ ઉરથી જાયે. ૧૦
- માહા અધમનો ઉદ્ધાર કરવારે, ભૂતજ લીલા કરી નાયે;
જ્યમ ઘૂત વિષ જવરવાળાનેરે, તે જ અમૃત ઔષધ સાથે. ૧૧
- હોય જીવની અવળી બુદ્ધિરે, માટે એ શિક્ષા બાળી;
સમજી અનુલવતાં નિર્મળરે, યાશે શ્રી ભાગવત સાખી. ૧૨
- એ બાવે હરિરસ ગાતારે, સુષુતા હરિ વહાલા યાયે;
બન્ને દાસ દયાના પ્રીતમરે, સહુ સુખ રહેજે થઈ જાયે. ૧૩

ગરબી.

ગિરિવરધર ગોપી, રૂપએક ગિરિવરધર ગોપી.

એ જુગલનાં ચરણકમલ ધોપી,

રૂપએક. ટેક.

જ્યમ પ્રતિભિંબસંગ ખેલે બાળક, એમ લીલા ઓપી, રૂપએક ૦ ૧.

કાશીમાં સુકિત ને શ્રી ગોકુળ વહાલે, બહાલ વેલ રોપી. રૂપએક ૦ ૨

મળવિનતાને વશ થાય વિકલ, વેદવચન લોપી. રૂપએક ૦ ૩

શુદ્ધ ચિત્તે પ્રેમરસ ના પીધો, શું થયું પહેરે ટોપી. રૂપએક ૦ ૪

દયાપ્રભુલીલાએ સુખ મરડ્યું, તેને કાળસેના કોપી. રૂપએક ૦ ૫

ગરબો.

મોહાટાનું વચન સુખધામ, કૃતિ રીતે કરિયે;

તે કરે ચહાય તે કામ, આપણુ તો મરિયે. મોટા ૦ ટેક.

પરનારી કીડા કરી કૃષ્ણે, તે તો આપણે ચાયરે;

ઉર્ધ્વરેત અગ્નિ પીવો, ગોવરધન કેમ ધરાય. કૃતિ રી ૦ ૧

શિવ અર્ધાંગે ઉભિયા રાખે, પણ આપણને બીહિવુંરે;

ત્યમ કરિએ જો કામ બાળિયે, ક્યમ બણે હજાહળ પીવું. કૃતિ રી ૦ ૨

રુધિરમાંસને ભોગે ભવાની, આપણુ હઠીયે ત્યાંથીરે;

સિંહ ચઢીને દાનવ દળવા, કાઢિયે તે બળ ક્યાંહાંથી. કૃતિ રી ૦ ૩

ખરું ખોટું પણ પુત્રી લાંછન, પ્રભાને કહેવાયરે;

તે જોઈને ત્યમ કરિયે પણ આ, સૃષ્ટિ કેમ રચાય. કૃતિ રી ૦ ૪

ચંદ્ર ઈંદ્ર ગુરૂપત્ની રમિયા, ત્યમ કરવું તો સુલભરે;

અંડ પ્રકાશ અમીવૃષ્ટિ. નગપાંખ્યો છેદન દુર્લભ. કૃતિ રી ૦ ૫

- અગ્નિ ભક્ષણ સર્વ કરે પણ, કોઈ કહે નાહ મેયોરે;
તે જોઈને તું તેમ કરિશ તો, સરવે કહેશે વેલો. કૃતિ રી૦ ૬
- ક્લેશ પ્રિય નારદને છે જોઈ રખે તું ઘેલાં કહાડેરે;
તેહેનો સંગ ભવભયભંજન ને, તહારો સંગ ભવ પાડે. કૃતિ રી૦ ૭
- અસુરપ્રતિગ્રહ સુરાપાન, શુક્રાચાર્ય નવ જોશોરે;
દ્વિબ દ્વાત મૃતસંજવનવિંદ્યા વેળા પછિ રોશો. કૃતિ રા૦ ૮
- ગંગામધ્યે મુનિ પરાશર, ઢીમરકન્યા બોગીરે;
વ્યાસ પ્રગટ મહાગંધા મૃગમદગંધા કરી એ યોગી. કૃતિ રી૦ ૯
- કુંતા કૃષ્ણા પંચપતિ પણ, સતી શિરોમણિ કહાવેરે;
તેહેનું જોઈ સ્ત્રી અન્ય કરે તો, નિશ્ચે નર્કમાં જવે. કૃતિ રી૦ ૧૦
- શંકરસ્વામીનું જોઈ શિષ્યે, શ્વપચના દુકડા ખાધારે;
સીસું નવ પીવાયું સંગે, થયા બહિર્મુખ ખાધા. કૃત રા૦ ૧૧
- પુત્રનણી એ પુત્રી કસ્યપ, થઈને પિતામહ વરિયારે;
તેહેનો દોષ આપણે ના જોવો, તે ધર હરિ અવતરિયા. કૃતિ રી૦ ૧૨
- જવની રાખી જગન્નાથ પાંડિતે, તે તો સહજ બની આવેરે;
ખાવન સીદી ગંગા ચઢાવી. તે તો વેવલાં વિણાવે. કૃતિ રી૦ ૧૩
- મેહેને અનામિકને ઘેર ઓચ્છવ કીધો, તે આપણુ નવ જોઈયેરે;
હરિએ હાર મેહેતાને આપ્યો, તે વેળા પત ખોઈએ. કૃતિ રી૦ ૧૪
- માટે પ્રમાણુ વાટે ચાલવું, ભજવા ગિરિવરધારીરે;
મ્હોટાની ગતિ મ્હોટા જાણે, દયા દીનતા સારી. કૃતિ રી૦ ૧૫

શુદ્ધ ભક્તિરૂપ રાણી રાધિકારે લોલ, જશોભતી મુંડત મૂર્તિમાન,
મા૦ ૦૬૧૦

મોપી ઝગ્યા વેદમંત્ર ગોપ છેરે લોલ, રામ શેષ શાસ્ત્રકરે ગાન,
મા૦ ૦૬૧૦

નિગમ વસુદેવજીને જાણીયેરે લોલ, બ્રહ્મવિદ્યાદેવકીજી માત; મા૦ ૦૬૧૦
ધૈયાદિક સઠળ સહિત શ્રીહરિરે લોલ, દાસ દયાના પ્રભુ વિકાત.

મા૦ ૦૬૧૦ ૧૧

ગરબી.

મહુ સાધન કળ ભક્તિ શ્રીરાધાનાથની, પદ્મપુરાણે વ્યાસે કથા
વખાણીને;

પારવતી પ્રત્યે શ્રી મહારેવે કહી, તેનું વરણન કરી દેખાડું વાણીને.

સહુ૦ ૧

પંચ જન્મ લગી ભજે અન્ય અવતારને, હયગ્રીવભક્તિ પછે ઉદ્દલવ
થાયને;

હયગ્રીવ ભક્તિ દશ જન્મ કર્યા પછે, નરસિંહ ભક્તિ ઉદે થાય શ્રુતિ

ગાયને. સહુ૦ ૨

સહસ્ત્ર જન્મ શ્રીનરહરિઆરાધન કરે, પ્રગટ થાય આમન્નારાયણ
ભક્તિને;

કોટી જન્મ લગિ શ્રીનારાયણને ભજે, તવ ઉપજે સ્વપતિ આસક્તિ

ને. સહુ૦ ૩

અનંત જન્મ લગી સેવે શ્રી રામને, તવ શ્રીકૃષ્ણ ભક્તિ થાય ઉત્પન્નને;

તેમની પ્રાણુવંશમા શ્રી રાણી રાધિકા, તેમના પદપંકજે લુપ્ધે પછે

મન ને. સહુ૦ ૪

રોમાંચિત ગદગદ થાયે પદ સેવતાં, પ્રેમલક્ષણા ભક્તિ કહાવે તેનું
 નામ જો;
 પણુ છવનું ડહાપણુ એમાં નથી કશું ચાલતું, એ કૃણ કેવળ
 કરુણાળળ ધનસ્યામ જો. સહુ ૦ ૫
 કોટી જન્મ લગી ધ્યાન સમાધિ તપ આચરે, કરતાં કરતાં ક્ષીણુ
 પાપ નર થામ જો;
 શ્રી કૃષ્ણ વિશે ભાક્ત તે જનની ઉપજે, એક પક્ષ પણુ છે એ શાસ્ત્ર
 ગવાય જો; સહુ ૦ ૬
 અંશ વિભૂતિ કળાવેશ શ્રીકૃષ્ણતણા, એ સરવે અવતાર હરિ
 કહેવાય જા,
 જ્યમ દ્વિતીયાથી ચડતી કળા શશી નામ સહુ, પણુ રાક્ષા શશીમાં તે
 સર્વ સમાય જા. સહુ ૦ ૭
 જુગે જુગે કૃષ્ણાવતાર પણુ થાય છે, કલ્પ સારસ્વત પુરાણુ કૃષ્ણ તે
 ન્યારા જો;
 શ્રી કલ્લભ સેવ્યા શ્રી ભાગવતે ભણ્યા, અદ્ભુતિ શું જાણે છવ
 બચારા જા. સહુ ૦ ૮
 શ્રીજી જે ભક્તિ વશ તે ભક્તિ સદા, આપો દયાને નિજલહી
 શ્રીગુરુદેવ જા;
 ભવોભવ મને એવો સાચો સંત કરે સદા, નિરંતર કરું ગોપીપતિ
 સેવજો સહુ ૦ ૯

મરળી.

રાધા માધવ મનમાં વસ્યાંજી, જેહેને, રાધા માધવ મનમાં વસ્યા. ટેક
 આડે પ્રહર તે આનંદમાં માહાવે, તે પ્રાણીને પાતક કર્યાંજી જેહેને ૦ ૧
 સુખ સહુ આવી મજે સેહેજે સમીપે, કલેશ અમંગળ અળગાં વરયાજી
 જેહેને ૦ ૨

કારણ સિદ્ધ થયાં સહુ તેનાં, તીર્થ સહુ તેના પગમાં ધર્યાં જી જોહને ૩
પૂર્વજ વસ્યાં સહુ તેનાં વૈકુંઠમાં, માતાપિતા ચૌદ લોકમાં

લસ્યાં જી જોહને ૪

તે સંતને સેવનારા સેવક પણ જાય નહિ કાળ સાપનાં ડસ્યાં જી જોહને ૫

તે ભગવતીની નિંદા કરે તેહનાં, નિશ્ચે કર્મ લાહારે ધર્યાં જી જોહને ૬

તે ભગવતીનાં દરશણ માનો, દયા પ્રાપ્ત શ્રીકૃષ્ણનાં જસાં જી જોહને ૭

ગરબી.

દરશણ ઘોનીરે દાસને, મારા ગુણુનિધિ ગિરિધરલાલ;
નાથ નિવારોરે ત્રાસને, આપો આપ ઉપર અતિવાહાલ. દર૦

શ્રીનટવર નંદનરે નંદના, લાવે મુને મદન મનોહર રૂપ;

ચિતના ચોહોટિરે મોહકું, અનુભવ વ્યાપક બ્રહ્મ અનુપ. દર૦

જયું નહી અજપારે જપને, ન ગમે સુણુવો અનહદ નાદ;

યરા સમાધરે ના ગમે, ન ગમે સ્વર્ગ મુક્તિના સ્વાદ. દર૦

અન્ય ઉપાસનરે ના ગમે, વિના એક પૂરણ પુરષોત્તમ;

શીકાં લાગેરે સાધન સહુ, પડી મુને પ્રેમ ભક્તિમાં ગમ. દર૦

(મુને) શ્રી વલ્લભમુતરે શર ગમ્યા, સહુ વિધિ શ્રીકૃષ્ણજી સમાન.

જીવનાં સાધનરે ના બુવે, વાહાગો નિજગમે કરે નિગ્ગનંદદાન. દર૦

સરવ તપાસ્યુરે ફરીફરી, કિચિત ક્યહું ના દીઠો સાર;

સુખ એક દીકુરે સરવથી, સેવા સમરણ નંદકુમાર. દર૦

શ્રી મહાપ્રભુનીરે કહેણીથી, મુજપર રીઝો રાધાનાથ;

સમૂળ અવિહારે તો ટળે, હરિજી આલો જો મુજ હાથ. દર૦

શ્રી ઘંઠાવનનીરે કુંજમાં, જાંહાં કરો જીમલકિશોર વિદ્યાસ;

દાસ દયાળીરે વિનતી, (મુને) દાસી કરી રાખો નિજપાસ. દર૦